

PC net

MAYIS 2014 SAYI 200 YIL 17 FİYAT 7,90 TL

TEKNOLOJİYİ SEVİYORUZ

200

.sayı

HAYATINIZI YEDEKLEYİN • TOR'U TANIYIN • İŞLEMCİ TESTİ
EN İYİ MÜZİK KAYNAKLARI • BİLİNMEYEN 20 WORD ÖZELLİĞİ
MÜKEMMEL FOTOĞRAFI YARATIN • ÖZEL BİLGİLERİNİZİ GİZLEYİN

Müthiş hediyeler

1 YILLIK 5 GB
HOSTING PAKETİ

PHP'YE GİRİŞ
EĞİTİM SETİ

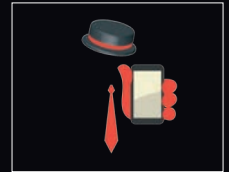
POWERPOINT 2013
GÖRSEL EĞİTİMİ

ESET MOBILE
SECURITY (6 AYLIK)

COMBAT ARMS OYUN
İÇİ SÜRPRİZ EŞYA

WEBADAM MOBİL
SİTE OLUŞTURUCU

+ OXOTRAINING'DEN WINDOWS 8 GÖRSEL EĞİTİMİ + PCNET'İN SON 20 SAYILI ARŞİVİ + ASHAMPOO UNINSTALLER 5 (6 AYLIK)

HER SAYIDA
+ YENİ ÜRÜNLER + YAZILIMLAR
+ MOBİL UYGULAMALAR + WEB SİTELERİ

net

MAYIS 2014 SAYI 200 YIL 17 FİYAT 7,90 TL

TEKNOLOJİYİ SEVİYORUZ

.sayı

HAYATINIZI YEDEKLEYİN • TOR'U TANIYIN • İŞLEMCİ TESTİ
EN İYİ MÜZİK KAYNAKLARI • BİLİNMEYEN 20 WORD ÖZELLİĞİ
MÜKEMMEL FOTOĞRAFI YARATIN • ÖZEL BİLGİLERİNİZİ GİZLEYİN

Müthiş hediyeler

1 YILLIK 5 GB
HOSTING PAKETİ

PHP'YE GİRİŞ
EĞİTİM SETİ

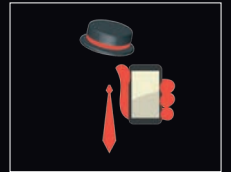
POWERPOINT 2013
GÖRSEL EĞİTİMİ

ESET MOBILE
SECURITY (6 AYLIK)

COMBAT ARMS OYUN
İÇİ SÜRPRİZ EŞYA

WEBADAM MOBİL
SİTE OLUŞTURUCU

+ OXOTRAINING'DEN WINDOWS 8 GÖRSEL EĞİTİMİ + PCNET'İN SON 20 SAYILIK ARŞİVİ + ASHAMPOO UNINSTALLER 5 (6 AYLIK)

HER SAYIDA
+ YENİ ÜRÜNLER + YAZILIMLAR
+ MOBİL UYGULAMALAR + WEB SİTELERİ

PC

200

selim@PCnet.com.tr

@maxcoder

Gün olur...

Bundan tam 200 ay, yani neredeyse 17 yıl önce PCnet'i var eden arkadaşlarım bir iPad'i, Core i7 işlemciyi veya TITAN Z gibi bir ekran kartını gösterseniz, onlarla neler yapabildiğimizi anlatsanız herhalde şaşırıp kalırlardı. 1997'de PCnet'in ilk sayısı çıktığında eğer bilgisayar sahibi olacak kadar şanslıysanız büyük ihtimalle Windows 95 kullanıyordunuz ve küçük bir ihtimalle internete bile bağlanmış olabildiniz.

Türkiye'de doğan bilgisayar ve internet dergisi PCnet, 200 ay boyunca işlemcilerin olağanüstü evrimine, Windows'un yükselişine ve düşüşüne, herkesin satın alıp masasına koymaya bile gücünün yetmediği bilgisayarların nasıl da hepimizin cebine girdiğine tanıklık etti. 200 ay önce hayal bile edemeyeceğimiz teknolojileri bugün PCnet'te okuyor ve kullanıyorsunuz.

PCnet'in 300. sayısını muhtemelen kâğıda basılı bir dergi olarak elinizde tutamayacaksınız. Yaklaşık 8 yıl sonraki yayıncılık standartlarını ve kullanılabilecek teknolojileri kestirmek, teknolojiyi adım adım takip eden bizim için bile çok zor ama ben, 8 yıl sonra PCnet'i üretmek için ağaç kesmek zorunda kalmayacağımızı düşünüyorum. Tablette dergi okumak veya e-kitap okuyucuda kitap okumak basılı bir yayını elinizde tutmakla aynı şey değil, bunu hepimiz söylüyoruz; ama ya ileride aynı olmaya çok yaklaşırsa? 8 yıl sonra PCnet'i bugün hayalini bile kurmadığınız bir cihazda okuyor olabilirsiniz. O cihaz ne olursa olsun, onu ve teknoloji dünyasındaki tüm yenilikleri yine PCnet'te okuyacağınız kesin.

Kapağımızdan kolayca anlayacağınız üzere bu ay PCnet'in 200. sayısını kutluyoruz. Bu sayfayı yazmayı gerektiren bayrağı birkaç ay önce devralmış olsam da tam 140 sayıdır, neredeyse çocukluğumdan beri PCnet'e çeşitli şekillerde katkıda bulunan birisi olarak Türkiye'de doğup büyüyen bir bilgisayar dergisinin bu noktaya ulaşmış olmasından büyük bir gurur ve mutluluk duyuyorum. PCnet'i yaratıp büyüten, geçmişte birlikte çalışma fırsatı bulduğum ve bir kısmıyla bugün hâlâ çalıştığımız tüm editörlere, tasarımcılara, serbest yazarlarımıza, forum moderatörlerimize, 200 ay içinde PCnet'e katkıda bulunmuş herkese teşekkür ederim.

Elbette PCnet, ne yazık ki pek az kişinin bir şeyler okuduğu bir ülkede, siz ısrarla "okuyor" olmasaydınız varlığını sürdüremezdi. PCnet ekibi olarak en büyük, en içten teşekkürümüz size...

Selim Şumlu

Yazı İşleri Müdürü

Yüzlerce TL değerindeki promosyon kodlarınızı:

Kod1: Windows 8 eğitimi

Kod2: Combat Arms Myst-N

Kod3: Webadam'dan 1 yıllık hosting ve Mobil Site paketi, Vidoport'tan PowerPoint eğitimi, ESET Mobile Security

Hediyeler hakkında ayrıntılı bilgi almak ve etkinleştirme yöntemlerini öğrenmek için 128. sayfaya bakın.

PCnet içindekiler

34 WINDOWS'U
HIZLANDIRACAK
100 İPUCU

84
Programlamaya
giriş

18
WEB SİZİN
HAKKINIZDA
NELER BİLİYOR?

Keşfet

- 03** Selim Şumlu
- 06** Android Wear
- 08** Haberler
- 10** Kıvanç Tanrıkulu
- 12** Görev listesi
- 14** Güvenlik gündemi
- 15** GTC 2014
- 16** İnfografikler

Dosya Konuları

- 26** Web sizin hakkınızda ne biliyor?
- 26** Hayatınızı yedekleyin
- 34** Windows'u hızlandıracak 100 ipucu
- 80** Mahallenin delisi: John McAfee
- 84** Programlamaya giriş
- 120** İnternet tekelleri

ALİŞVERİŞ NASIL YAPILIR?

109 Samsung Galaxy S5

111 Vodafone Blade V

Alışveriş Rehberi

- 104 Ürün inceleme
- 112 Sistem sihribazi
- 114 Ayın bedava yazılımları
- 116 Mobil uygulamalar
- 118 Ayın web siteleri

Nasıl Yapılır?

- 44 En iyi müzik sitelerini keşfedin
- 48 Televizyonunuzu ikinci ekran olarak kullanın
- 52 Skype ile bedava konuşun

44

56

70

- 56 Her şeyi gizleyin
- 62 Mükemmel fotoğrafı yaratın
- 66 Bilinmeyen 20 Word özelliği
- 70 Bilgisayarıma virüs bulaştı, ne yapacağım?
- 74 Tek tıkla sıfırlayın
- 76 Tor'u tanıyın
- 78 Şimdi gezi zamanı

PCnet

YAYINCI
Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.

İcra Kurulu Başkanı
Mehmet Y. YILMAZ

Yayın Direktörü (Sorumlu)
Gökhan SUNGURTEKİN

Yazı İşleri Müdürü Selim ŞUMLU selim@PCnet.com.tr

Grafik Tasarım Hasan KAYA hkaya@doganburda.com

Katkıda Bulunanlar
A. Kıvanç TANRIKULU, Görkem YILDIRIM,
Can Barış ÇEVİK, Murat DELİGÖZ, Müge UÇAR,
Ahmet Lokman URAL, Berna YILMAZ

Ankara Temsilcisi Erdal İPEKŞEN 0 (312) 207 00 71-207 00 95

Web: www.PCnet.com.tr E-posta: PCnet@PCnet.com.tr

YÖNETİM

Genel Yayın Koordinatörü Yeşim DENİZEL

Projeler Direktörü
(Tüzel Kişi Temsilcisi) Ferit ÖZKAŞIKÇI

Satış Direktörü Orhan TAŞKIN

Finans Direktörü Didem KURUCU

Üretim Direktörü Servet KAVASOĞLU

REKLAM

Grup Başkanı Viki HABİF

Grup Başkan Yardımcısı Koray BİLİCİ

Reklam Satış Müdürleri

Hatice TARHAN Tel: 0 212 336 53 37, Sevil HOŞMAN Tel: 0212 336 53 17

Reklam Teknik Müdürü

Nusret KIRIMLIOĞLU Tel: 0 212 336 53 60 (3 hat) Faks: 0 212 336 53 90

Kurumsal İletişim Direktörü

Neslihan SADIKOĞLU

Rezervasyon

Tel: 0 212 336 53 00 - 57 - 59 Faks: 0 212 336 53 92 - 93

Ankara Reklam Tel: 0 (312) 207 00 72-73

İzmir Reklam Tel: 0 232 463 78 30

Hedef Sayfalar Tel: 0 212 336 53 70 Faks: 0 212 336 53 91

Burda International Italy

Mariolina Siclari, International Advertising Sales Director
T. +39 02 91 32 34 66 / mariolina.siclari@burda.com

Burda Community Network Germany

Vanessa Noetzel / T. +49 89 9250 3532 / vanessa.noetzel@burda.com
Michael Neuwirth / T. +49 89 9250 3629 / michael.neuwirth@burda.com

Austria/Switzerland

Goran Vukota / T. +41 44 81 02 146 / goran.vukota@burda.com

France/Luxembourg

Marion Badolle-Feick / T. +33 1 72 71 25 24 / marion.badolle-feick@burda.com

UK/Ireland

Jeannine Soeldner / T. +44 20 3440 5832 / jeannine.soeldner@burda.com

USA/Canada/Mexico

Salvatore Zammuto / T. +1 212 884 48 24 / salvatore.zammuto@burda.com

Yönetim Yeri

Trump Towers Kule 2 Kat 21-24 34387 Şişli / İstanbul

Tel: 0 212 410 35 74 / Faks: 0 212 410 33 57

Baskı: Doğan Ofset Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.

Sanayi Mahallesi 1650. Sokak No:2 Doğan Medya Tesisleri

Esenyurt/İstanbul

Dağıtım: Yaysat A.Ş. 0 212 622 22 22 Yayın Türü: Yerel, süreli, aylık

© PCnet Dergisi Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş. tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. PCnet Dergisi'nin isim ve yayın hakkı, Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.'ye aittir. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf, harita, illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır. İzinsiz, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz.

FİPP üyesidir.

DB Abone Hizmetleri Hattı

Tel: 0 212 478 0 300 Faks: 0 212 410 35 12 - 13 abone@doganburda.com
Pazar hariç her gün 09.00 - 18.00 arasında hizmet verilmektedir.

DB Okur Hizmetleri Hattı

Tel: 0 212 478 0 300 okurhizmetleri@doganburda.com Dergimizle birlikte aldığınız DVD'lerdeki sorunlar için Okur Hizmetleri Hattı'mızla iletişime geçebilirsiniz.

Kesfet

► YAPILACAK YENİ ŞEYLER ► HARİKA WEB SİTELERİ ► İLGİNÇ BİLGİLER

GOOGLE, ANDROID WEAR İLE AKILLI SAATLERE GÖZ DİKTİ

Google'ın akıllı saatlere özel yeni işletim sistemiyle bileğimizdeki bilgisayarlar daha da güçlenecek.

Google, akıllı telefonlarda ve tabletlerde liderliğe oturan Android işletim sisteminin özel bir sürümünü duyurdu: Android Wear, giyilebilir teknolojilere ve özellikle de akıllı saatlere odaklanacak. Teknolojiyi ve PCnet'i yakından takip ediyorsanız biliyorsunuzdur ki piyasada zaten Android kullanan bazı akıllı saatler vardı. Sony Smartwatch 2 ve ilk Samsung Galaxy Gear bunların en ünlüleriydi. Ancak bu akıllı saatler bildiğimiz Android işletim sisteminin üzerinde oynanmış bir sürümünü kullanıyordu. Android Wear ile Google, giyilebilir cihazlar için özel olarak tasarlanmış bir sistem sunuyor.

Google'ın giyilebilir teknolojilerle ilgili açıklaması şöyle: "Çoğumuz akıllı telefonları elimizden düşürmüyoruz. Bu güçlü ve küçük bilgisayarlar dünyayla ve sevdiğimizle bağlantıda kalmamızı

sağlıyor. Ama daha yeni başladık, mobil teknolojilerle mümkün olan şeylerin sadece ilk adımlarını attık. Bu yüzden giyilebilir teknolojiler konusunda çok heyecanlıyız. Bu cihazlar çevrenizdeki dünyayı anlayabiliyor, onlarla bakışmak veya konuşmak gibi çok basit yöntemlerle etkili bir şekilde etkileşime geçebiliyorsunuz."

Google, Android Wear kullanan akıllı saatlerin kullanıcılarına en çok ihtiyaç duydukları anlarda kullanışlı bilgiler sunacağını iddia ediyor: "Android Wear, tam da ihtiyacınız olduğu anlarda size ihtiyaç duyduğunuz bilgi ve önerileri gösteriyor. Zengin Android uygulama yelpazesi sayesinde en sevdiğiniz sosyal uygulamalardan güncellemeleri ve haberleri alacak; sevdiğiniz mesajlaşma uygulamalarıyla sohbet edebilecek; alışveriş, haber ve fotoğraf uygulamaların-

dan bildirimler alabileceksiniz."

Android Wear, konuşarak sorduğunuz sorulara da yanıt verecek. "OK Google" dedikten sonra bir avokadonun kaç kalori olduğunu, uçağınızın saat kaçta kalktığını ya da merak ettiğiniz bir maçın sonucunu sorabilirsiniz. "OK Google" ile söze girip taksi çağırmak, kısa mesaj göndermek, restoran rezervasyonu yapmak ve alarm kurmak da mümkün olacak.

Wear, sağlık durumunuzu da takip edebilecek. Wear'in sunduğu animasyonlar ve zindelik özetleri sayesinde spor ve egzersiz hedeflerinize daha kolay ulaşabileceksiniz. Siz yürürken, koşarken veya bisiklet sürerken spor uygulamaları da gerçek zamanlı hız, mesafe ve süre bilgilerini bileğinizde gösterecek.

Son olarak, Android Wear çok ekranlı dünyanın da anahtarı olacak. "OK Google" diyerek telefonunuzdaki bir müzik listesini

çalmaya başlayabilecek veya bir filmi televizyona aktarabileceksiniz. Eminiz ki uygulama geliştiricileri, evinizdeki cihazları bileğinizden kontrol etmenin birçok yeni yolunu da bulacaktır.

BU YAZ PİYASADA

Android Wear'ın kullanıldığı cihazları bu yıl piyasada görmeye başlayacağız. Wear'li ilk akıllı saat haziran ayında LG'den gelecek. Ayrıca bu yaz içinde Motorola'nın Moto 360 modeli de çıkacak.

İlk ürünler yazın çıkacak ama "OK Google" özelliğinin henüz Türkçeyi desteklemediğini dikkate alırsak, bu özelliği temel alan ürünlerin yakın zamanda Türkiye'de resmi olarak satışa sunulmasını da beklememek gerekir. Google belki bu ürünleri kendi sitesi üzerinden de satabilir ama Türkiye'ye gönderim yapmayacaktır. Dolayısıyla Android Wear'i ilk denemek isteyenler ya ürünleri yurtdışından getirmenin yollarını arayacak ya da ikinci el sitelerine başvuracak.

Geliştiriciler şimdiden Android Wear'ın ön izleme sürümünü Google'dan indirebiliyor. Dolayısıyla mevcut uygulama bildirimlerini Android Wear'e uyarlamaya başladılar bile. Android Wear, klasik Android'in zengin bildirim sistemiyle uyumlu çalışacağı için Google, çoğu uygulamanın Wear'e kolayca uyarlanabileceğini söylüyor. Yakında daha fazla geliştirici kaynağı ve API'ler yayımlanacak.

İLK ÜRETİCİLER BELLİ

Android Wear içeren ilk akıllı saatleri LG ve Motorola'nın üreteceğini söylemiştik. Google, yeni modeller için HTC, Samsung ve Asus ile de çalıştığını açıkladı. Ayrıca Google, yeni akıllı saatleri için Broadcom, Imagination, Intel, Mediatek and Qualcomm gibi yonga üreticileriyle ve Fossil Group gibi moda markalarıyla da işbirliğine gidiyor.

LG G WATCH

LG, Android Wear konusunda Google'ın öncü iş ortaklarından birisi oldu. Şirketin G Watch adını verdiği akıllı saati de ilk Android Wear'li saat olacak ama henüz bu

saatin teknik özellikleri açıklanmış değil.

LG Mobile'in CEO'su Dr. Jong-seok Park, "G Watch için Google'la birlikte çalışma olanağına sahip olmak, LG için gerek tasarım gerekse mühendislik konusunda büyük işler başarmak açısından mükemmel bir şans oldu." diyor. "LG, 2008'de Prada Link ve 2009'da dünyanın ilk 3G dokunmatik telefon-saati ile giyilebilir teknolojilere ilk adımlarını atmıştı. G Watch ile de giyilebilir teknoloji alanında yeni bir kilometre taşı belirliyoruz. LG olarak, iyi tasarlanmış bir cihazın akıllı giyilebilir cihaz pazarında fırtına gibi eseceğine inanıyoruz."

MOTOROLA MOTO 360

Motorola ise ABD'de bu yaz çıkacak akıllı saati Moto 360 için şöyle diyor: "Harika görünen ve kendinizi de harika hissettiren, ihtiyacınız olan bilgiye ihtiyaç duyduğunuz anda ulaşmanızı sağlayan bir saate sahip olmanın zamanı geldi." Yandaki fotoğraftan da anlayacağınız üzere Moto 360, dairesel tasarımı ve kadranyı sıradan kol saatlerine fazlasıyla benziyor. Motorola, uyarı ve bildirimlerin çok zarif olacağını, kullanıcıların tek bir bilek hareketiyle e-posta ve arayanları kontrol edebileceğini, toplantı saatlerini öğrenebileceğini ve sosyal ağ mesajlarına göz atabileceğini söylüyor. LG G Watch gibi Moto 360'ın da teknik özellikleri henüz açıklanmadı.

Motorola, tasarımı tercihini şöyle açıklıyor: "Kol saati ilk kez 100 yıl önce popüler bir moda aksesuarı olduğundan beri çeşitli evrimler geçirdi. Mekanik hareketlerden elektronik hareketlere, analogdan dijital kadranlı uzanan birçok icat yapıldı ama temel tasarımı yüz yıldır aynı kaldı çünkü herkes kol saatinin zarafeti ve kullanışlılığı konusunda hemfikir."

FİYATLAR DEĞİŞKEN

Android Wear henüz o kadar yeni ki bu işletim sistemini kullanacak akıllı saatler bile tam olarak ortaya çıkmış değil. O yüzden fiyatlar henüz belirsiz. Şüphesiz ki saatten saate fiyatlar değişiklik gösterecektir ama piyasadaki mevcut akıllı saatleri baz alırsak fiyatların 200-500 dolar aralığında olacağını öngörebiliriz.

Bilgilik

Oculus Rift

Ne şimdi bu?

Oculus Rift (www.oculusvr.com) bir üç boyutlu sanal gerçeklik başlığı. Gözlük gibi takılıyor ama gözlükten büyük. Cihazın içinde her göze 960 x 1080 piksel görüntü sunan 5 inç OLED ekran var. asıl amacı, oyuncuların sanal bir dünyada üç boyutlu olarak oynamasını sağlamak.

Nasıl çalışıyor?

Oculus Rift'i kafanıza takınca dış dünya ile iletişiminiz kesiliyor. Tek gördüğünüz, iki gözünüze aynı anda yansıtılan ve gözünüzle ekran arasında mercekler sayesinde üç boyutlu etkisi oluşturulan görüntüler oluyor. Görüş açısı 100 derece. Cihaz tek başına çalışmıyor, bilgisayara bağlanması gerekiyor. Rift, kafa hareketlerinize tepki veriyor. Yani örneğin kafanızı sola çevirince oyundaki bakış açınız da sola doğru kayıyor. Rift bu tepkiyi 30 milisaniye gibi iyi bir sürede verebiliyor. Böylece gerçek bir dünyada oynuyor hissine kapılıyorsunuz.

Facebook'un ne işine yarayacak?

Facebook, daha ürün piyasaya çıkmadan, geliştirici şirket Oculus'u 2 milyar dolara satın aldı. Facebook CEO'su Mark Zuckerberg, "Oculus'un şimdiye kadar yapılmış en sosyal platformu yaratma şansı var. Çalışma, oynama ve iletişim kurma şekillerimizi değiştirebilir." diyor. Facebook, cihazın arayüzüne müdahalede bulunmayacağını söylüyor. Zuckerberg şimdiden stadyumdaymış gibi maç izleme, sıfırtaymış gibi ders dinleme ve hatta sanal doktor randevularının hayalini kurmaya başlamış.

Hangi oyunlar yolda?

Şimdiye kadar Half-Life 2 gibi mevcut oyunlara Oculus Rift desteği ekleme üzerinde çalışıldı ama gelecekteki hedef, cihaza özel oyunların geliştirilmesi. Team Fortress ve Museum of Microstar gibi bazı oyunların Rift sürümleri çıktı bile. Minecraft'ın da Rift sürümü geliştiriliyordu ama proje iptal edildi.

LG G Watch

Motorola Moto 360

Windows 8.1 Update çıktı

Microsoft, Windows 8.1 için ilk büyük güncellemesini yayımladı. Windows 8.1 Update adlı güncellemedeki yeniliklerin çoğu dokunmatik ekranı olmayan masaüstü ve dizüstü bilgisayarlara yönelik. Güncelleme sonrasında, ekranı dokunmatik olmayan bilgisayarlarda artık Windows açıldığında Başlangıç ekranı yerine doğrudan masaüstü geliyor. Bir modern uygulamayı kapattığınızda da Başlangıç ekranına değil, açık başka bir uygulamaya veya masaüstüne dönüyorsunuz. Fotoğraflar, müzikler ve videolar da varsayılan olarak modern uygulamalar yerine klasik masaüstü uygulamalarıyla açılıyor.

Ayrıca Başlangıç ekranına yeni güç ve

arama düğmeleri eklenmiş, böylece bilgisayar kapatmak kolaylaşıyor. Yeni uygulamalar yüklendiğinde Başlangıç ekranının altında bir mesaj beliriyor. Windows 8.1'de klasik Başlat menüsü geri dönmüyor ama Microsoft, gelecek sürümlerde Başlat menüsünü de geri getireceğinin müjdesini verdi.

YAZARIN GÖRÜŞÜ

Kıvanç TANRIKULU

@kivanco

Gümrük paranoyasına son!

eBay, 2013'ün başlarında "Global Shipping Program" adlı bir özelliği satıcılarına sunmaya başlamıştı. Amerika dışında yaşayan alıcıları ve dünyanın her yerindeki satıcıları yakından ilgilendiren bu program, yakın zamana kadar ülkemiz için geçerli değildi. Bu sebeple adını duymamış olmanız hayli normal. Fakat müddeler olsun ki işler değişti! Geçtiğimiz ay itibarıyla içinde Türkiye'nin de bulunduğu 10 ülke daha eBay'in Global Shipping Program'ına dahil edildi.

Peki nedir bu GSP? Geçmişte e-ticaret siteleri üzerinden yurtdışından sipariş verenlerin haberdar olabileceği üzere, yasaya göre satın aldığınız ürün, fiyatı 75 avronun üzerindeyse gümrüğe tabi. Ürünün ülkeye girişi sırasında durdurulup gümrük işlemlerine sokulması durumunda paketi teslim alabilmek için ilgili daireye başvurarak beyanname vermeniz ve gümrük vergisini ödememiz gerekiyor. Ülkemizde bazı ürünler yerel dağıtıcıları tarafından o kadar pahalı satılıyor ki dünyanın öbür ucundan gönderimini karşılamak ve üstüne gümrük vergisini ödemek avantajlı olabiliyor. Fakat giriş gümrükleme ile uğraşmak çoğumuzun gözünü korkutan bir zorunluluk. İşte eBay'in Global Shipping Program'ı bizi bu dertten kurtarıyor. GSP'ye dahil olan ürünlerin detay sayfalarında ürünün Türkiye'ye gönderim maliyetinin yanında "import charges" başlığı altında gümrükleme maliyeti de gösteriliyor ve satın alırsanız kredi kartınızdan tahsil ediliyor. Derginin yayına hazırlandığı günlerde, şans eseri satın alacağım bir ürünün yurtdışı fiyatlarına bakmak için eBay'e girdiğimde GSP'den haberdar oldum. Yarı yarıya ucuza geldiğini görünce de hemen verdim siparişi. Tek dezavantajımın yaklaşık 2 hafta sonra teslim almak olacağını tahmin ediyorum. Ne aldığımı, eBay'in ne kadar avantaj sağladığını görmek isteyenler için anahtar kelimeler: AKG K271 MKII.

Avea, eSpora desteğini sürdürüyor

Geçen yıl dünyanın en çok oynanan online PC oyunu League of Legends'in (LoL) 2013 mevsim finalleri ve Türkiye Şampiyonası'na sponsor olan Avea, bu yıl işbirliğini daha da genişleterek yeni

gençlik markası Woops ile League of Legends Türkiye Resmi Ortağı oldu. 12 Temmuz'da düzenlenecek olan League of Legends 2014 Sezonu Türkiye Büyük Finali, Türkiye'de lisanslı sporcuların da katılacağı en büyük eSpor organizasyonu olacak.

Avea Pazarlama İletişimi Direktörü Gelincik Onan, "Karşılıklı etkileşimi yüksek, takım olmayı gerektiren, mücadele keyfini yaşatan LoL, Woops özelinde bizler için çok daha önemli bir hale geliyor." dedi.

60 SANİYELİK TEST

1 Sony'nin PlayStation 4 için geliştirdiği sanal gerçeklik gözlüğü adını ne?

- A) Project Trinity
- B) Project Neo
- C) Project Morpheus

2 LEGO'dan yapılan bir robot hangisini üç saniyede çöz?

- A) Rubik küpü
- B) Sudoku bulmacası
- C) Ünlü bir satranç problemi

3 WWW'nun yaratıcısı Tim Berners-Lee internetteki nelerin popülerliğine şaşırdığını açıkladı?

- A) Balinalar
- B) Kediler
- C) Köpekler

4 Spotify'nın satın aldığı Echo Nest ne işe yarıyor?

- A) Müzik tavsiye ediyor
- B) Şarkılara efekt ekliyor
- C) Karaokelere puan veriyor

5 Mozilla'nın yeni akıllı telefon prototipinin maliyeti ne kadar?

- A) 25 dolar
- B) 50 dolar
- C) 75 dolar

6 Wikipedia'nın içeriğini basmak her biri 1.200 sayfalık kaç cilt eder?

- A) 500
- B) 1.000
- C) 10.000

Yanıtlar 1 C, 2 A, 3 B, 4 A, 5 A, 6 B

M&W'dan klavyeli kılıflar

M&W, yeni klavyeli tablet kılıflarını satışa sundu. Türkiye'de üretilen ürünler 9 ila 10,1 inç boyutundaki tabletlerle beraber kullanılabilir. Tablet kılıfının iç tarafında bulunan entegre klavyenin tuşları çok ince ve sessiz. Bu klavye sayesinde tabletinizde yazı yazmak, ekran klavyesi çıkmadan tam ekran internette gezinmek, sosyal ağlardan paylaşım yapmak çok daha rahat ve keyifli. Ürün, Android ve Windows işletim sistemlerini destekliyor ve USB ve Micro-USB olmak üzere iki farklı bağlantı seçeneğini aynı anda sunuyor. Kılıfın arka bölümündeki ayaklı stant, ayarlanabilir açıyla tabletinizi daha rahat kullanmanızı sağlıyor. M&W klavyeli tablet kılıfları farklı

renk seçenekleriyle 89 TL fiyatla satışa sunuldu.

Bilgi için: www.mw.com.tr

CORELDRAW'UN YENİ SÜRÜMÜ HAZIR

Ünlü grafik yazılımı CorelDRAW'un son sürümü CorelDRAW Graphics Suite X7 çıktı. Yeniden tasarlanan ve büyük bir kısmı özelleştirilebilen kullanıcı arayüzüyle paket her kullanıcının iş akışına göre düzenlenebiliyor, tasarım sürecinin her adımı sırasında üretkenliği artırıyor.

Bu önemli sürüm, güçlü dolgu yetenekleri, yüksek çözünürlük, çoklu monitör ve dokunmatik ekran uyumluluğu, içerikleri CorelDRAW kullanıcılarıyla paylaşma olanaklarıyla öne çıkıyor. Ek olarak çoklu çekirdek ve doğal 64 bit desteği, kullanıcıların birden fazla uygulamayı çalıştırmalarını ve büyük dosyalarla çalışmalarını kolaylaştırıyor. Program kullanıcıların hızlıca başlamalarına, projelerini verimli bir şekilde tamamlamalarına ve tasarım sürecini kendi tarzlarına göre ayarlamalarına olanak sağlıyor.

CorelDRAW Graphics Suite X7 ayrıca 10.000 clipart ve dijital resim, 2.000 yüksek çözünürlüklü dijital fotoğraf, 1.000 OpenType font, 350 profesyonel şablon, 2.000 araç şablonu, 800 çerçeve ve desen, beş saatte uzun süren eğitim videosuyla birlikte geliyor.

müşterilerimiz CorelDRAW Graphics Suite X7 paketini tek ödemeye kalıcı lisans şeklinde veya aylık/yıllık abonelik şeklinde satın alabiliyor.

CorelDRAW'a yardımcı Patterns (iOS 7) ve Designs (Windows 8.1) uygulamaları da ilgili uygulama mağazalarından ücretsiz indirilebiliyor.

Ayrıntılı bilgi ve deneme sürümü için: www.corel.com/coreldraw

A4'e sığamayanlar çözüm Brother'dan

Brother Türkiye, yeni şık tasarımı A3 inkjet Çok Fonksiyonlu ürünlerini satışa sundu. Bu serideki ürünler A4 ve A3 boyutunda ihtiyacınız olan her şeye cevap veriyor. A3

kapasitesi ile baskı, fotokopi, tarama ve faks özelliklerine sahip ürünler çok etkileyici.

Tasarım ödüllü yeni MFC-J3720 özellikle yüksek baskı kapasitesine ihtiyaç duyan kullanıcılar için ideal. Bu serideki ürünler kendi sınıfında en yüksek hızda baskı imkânı sunuyor. Buna ek olarak 2.400 sayfalık avantajlı kartuşlarıyla düşük işletme maliyetlerine katkıda bulunuyor. Birbirinden ayrı renkli mürekkep kartuşları ve otomatik çift taraflı baskı özelliğiyle hem bütçeden hem de zamandan tasarruf sağlayan yeni A3 mürekkep püskürtmeli yazıcılar iş hayatını kolaylaştırmak ve verimi arttırmak için Brother'a özel bir dizi özellik ve uygulamayla birlikte geliyor.

Bahçeşehir Koleji'nde dijital eğitim

Bahçeşehir Koleji, 21. yüzyıl becerilerine yönelik eğitim materyallerini teknolojiyle destekliyor. Çocukların eğilim gösterdiği iPad'lerle eğitimde motivasyonun arttığını fark eden Bahçeşehir Koleji, eğitim sistemine iPad'i entegre etti ve ona uygun bir müfredat geliştirdi. "Dijital Okul" adı verilen iPad uygulaması bu yıl 1. ve 5. Sınıflarda uygulan-

maya başlandı. Bu eğitim modeli için tüm kitaplar, uygulamalar, testler, ders içi aktivitelerin hepsi iPad'e uygun şekilde yazıldı. Önümüzdeki yıl 1, 2, 5 ve 6. sınıflar bu uygulamadan faydalanacak. Bahçeşehir Koleji tarafından hazırlanan içerikler tüm iPad sahiplerinin erişebileceği şekilde iTunes U üzerinde de ücretsiz yayımlanıyor.

Görev listesi

Bu ay internette yapmanızı önerdiğimiz 10 görevi sıralıyoruz.

CEVİRİLERİ HARİTADA GÖRÜN

ukdataexplorer.com/european-translator

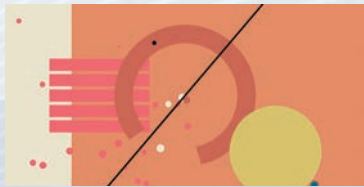
"Avrupalı Kelime Çevirmeni" adlı bu servis, girdiğiniz bir veya iki İngilizce kelime anında diğer Avrupa dillerine çeviriyor. Böylece tek bir kelimenin onlarca Avrupa dilinde nasıl yazıldığını anında öğrenebilirsiniz. Üstelik çeviriler harita üzerinde gösteriliyor. Çeviri kaynağı olarak Google Translate kullanıldığı için desteklenmeyen bazı dillerin ülkeleri görünmüyor. Ayrıca bir kelimenin birden fazla anlamı varsa sadece ilki görünür. Bir sözlük kadar etkili değil ama bakması çok keyifli.

MÜZİKLİ ANİMASYONLAR YARATIN

www.patatap.com

Patatap, sadece klavyenizi kullanarak rengârenk animasyonlar yaratmanızı sağlıyor. A ve Z arasındaki herhangi bir harf tuşuna bastığınızda o tuşun notasını duyacak ve görsel animasyonunu izleyeceksiniz. Tuşlara hızla basarak özgün müzik ve animasyonlar üretebilirsiniz. Boşluk tuşuna

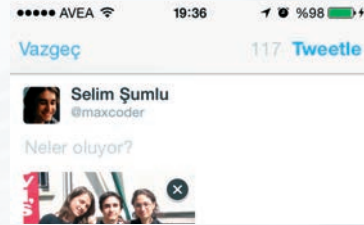

bastığınızda ses ve animasyon kümesi değişiyor. Testlerimize göre Tatatap en iyi performansı Chrome üzerinde veriyor. Bağımlılık yaratıcı olduğunu söylemek mümkün.

TWITTER'DA FOTOĞRAFLARI ETİKETLEYİN

bit.ly/twitteretiket

Twitter'ın mobil uygulamalarına gelen son güncelleme sayesinde artık tıpkı Facebook gibi fotoğraflarda arkadaşlarınızı etiketlemek mümkün hale geldi. Bir fotoğrafta en fazla 10 kişiyi etiketleyebilirsiniz. Ayrıca artık tek tweet'te dört fotoğraf paylaşmak mümkün. Fotoğraf etiketleri Twitter'ın 140 karakter sınırına dahil edilmiyor. Görünüşe bakılırsa Twitter bu epey kısıtlayıcı formatından yavaş yavaş uzaklaşmaya çalışıyor.

DİZİ İZLEYEREK NE KADAR ZAMAN HARCADIĞINIZI HESAPLAYIN

http://tii.me

Düzenli bir televizyon dizisi izleyiciyseniz (internette de izliyor olabilirsiniz) bugüne kadar dizilere tahmin ettiğinizden çok daha fazla vakit harcamış olabilirsiniz. tiii.me adresine girip izlediğiniz bir dizinin adını yazmaya başlayın ve listede belirince diziyi seçin. Sağ taraftan dizinin kaç

sezonunu izlediğinizi belirtin. (Varsayılan olarak toplam sezon sayısı çıkıyor.) Oka tıklayınca o diziyi izleyerek hayatınızın kaç gün, saat ve dakikasını harcadığınızı tepede belirecek. Listeye birden fazla dizi ekleyerek toplam süreyi de hesaplayabilirsiniz. Örneğin Lost'un tüm bölümlerini izlediyseniz 3 gün 18 saatini ona ayırdığınızı görebilirsiniz. Yerli dizilerin tamamı veritabanında yok ama popüler olanlar bulunabiliyor.

TWEET'LERİNİZİ SABİTLEYİN

bit.ly/yeniprofil

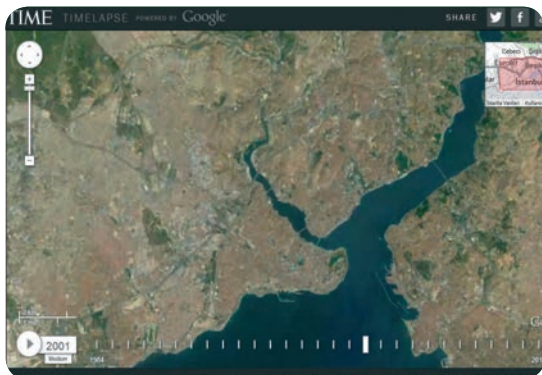
Twitter, Facebook profillerine epey benzeyen yeni profil tasarımını devreye aldı. Şimdilik sadece web sitesinde geçerli olan tasarım, yakında mobil uygulamalara da taşınacak. Henüz yeni profile geçmediyseniz öncelikle bit.ly/yeniprofil adresine girip "Hemen edinin" düğmesine tıklayın. Twitter yeni profilinizi size adım adım tanıttak. Yeni özelliklerden biri de önemli bir tweet'inizi "sabitleme" olanağı. Önemli olduğunu düşündüğünüz bir tweet'inizin altındaki üç nokta simgesine tıklayıp "Profil sayfana sabitle"yi seçerseniz o tweet daima ilk sırada görünecek. Sadece bir tweet'i sabitleyebileceğinizi unutmayın.

DÜNYANIN DEĞİŞİMİNE TANIKLIK EDİN

world.time.com/timelapse

NASA, USGS, Google Haritalar ve TIME dergisi işbirliğiyle hayata geçirilen bu proje kapsamında milyonlarca uydu fotoğrafı bir araya getirildi. Sonuç olarak, gezegenimizde son 30 yılda yaşanan değişimleri adım adım izleyebiliyoruz. Timelapse adlı bu sayfayı ziyaret ederek Dubai'nin olağanüstü büyümesini veya Amazon ormanlarının yok oluşunu

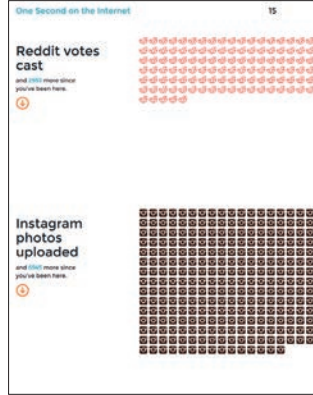
izleyebilirsiniz. Sitedeki kısıtlı sayıda başlık sizi yanıltmasın, explore the world linkine tıklayıp kutuya istediğiniz şehrin adını yazarak dünyanın hemen hemen her yerindeki değişimi izlemeniz mümkün ama her yer aynı kalitede olmayabilir.

İNTERNETTE BİR SANİYEDE NELER OLUYOR?

onesecond.designly.com

10 yıl önce Skype, Facebook, YouTube, Reddit, Twitter, Tumblr ve Dropbox'ın hiçbiri yoktu. Bugün tek bir saniyede bu sitelerde yapılan işlemlerin sayısını öğrenmek sizi şaşırtabilir. Bu ilginç web sayfası, internette bir saniyede yaşanan çeşitli olayları görsel bir şekilde anlatıyor. Sayfaya girdikten sonra ortadaki oka tıklayın. Karşınıza bir saniye içinde gönderilen reddit oyları, Instagram fotoğrafları, Tumblr gönderileri, tweet'ler, yapılan Skype aramaları, Dropbox'a yüklenen dosyalar gibi birçok bilgi gelecek. Sayfanın tepesinde, o sayfada kaç saniyedir bulunduğunuzu görebilirsiniz. Her maddenin altında da "Siz bu sayfadayken 9590931 YouTube videosu daha izlendi." gibi ek bilgiler var.

KUŞLARIN UÇUŞUNU ZAMAN ATLAMALI OLARAK İZLEYİN

vimeo.com/user491023

Amerikalı animasyon profesörü Dennis Hlynsky tarafından oluşturulan bu güzel videolarda kuşların uçarken arkalarında bıraktıkları izler, zaman atlama (time lapse) efektiyle görsel bir hale getiriliyor. Hlynsky'nin kaydettiği kuşlar arasında serçeler, kargalar, kırlangıçlar var ama Hlynsky, kuşların dışında kar tanelerini, uçan böcekler, sazanalrı ve karıncaları da görüntülemiş. Profesörün Vimeo kanalında tüm bunları içeren 106 video yer alıyor.

KADINLAR İÇİN GELİSTİRİLMİŞ TEKNOLOJİLERİ TANIYIN

http://listelist.com/kadınlar-teknoloji/

Listelist editörü, bu listedeki 11 maddeyi şöyle tanıtıyor: "Teknolojik gelişmelerin altında erkeklerin imzası olduğu için kadınları saf dışı bırakıyoruz. Kadınlar sanki teknolojinin hiçbir evresinde yer almamış gibi davranıyoruz ve çok yanlış yapıyoruz! Neden mi? Çünkü üretimin ta kendisi kadınlardır ve

teknoloji dahil bütün üretimlerin içinde yer alırlar!"

BATIK GEMİDE KEŞFE ÇIKIN

bit.ly/batıkgemi

Yaklaşık iki yıl önce Meksika Körfezi'ndeki Captiva Adası açıklarında batan gemi, artık Google Sokak Görünümü sayesinde keşfedilebiliyor. 1934'te üretilen USS Mohawk adlı gemi, ABD Sahil Koruma gemisi olarak hizmet veriyordu. Google'ın su altında çektiği görüntüler ilginç olduğu kadar klostrofobik bir his de verebiliyor, uyaralım.

BİLGİLİK

Stratasys Objet500 Connex3

Yine mi 3B yazıcı? Bunlar hâlâ eskimedi mi?

Evet, 3B yazıcıları çok seviyoruz ama bildiğiniz üzere 3B yazıcıların en büyük dezavantajlarından biri, modellerinizin tek renk bir materyalden oluşma zorunluluğu. Örneğin bir deniz feneri "yazdırmak" istiyorsanız kırmızı ve beyaz parçaları ayrı ayrı yazdırıp sonra elle birleştirmeniz gerekiyor.

Peki bu 3B yazıcı deniz feneri mi yazdırabiliyor? Farkı ne?

Evet, Objet500 Connex3'te üç ayrı püskürtme iğnesi var. Bunlar, mürekkep püskürtmeli yazıcılara benzer şekilde renkli materyalleri bir araya getirebiliyor. Dolayısıyla basılan nesneler çok renkli oluyor ki bu 3B yazıcılar açısından bir ilk.

Başka ne yapabiliyor?

Objet500 Connex3, çok renkli nesneler yazdırabildiğinin yanı sıra saydam, katı ve esnek malzemeleri bir arada kullanabiliyor. Yani sapları bükülebilir ve camları saydam olan bir gözlük yazdırabilirsiniz. Kulağınıza özel kulaklık uçları veya bir deniz feneri de...

Ne önemi var ki?

Stratasys bu 3B yazıcıyı prototip üretimleri için özel olarak tasarlamış. Tasarımcılar tek bir nesneyi çeşitli renk ve malzemelerle kolayca yazdırma imkânına kavuşursa epey zaman kazanabilirler.

Nereden alabilirim?

Objet500 Connex3 özel siparişle satılıyor ve fiyatının yaklaşık 330.000 dolar olduğu söyleniyor. O miktarda paranız yoksa (varsada bir 3B yazıcıya yatırmak ister misiniz bilemeyiz) biraz daha bekleyin. Stratasys, daha küçük ölçekli 3B yazıcılar üreten MakerBot şirketinin de sahibi. Dolayısıyla bu teknolojiyi birkaç yıl içinde ev tipi makinelerde de girebilir.

GÜVENLİK GÜNDEMİ

UZMANLARDAN İPUÇLARI VE GÜNCEL TEHDİTLER

İnternetin yüreğinde bir sızı: Heartbleed

Geçen ay keşfedilen OpenSSL açığı kısa sürede internetin korkulu rüyası oldu.

Geçtiğimiz ay içinde internetin büyük kısmını etkileyen çok ciddi bir güvenlik açığı keşfedildi. "Heartbleed" adı verilen bu hata, muhtemelen sizin kullandığınız bazı servisleri de etkiliyor. Heartbleed, web'deki veri aktarımının güvenli olması için şifreleme yapmaktan sorumlu OpenSSL adlı bir sistemde bulunuyor. Yazılımın tek bir sürümünde bulunan, küçük ve basit gibi görünen bir hata güvenlik uzmanlarına "felakete yol açabilecek" şeklinde tanımlanıyor. Neden mi? Heartbleed açığı, web sunucusunun belleğindeki ufak veri parçalarını sızdırıyor. Bu ufak veri parçaları arasında kullanıcı adları, parolalar, kredi kartı numaraları ve hatta şifreleme anahtarları olabilir. Hacker'lar, OpenSSL ile korunan ve tamamen güvenli olduğunu

düşündüğümüz banka, alışveriş ve e-posta sitelerine bu yöntemle saldırarak çok önemli bilgileri ele geçirebilir.

İşin kötü yanı, yeni keşfedilen bu açığın aslında iki yıldır var olduğunun ortaya çıkması. Şimdiye kadar bu açığı keşfedip gizlice kullanarak veri çalan hacker'ların olup olmadığı bilinmiyor çünkü Heartbleed açığı kullanıldığı zaman sistemde hiçbir iz bırakmıyor.

Bazı kompro teorisyenleri bu açığın istihbarat servisleri tarafından bilinçli olarak yerleştirildiğini bile iddia ediyor ama hataya sebep olan programcı ortaya çıkıp bunun kendi dikkatsizliğinden kaynaklandığını açıkladı. OpenSSL açık kaynaklı bir yazılım olduğu için herkes kodları görebiliyor ve bu programcının yaptığı gibi "kodları geliştirebiliyor". Kodlar açık olduğu için istihbarat servislerinin açığı

önceden keşfedip kullanmış olmaları da teoride mümkün.

Bize etkisi ne?

Gmail dahil olmak üzere bazı Google servisleri, Yahoo!, Dropbox, hatta parola yöneticisi LasPass gibi birçok büyük çaplı site bu açıktan etkilendi. Neyse ki Heartbleed halka açıklanmadan önce bu gibi büyük siteler uyarılmıştı, dolayısıyla bizim henüz haberimiz bile yokken gereken düzeltmeleri yaptılar. Zaten bu sitelerde kullanıcı verilerini korumak üzere alınmış farklı şifreleme katmanları ve güvenlik önlemleri de bulunuyor. Bu açık web sunucularında bulunduğu için bizim internet kullanıcıları olarak yapabileceğimiz hiçbir şey yok. Görev, site sahiplerine düşüyor. Heartbleed'den etkilenen sunucu yöneticilerinin bir yama yüklemesi ve güvenlik sertifikalarını yenilemesi gerekiyor.

Açık giderildikten sonra kullanıcıların parolalarını değiştirmeleri öneriliyor. Şu ana kadar Heartbleed nedeniyle önemli miktarda veri çalındığını açıklayan hiçbir site yok ama henüz açıktan kimsenin haberi yokken parolanızın çalınmış ve yeri geldiğinde kullanılmak üzere bir hacker'ın elinde bekliyor olması teorik olarak mümkün. Bu yüzden şu

sıralar birçok site, üyelerine Heartbleed açığını giderdiklerini (veya OpenSSL kullanmadıkları için etkilenmediklerini) bildiren e-postalar gönderiyor. Böyle bir e-postayla karşılaşırsanız dikkatle okuyun ve parolanızı değiştirmeniz öneriliyorsa değiştirin. Açığı giderilmemiş bir sitede parolanızı değiştirmenin anlamı yok çünkü hâlâ çalınabilir. Bunun istisnası, birkaç sitede birden aynı parolayı kullanmanız. Bu durumda hepsini değiştirin çünkü bir sitedeki parolanızı ele geçiren hacker diğer sitelerde de aynı parolayı deneyecektir.

Sıkça kullandığınız sitelerin açıktan etkilenip etkilenmediğini <https://filippo.io/Heartbleed/> adresi üzerinden test edebilirsiniz. "All good..." mesajını alırsanız sitede açık yok veya siz test etmeden önce gidermiş demektir.

GÜVENLİK UYARISI

Android'de sahte antivirüs vurgunu

Google, tamamen sahte olduğu ortaya çıkan popüler bir antivirüs uygulamasını Play Store'dan kaldırdı. 3,99 dolara satılan Virus Shield uygulaması 10.000'den fazla indirilmişti ve 4,7 puanla ücretli uygulamalar arasında bir numaraya yerleşmeyi bile başarmıştı. Uygulama, Android cihazları virüslerden, kötü amaçlı yazılımlardan ve casus yazılımlardan koruduğu iddia ediyordu ama ekrana dokunulduğu zaman çarpı işaretini "güvenli" anlamına gelen onay işaretine dönüştürmek başka hiçbir şey yapmadığı ortaya çıktı.

Fidyeciler amatör çıktı

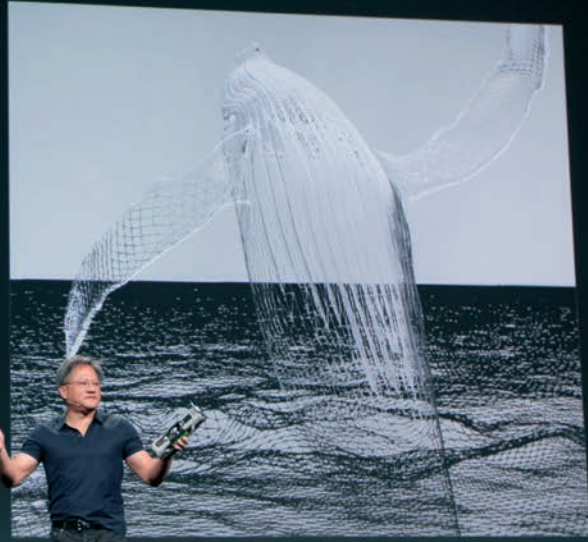
CryptoLocker adlı çok gelişmiş ve tehlikeli fidye yazılımını örnek alan CryptoDefense, yazarlarını komik duruma düşürdü. Fidye yazılımları bilgisayardaki dosyaları şifreliyor ve çözüm anahtarını vermek için yüzlerce dolar fidye talep ediyor. Ancak Symantec'in keşfine göre CryptoDefense'in kriptografik işlevleri üzerinde pek düşünülmemiş; CryptoDefense, çözüm anahtarlarını da rehinenin bilgisayarına kaydediyor. Bilgisayarı kurtaracak anahtarlar Application Data\Microsoft\Crypto\RSA klasöründe bulunabiliyor.

Gmail'de güvenlik sıkılaştı

Google, tüm Gmail hesaplarında HTTPS bağlantı kurulmasını zorunlu kılarak güvenliği artırdı. Gmail'de HTTPS zaten varsayılan seçenektir ama bugüne kadar kullanıcı isterse şifrelenmemiş bağlantı kurmayı seçebiliyordu. Google sunucularıyla kullanıcılar arasında taşınan e-postaların NSA tarafından "dinlendiği" ortaya çıkınca Google bu kararı aldı. HTTPS bağlantılarında tüm veriler şifrelenerek Google'a gönderiliyor ve araya sızan biri tarafından okunamıyor.

Glass casusluğu

Amerikalı iki öğrenci, Google Glass'a casus yazılım yükleyerek gizlice fotoğraf çekilebileceğini kanıtladı. Neyse ki gençler yazdıkları kodları Google'la paylaşarak ürün piyasaya çıkmadan önce güvenliğinin artırılmasına yardımcı olmayı tercih ettiler.

2013 Aca
BEST V

State-of

48 hours

250 ho

NVIDIA, OYUNLARIN ÖTESİNE GEÇİYOR

GTC 2014'te yeni teknolojilerini ve TITAN Z GPU'yu tanıtan NVIDIA, oyuncuların yanı sıra bilim insanlarının da kalbini çaldı.

Google'ın birkaç yıl önce başladığı gizli projelerinden biri Google Brain adını taşıyordu. Google mühendisleri toplam 600.000 watt enerji tüketen 1.000 sunucuyu (16 bin çekirdek) kullanarak 10 milyon 200x200 piksel çözünürlüğündeki görüntüyü tarayarak 1 milyar "bağlantı" oluşturdu. Bu işlem 3 gün sürdü. Proje, Google'a 5 milyon dolara mal oldu. Sonuç mu? Google artık, YouTube videolarında kedi suratlarını tanımayı öğrenmişti. İnsan beyninin potansiyeline erişmek içinse yaklaşık 5 milyon Google Brain'e ihtiyacımızın olduğu tahmin ediliyor.

ABD'nin California eyaletindeki San Jose şehrinde katıldığımız, NVIDIA tarafından düzenlenen GPU Teknolojileri Konferansı (GTC) grafik işlemcileriyle ilgili birçok yeniliğe sahne oldu. Açış konuşması sırasında kocaman sahneye birdenbire bir Audi otomobil girdi, birkaç metre ilerledikten sonra sahnedeki adamların önünde durdu. Sahnedeki iki adamdan biri, NVIDIA CEO'su Jen-Hsun Huang idi. Otomobilin içinde şoför yoktu. Binlerce kişinin önünde sahneye çıkan bu sürücüsüz otomobilin kalbinde NVIDIA'nın grafik işlemcileri vardı.

Bilgisayarlar modern yaşamımızı oluşturan her şeyin temelini atan cihazlar olmaları- na rağmen bundan birkaç yıl öncesine kadar, grafik teknolojileri dendiğinde aklımıza sadece oyunlar geliyordu. Bilgisayarların büyük hesaplamaları yapmak için ihtiyaç duyduğu işlem gücü, kısaca "işlemci" dediğimiz merkezi işlem birimiyle (CPU) sağlanıyordu. Son yıllarda CPU'lardan çok daha hızlı şekilde gelişen grafik işlemciler (GPU) artık hem son kullanıcıların hem de birçok bilim insanının işlemci tercihi oluşturuyor. (Ayrıntılar için bu ayki işlemci testimize göz atabilirsiniz.)

Epey pahalıya mal olan Google Brain deneyi bugün NVIDIA TITAN Z GPU temelli sadece 3 sunucuyla, 33 bin dolar maliyetle gerçekleştirilebiliyor. Bilim insanları için çığır açan bir gelişme bu.

Oyun şöleni de sürececek

NVIDIA'nın TITAN GeForce grafik kartları, dünyanın düne kadarki en güçlü GPU'sunu içeriyordu. NVIDIA CEO'su Jen-Hsun, bu kartların tahmin ettiklerinden de fazla başarı elde ettiklerini söylüyor. "Meğer bilim adamları ve mühendisler bunu alıp bilimsel hesaplamalar yapmak için

kullanıyormuş." diye ekliyor. Ne de olsa TITAN, adeta internetten sipariş verebileceğiniz bir süper bilgisayar. Bu nedenle oyuncuların dışında tasarımcılar, sanatçılar ve bilim insanları tarafından da kullanılıyor. NVIDIA bunları da göz önünde bulundurarak yeni grafik kartı GeForce GTX TITAN Z'yi geliştirdi. 6.760 CUDA çekirdeği ve 12 GB bellek içeren kartın ABD fiyatı 2.999 dolar olacak.

Kısa süre sonra Jen-Hsun bizi yeni Unreal Engine 4 oyun motoruyla şaşırtmaya devam etti. Epic Games tarafından geliştirilen ve TITAN Z'nin üstün özelliklerinden yararlanan motor sayesinde karşımıza gelen bir oyun sahnesi, dünyanın en güzel görünen oyunlarının henüz yapılmadığının işaretini verdi bize. Bu

görüntülerin video kayıtlarını bit.ly/gtc2014 adresinden izlemek mümkün.

NVIDIA'nın yeni teknolojileri sayesinde bu süreçler artık "deney" olmaktan çıkıp, çok kısa süre içinde hayatımıza girmeye başlayacak. NVIDIA'nın CUDA çekirdeklerini kullanarak farklı alanlarda makine öğrenimini hayata geçiren teknoloji devleri arasında Adobe, IBM, Flickr, Yandex, Baidu gibi isimler var. Örneğin Baidu, inanılması güç ama, gerçek zamanlı sesli çeviri üzerinde çalışıyor. Üstelik bunu, çoğu kişinin aklına gelmeyeceği biçimde, NVIDIA'nın grafik işlemcileriyle yapıyor. Görünen o ki Otostopçunun Galaksi Rehberi'yle bilimkurgu evrenimize giren Babil balığı da yakında gerçek olacak.

INFOGRAFİKLER

Gerçekler ve rakamlar

Dikkat çekici bilgiler ve istatistikler

MODERN İŞYERLERİNDE İNTERNET DOST MU YOKSA AYAK BAĞI MI?

Verimliliği artırma amaçlı bir web engelleme yazılımı olan Webtrate, "internetin tembelliği körüklediğini ve verimlilik düzeylerini düşürdüğünü" düşünüyor.

Şirket **2.500** kişiyle yaptığı ankette katılımcıların **%63'ü çalışırken** e-posta ve sosyal medya uyarıları yüzünden dikkatlerinin dağıldığını itiraf etmiş. **%36'sı** ise internette mesajlaşmanın günde bir saatten fazla vakit kaybına yol açtığına tahmin ediyor.

HİÇ AKILLI TELEFONDAN ALIŞVERİŞ YAPTINIZ MI?

PricewaterhouseCoopers'a göre çevrimiçi alışveriş için Android veya iOS tabanlı telefonların kullanılma oranı 2013'te **%46**, tabletlerin kullanılma oranı da **%56** artmış. Aynı dönemde bilgisayar üzerinden alışveriş oranı **%7** düşmüş. Bu oran, fiziksel mağazaların yaşadığı **%5**'lik düşüşten de fazla.

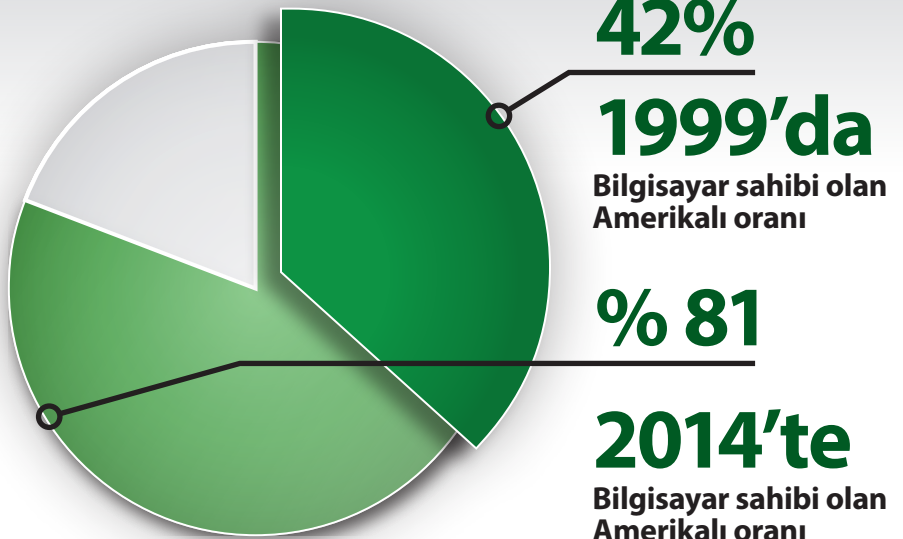

MOBİL TWITTER KULLANICILARI EN ÇOK NE YAPIYOR?

- %18** Fotoğraf tweet'liyor
- %26** Başkalarının tweet'lerini alıntılıyor
- %32** Favori tweet'lerini işaretliyor
- %45** Linklere tıklıyor
- %5** Sadece tweet'leri okuyor

AMERİKALILARIN %42'Sİ...

...1999'da bilgisayar sahibiydi. Çevrimiçi oyun Everquest'in 15. doğum günü nedeniyle yayımlanan istatistiklere göre 1999'dan bu yana GB başına sabit disk maliyeti **%99** azalmış, internet erişimi olan ev sayısı ikiye katlanmış ve Cher'in "Believe" şarkısı nihayet müzik listelerinden çıkmış.

İNSANLARIN %60'ı...

...birincil iletişim yöntemi olarak e-postayı seçmiş. YouGov tarafından yapılan araştırmada katılımcılara ilk üç iletişim yöntemlerini seçmeleri istenmiş: **%55** yüz yüze konuşmayı, **%50** kısa mesaj göndermeyi ve sadece **%32** cep telefonu ile konuşmayı tercih etmiş. İlginç bir şekilde, İngiltere ve İskoçya'da kuzeye gidildikçe yüz yüze konuşmayı tercih edenlerin oranı artmış.

123

MİLYON £...

İngiliz otel sektörünün kablosuz internet ücretlerinden kazanabileceği miktar. Thistle Hotels tarafından yaptırılan araştırmaya göre İngiltere'deki otellerde bir saatlik internet erişiminin ortalama fiyatı 1,19 sterlin (4,25 TL). Ankete katılanların yarısı, otelin havuzuna girmek yerine bedava interneti tercih edeceğini söylemiş. Thistle'da internet bedava ama Hilton, Holiday Inn ve Marriott'ta değil.

YAHOO! GERÇEKLERİ

Arama motoru Yahoo!, Ocak 1994'te Stanford Üniversitesi öğrencileri Jerry Yang ve David Filo tarafından "Jerry ve David'in WWW Rehberi" adıyla kuruldu.

Birkaç ay sonra sitenin adı "Yahoo!" olarak değişti ve yıl sonunda site bir milyon ziyaretçiye ulaştı.

Sonundaki ünlem işareti, Yahoo! markasını daha önce tescil edilmiş barbekü sosu, bıçak ve kano markalarından ayırmak için eklenmişti.

2000'de Yahoo! hissesi 118,75 dolar ediyordu ve Yahoo! Japonya, borsada 100 milyon yen işlem hacmini aşan ilk şirket oldu.

Patlayan dot-com balonundan Yahoo! da nasibini aldı: Eylül 2001'de hisse değeri 8,11 dolara düştü.

Yahoo! yine de hayatını sürdürmeyi başardı ve 2005'te ünlü fotoğraf paylaşım sitesi Flickr'ı satın aldı. Ne yazık ki daha sonra Flickr da şöhretini yitirdi.

Microsoft 2005, 2006 ve 2007'de Yahoo!'yu satın almaya çalıştı ama her seferinde reddedildi. Buna rağmen Yahoo!, Microsoft'un Bing arama motorunun belkemiğini oluşturuyor.

Temmuz 2012'de, 37 yaşındaki eski Google yöneticisi Marissa Mayer, Yahoo!'nun başkanı ve CEO'su oldu.

GELECEĞİN ŞEHİRİ NASIL OLACAK?

Dell'in Tech Page One haber departmanı, geleceğin büyükşehirlerini öngörmeye çalıştı. Tahminlere göre 2015'te mobil cihaz sayısı ikiye katlanacak, 2020'de Asya'daki insanların yarısı şehirlerde yaşayacak ve 2050'de dünya nüfusu 9,3 milyar ulaşacak. Beklenen teknolojiler arasında ucuz uçan arabalar, 3D yazıcıdan çıkan eşyalar ve insansız hava araçlarıyla posta teslimi var.

WEB SİZİN HAKKINIZDA NELER BİLİYOR?

İnternette kendiniz hakkında gereğinden fazla bilgi paylaşıyor olabilir misiniz? Farkında olmadan online ortamda paylaşım sunmanız olası 10 bilgiyi analiz ediyor, kişisel bilgilerinizi gizlemenin yollarını açıklıyoruz.

NSA'in PRISM programıyla ilgili haberlerden ve hükümetlerin uygulamaya sokmak üzere olduğu yeni güvenlik sistemlerinden sonra internette paylaştığımız bilgilerin hepsinin gizli kalacağını düşünmek saflık olur. Şimdiye kadar zaten farkına varmış olabilirsiniz ama her ne kadar dikkatli olursanız olun, sizinle ilgili çok fazla bilginin internette dolaştığını duyunca şaşıracağımıza eminiz. Bu dosya konusunda, hangi web tarayıcısı kullandığımız gibi zararsız detaylardan çok daha derinlemesine veri toplamaya kadar farklı türden habersiz veri

sızıntılarını ortaya çıkaracak, kişisel bilgilerinizin halka açık biçimde yayılmasını engelleyecek yöntemler önereceğiz.

Web siteleri, reklam firmaları ve (muhtemelen) devlet dairelerinin kimliğinizi, yerinizi, internetteki aktivitelerinizi ve arkadaşlarınızın listesi gibi bilgileri ele geçirme yöntemlerini göstereceğiz. Tabii ki web ortamında bilgi paylaşımını tamamen kesmenin ya da yeni bir kimlik elde edip bununla online olmaya başlamadan size ait tüm bilgileri silmenin imkânı yok ama önerilerimizi dikkate alarak ve web'in sizinle ilgili 10 temel bilgi birikimini sınırlayarak izlerinizi azaltabilirsiniz.

KİMLİĞİNİZ

Google ile internette arama yaptığınızda web devine arama kriteriniz, kullandığınız tarayıcı, sık gezdiğiniz siteler, kullandığınız bilgisayar ya da modemin aldığı IP adresi gibi çok sayıda bilgi gönderiyorsunuz. Bununla birlikte Google hesabınızla oturum açmadıkça bu bilgilerin hiçbir kimliğinizle eşleştirilmez. Google hesabınız varsa ve oturum açmış durumdaysanız kimliğinizin gizli kalması hakkınızdan vazgeçiyor ve etkinliklerinizin kimliğinizle birlikte takip edilmesine izin veriyorsunuz demektir. Google muhtemelen Gmail, Google+, Google profiliniz veya diğer servislerden edindiği fotoğraflarına da sahip.

Amazon'dan Zoopla'ya kadar üye olduğunuz tüm siteler kim olduğunuza dair detaylı bilgilere sahip olur. Örneğin Facebook, sahip olduğunuz bilgiler sayesinde sizi çoğu arkadaşınızdan bile iyi tanıyor. Üstelik Facebook, size ait e-posta adresi ve telefon numarası bilgilerini de saklıyor. Siz bu bilgileri vermemiş olsanız bile arkadaşlarınızın yüklediği adres defterlerinden topladığı verileri sizinle eşleştirebiliyor. Facebook bu bilgilere "gölge profil" diyor.

İnternette alışveriş yapınca, bir ankete ya da yarışmaya katılınca, gerçek adınızı kullanarak sitelere ya da forumlara yorum

gönderince de sizinle ilgili bilgiler web ortamına ulaşıyor. Kişisel bilgileriniz bu şekilde web ortamında dolaşınca sahtekarlar kolayca kimlik hırsızlığı yapabilir.

Sızıntıyı engellemenin yolu

Tüm online aktivitelerinizin adınızla eşleşmesini istemiyorsanız gizli kalmasını istediğiniz bir işlem yapmadan önce Google gibi sitelerdeki oturumunuzu kapatmayı (adınıza tıklayıp "Oturumu kapat"a tıklayarak) ihmal etmeyin.

Online ortamda paylaştığınız bilgileri sınırlayın ve Facebook gibi sitelerde size ait bilgilerin ne oranda başkalarıyla

paylaşıldığını kontrol edin. Bunu yapmak için zaman tünledeyken sağ üstteki asma kilit simgesine tıklayıp "Paylaştıklarımı kimler görebilir? Başkasının Gözünden Gör"ü seçin. "Herkes"i gözünden bakarak diğer kullanıcıların neler gördüğünü kontrol edebilirsiniz.

Sık kullanmayacağınız bir siteye üye olurken doğum tarihi ve ana e-posta adresi gibi tanımlayıcı bilgileri girmemelisiniz. MaskMe (www.abine.com/maskme) gibi ücretsiz araçları kullanarak gerçek e-posta adresinizi paylaşmaktan sakınabilirsiniz. Yeni bir sahte e-posta adresi oluşturup gerçeğini gizlemenize imkân vererek siz istediğiniz sürece bu yeni adrese gelen e-postaları ana adresinize yönlendiriyor.

KONUMUNUZ

Bir siteyi ziyaret eder ama üye olmazsanız o site adınızı bilmez. Bununla birlikte IP adresinizi bilir ve konumunuzla ilgili bilgi sahibi olur, ancak fazla telaşa gerek yok çünkü bu bilgiyle gerçek ev veya iş adresiniz tespit edilemez. IP adresiniz sadece internet sağlayıcının servis sunduğu merkezdeki ağa kadar takip edilebilir. Servis sağlayıcıyla sizin konumunuz arasında kilometrelerce mesafe olabilir. (Servis sağlayıcınız, o IP adresinin size ait olduğunu sadece mahkeme talebiyle açıklayabilir.)

Google Haritalar gibi coğrafi konum servisleri yerinizi tespit etme konusunda nispeten başarılı sonuçlar elde etse ve çoğu zaman hayli yakınınızı işaret etse de büyük kısmı kararsız sonuçlar verir. Hızlı bir deneme için IP Chicken (www.ipchicken.com) ile IP adresinizi öğrenin ve Plot IP'ye (www.plotip.com) verip nerede olduğunuza dair tahmini görün.

Denemelerimiz sırasında gerçek adresimizden 30 kilometre uzaktaki bir noktaya yönlendirildi.

Elbette bilgisayar, tablet, akıllı telefon fark etmeksizin web tarayıcınızdaki coğrafi konum özellikleri etkinleştirilmişse siteler konum bilginizi talep edebilir. Harita

üzerindeki tam yerinizi tespit etmek açısından faydalı bir uygulama ve konum hassasiyetine sahip yol tarifi gibi servisler ilgi çekici yakın noktaları gösterebilir, güncel hava durumu gibi bilgileri alabilir.

Türk Telekom veritabanını kullanan TTREHBER (www.ttrehber.turktelekom).

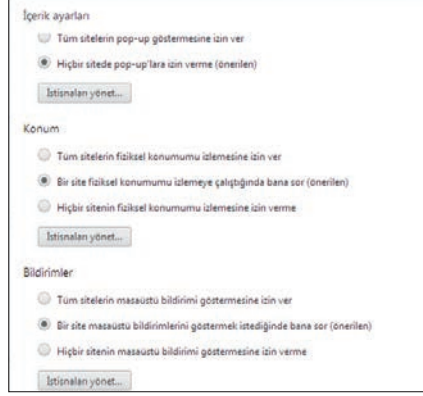
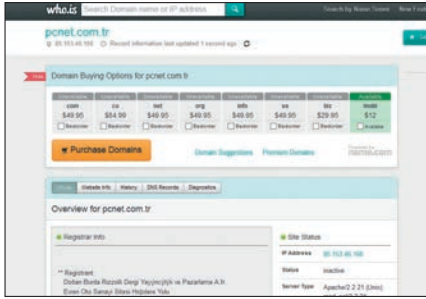

com.tr) servisi size ait ad, adres ve telefon bilgisini isteyen herkese gösteriyor olabilir. Üstelik servisin kullanımı ücretsiz. Güvenlik nedeniyle sokak ve kapı numarası listenmese de tam telefon numaranız ve mahalleniz gözler önünde oluyor.

Kendinize ait bir alan adınız ve web siteniz varsa adınız ve adresinizin WHOIS bilgilerinde listelendiğini göreceksiniz. Hangi bilgilerin görüldüğünü kontrol etmek için www.who.is sitesine girip alan adınızı yazın.

Açıkları kapatın

Spotflux (www.spotflux.com) ya da Hotspot Shield (www.hotspotshield.com)

gibi ücretsiz VPN (sana özel ağ) servislerini kullanarak IP adresinizi kolayca gizleyebilirsiniz. VPN kullanırken tamamen farklı bir ortamdan gezinti yapıyormuş gibi görünürsünüz ve gerçek IP adresiniz maskelenir. Chrome'a özel ZenMate (www.zenmate.com) uzantısı da çok basit ve sadece Chrome'daki gezintinizi VPN üzerinden geçiren bir servis.

Tarayıcınızla gelen özel gezinti modunun (Chrome ve Firefox'ta gizli pencere, IE'de InPrivate) takip edilmesini

engelleyeceğinizi düşünüyorsanız yanılıyorsunuz çünkü böyle bir durum söz konusu değil. Bu sadece kişisel bilgisayarınızda gezinti geçmişini depolamak üzere geliştirilmiş bir mod.

Chrome'da coğrafi konum özelliklerini kapatmak için Ayarlar > Gelişmiş ayarları göster > İçerik ayarları'na tıklayın. "Konum" kısmındaki "Bir site fiziksel konumumu izlemeye çalıştığında bana sor"u seçip "Bitti"ye tıklayın.

Firefox'ta adres satırına about:config yazıp Enter'a basın. Ardında arama kutusunda geo.enabled yazıp geo.enabled girdisine çift tıklayarak coğrafi konum bildirimi özelliğini devre dışı bırakabilirsiniz.

Ev telefonunuzun TTRHBER'de paylaşılmasını istemiyorsanız Türk Telekom'un online hizmet merkezini kullanarak veya 444 1 444'ü arayarak ilgili ayarları değiştirebilirsiniz.

Detaylarınızın WHOIS aramalarında çıkmasını engellemek için alan adınızı satın aldığınız yerin WHOIS bilgilerini gizleme hizmeti verip vermediğini öğrenin. Bu hizmet genelde ücretsiz oluyor ama yıllık 5 dolara kadar da çıkabiliyor.

GEZİNTİ ALIŞKANLIKLARINIZ

Web tarayıcınız gezinti sırasında internet erişiminizle ilgili şaşırtıcı derece çok bilgiyi paylaşır sunar ama bu durum kullandığınız tarayıcıya ve kurulu eklentilere göre büyük oranda farklılık gösterebilir. Paylaşılan bilgiler içinde IP adresi, tarayıcı sürümü, kurulu eklentiler, ekran çözünürlüğü, renk derinliği, işletim sistemi, işlemci türü, pil seviyesi, gezdiğiniz bir önceki site, sistemde kurulu yazı tipleri, internet servis sağlayıcı, bilgisayarın tarihi ve saati gibi bilgiler yer alır. www.browserleaks.com adresine giderek ve çeşitli bölümler başlığını tıklayarak tarayıcınızın hangi bilgileri paylaştığını

görebilirsiniz.

Her ne kadar sizin bu bilgilerin büyük kısmı endişe verici türden olmasa da (Alışveriş yaptığınız sitenin tarayıcınızın Chrome veya Firefox olduğunu bilmesi ne kadar riskli olabilir?) bilgilerin kombinasyonu, gizliliğinizle ilgili riskler oluşturup kullandığınız tarayıcının tam olarak size ait olduğunun belirlenmesine imkân verir. Panoptick (<https://panoptick.eff.org>) adlı online aracı

kullanarak ne derece eşsiz olduğunuzu görebilir ve böylece tarayıcınızın takip edilebilirliğini anlayıp önlem almanızın gerekli olup olmadığına karar verebilirsiniz.

Açıkları kapatın

JavaScript ve Java'yı devre dışı bırakarak ve

aynı zamanda güçlü bir güvenlik duvarı kurarak açıkların bazılarını kapatabilirsiniz. Bu veriyi gizlemenin en iyi yolu Spotflux ya da Tor (www.torproject.org) gibi bilgileri gizleyebilen ve online varlığını anonimleştiren güçlü bir gizli gezinti aracı kullanmak.

DOLAŞTIĞINIZ SİTELER

İnternette gezinirken gerçekleştirdiğiniz tüm adımlar çeşitli siteler ve servisler tarafından takip ediliyor. Bunlar, çerezleri kullanarak (gezdiğiniz siteler ya da bu sitelerdeki reklamlar tarafından sisteminize eklenen ufak veri paketleri) gittiğiniz yerleri öğreniyor, sizinle ilgili bir profil oluşturuyor.

Bu takip çerezlerinin çalışma prensibi ilginç. Reklam firmaları yüz binlerce siteye reklamlarını yerleştiriyorlar. Reklam veren sitelerden birini ziyaret ettiğinizde reklam verenin hazırladığı çerezler bilgisayarınızda saklanıyor. Aynı reklam verene ait içeriğe sahip bir diğer siteye gittiğinizde tarayıcınız çerezi iade edip yenisini teslim alıyor. Reklam veren böylece daha önce hangi reklamları gördüğünüzü anlayıp bu sayede gezdiğiniz siteleri tespit edebilir. Reklam verenlerin size çerez göndermesi için tam kapsamlı reklam yerleştirmesi bile şart değil. 1 x 1 piksel boyutlu görünmez GIF (web böceği) yerleştirmeleri yeterli.

Bununla birlikte, bu şekilde sizi takip eden sadece reklamcılar değil. Facebook gibi sitelerin sosyal medya düğmeleri ve özellikle de "beğen" düğmesi, Google+ düğmesi de web böceği gibi çalışıyor: Bu düğmelere tıklasanız da tıklamasanız da o anda Facebook veya Google'da oturum açtıysanız yerinizle ilgili bilgileri diğer servislerle iletir.

Gezinti geçmişini silmiyor ya da depolanmasını istemediğiniz siteleri gezmeden önce özel gezinti modunu seçmiyorsanız web tarayıcınız da ziyaret ettiğiniz sitelerin kaydını tutar.

Açıkları kapatın

Modern web tarayıcılarla gelen Beni İzleme (Do Not Track) seçeneğini etkinleştirdiğinizde davranışsal hedefleme mesajınız (Reklamcılar ilgi alanlarınızı tespit etmeye çalışır.) ve takip edilmeyi kabul etmediğinize bu teknolojiyle uyumlu sitelere iletilir. Bununla birlikte bu dahili araçlar tam anlamıyla mükemmel sonuç vermiyor. Örneğin Chrome'da Do Not

Track seçeneğini açınca çoğu sitenin hâlâ veri toplamaya devam edeceğine ve bunları kullanacağına dair bir uyarı belirir. Bu yüzden özel bir gizlilik eklentisi kullanmakta fayda var. En güçlü seçeneklerden biri olan DoNotTrackMe (www.abine.com) kaç web böceğinin sizi takip etmeye çalıştığını ve arkalarındaki firmaların adlarını gösteriyor.

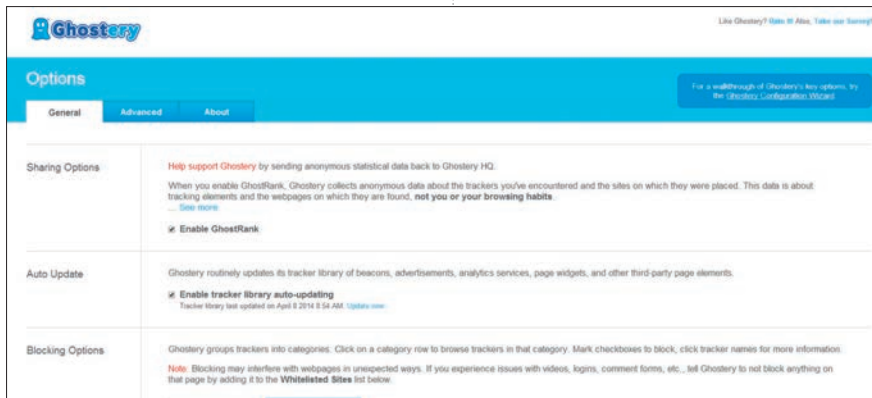
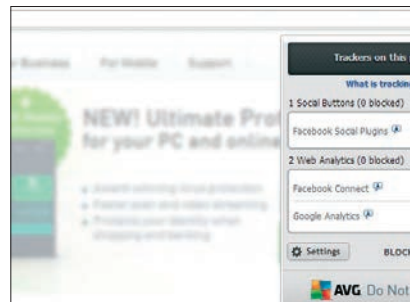
Bir diğer gerekli gizlilik eklentisi Disconnect (www.disconnect.me) ise Facebook, Google, Twitter ve Yahoo gibi sitelerin takip ve arama aktivitelerini engelliyor. Web böceklerini, çerezleri, üçüncü partilerden gelen istekleri engelliyor; gerçekleşen işlemleri gerçek zamanlı olarak gösteriyor. Yandaki rehberimizle bakarak ayrıntılı bilgi alabilirsiniz.

Ghostery (www.ghostery.com) da web sitelerindeki takip nesnelerini tespit edip engelliyor. Chrome uyumlu AVG Do Not Track (git.pcnet.com.tr/tj) ise başarılı biçimde tek tıkla sosyal düğmeleri ve web analizcilerini engelleyebiliyor.

Chrome'a özel I Like Privacy. (git.pcnet.com.tr/v2) uzantısı, web sayfalarındaki Facebook "beğen" düğmelerini yerel bir kopyayla değiştiriyor. Böylece düğmeler üzerinden takip edilemiyorsunuz. Bunlardan birine tıklarsanız orijinal düğme yükleniyor ve sayfayı beğenebiliyorsunuz.

PrivacyFix (www.privacyfix.com) adlı Firefox ve Chrome eklentisi, Facebook ve Google gibi tüm büyük sitelerdeki gizlilik ayarlarınızı kontrol ediyor.

Bildiğimiz kadarıyla bu eklentiler birbiriyle çıkışmaya neden olmuyor ama unutmayın ki çok sayıda gizlilik aracı kurarsanız tarayıcınızın yavaşlaması olası.

MİNİ REHBER

Disconnect ile meraklıları durdurun

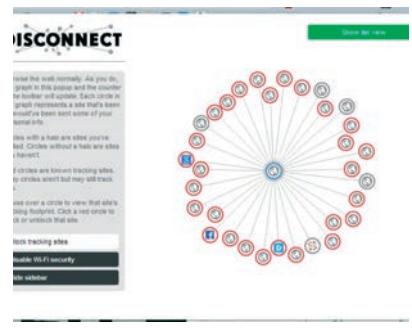
1 Disconnect'i kurduğunuz an internet gezintileriniz sırasında takip isteklerini izlemeye ve engellemeye başlayacak. Disconnect düğmesi, mevcut sayfada meydana gelen istek sayısını (varsa) gösterecek. Düğmeye tıklayarak ilgili isteklerle ilgili ayrıntıları görebilirsiniz.

2 Disconnect'i kurduğunuz an internet gezintileriniz sırasında takip isteklerini izlemeye ve engellemeye başlayacak. Disconnect düğmesi, mevcut sayfada meydana gelen istek sayısını (varsa) gösterecek. Düğmeye tıklayarak ilgili isteklerle ilgili ayrıntıları görebilirsiniz.

3 DiskSorter farklı kategorilerin ne kadar alan işgal ettiğini gösterir. Charts bölümüne tıklayarak grafik görünümüne geçin. Her dosya türünün ne kadar alan işgal ettiğini de görebilirsiniz. Bir dosya türüne çift tıklayarak kategori penceresini açıp ilgili tüm dosyaları boyut sırasına göre görebilirsiniz.

MINİ REHBER

PrivacyFix ile gizlilik ayarlarınızı kontrol edin

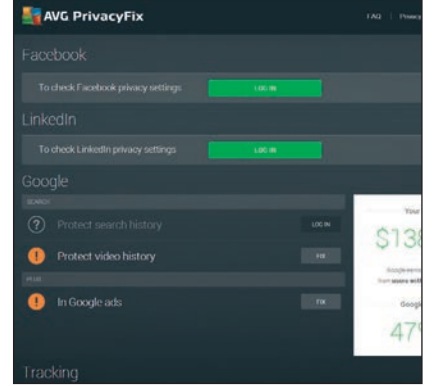
1 PrivacyFix'i ilk kurduğunuzda Facebook, LinkedIn, Google gibi sitelere ait alanlar içeren bir sayfa belirir. Yeşil alanlar şu ana kadar düzeltilmiş olanlar, turuncu olanlara sizin düzeltebileceğiniz. Aynı zamanda bu siteler için ne kadar değere sahip olduğunuz da gösterilir.

2 Aşağı inerek tarayıcınızda reklam takibini engelleme, takip çerezlerini kaldırma ve sitelere bilgi paylaşmama isteği gönderme gibi seçeneklere bakın. Aynı zamanda sağlık durumu panelini açabilirsiniz. Bu özellik, gezdiğiniz sitelerle ilgili ek bilgiler sunar. Çubuğu görmek için düğmeye tıklayarak ilgili sitelerdeki sıkıntı derecesini öğrenin.

3 Bu çubuk aynı zamanda veri paylaşımıyla ilgili site kurallarını da gösterir, kişisel verilerinizin kaldırılmasına izin verip verilemediğini ortaya çıkarır. Bilgilerinizin üçüncü partilerle paylaşılıp paylaşılmadığını bulur ve Facebook, Google+ gibi sosyal ağ eklentilerini engelleme şansı sunar. Aynı zamanda engellenmiş olan takip edilme çabalarını da görebilirsiniz.

TANIDIKLARINIZ

Online ortamda birini takip ettiğinizde ya da biriyle arkadaş olduğunuzda web siteleri bu yeni bağlantıdan haberdar olur ve tanıma ihtimaliniz olan diğer kişileri tespit etmeye başlar. Örneğin Facebook hesabınızdaki arkadaşlardan üçü bir diğer başka kişiyle arkadaşsa Facebook bu kişiyi arkadaş olarak eklemenizi önerir. Her ne kadar durum mantıklı ve yardımsever görünse de sosyal ağ siteleri kimi zaman tanıdığınız ama bağlantıya geçmek istemediğiniz kişileri de önerebilir.

Çoğu durumda siteler arkadaşlarınızın bilgilerini, bağlantılarını, üye oldukları ağları ve kimi zaman da bilgisayarlarında

saklanan çerezleri kullanarak sonuca gider. Örneğin Facebook hesabınız varken aynı bilgisayarı kullanıp tamamen alakasız bir diğer Facebook hesabı oluşturursanız site bundan haberdar olur ve ilk hesaba ikinci hesabı arkadaş olarak eklemeyi önerir.

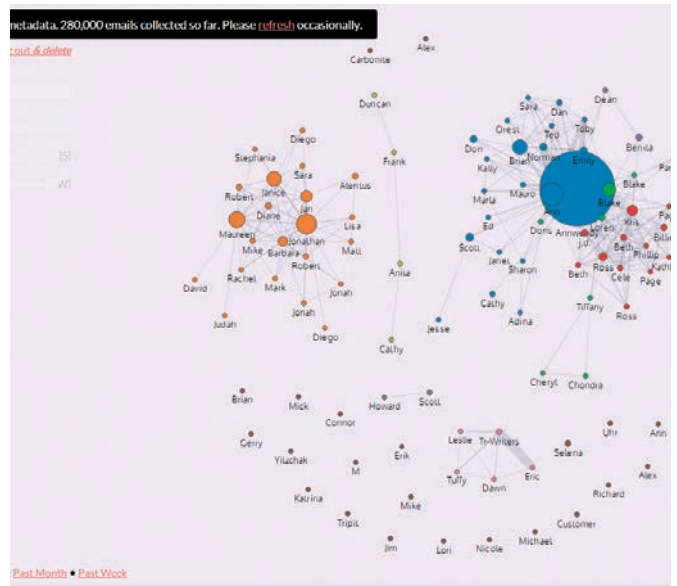
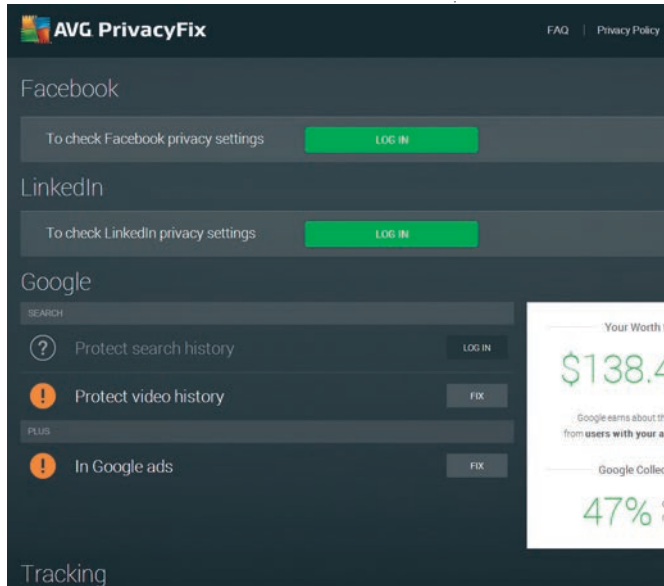
Google'ın bağlantılarınızla ilgili ne tür bilgilere sahip olduğunu görmek istiyorsanız Immersion'ı (immersion.media.mit.edu) deneyin. Bu web aracı Gmail hesabınızı tarayarak ilişki ağınıza ortaya çıkarır. Tanıdıklarınızı, arkadaşlık sürenizi, hangi arkadaşlarınızın birbirini tanıdığını ve çok daha fazlasını gözler önüne serebilir. Gerçekten de şaşırtıcı bir

uygulama.

Açıkları kapatın

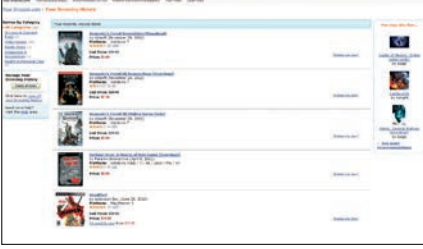
Google'ın "bağlı hesaplar" sayfasına (profiles.google.com/connectedaccounts) gidin ve en alttaki "Diğer sitelerden hesap önermek için Google kişi bilgilerimi kullan" ayarını bulun. Google bu ayar sayesinde sosyal ağlardaki bilgileriniz ve arkadaş listelerinizle ilgili benzerlikleri kullanarak bağlantılar kurar. Bunu kapatmanızı öneririz.

Disconnect'i kullanarak Facebook çerezlerini engelleyebilir ve silebilirsiniz. (Bkz. önceki sayfa)

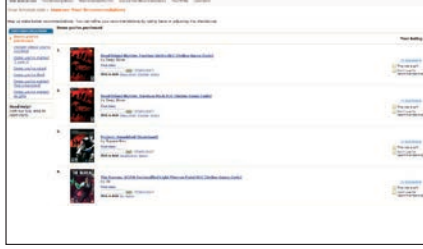

ALİŞVERİŞLERİNİZ

Çoğu alveriş sitesi, siz bir şey alınca ya da almaya niyetlenince ve hatta göz atınca bunun ilginizi çeken bir ürün olduğunu düşünür. Bu aşamadan sonra site, e-posta ya da her ziyaret ettiğinizde ana sayfası yoluyla benzer ürünleri önermeye başlar. Türkiye’de hizmet vermeyen Amazon bunu neredeyse bilimsel bir inceleme yapıyor ama yerli siteler de benzer özelliklere sahip.

Sanal mağazaların önerileri, diğer kullanıcıların aldıklarına, verdikleri puanlara ya da ziyaretlerine göre seçilir. Size yardımcı olacak biçimde tasarlanmış olan bu sistem aynı zamanda ürün tedarikçilerinin de işine yarıyor çünkü Amazon almayı düşündüğünüz ürünleri kestirebiliyor ve size kampanyalar sunarak onları başka yerlerden almanızı engellemeye çalışıyor.

eBay de gezdiğiniz ürünlerin kaydını tutar ve ana sayfada son ziyaret edilen ürünleri listeler. Aynı zamanda “feed” adı verilen özellikle ilginizi çekebilecek ürünleri e-postayla paylaşır veya ana sayfasında gösterir.

Açıkları kapatın

ve seçeneği kapatarak Amazon’un gezinti geçmişinizi kayıt altına almasını ve kişisel alışveriş önerileri sunmasını engellemek için git.pcnet.com.tr/uy adresine gidip “Turn off browsing history”ye tıklayabilirsiniz. Ne yazık ki yerli siteler benzer seçenekler sunmuyor.

En son ziyaret edilen ürünlerin eBay ana sayfasında gösterilmesini engellemek için git.pcnet.com.tr/uz adresini ziyaret edin ve beliren seçeneklerden ikincisini seçin.

BEĞENDİKLERİNİZ

Sitelerin çoğu artık sosyal medya düğmeleri içeriyor ve genellikle bunları içeriğin yanına yerleştiriyor. Bunları kullanarak içeriği Facebook, Twitter, Google+, reddit ve LinkedIn gibi sitelerdeki arkadaşlarla ve takipçilerle paylaşabilirsiniz. Facebook’un beğen düğmesine ya da Google+’ın +1 düğmesine tıkladığınızda gerçekleştirdiğiniz işlem tavsiye gibi algılanır ve ilgili sosyal ağ sitesine eklenir. Bu işlemi gerçekleştirdiğinizde sayfayı arkadaşlarınıza iletmekle kalmıyor, sosyal ağ sitesinin bu tür içeriklerle ilgili reklamları size özel olarak derlemesine imkân veriyorsunuz. Örneğin Facebook’ta belirli bir gıda markasına beğeni gönderirseniz bu firma ya da ortaklarına ait reklamları paylaşabilirsiniz. Profil fotoğrafınızın bu tür firmalara ait reklamların yanında görünmeye başladığına bile şahit olabilirsiniz. Ardından bu bilgi arkadaşlarınıza

gösterilmeye başlayabilir.

Kimi zaman ve özellikle de sonuna kadar arkasında durduğunuz bir mesele olduğunda kendinizi “beğen” düğmesine tıklamaktan alıkoymazsınız ama unutmayın ki bunu yapınca fark ettiğinizden daha fazla kişisel bilgiyi paylaşıyor olacaksınız.

Açıkları kapatın

Fanatik bir One Direction takipçisiyseniz ama arkadaşlarınızın bunu bilmesini istemiyorsanız bu durumda “beğen” düğmesine hiç tıklamayın. Böylece bu “bilgi” açığa çıkmayacak. İçerikleri beğenmek ve paylaşmanın sakıncası yok

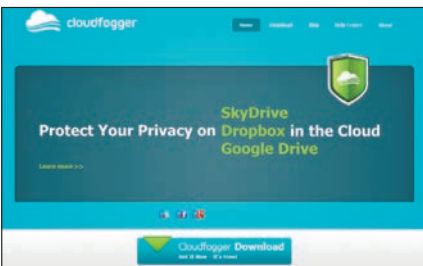
ama unutmayın ki gerçekleştirdiğiniz eylemler sonucunda ortaya çıkan paylaşımlardan ötürü bunlarla bağlantısı olan reklamları daha sık görmeye başlayacaksınız.

Facebook’ta adınızı ve profil fotoğrafınızın beğendiğiniz içeriklerle ilişkili reklamlarda kullanılmasını istemiyorsanız sağ üstteki çarka tıklayıp “Ayarlar”a girin, sol taraftan “Reklamlar”a tıklayın ve “Reklamlar ve Arkadaşlar”ın yanındaki “Düzenle” linkine tıklayıp “Hiç kimse”yi seçin.

İNTERNETTE YAPTIKLARINIZ

Pek çok sebepten ötürü farkında olmadan online aktivitelerinizin detaylarını başkalarıyla paylaşabilirsiniz. Örneğin Facebook’ta bir oyun oynadığınızda tüm arkadaşlarınızın bu durumdan haberdar olacak. Eğer patronunuz Facebook

arkadaşlarınızdan biriye ve iş sırasında sıkıntından kurtulmak için saatlerce oyun oynuyorsanız hiç istenmeyen bir tablo ortaya çıkabilir. BitTorrent ile bir dosya indirdiğinizde başka bir yerdeki diğer kullanıcı IP adresinizi kaydedebilir. Dosyalarınızı bulutta paylaştığınızda bir hacker araya girip bunlara erişim elde edebilir.

Açıkları kapatın

Gerçekleştirdiğiniz tüm işlemleri herkesin görebileceğini varsayın ve web’deki görünürlüğünüzü azaltmak için gerekli adımları atın. Örneğin oynadığınız oyunların Facebook’ta gösterilmesini engelleyebilirsiniz. Bunun için sağ üstteki

çarka tıklayıp “Ayarlar > Uygulamalar”a girin. Oyunlara birer birer tıklayıp “Uygulamanın görünürlüğü”nü “Sadece Ben” olarak değiştirin. Bu işlemi her oyun için tekrarlamamız gerekiyor. IP adresinizin BitTorrent üzerinden takip edilmesini engellemenin güvenilir bir yolu yok. PeerBlock (peerblock.com) gibi ücretsiz bir araç kullanarak en azından “bilinen kötü niyetli IP adreslerine” bağlanmayı önleyebilirsiniz ama bu tam kapsamlı bir koruma değil.

Bulutta sakladığınız ve paylaştığınız dosyaları güvenli hale getirmek için CloudFogger (www.cloudfogger.com) gibi bir uygulama kullanarak dosyaları yüklemeyen önce şifreleyebilirsiniz.

İNTERNETTE SÖYLEDİKLERİNİZ

Twitter'da aptalca bir içerik paylaşırsanız, ardından pişman olup bunu hemen silseniz de o tweet'e ait bir kayıtların çoktan çeşitli yerlere ulaşmış olabileceğini unutmayın. Undetweetable adlı site (undetweetable.com), hizmeti durdurması için Twitter tarafından özel bir talep gelene kadar silinmiş tweet'lerin kaydını tutuyordu. Site şu anda çalışmıyor ama bununla birlikte arama motorları da tweet'leri arşivliyor ve silinmiş tweet'lerin başka ortamlarda, diğer kullanıcıların yönlendirmelerinde ve yorumlarında karşınıza çıkabiliyor.

Forumlara yazılan mesajlar için de benzer durum geçerli. Bir siteye yazdığınız yorumun sadece o siteyle sınırlı kalacağını garanti edemezsiniz. Komik, bilgilendirici ya da eşsiz bir bilgi paylaştığınızda aynı içeriğin kopyalanıp başka sitelerde paylaşıldığını görmeniz işten bile değil. Siz orijinalini düzeltseniz veya silseniz bile tweet'lerde olduğu gibi forumlara gönderilen orijinal içerik de Google

önbelleğinde depolanabilir.

Benzer biçimde Facebook'taki paylaşımları silseniz bile bu içerik bir süre daha istekte bulunan kullanıcılara sunulmaya devam edebilir. Diğer kullanıcılara gönderdiğiniz mesajlar onların gelen kutularında kalmaya devam eder. Facebook hesabınızı tamamen silseniz bile belirli içerik ve oturum kayıtları Facebook'un yedekleme sunucularında 90 güne kadar saklanır.

Google Hangout sohbetleri otomatik olarak Google sunucularında saklanır. Böylece ileride onları tekrar gözden geçirebilirsiniz ama bundan ötürü iletişim kurduğunuz diğer kişiler de mesajları görmeye devam ederler.

Açıkları kapatın

İster yazı olsun ister fotoğraf veya video, daha sonra pişman olacağınız türden paylaşımlar yapmadan önce iyice düşünün. Google'dan silinmiş ama hâlâ önbellekte kalan tweet gibi bazı içeriklerin

kaldırılmasını talep edebilirsiniz. Bunun için Google'ın "eski içeriği kaldırma" sayfasına (git.pcnet.com.tr/v0) gidin ve URL satırına ilgili adresi yapıştırıp sağındaki kırmızı düğmeye basın.

Facebook'taki gizlilik ayarlarını kontrol etmeyi ihmal etmeyin. Böylece kimlerin paylaşımlarınızı göreceğini seçebilirsiniz. İdeal olan tüm paylaşımlarınız için "herkes" yerine "arkadaşlar"ı seçmek. Chrome için Facebook Privacy Watcher uzantısını (git.pcnet.com.tr/v1) kullanarak güncellemelerinizi kimlerin gördüğünü renkli kodlar eşliğinde takip edebilirsiniz.

Geçmişteki paylaşımlarınızı gözden geçirmek için Facebook'un sağ üst köşesindeki asma kilit simgesine tıklayıp "Paylaştıklarımı kimler görebilir? > Hareketler Dökümünü Kullan"ı seçin.

Gmail'in sohbet kayıtlarını durdurmasını sağlamak için biriyle konuşurken sağ üstteki çarka tıklayıp "Hangout geçmişini" işaretini kaldırın. Bunu herkes için ayrı ayrı yapmanız gerekiyor.

SİZİNLE İLGİLİ KONUŞULANLAR

Başkalarının internette sizinle ilgili neler konuştuğunu öğrenmek istiyorsanız kendinizle ilgili Google araması yapmayı deneyebilirsiniz ama bu sadece son derece nadir bir isme sahipseniz işe yarayabilir. Daha etkin bir yöntemse Google Alerts (www.google.com/alerts) sistemini kullanmak. Bu sistem size adınızın, sitenizin ya da belirlediğiniz anahtar kelimelerin geçtiği sayfaların ilgili düzenli bildirimler gönderir.

Aynı zamanda benzer işi gören ama aynı zamanda sosyal ağlara da bakan Mention'ı (www.mention.net) deneyebilirsiniz. Ücretsiz sürümde aylık 250 "mention" ve 1 uyarı sınırlaması var. Aylık 10 euro ücretle Premium sürümüne terfi ederseniz aylık sınırlama 500 mention ve 2 uyarıya çıkıyor.

Açıkları kapatın

İnsanları sizinle ilgili konuşmasını engelleyemezsiniz ama hakkınızda hakarete varan yorumlar yapıyorsa, haksız iddialar söz konusuyla ilgili kişiyle veya sitenin/forumun yöneticisiyle bağlantıya geçerek nazik biçimde yorumların kaldırılmasını isteyebilirsiniz. Ancak "Streisand etkisi"ni görmezden gelmeyin. (2003'te şarkıcı Barbra Streisand evine ait havadan çekilmiş bazı fotoğrafları internette kaldırmak için dava açtı. Kullanıcılar Streisand'ın tavrından o kadar hoşnutsuz oldu ki çok daha fazla kişi bu fotoğraflara bakmaya ve bunları paylaşmaya başladı.)

Facebook fotoğraflarında etiketlenmişseniz kendi etiketinizi

kaldırabilirsiniz: Fotoğrafı açtıktan sonra üstüne gelip "Seçenekler > Etiket Kaldır"ı seçmeniz yeterli. Bundan sonra etiketlendiğiniz fotoğrafların sizin onayınız olmadan zaman tünelineizde belirmesini istemiyorsanız hesap ayarlarınıza gidip "Zaman Tüneli ve Etiketleme Ayarları" kısmına geçerek "Arkadaşlarınızın seni etiketlediği gönderiler, zaman tüneline gözükmeyen önce onayına sunulsun mu?" seçeneğini "Açık" yapın. Unutmayın ki bunu değiştirdikten bile bu fotoğraflar arkadaşlarınızın zaman tüneline belirmeye devam edecek. Alternatif olarak "Etiketlendiğin gönderileri zaman tüneline kimler görebilir?" seçeneğini "Sadece Ben" şeklinde değiştirerek önlem alabilirsiniz.

HAYATINIZI YEDEKLEYİN

Verileriniz birden çok bilgisayara, mobil cihazlara ve internete dağılmış durumdaysa hepsini yedeklemek zor olabilir. Her nerede depolarsanız depolayın verilerinizi en iyi biçimde güvenli hale getirmenin yollarını açıklıyoruz.

FİZİKSEL YEDEKLEME

Verilerinizi güvende tutmak istiyorsanız düzenli olarak fiziksel yedek almalısınız. Her ne kadar tüm verileri bulutta saklama fikri cazip görünse de bulut yedeklemeye ek olarak sabit disk ya da DVD gibi fiziksel bir ortamda yedek almak mantıklı. Ne de olsa afet durumunda yüzlerce GB tutabilecek verileri harici diskten kopyalamak, internetten indirmeye kıyasla çok daha hızlı sonuç verecek.

YEDEKLEMENİN TEMELLERİ

Ufak boyutlu yedekleme işleri için yazılabilir DVD kullanmak ucuz ve mantıklı bir seçenek. Tek katmanlı DVD'ler 4,7 GB veri saklayabiliyor ve yedekleme yazılımlarının büyük kısmı daha fazla boyutta yedekleme için verileri birden çok DVD'de dağıtılabilecek biçimde bölebiliyor. Birden çok kez yazılabilen diskler yerine bir kez yazılanları kullanın çünkü bunların kullanım ömrü daha uzun ve kazayla eski verilerin üstüne yinelerini yazamazsınız.

Hayli geniş müzik, film ve fotoğraf arşivlerini yedeklemeniz gerektiğinde harici disk veya NAS cihazlarını tercih edin. Basit yedekleme gereksinimleri için en ucuz seçenek USB sabit diskler. 2 TB kapasiteli USB 3.0 bağlantılı modeller ideal görünüyor ama kampanyada yakaladığımız USB 3.0'lı başka modelleri de göz önünde bulundurun.

Eski bilgisayarlarınızda sabit diskleri çıkarıp yeni alacağınız USB 3.0 ya da 2.0 disk kutularına yerleştirerek masrafı azaltabilirsiniz. Bazı sabit disk beşikleri (docking station) yedekleme konusunda daha fazla avantaj sunabiliyor. USB bağlantılı birden çok disk yuvası

içeren beşikler 2,5 ya da 3,5 inç SATA diskleri klonlama imkânı veriyor. Diskleri boş yuvalara yerleştirip bilgisayara harici disk olarak eklenmelerini sağlamak yeterli oluyor.

MERKEZİ DEPOLAMA

Birden çok bilgisayarda yedekleme yapıyorsanız kablolu modemize bağlı bir NAS cihazı daha cazip çünkü ağa bağlı tüm bilgisayarlar yedekleme için aynı cihazdan faydalanabilir. En az iki sabit disk yuvası içeren bir model öneriyoruz çünkü ikinci bir disk ekleyip RAID moduna geçerek ikinci bir koruma katmanı ekleyebilirsiniz. Böylece disklerden biri bozulsa bile yerine yenisini takıp veri kaybı olmadan kullanmaya devam edebilirsiniz.

Hangi yöntemi seçerseniz seçin, en değerli verilerinizin en azından iki yerde yedeklendiğine emin olun. Ne olur ne olmaz diye en azından bir arkadaş ya da akrabanın evinde bir yedek saklamakta fayda var. Verileriniz çok önemliyse iki fiziksel yedeğinizi bir de bulut servisine (bkz. sonraki sayfa) yedekleyin. İki fiziksel yedek abartılı bir çözüm gibi gelebilir ama yangın veya deprem gibi durumlarda arkadaşınıza gidip verilerinizin yedeğini geri alma şansınız olacak. Sabit disk veya optik disk kullanmaya karar verdiyseniz onları serin, kuru ve karanlık bir ortamda saklamanızda fayda var. En azından birkaç ayda bir sabit diskleri bilgisayara takıp çalıştırmalı, mekanik parçaların durumunu ve verilerin erişilir olup olduğunu kontrol etmelisiniz.

HANGİ YAZILIM?

Özel bir yedekleme yazılımına para harcamanız şart değil. Windows 7 ile

EaseUS Todo Backup Free 6 ile tam kapsamlı ve artırılmış yedekleme alınabiliyor.

gelen bütünleşik bir yedekleme aracı var. Bol özellikli ücretli seçenekler kadar kapsamlı olmasa da iş görüyor. En belirgin sınırlama, Windows 7 Home Premium'un yedekleme için ağ sürücülerine destek vermemesi, NAS sürücülerini kullanamaması.

Windows 8 ise bir adım ileri gidiyor. Günlük tam yedek alma olanağınız hâlâ var ama daha da iyisi, yeni Dosya Geçmişi özelliği kitaplıklarınızdaki dosyaları takip ederek mevcut dosyaların önceki sürümlerine geri dönme imkânı veriyor, silinen dosyaları geri getirme şansı tanıyor. Yedeklerinizle ilgili daha fazla kontrole gerek duyuyorsanız çok sayıda ücretsiz uygulama var (bir kısmı aşağıdaki tabloda). İşletim sisteminizden bağımsız olarak ağ ortamlarına yedekleme, tüm yedek yerine sadece belirli dosya ve klasörleri geri yükleme gibi ek özellikler içeriyorlar.

Diğer seçenekler arasında işletim sisteminin tamamen çökmesi durumuna karşı önyüklemeli yedek oluşturma var. Bilgisayarınızda Windows dışında Linux da yükleyse doğrudan CD ya da USB bellekten Redo Backup & Recovery'yi (www.redobackup.org) çalıştırarak Windows ve Linux yüklü bilgisayarlardan yedek alabilirsiniz.

ÜCRETSİZ YEDEKLEME PAKETLERİ

	Cobian Backup 11	DrivelImage XML	EaseUS Todo Backup Free	Macrium Reflect Free	Paragon Backup & Recovery 2014 Free	Redo Backup & Recovery
Adres	www.cobiansoft.com	www.runtime.org/driveimage-xml.htm	www.todo-backup.com	www.macrium.com/reflectfree.aspx	www.paragon-software.com/free	http://redobackup.org
Ağ konumuna yedekleme	Var	Var	Var	Var	Yok	Yokw
Şifreleme	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Zamanlama	Var	Var	Var	Var	Var	Yok
Yedek türü	Tam, artış, fark	Tam	Tam, artış	Tam	Tam, artış, fark	Tam
Önyüklemeli kurtarma disk	Yok	Yok	Yok	Var	Var	Live CD/USB
Disk klonlama	Yok	Var	Var	Var	Yok	Var
Tek dosya/klasör geri yükleme	Yok	Var	Var	Yok	Var	Yok

BULUTTA YEDEKLEME

Birkaç yıl önce gigabaytlarca dosyayı internet üzerinden yedekleme ortamına göndermek işkenceydi ama zamanla internet bağlantımız katlanarak hızlandı ve ADSL ile sunulan uygun fiyatlı hızlı bağlantı sonrasında verileri bulutta yedeklemek imkânsız görünen bir rüyadan sıkıntısız bir işleme dönüştü.

EŞİTLEME

Çok fazla “bulut depolama” ve “bulut yedekleme” servisi var ama bu ikisini birbirine karıştırmamalısınız.

Dropbox, Google Drive ve Microsoft OneDrive gibi online servisler, birden çok cihaz kullanarak dosyalarınızı ve klasörlerinizi eşitleme (senkronizasyon) olanağı veriyor; belirli bir düzeyde veri koruması sağlıyorlar. Belirli bir süre dahilinde silinmiş dosyaları geri getirebilir, önceki sürümlere geri dönebilirsiniz ama bu servislerde dahili otomatik yedekleme özelliği yok. O, kapsamlı yedekleme servisleriyle edineceğiniz bir özellik. Bununla birlikte, ek yazılımlardan biraz yardım alarak dosya eşitleme servislerinin bazılarını yedekleme alanı olarak da kullanabilirsiniz.

Duplicati adlı ücretsiz istemci (www.duplicati.com) bunu başarıyor. Yedeklerinizi Google Drive, Amazon S3, OneDrive hesaplarında ve FTP gibi bazı diğer ortamlarda saklayabiliyor. Windows, OS X ve Linux sürümleri olan uygulama aynı zamanda 256 bit AES şifreleme ekleyip daha az yer kaplamaları için verileri sıkıştırabiliyor.

Bir diğer seçenek olan CrashPlan (www.crashplan.com) ise yedekleme servisinin ücretsiz sürümünü zekice bir taktikle sunuyor. CrashPlan’ın sunucularında

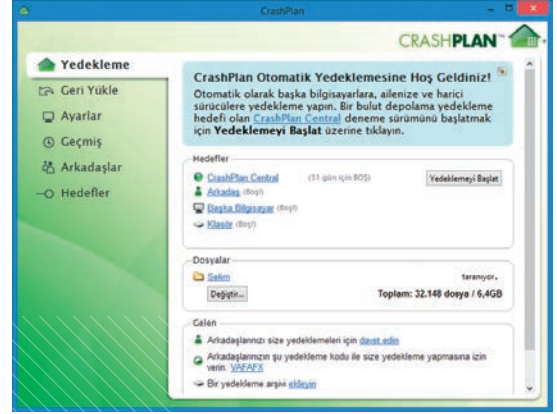
yedekleme için ödeme yapmanız gerekiyor ama ücretsiz sürümü kullananlar kendi bilgisayarlarına, hatta internet üzerinden arkadaş ve akrabalarının cihazlarındaki boş yeri kullanabiliyor. Çoğu kullanıcı, daha önceden söz ettiğimiz ücretsiz yerel yedekleme yazılımlarından birini bunlarla kombine ederek güvenli biçimde sonuca ulaşabilir.

BULUT YEDEKLEME

Söz ettiğimiz ücretsiz servisleri ya da fiziksel harici diskleri kullanarak çözüme ulaşmak cazip geliyor ama bulut depolama servislerine yatırım yapmak çeşitli avantajlar sağlayabilir. Akla gelen ilk avantaj, kafanızın veri güvenliğiyle ilgili rahat edecek olması. Fiziksel yedekleme ortamlarını organize etmek epey çaba gerektirebilir ve disklerden biri ya da ikisi bozulursa, DVD’ler çizilirse emekleriniz boşa gidebilir. Evde doğru biçimde yedekleme yapmak zorlu olabilir ve zaman içinde sabit disklerle ve DVD’lere harcadığınız ücret katlanarak artabilir.

Bulut depolama servisleri ise birden çok sunucu ve veri ambarının maliyetini çok sayıda kullanıcıya böler ve aylık ödeme yapmanız istenir. Aylık 3 dolara kadar düşen üyelik ücretlerine ek olarak yıllık plan yapmak hesaplarınızla çakışmıyorsa uzun vadeli aboneliklerde indirim uygulanmakta.

Elbette evdeki internet bağlantısını kullanarak yüzlerce GB dosyayı buluta yedeklemek çok uzun zaman alacak ama ilk yedekleme işlemi bittikten sonra yeni dosyaların yedeklenmesi çok daha kısa sürecek. Servislerin çoğu veri eşitleme esaslı sıkıştırma teknikleri kullanıyor. Yedekleme araçları sadece son yedeklemeden sonra değişen kısmı

CrashPlan’ın ücretsiz sürümüyle başka bilgisayarlara yedek alabilirsiniz.

göndererek gereksiz bant genişliği tüketimini önüyor.

Yeni dosyaların sürekli olarak bulut ortamlarına gönderildiği günümüzde, günlük, haftalık ya da aylık fiziksel yedeklemelere kıyasla ciddi boyutta veri kaybı riski çok daha düşük.

Servis seçimi sırasında dikkat edilmesi gereken bazı faktörler var. Daha pahalı olan servisler genelde daha fazla depolama alanı sunuyor ama bazıları birden fazla bilgisayardan yedek göndermenize imkân veriyor. Örneğin aile bireylerinizin (veya kendinizin) sahip olduğu birden çok bilgisayarı yedeklemek istiyorsanız bu tür paketler bilgisayarlar için ayrı ayrı üyelik almaktan çok daha ekonomik olabilir.

Aynı zamanda, bulut yedekleme hizmeti sunan servislerin çoğu ellerindeki imkânları en iyi biçimde kullanmanın yollarını arıyor. Dosya sürümleme özelliği sayesinde zaman içinde geriye yolculuk edip dosyalarınızın eski sürümlerini, kazayla silinmiş olanları indirebilirsiniz. Dropbox eski sürümleri 30 gün saklıyor ama ücretli servislerin çoğunda böyle bir zaman sınırlaması yok, eski sürümleri her zaman kurtarabiliyorsunuz.

İnternete bağlanabilen herhangi bir cihazla yedeklere erişebileceğinizi de düşünürseniz bulutta yedekleme fikri çok daha cazip görünmeye başlayabilir.

BULUT DEPOLAMA SERVİSLERİ

	Backup Genie	Carbonite	CrashPlan	Mozy	Livedrive	Redo Backup & Recovery
Adres	www.backupgenie.com	www.carbonite.com	www.crashplan.com	http://mozy.com	www.livedrive.com	http://redobackup.org
Yedekleme seçenekleri	75 GB (4,49 \$/ay) / 250 GB (7 \$) / Sınırsız (10 \$)	Basic (60 \$/yıl) / Plus (100 \$) / Prime (150 \$)	Bireysel (5 \$/ ay) / Aile (10 PC, 12,50 \$)	50 GB (6 \$ ay) , 125 GB (3 PC, 10 \$)	Backup (sınırsız, 6 \$/ay) / Pro (5 PC sınırsız + 5 TB bulut, 19 \$)	Yokw
Şifreleme	256 bit	128 bit	448 bit	448 bit	256 bit	Yok
Web tarayıcı erişimi	Var	Var	Var	Var	Var	Yok

ANDROID'İ YEDEKLEYİN

Android yüklü cihazlarda, sistem kaynaklarını zorlamayan Apple iCloud benzeri Google'ın yedekleme sistemi hazır geliyor. Aktif olup olmadığını kontrol etmek için Ayarlar menüsünden Yedekleme başlığına gelin ve tüm seçeneklerin işaretli olduğuna emin olun. Çeşitli ayarlar ve kişisel bilgiler düzenli olarak Google sunucularına gönderilir ve Gmail, Google Play ve diğer servisleri kullanmak için açtığınız Google hesabınızla eşleştirilir. Cihazı sıfırlamanız ya da başka bir cihaza geçiş yapmanız gerekirse kurulum sırasında hesabınızdaki verileri geri yükleme imkânı sunulur.

Bununla birlikte Android, iCloud gibi kapsamlı yedekleme yapmaz. Kişi listesini, Wi-Fi şifreleri gibi çeşitli ayarları yedekler ama daha fazlasını sunmaz. Google'ın düşüncesine göre Android kullanıcılarının verileri zaten bulutta saklanacağı ve Google Drive, Google+ Fotoğraflar gibi servislerle erişim kurulacağı için ek yedekleme gereksiz. Uygulamalar da doğrudan yedeklenmiyor ama geri yükleme yapılmış bir cihazla Google Play ortamına girerseniz eski uygulamalarınızın listesini

görebilirsiniz.

Pratikte Android yüklü akıllı telefon ya da tablet kullanıyorsanız ayrı bir yedekleme planına gerek var çünkü müzik, video gibi kişisel dosyalar cihaza kopyalandıktan ya da cihaz tarafından oluşturulduktan sonra yedeklenmemiş oluyor.

Neyse ki çok sayıda Android istemcisi yerel ortamda veya bulutta yedekleme olanağı sunuyor. Popüler seçeneklerden biri olan Helium (www.clockworkmod.com) istendiğinde kişisel bilgilerle uygulamaları yedekleyebiliyor. Reklamsız sürüm için 5 dolar öderseniz dosyalarınızı Dropbox ya da Google Drive gibi bulut depolama servislerinde de yedekleyebilirsiniz. Ücretli sürümde otomatik yedekleme olanağı da var.

Teknik bilgisi daha iyi olanlar daha sofistike Android yedekleme uygulamalarına bakabilir. Root edilmiş cihaz sahipleri daha fazla yetki elde ederek Android işletim sisteminin standart güvenlik sınırlamalarını aşabilir.

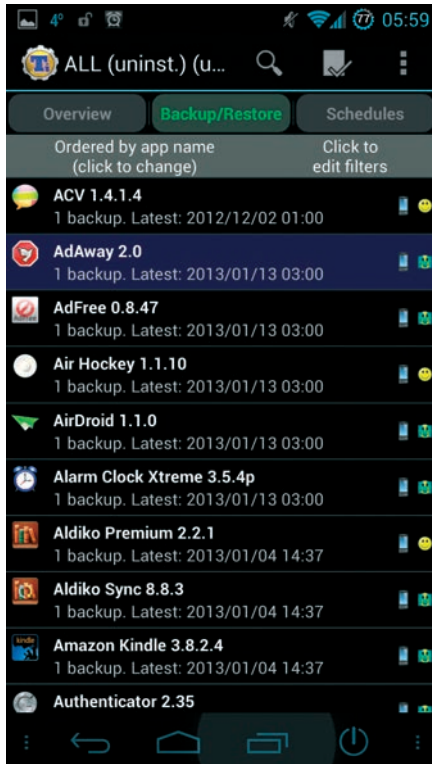
Telefonunuzu root etmenin yolunu bilmiyorsanız büyük olasılıkla bu seçeneği tercih etmemelisiniz ama Titanium Backup (matrixrewriter.com/android)

gibi root erişimi gerektiren yedekleme uygulamaları root gerektirmeyen uygulamalara kıyasla, uygulama kurulum paketlerini, yerel dosyalarını yedekleme ve çok kullanıcıli sistemleri idare etme gibi çok daha gelişmiş seçenekler sunuyor. Ayrıca bu gibi araçları kullanarak sadece seçtiğiniz uygulamaları geri

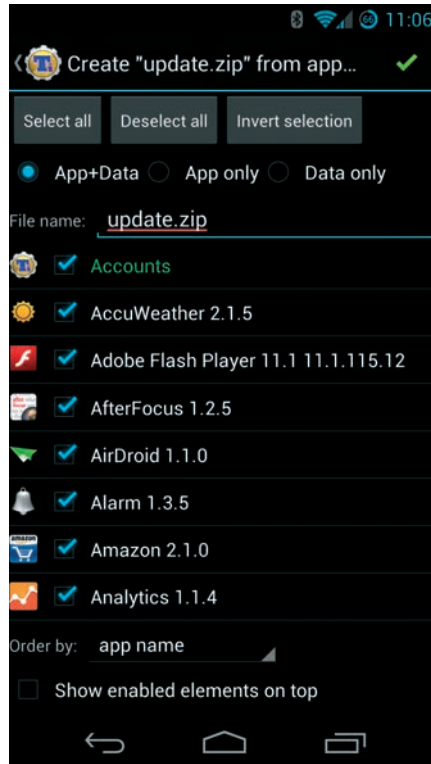
"ROOT ERİŞİMİ GEREKTİREN YEDEKLEME UYGULAMALARI, KURULUM DOSYALARINI BİLE YEDEKLEME GİBİ ÖZELLİKLER İÇERİR."

yükleyebilir, üretici tarafından eklenmiş istenmeyen inatçı uygulamaları "dondurabilir" veya kaldırabilirsiniz.

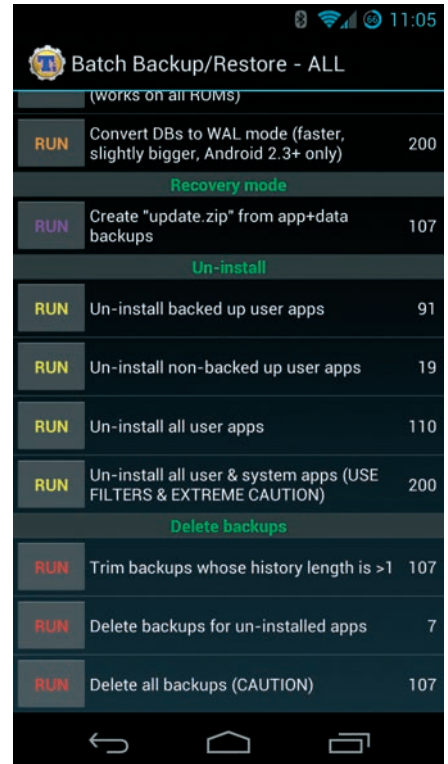
Her ne kadar Google, root erişimi gerektiren uygulamaları desteklemese de bu tür uygulamalar Google Play ortamında serbestçe yer alıyor. Bu nedenden ötürü ihtiyacınıza uyacak seçeneklere göz atmakta fayda var.

Titanium Backup root edilmiş cihazlarla kullanılabilir, uygulamalar çalışırken bile yedeklerini alabilir.

Root erişimi elde eden kullanıcılar çok daha kapsamlı yedekleme seçeneklerine erişebilir.

iPHONE'U YEDEKLEYİN

Pad ya da iPhone'unuzu güvenli biçimde yedeklemek kolay çünkü gereken özellikler işletim sistemiyle birlikte geliyor. Bununla birlikte nasıl işlediği hemen anlaşılamayabilir çünkü Apple iki ayrı yaklaşım sunuyor: iCloud ve iTunes.

En popüler seçenek iCloud. Servis otomatik olarak arka planda işliyor. Aktif olup olmadığını anlamak için iOS içeren cihazda Ayarlar > iCloud > Saklama/Yedekleme yolunu izleyebilirsiniz. Verilerinizin Apple sunucularına günlük yedeklenmesi için cihazın kablolu ağa bağlı olması yeterli. Fotoğraflar, ayarlar, zil sesleri ve uygulamalar tarafından kaydedilen veriler gibi kişisel içerikler için 5 GB limitiniz var. 50 GB'ye kadar ek depolama alanı Apple'dan satın alınıyor ama 5 GB çoğu kişi için yeterli.

iCloud tüm sistemi yedeklediği için yedekten geri yükleme işlemi ya hep ya hiç mantığında. Sadece eski fotoğraflarınızı geri yüklemek gibi bir şansınız yok: Tüm cihazı kişiler, mesajlar vb. olmak üzere tam kapsamlı olarak eski bir yedek tarihine geri döndürmelisiniz. Zaten iCloud'dan geri yükleme yapmak için önce Ayarlar > Genel > Sıfırlama > Tüm İçerikleri ve Ayarları Sil komutunu vermek gerekiyor.

Yeni bir iOS cihazı kurarken de iCloud yedeğini yükleme seçeneği göreceksiniz. Bu durumda medya ve

ayarlarınız yeni cihaza otomatik olarak kopyalanacak, iOS önceki cihazdaki yüklü uygulamaları yeniden kurmayı deneyecek.

iTunes ise daha geleneksel bir yol izliyor. Ayarlar ve kişisel bilgiler bilgisayarınızda yerel olarak depolanıyor. iTunes yedeklemesi otomatik çalışmıyor ama iOS cihazınızı bilgisayara bağlayıp iTunes içinde beliren simgesine tıkladıktan sonra "Şimdi Yedekle" komutunu vererek istediğiniz an yedek alabilirsiniz. Bir cihazın son yedeklendiği tarihleri kontrol etmek için iTunes'da menü düğmesine tıklayıp Tercihler > Aygıtlar sekmesine girebilirsiniz.

iCloud'un aksine iTunes, bilgisayarla eşitlenmiş müzik ve video gibi medya dosyalarını yedeklemiyor. Bu yüzden dikkatli olun. Eğer bilgisayardaki medya dosyalarını silerseniz iTunes bunları geri getiremez. Bununla birlikte iTunes'un iCloud'a kıyasla bir avantajı var: 5 GB alan limiti yok. İstedığınız kadar yedek alabilirsiniz. iTunes yedek dosyaları içinden belirli dosyaları çıkarmak da olası. Apple bunu doğrudan yapmaya izin vermiyor ama iPhone Backup Extractor (www.iphonebackupextractor.com) ve sahip iBackup Extractor (www.wideanglesoftware.com) gibi üçüncü parti yazılımlar sonuç veriyor. Alternatif olarak iTunes'u es geçip

Şimdi Yedekle

iOS kullanıcıları iCloud veya iTunes kullanarak yedek alabilir ve geri yükleme yapabilir.

seçili dosyaları geri yükleme imkânı veren üçüncü parti yedekleme uygulamaları kullanabilirsiniz. Ücretsiz Lookout (www.lookout.com) ve PhoneCopy (www.phonecopy.com) çözümleri işinize yarayabilir.

WINDOWS PHONE'U YEDEKLEYİN

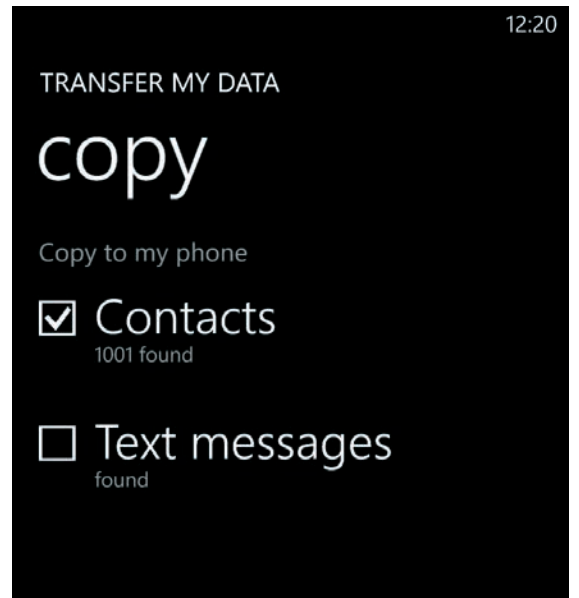
Android tarafında olduğu gibi Windows Phone'da da OneDrive'i temel alan, hesap detayları ve kişisel bilgilerin kopyalarını tutan ve kurulu uygulamaları hatırlayan yedekleme servisi hazır geliyor. Çoğu kişisel dosya yedeklenmiyor ama Ayarlar > Yedekleme yolunu izleyerek yedeklenecek dosyaları seçebilirsiniz. Windows Phone, Wi-Fi bağlantısı olduğunda düzenli olarak yedeklerinizi günceller. Bir hafta süreyle Wi-Fi erişimi kurmazsanız mobil bağlantı üzerinden yedek alır.

Bu yedekler, yeni bir cihaz aldığınızda ya da cihazınızı fabrika ayarlarına döndürmek istediğinizde kullanılabilir. Yedek alınmış tarihe geri dönmek için Ayarlar > Hakkında > Telefonunuzu Sıfırlayın yolunu

izleyip fabrika ayarlarına geri dönmelisiniz. Ardından Microsoft hesabıyla oturum açmanız ve istediğiniz yedeği seçmeniz istenecek.

Daha kapsamlı yedekleme istiyorsanız iTunes'un veya Titanium Backup'in yerine geçecek bir çözüm yok ama masaüstüne Windows Phone uygulaması kurarak cihaz içeriğini bilgisayarınıza yedekleyebilirsiniz. Bu, acil durum halinde kullanmak üzere cihazınızdaki dosyaların yerel yedeğini alır. Daha fazla güvenlik için bu dosyaları bilgisayarınızın yedekleme sistemine dahil edebilirsiniz.

Windows Phone ile Android benzeri bir yedekleme servisi geliyor ve OneDrive esas alınıyor.

ONLINE YAŞAMINIZI YEDEKLEYİN

Büyük sitelerin sunucuları o kadar güvenilir ki sosyal ağlarda paylaştıklarınızı ve diğer online verileri yedeklemek gereksiz görünebilir ama bununla birlikte hesabınıza erişiminizi engelleyebilecek bazı sorunlar var: Hacker'lar hesabınızı çalabilir, web firması üyeliğinizi iptal edebilir (Bazı Google kullanıcıları sözleşme ihlali nedeniyle bunu yaşad.) veya internet bağlantınız kesilebilir ve önemli bilgiler erişilmez hale gelebilir.

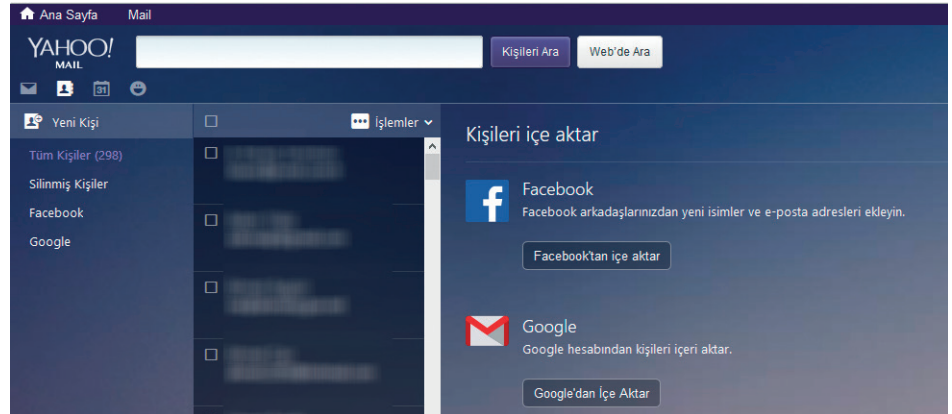
Kiş rehberinizi internet üzerinde tutuyor veya eşsiz fotoğraflarınızı kaybetmek istemiyorsanız bilgisayarda olduğu gibi onları da yedeklemelisiniz.

FACEBOOK VE SOSYAL AĞLAR

Avrupa'da açılan bir davadan sonra Facebook'un kullanıcılara sitede tutulan kişisel bilgileri görme imkânı vermesi gerektiği. Sonuç olarak artık tüm mesajları, fotoğrafları ve siteye yüklediğiniz tüm videoları kolayca indirebilirsiniz. Facebook'un sağ üst köşesindeki ok düğmesine tıklayıp Ayarlar'a girin ve sayfanın altındaki "Facebook verilerinin kopyasını indir" linkine tıklayın. Facebook'un bunları derlemesi biraz zaman alıyor ama işlem bittikten sonra e-postayla size gönderilen linki kullanabilirsiniz. Göndermiş olduğunuz veriler dışında tıklamış olduğunuz reklamlar, oturum açtığınız IP adresleri ve diğer bilgiler de bu pakette yer alıyor.

Arkadaş listesini içerse de kişilere ait detayları içermiyor ama korkutucu biçimde diğer internet sitelerinden elde ettiği (örneğin Hotmail kişilerini arkadaş olarak eklemeyi isteyip istemediğinizi sorduğunda) e-posta adreslerini içeriyor.

Facebook'u kullanarak arkadaşlarınızın e-posta adreslerini

de elde edebilirsiniz ama bunun için bir diğer servisten yararlanmanız gerekecek. Yeni bir Yahoo hesabı açın ve Kişiler'e gidip Facebook arkadaşlarınızı içeri aktarmayı seçin. Yahoo sizden hesapları birleştirmenizi isteyecek ve e-posta adresi herkese açık olan Facebook arkadaşlarınız listeye eklenecek. Bu şekilde arkadaş listenizdekilerin belki yarısı eklenebilir. Ardından bu verileri CSV

Yahoo hesabını kullanarak Facebook arkadaşlarınızın e-posta adreslerini liste haline getirebilirsiniz.

"FACEBOOK'A GÖNDERDİĞİNİZ TÜM MESAJ, FOTOĞRAF VE VİDEOLARI İNDİREBİLİRSİNİZ."

dosyası olarak dışarı aktarabilirsiniz.

Aynı zamanda Android için UberSync Facebook Contact Sync gibi uygulamaları kullanarak Facebook arkadaşlarınızı cihaza ekleyebilirsiniz. Facebook, kişilere ait telefon numaralarını çekmenize izin vermiyor.

Twitter da hesap bilgilerinin indirilmesine izin veriyor. Ayarlar sayfasına girip "Arşivini iste" düğmesine tıklamanız yeterli.

Facebook'ta olduğu gibi Twitter'ın da verileri derlemesi zaman alıyor ve sonunda indirme bağlantınız e-postala gönderiyor. Zip biçiminde sıkıştırılmış arşivde kolay navigasyon sunan bir tarayıcı arabirimi var. Ayrıca tüm veriler Excel'de açılacak CSV biçiminde de sunuluyor.

LinkedIn ise muhtemelen kişileri dışarı aktarma olanağını en iyi biçimde sunan sosyal ağ. "İletişim Ağı" menüsü altındaki Kişiler'e tıklayın. Sayfanın altındaki "Bağlantıları dışarı aktar" a tıklayın. LinkedIn istediğiniz dosya biçimini (CSV veya vCard) seçme ve adlar, e-posta adresleri, iş unvanları ve daha fazlasını kaydetme imkânı veriyor.

GOOGLE TAKEOUT

Google Takeout (www.google.com/takeout) tek bir kontrol panelinden tüm Google servislerine erişim imkânı veriyor. Tüm servisleri tarafından depolanan verilerin tamamını ya da Google+, Blogger gibi servisler arasından istediklerinizi seçerek oraya kaydettiğiniz verileri indirmenizi mümkün kılıyor.

Google Drive ile tüm dosyalarınızı ya da bir klasörü indirmeyi seçebilirsiniz. Hatta belli dosyalar için çıktı biçimini de seçmek mümkün: Örneğin metin belgeleri için düz metin, RTF, Word belgesi veya PDF'i tercih edebilirsiniz. Kişileriniz CSV, HTML veya vCard biçimlerinde indirilebilir. Hatta Hangouts'taki kaydedilmiş görüşmeleri bile indirebilirsiniz.

E-POSTA

Gmail, Yahoo ve Outlook.com kişileri kolayca dışarı aktarılabilir ve böylece yazıştığınız kişilerin listeleri bilgisayarda yedeklenebilir.

Outlook.com'da ekranın sol üst köşesindeki Outlook simgesinin

Google, servisleri tarafından depolanan kişisel kullanıcı verilerini indirme olanağı sunuyor.

sağındaki oka tıklayın. Açılan menüden Kişiler'i seçin, "Yönet > Outlook.com diğer hizmetler için dışarı aktar" komutunu verin. Kişilerinize ait tüm verileri içeren bir CSV dosyası sunulacak. Yahoo'da kişilere tıklayın ve seçenekleri kullanarak dışarı aktarın. Hangi kişilerin aktarılacağını seçebilir ve dosyayı vCard ya da Google ile Outlook'un destek verdiği CSV formatıyla indirebilirsiniz.

Kişiler dışında e-posta mesajlarını da almak istiyorsanız bunun en basit yolu ücretsiz bir e-posta istemci yazılımı (örn. Windows Live Mail veya Thunderbird) kurup düzenli olarak e-postaları bilgisayarınıza çekmek ya da bir adrese gelen tüm e-postaları başka bir adrese otomatik olarak yönlendirmek.

FOTOĞRAF SİTELERİ

Flickr'ın ücretsiz sunduğu devasa 1 TB alanı fotoğraflarınızı yedeklemek için kullanıyor olabilirsiniz ama verileri geri almak görüldüğü kadar basit olmayabilir çünkü site bir kerede birden fazla fotoğraf indirmenize izin vermiyor. Bununla birlikte ücretli ya da ücretsiz üçüncü parti uygulamalara (www.flickr.com/services) destek veriyor.

"FROSTBOX; TWITTER, FLICKR, GMAIL VE DİĞER SERVİSLERDEKİ VERİLERİ YEDEKLEME İMKÂNI VERİYOR."

Tüm fotoğraflarınızı indirmek istiyorsanız yeni bir set oluşturun ve hepsini bunun içine taşıyın. Bulkr (<http://clipyourphotos.com/bulkr>) sayesinde Flickr videolarınızı ve fotoğraflarınızı bilgisayara yedekleyebilir, photoSync (www.webcoz.com) ile bilgisayardaki fotoğraf klasörlerini Flickr'la eşitleyebilirsiniz. Böylece yeni bir fotoğraf yüklediğinizde bir yedeği otomatik olarak bilgisayarınızda saklanır.

Instagram ve 500px servislerinde de Flickr'dakine benzer sınırlamalar var. İkisi de tek tek fotoğraf indirmelerine izin veriyor ama fotoğraflarınızı topluca indirmek için üçüncü parti uygulamalardan destek almak gerekiyor. Instaport (<http://instaport.me>) adlı ücretsiz web uygulaması fotoğraflarınızı zip paketi halinde bilgisayara indirmenizi sağlıyor. 500px içinse Export for 500px Pro ya da PhotoGet for 500px Pro adlı uygulamalar var ama ikisi de iOS ile sınırlı.

If This Then That (<https://ifttt.com>) ile fotoğraf yedekleme işlemi kolayca otomatige bağlayabilirsiniz.

Site, özel "tarifler" oluşturmaya izin veriyor. Örneğin Facebook ya da Flickr'a fotoğraf yüklediğinizde o fotoğrafı otomatik olarak Dropbox'a yedekleyebilir.

If This Then That sayesinde fotoğrafları otomatik olarak yedeklemek mümkün.

OTOMATİK UYGULAMALAR

Verilerinizi elle indirmek size zahmetli geliyorsa üzülmeyin,

bunun için de bir uygulama var. Frostbox (www.frostbox.com) sayesinde Twitter, Gmail, Flickr ve Foursquare, Evernote ve Tumblr gibi diğer servislerdeki verileri yedekleyebilirsiniz. Facebook'ta sadece yüklediğiniz fotoğrafları almakla kalmıyor, etiketlendiğiniz fotoğrafları da buluyor. Frostbox

bu şekilde çok servisteki verileri bir araya toplasa da şimdilik tümünü bir paket olarak dışarı aktarmanın yolu yok. Windows XP, 7, 8 ve OS X ile kullanılabiliyor. Fiyatı aylık 7 dolar.

SocialSafe (<http://socialsafe.net>) benzer bir servis ama bulut ortama yedekleme yerine doğrudan bilgisayarda saklama imkânı veriyor. Instagram'dan Pinterest'e kadar on ayrı servis destekliyor. Frostbox'ın aksine temel özellikler 4 sosyal ağa kadar ücretsiz kullanılabiliyor. Premium özelliklerse 4 ağa kadar yıllık 7 dolar, 10 ağa kadar yıllık 17 dolar.

İşletmeler içinse aylık 3 dolardan başlayan fiyatlarla Google Apps ve Salesforce verilerini yedekleyen Backupify (www.backupify.com) var. Servis, verileri günlük olarak yedekleyip bilgisayarda veya bulutta saklayabiliyor. ■

Frostbox kullanıcıları Facebook'tan Foursquare'e kadar çok sayıda sosyal ağdan yedek alabiliyor.

WINDOWS'U HIZLANDIRACAK 100 İPUCU

Bilgisayarınız yavaşlıyorsa ya da basit görevleri bile uzun sürelerde yerine getirmeye başladıysa pek çok farklı şekilde hızını arttırabilirsiniz. Size hem zaman kazandıracak hem de PC'nizin daha hızlı çalışmasını sağlayacak 100 basit teknik gösteriyoruz.

1 BAŞLANGICI TEMİZLEYİN

Zaman içinde bilgisayarınızın yavaşlamasına yol açan en büyük nedenlerden biri, yığınla programın makine açıldığında başlamak için birbiriyle yarışmasıdır. Ne yazık ki neredeyse her köşe başında kullanıcı deneyiminize ne olacağını umursamadan donanımınızı kurcalamak isteyen insanlar var. Üreticiler size sormadan çeşitli yazılımların deneme sürümlerini bilgisayarınıza yüklüyor, yazılımcılarsa kendi ürünlerinin bilgisayar açılır açılmaz başlatılması gerektiğini düşünüyor. Sonuç, Windows'un yerlerde sürünmesine yol açan bir karmaşa olabiliyor. Neyse ki karışıklığı toparlamak ve işleri yoluna koymak mümkün.

Windows'ta Sistem Yapılandırması'nı kullanarak programların yönetimini elinize alabilirsiniz. Başlat menüsüne gidin ve msconfig yazın. Açılan penceredeki "Başlatma" sekme sekmesine tıklarsanız

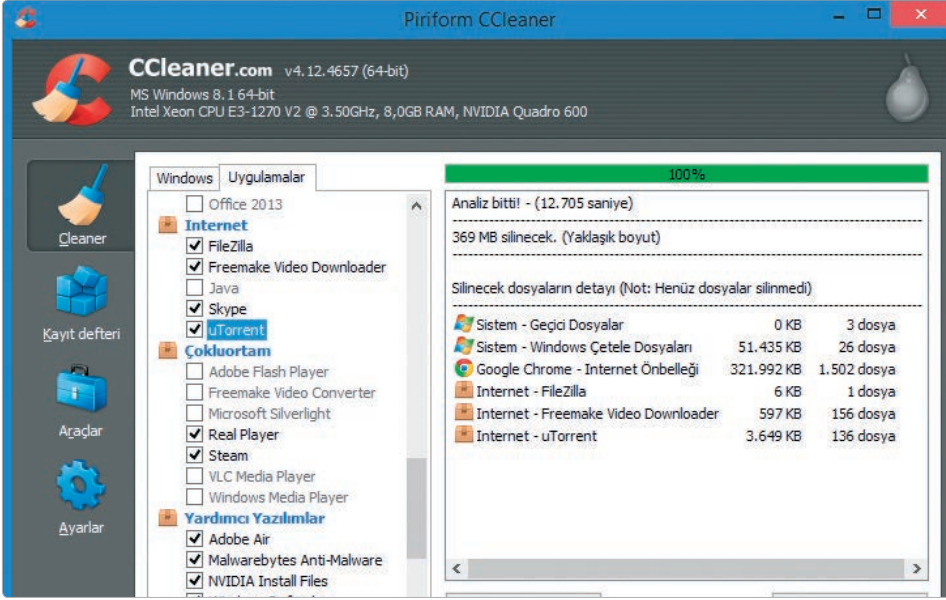
Windows ile birlikte açılmak üzere ayarlanmış programların listesini görebilirsiniz. (Windows 8'de "Görev Yöneticisi'ni aç"a tıklayın.)

Bu hizmetlerin pek çoğu bilgisayarınız için gereklidir ve listeyi temizlemeniz bilgisayarın daha hızlı çalışacağı anlamına gelmez. Örneğin, birçok bilgisayarda başlangıçta otomatik çalışan HD Audio yazılımı gereklidir ve silinmemelidir. Ancak listede aşağı inmeye başladıkça tanıdık baş belalarıyla karşılaşacaksınız.

Başlatma hızındaki düşüş canınızı sıkıyorsa en hantal programların hangileri olduğunu fark etmiş olmanız gerekir. Listedeki bu programları devre dışı bırakın. Tanımadığınız bir programla karşılaşırsanız ya da bir programın konumu Program Files değil de Windows klasöründe görünüyorsa onlara dokunmamanızı tavsiye ederiz.

WINDOWS'U HIZLANDIRACAK 100 İPUCU

2 SABİT SÜRÜCÜNÜZÜ TEMİZLEYİN

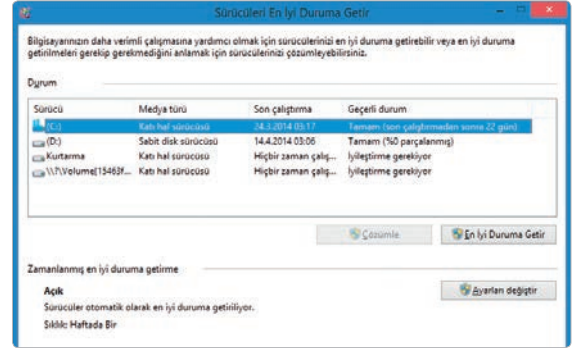
Zaman geçtikçe PC'niz istenmeyen dosyalarla dolup taşar. Bu da hızın gün geçtikçe düşmesine yol açar. İstenmeyen artıklarla dolu bir yarış arabasını temizler gibi birikmiş çöpleri bilgisayarınızdan atarsanız çalışma hızında inanılmaz bir artış sağlayabilirsiniz. İlk olarak "Başlat > Donatılar > Sistem Araçları"na gidip "Disk Temizleme"ye tıklayın. (Windows 8'de Başlangıç ekranına "gereksiz dosyalar" yazın.) Bu şekilde, programlar yüklendikten sonra geride kalan geçici dosyalar, Geri Dönüşüm Kutusu ve tıkanıklığı yol açtığı bilinen diğer unsurlar temizlenir. Ne kadar çöpten kurtulacağınıza dair bir tahmin sunulur. Temizliği tamamlamak için "Tamam"a tıklamanız yeterli.

PC'niz gerçekten dolmuşsa tıkanıklığı açmak için biraz daha etkili bir yol denemeniz gerekebilir. Disk Temizleme'den daha detaylı bir temizlik yapan CCleaner (www.piriform.com) için "Windows"lu bilgisayarların kir sökücüsü" diyebiliriz. Programı yükleyin ve saklanacak çerezleri otomatik olarak tespit etme özelliğini etkinleştirin. Program açıldığında "Analiz" düğmesine tıklayınca ne kadar çöp birikmiş olduğunu göreceksiniz. Sonuçlar sizi şaşırtabilir! Hazır olduğunuzda tek yapmanız gereken "Temizliğe Başla"ya tıklamak. Şimdi arkanıza yaslanıp CCleaner'ın bilgisayarınızdaki yağları eritip çevik ve hızlı bir hale getirmesini izleyin. Programı ayda bir çalıştırırsanız yavaşlama sorunuyla daha az karşılaştığınızı fark edeceksiniz.

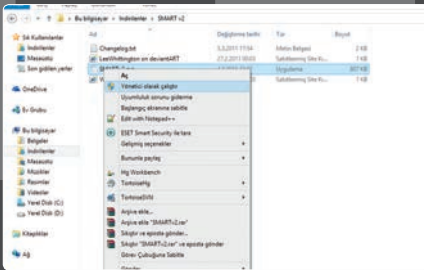
TEMİZLEYİN
CCleaner'ı kullanarak PC'nizi gereksiz çöplerden kurtarabilirsiniz.

BİRLEŞTİRİN
Birleştirme işlemiyle sürücünüze eski gününü kazandırın.

3 SÜRÜCÜNÜZÜ BİRLEŞTİRİN
Hızınızı arttırabilecek yöntemlerin bazıları oldukça eski. Hatırlayamadığımız kadar uzun bir süredir Windows'un bir parçası olan disk birleştirme de bunlardan biri. Olay şu: Dönüp duran sabit sürücünün verileri sektörlerle yazılır, zaman içinde bazı veriler birbirinden uzak sektörlerle yazılabilir, bu nedenle de aradığınız verilere daha geç ulaşmaya başlarsınız. Birleştirme işlemi bu dağılmış verileri alıp düzenli bir şekilde sıralar. Bu sayede, normalde yan yana olması gereken veri parçacıklarına ulaşmak için sabit diskinizin dönüp durması gerekmez. Windows'un kendi disk birleştirme aracı vardır. Buna "Başlat > Donatılar > Sistem Araçları > Disk Birleştirici" yoluyla ulaşabilirsiniz. (Windows 8'de Başlangıç ekranına "birleştir" yazın.) Sürücünüzü seçin (genellikle C:) ve bırakın Windows gerisini halletsin. Binlerce farklı sektörü düzenlemek vakit alacağından birleştirme işlemi çok uzun sürebilir. Bu sırada PC'niz yanıt vermekte zorlanacağı için bu işlemi yatmadan önce başlatmanız tavsiye ederiz.

SMART'I KURUN

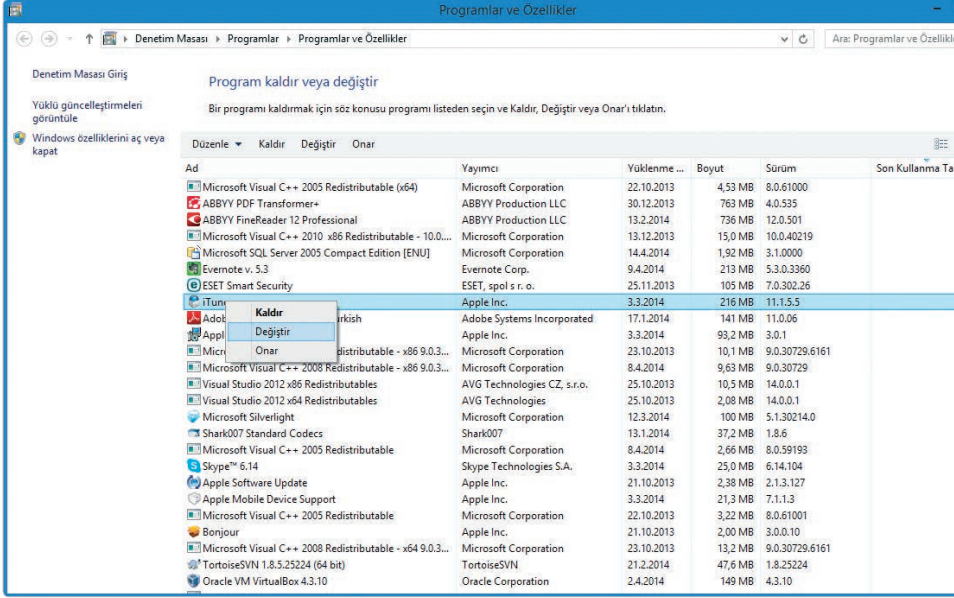
SMART'ı yükleyin
DVD'nizden veya git.pcnet.com.tr/um adresinden SMART'ı indirip çalıştırın. Karşınıza hizmet listesi gelecek. Startup Type sütunu, o hizmetin Windows'la birlikte otomatik başlayıp başlamayacağını gösterir.

Otomatik ayarları uygulayın
Tüm hizmetler için otomatik olarak yapabileceğiniz üç ayar var: Sağ alttaki açılır menüde bulacağınız bu seçenekler arasından "Safe Tweaks" en güvenli ama yine de performansı arttırabilecek seçenek. Bunu seçip Apply'a tıklayın.

Gözden geçirip güncelleyin
İşlem bitince bilgisayarı yeniden başlatın ve daha iyi bir performans sergileyip sergilemediğine bakın. Garip yan etkiler fark ederseniz SMART'ı açın ve tüm hizmetleri orijinal ayarlarına döndüren "Defaults" düğmesine tıklayın.

5 PC'NİZİ DÜZEN KÖYUN

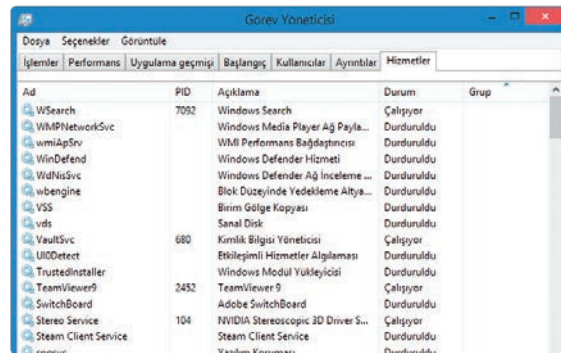
Bilgisayarlar her zaman hor kullanılır. Yeni uygulamaları denemekten hoşlananlar genellikle bilgisayarlarında yığınla gereksiz artık bırakır. Bunları hem hızlı hem de kolay bir şekilde kaldırarak Windows'un hızını arttırabilirsiniz. İlk olarak Denetim Masası'nı açıp "Program kaldır" seçeneğine tıklayın. "Ad" sütununa sağ tıklayıp "Tümü"ne tıkladıktan sonra programlar hakkında görüntülemek istediğiniz ayrıntıları seçin. Tavsiyemiz "Ad", "Boyut", "Yüklenme Tarihi" ve "Son Kullanma Tarihi" kutularını işaretlemeniz. Şimdi "Son Kullanma Tarihi" sütununa tıklayarak sıralamayı değiştirin. Böylece yazılımlarınız en son çalıştırıldıkları tarihe göre sıralanacak. Aylardır kullanmadığınız programlar varsa en iyisi bunları silmek olacaktır. Alternatif olarak, varsa, ihtiyaç duyduğunuz an indirip çalıştırabileceğiniz ücretsiz programlara yönelebilirsiniz. Günümüzde pek çok program bulut üzerinden çalışıyor. Bu demek oluyor ki bilgisayarınıza neredeyse hiçbir şey yüklenmiyor, depolama işleminin çoğu çevrimiçi yürütülüyor. Word, Excel, OneNote ve Photoshop gibi pek çok programın bulut üzerinden çalışan kırılmış sürümleri veya benzerleri bulunuyor. İsterseniz "Windows özelliklerini aç veya kapat" seçeneğini kullanarak kullanmadığınız Windows özelliklerini kaldırabilirsiniz ama bu genelde çok ufak bir fark yaratır. Eğer uygulamayı hiç kullanmıyorsanız zaten sizi yavaşlatmıyor demektir. Özellikleri kapamak bilgisayarınızda pek fazla alan açmaz.

KALDIRIN
En iyisi hiç kullanmadığınızı bildiğiniz belirli programları tamamen silmektir.

HİZMETLER Bunlar çok fazla kaynak harcadığından dikkatli bir şekilde yönetilmeleri gerekir.

6 HİZMETLERİ YÖNETİN

Hizmetler, hem Windows hem de bazı üçüncü parti uygulamalar için arka planda sessizce çalışmak üzere tasarlanmış olan programlardır. Hangi kullanıcı giriş yaparsa yapsın çalışırlar ve Windows karşılama ekranı belirmeden önce yüklenirler. Hizmetlerin geniş bir kullanım alanı vardır ve bilgisayarınıza bağlı olarak hepsinin kullanılması gerekmez. Örneğin Windows Update hizmeti, Windows güncellemelerini takip edip yüklediği için vazgeçilmezdir. Bluetooth Destek Hizmeti ise sadece bilgisayarınızda Bluetooth adaptörü varsa gereklidir. Bu hizmetlerin çalışması Windows'un performans üzerinde etkili olabilir. Neyse ki zekice tasarlanmış bazı araçlar sayesinde kontrol altına alınmaları mümkün. DVD'mizde bulabileceğiniz SMART, hizmetlerin tam olarak ne yaptıklarını söyleyerek bunları iptal edince karşılaşılabileceğiniz sorunları azaltıyor. Yan sayfadaki üç adımlı SMART rehberi sayesinde PC'nizin hızında ciddi bir artış sağlayabilirsiniz.

GÖREV ÇUBUĞUNU HIZLANDIRIN

Zaman kazanmak söz konusuysa görev çubuğu çok işe yarayabilir.

7 UYGULAMALARI HIZLI BAŞLATIN

Görev çubuğu uygulamalarını klavyeden seçmek için Windows tuşuna basılı tutarken klavyedeki rakam tuşlarına basın. [1]'e basarak ilk simgeyi, [2] ile ikinci simgeyi, [3] ile üçüncü simgeyi seçebilirsiniz. Bu şekilde [0]'a kadar devam edip 10 simgeyi seçebilirsiniz.

8 HIZLI GÖREV DEĞİŞİMİ

Aynı uygulamanın pencereleri arasında hızlı geçiş yapmak için [Ctrl] tuşuna basılı tutarken uygulamaların görev çubuğundaki simgesine tıklayın. Bu, özellikle çok sayıda tarayıcı penceresi açık olduğunda ya da fotoğraflarla çalıştığınızda işe yarayan bir yöntem.

9 KLAVYE YOLUYLA HIZLANDIRMA

Görev çubuğundaki bir uygulamaya geçmek için [Windows] + [T] tuşlarına basarak görev çubuğunu seçin. Ardından sağ ve sol ok tuşlarıyla bir uygulama seçtikten sonra [Enter] tuşuyla o uygulamayı başlatabilirsiniz. Rakamları hatırlamaktan daha kolay.

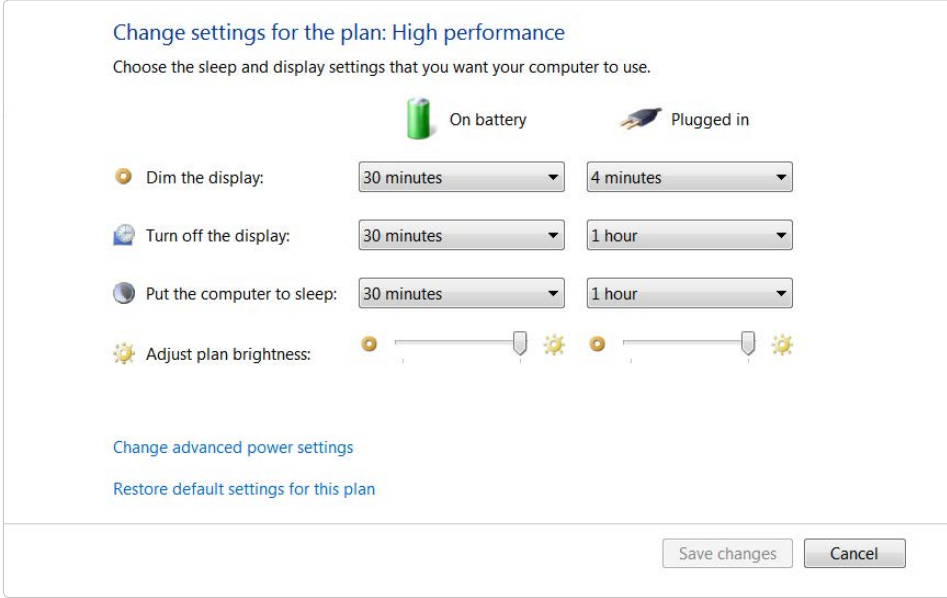
10 TEK TIKLA YENİDEN AÇMA

Bir uygulamayı başlatmışken yeni bir kopyasını daha açmak istiyorsanız tek yapmanız gereken [Shift] tuşuna basılı tutarken uygulamanın görev çubuğu simgesine tıklamak. Bu şekilde Windows, uygulamanın yeni bir kopyasını başlatır. Web tarayıcılarında çok işe yarıyor.

11 ÖN İZLEME YAPIN

Birden fazla pencere ve sekmeyle çalışıyorsanız aradığınızı bulmakta zorluk çekebilirsiniz. Görev çubuğundaki uygulama simgesinin üzerine gelerek pencere ya da sekmelere göz atabilirsiniz. Bu şekilde gitmek istediğiniz yere daha kolay ulaşırsınız.

WINDOWS'U HIZLANDIRACAK 100 İPUCU

kesinlikle ihtiyacınız yok. En iyisi bunları kaldırın ya da "Devre dışı bırak" düğmesine tıklayın.

15 YÜKSEK PERFORMANS Windows'un güç seçenekleri sistem hızını ciddi bir şekilde etkileyebilir. "Denetim Masası > Donanım ve Ses > Güç Seçenekleri" yolunu izleyin ve "Yüksek performans" seçeneğinin seçili olduğundan emin olun. Piliizin az dayanıyorsa güç tasarrufu moduna geçebilirsiniz ama bu durumda Windows yavaşlayacaktır.

16 PC'NİZ DAHA HIZLI AÇILSIN Bilgisayarınızda birden fazla Windows sürümü yüklüyse hangi sürümü açmak istediğinizi soran bir menüyle karşılaşsınız ve bir tuşa basmazsanız varsayılan sürüm açılmadan önce 30 saniye beklenir. Bu sürenin fazla olduğunu düşünüyorsanız Başlat menüsüne msconfig.exe yazıp [Enter]'a basın, "Önyükleme" sekmesine tıklayın ve zaman aşımı değerini 5 saniye olarak değiştirin. Bu sayede daha hızlı bir şekilde çalışmaya başlayabilirsiniz.

► 12 KAÇAK PROGRAMLARI YAKALAYIN

Tüm işlemci gücünüzü tüketen sorunlu bir programı yine de açık tutmanız gerekiyorsa [Ctrl]+[Shift]+[Esc] tuşlarına basarak Görev Yöneticisi'ni açın. "İşlemler" sekmesine (Windows 8'de "Ayrıntılar" sekmesi) girdikten sonra CPU sütununa tıklayarak işlemciyi en çok zorlayan işlemi bulun. İşleme sağ tıklayıp "Benzeşmeyi ayarla"yı seçin ve biri hariç çekirdeklerin kutularını boşaltın. Bu şekilde program bu işlemci çekirdeklerini kullanamaz ve bilgisayarınız hızlanır.

13 ESKİLERİ KALDIRIN

Gereksiz programları kaldırmak PC'nizin hızını artırabilir ama hangilerini kaldırmalı? Denetim Masası'ndaki "Program kaldır" bağlantısına tıklayın ve

programları yüklenme tarihlerine göre sıralamak için "Yüklenme Tarihi" sütununa tıklayın. Bu seçenek görünmüyorsa, bir sütun başlığına sağ tıklayıp "Yüklenme Tarihi"ni işaretleyin. (Gerekirse "Tümü"ne tıklayın.) Bu şekilde uzun süre önce yüklediğiniz programları görebilir, ihtiyaç duymadığınızı programları silebilirsiniz.

14 INTERNET EXPLORER'İ DAHA HIZLI BAŞLATIN

Internet Explorer'in yavaş başladığını düşünüyorsanız sağ üstteki çarka tıklayıp "Eklentileri yönet" ve ardından "Araç Çubukları ve Uzantılar"a tıklayın. Çıkan ekranda bütün eklentileri ve başlatılmalarının ne kadar vakit aldığını gösteren "Yüklenme zamanı" sütununu göreceksiniz. Gereksiz zaman kaybına yol açanlara

GÜCÜ ARTIRIN "Yüksek Performans" ile bilgisayar hızını arttırabilirsiniz.

GEÇİCİ ÇÖZÜM Bu çözümle RAM'inizi destekleyebilir, bilgisayarınızı biraz hızlandırabilirsiniz.

PC'NİZİ HIZINI KORUYACAK BEŞ PROGRAM

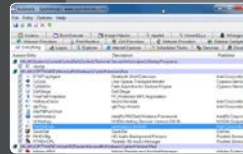
17 CCLEANER

CCleaner'in muhteşem temizlik gücünden bahsetmiştik ama başka güçleri olduğunu da unutmayalım. Windows'un arka sokaklarını temizleyip PC'nizi hızlandıran kayıt defteri temizliğine mutlaka göz atın. git.pcnet.com.tr/ccl

18 GLARY UTILITIES

Bu da artık dosyalardan kurtulmanızı sağlayan bir temizleme yazılımı. Glary sayesinde ayrıca Windows kullanılarak yapıldığında ortalığı dağıtan program kaldırma işlemini güvenle yürütebilirsiniz. www.glarysoft.com

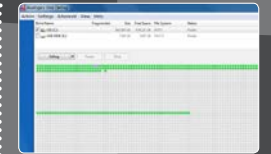
19 AUTORUNS

Bu program, Windows'u yavaşlatmaları için başlangıç uygulamalarını düzene sokar. Bu şekilde uygulamaları otomatik olarak başlatmak ve hızlı bir bilgisayara sahip olmak arasında denge kurabilirsiniz. git.pcnet.com.tr/hv

20 FOXIT READER

Düzenli olarak PDF okuyorsanız Adobe Reader'in yavaşlığı canınızı sıkırmıştır. Foxit Reader her şeyi daha hızlı yapıyor. PDF'ler hem kolay hem de hızlı bir şekilde görüntülenebiliyor. Üstelik çok az RAM kullanıyor. git.pcnet.com.tr/un

21 AUSLOGICS DISK DEFRAG

Windows'taki Disk Birleştirme gayet iyi çalışıyor ama üçüncü parti yazılımlar fazla seçenek sunuyorlar. Disk Defrag, Windows'u formda tutmanızda yardımcı olacak bu tür ücretsiz bir araç. www.auslogics.com

22 iTunes'daki Çift Müzikleri Silin

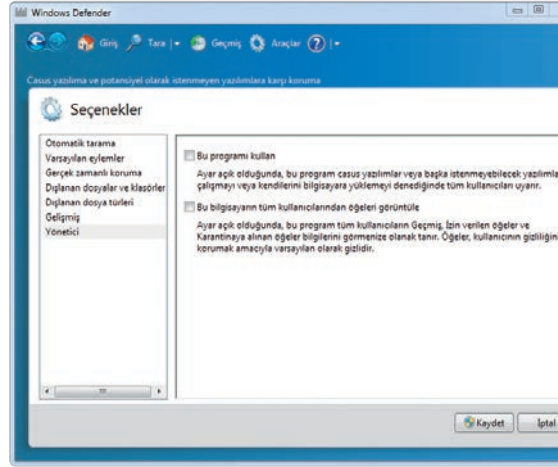
iOS kullanıcısıysanız iTunes da kullanıyor olabilirsiniz. Ne yazık ki iTunes'un Windows'ta kullandığı farklı dosya saklama sistemi parçaların çift kopyalarının oluşmasına yol açabiliyor. Neyse ki iTunes'da çift parçaları tespit edip silen ve böylece bilgisayarınızı temiz tutan bir araç var. [Alt] tuşuna bastıktan sonra Görüntü menüsünden "Aynı Öğeleri Göster" komutuyla çift parçaların listesine ulaşabilirsiniz. iTunes sadece kopya dosyaları gösterseydi işler kolaylaşırdı ama ne yazık ki orijinal dosyalar da görülüyor. Bu nedenle "Sil" düğmesine tıklamadan önce her şarkının ikinci kopyasını seçmeniz gerekiyor.

23 Eski Resimleri Kaldırın

Windows Fotoğraf Galerisi'nde bir fotoğraf düzenlediğinizde orijinal dosyanın bir kopyası saklanır. Resmi berbat etmeniz ya da orijinali saklamak istemeniz durumunda çok işe yarayan bu özellik alan kaybına da yol açabilir. Bunu düzeltmek için Fotoğraf Galerisi'nde "Dosya > Seçenekler > Orijinaler" yolunu izleyin. "Orijinaleri şu süreden sonra Geri Dönüşüm Kutusuna taşı" ayarını bir ay yapın.

24 Kaynakları Koruyun

Bir antivirüs paketi yüklediyseniz, aynı anda Windows Defender'ı çalıştırmamız kaynakların boşa harcanması anlamına gelir; çünkü özünde iki program da aynı işi yapıyor. Defender'ı kapatmak için Başlat'a tıklayın ve Defender yazıp Windows Defender'a tıklayarak

KAPATIN Aynı anda iki antivirüs çalıştırmak kaynak israfıdır. Birini kapatın.

programı başlatın. "Bu program devre dışı" uyarısını alırsanız bir şey yapmanıza gerek yok. Aksi halde "Araçlar > Seçenekler > Yönetici" yolunu izleyin ve "Bu programı kullan" işaretini kaldırıp kaydedin.

25 Gizli Pencereleeri Tespit Edin

Programlar bazen bir şey yapmanızı isteyen pencereler gösterir ama bu pencere mevcut bir pencerenin altında düldüldüğünden göremezsiniz. Siz programı beklersiniz, program da sizi. Bu pencere 200 saniye sonra görünür hale gelir ama isterseniz bu süreyi azaltabilirsiniz. regedit'i çalıştırıp "HKEY_CURRENT_USER\Control Panel\Desktop" yolunu izleyin, "ForegroundLocktimeout" seçeneğine çift tıklayın ve Ondalık'ı seçin. Değeri 30000 olarak (30 saniye) değiştirin.

26 Aero'yu Kapatın

Zayıf bir bilgisayarda Windows 7 kullanıyorsanız Aero arabirimini kapatarak performansı biraz artırabilirsiniz. Masaüstünde boş bir alana sağ tıklayıp "Kişiselleştir"i seçin ve "Temel ve Yüksek Karşıtlık Temaları" kısmında "Windows 7 Temel" seçeneğine tıklayın. Eski görünümü özlerseniz tekrar "Kişiselleştir"e girip Aero Temaları'ndan birini seçin.

27 Aero'yu Geçici Olarak Kapatın

Bilgisayarınızdaki tüm RAM'e ihtiyaç duyan bir program çalıştırırken Aero'yu geçici olarak devre dışı bırakıp biraz RAM kazanabilirsiniz. Program dosyasına ya da kısayoluna sağ tıklayıp "Özellikler > Uyumluluk" sekmesindeki "Masaüstü oluşturmayı devre dışı bırak" seçeneğine tıklarsanız programı çalıştırdığınızda Aero kapatılır. Program kapatıldığında Aero tekrar çalışmaya başlar.

Windows'u Daha Hızlı Kullanın

Windows'un verimli çalışmasını sağlayacak pek çok numarası var.

28 Anında Bilgisayar Klasörü

[Windows] + [R] tuşlarına basıp Çalıştır kutusunu açın ve "." yazıp [Enter] tuşuna basın.

29 Kullanıcı Klasörünüz

Çalıştır kutusunu açıp ".." yazarak [Enter] tuşuna basarsanız kullanıcı klasörünüz açılır.

30 KabağA Erişin

Başlangıç klasörünü açmak için Başlat'a tıklayıp shell:startup yazarak [Enter] tuşuna basın.

31 Daha Hızlı Arama

Gezgin penceresinde arama yapmak istediğinizde [F3] tuşuna basmanız yeterli.

32 Son Kullanılan Klasörler

[F4] tuşuna basınca Geçmiş listesinden son kullanılan klasörlere hızlıca erişebilirsiniz.

33 Şimdi Yenile

Gezgin'de bir dosya, klasör veya sürücünün görünmüyorsa pencereyi yenilemek için [F5] tuşuna basın.

34 Tam Ekran

Çok büyük bir listeyi gözden geçiriyorsanız [F11] tuşuna basarak tam ekran görünümüne geçebilirsiniz.

35 Klasör Ağacı Açın

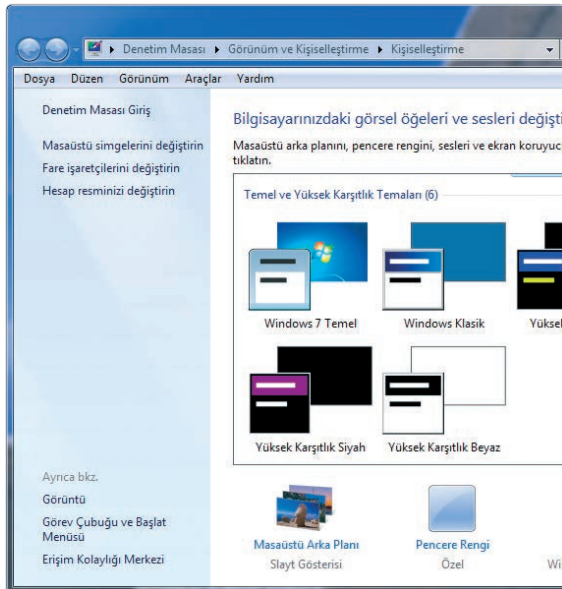
Seçili klasörü genişletmek için sayısal klavyeden [+] tuşuna basın.

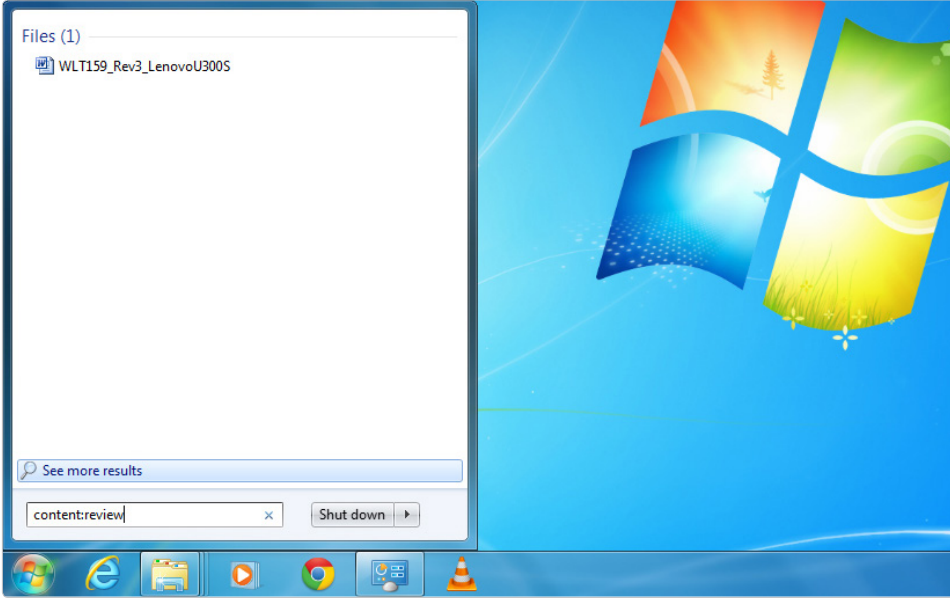
36 Tüm Klasörleri Genişletin

[*] tuşuna basarsanız mevcut klasörün altındaki tüm klasörler genişletilir.

37 Mevcut Klasörü Daraltın

Geçerli klasörü daraltmak için sayısal klavyeden [-] tuşuna basın.

38 TEK BİRLEŞTİRME ARACI

Üçüncü parti bir birleştirme aracı kurduysanız Windows'un aracını devre dışı bırakın. Aksi halde çalışmaya devam edip zaman ve kaynak harcamaya devam edebilir. Kapatmak için Başlat'a tıklayıp **birleştir** yazın. Ardından Disk Birleştiricisi'ne (Windows 8'de "Sürücülerinizi birleştirin...") tıklayıp "Zamanlamayı yapılandır" (Windows 8'de "Ayarları değiştir") seçeneğine tıklayın, "Zamanlamaya göre çalıştır" kutusunu boşaltın.

39 MENÜLERDE HIZLICA GEZİN

Kayıt defterinde yapacağınız bir düzenleme, Windows menüleri genişlemeden önceki duraklamayı kısaltıp gezintinizi hızlandırabilir. regedit'i açın, HKEY_CURRENT_USER\Control Panel\Desktop

yolunu izleyin, "MenuShowDelay"e çift tıklayıp Ondalık'ı seçin. Varsayılan değeri 200 olarak (0,2 saniye) değiştirin. Bu şekilde çok daha hızlı bir gezinti deneyimi yaşayacak, kısa sürede bu hızın bağımlısı olacaksınız.

40 YAVAŞ BAŞLANGIÇLAR

Windows'un açılması ve kapanması çok vakit alıyorsa Olay Görüntüleyicisi'ni kullanarak hangi program ya da sürücünün sorun çıkardığını tespit edebilirsiniz. Başlat'a tıklayıp **eventvwr.msc** yazın ve [Enter]'a basın. Uygulama ve Hizmet Günlükleri bölümünü açıp Microsoft\Windows\Diagnostics-Performance\Çalışıyor yolunu izleyin. PC'nizde gerçekleşen olayların listesine göz atıp Windows'un performans sorunlarının kaynağını bulup bulamadığınızı

ARAYIN "içerik:" ön ekini kullanarak dosya içeriklerinde arama yapabilirsiniz.

SUÇLU Olay Görüntüleyicisi yavaş çalışan programları hızlıca tespit edebilir.

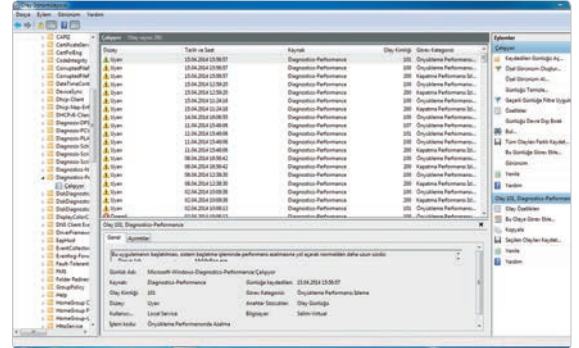
kontrol edin.

41 ÖNYÜKLEME HATASI

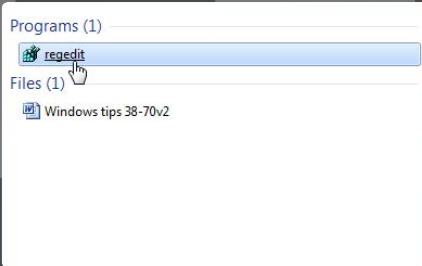
Windows 7 masaüstü arka planınız tek bir renkten mi oluşuyor? Eğer öyleyse Windows'un açılması normalden 30 saniye daha uzun sürüyor olabilir. Normal başlatma performansını elde etmek için arka planınıza bir görüntü yerleştirin. Hem böylece masaüstünüz de daha güzel görünecektir. Eğer tek bir renk kullanmakta kararsıysanız Microsoft'un hazırladığı düzeltme (git.pcnet.com.tr/uo) sayesinde sisteminizi normale döndürebilirsiniz.

42 BAŞLAT MENÜSÜNDEN WEB'DE ARAMA

Windows 7 Professional ve Ultimate kullanıcıları Başlat'tan arama özelliğini kullanarak web'de arama yapabilirler. Başlat'a tıklayıp **gpedit** yazın. "Kullanıcı Yapılandırması > Yönetimsel Şablonlar > Başlat Menüsü ve Görev Çubuğu" yolunu izleyin, "Başlat menüsüne Internet'te Ara bağlantısını ekle" seçeneğine çift tıklayın. Artık Başlat menüsünde arama yapınca bunu web'de yapma seçeneği sunulacak.

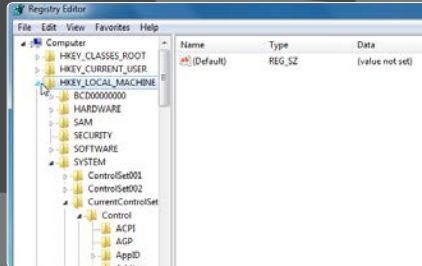

ÇÖKME VERİLERİNİ SİLEREK ALAN KAZANIN

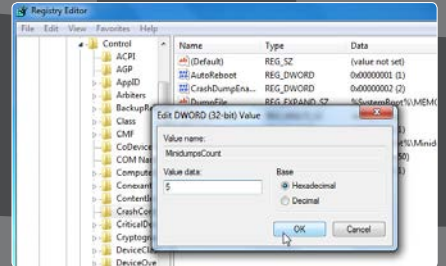
regedit'i çalıştırın

Windows, yaşanan son 50 çökmeye ilişkin bilgileri saklar. Eğer bu verileri hiç bakmayacağınızı düşünüyorsanız boş yere tutulan bu dosyaları silerek alan kazanabilirsiniz. Başlat'a tıklayıp regedit yazın.

Değişikliği gerçekleştirin

HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\CrashControl yolunu izleyin. "MiniDumpsControl" girdisine çift tıklayıp Değer verisini kaç çökme dosyası saklanmasını istiyorsanız ona göre değiştirin. (5 yeterli olacaktır.)

Daha hızlı bilgisayar

PC'nizi yeniden başlattığınızda sabit sürücünüzde boş alan oluştuğunu göreceksiniz. Bu küçük sürücülere sahip eski sistemlerde ve aynı şekilde düşük kapasiteli SSD sürücülere sahip yeni nesil dizüstü bilgisayarlarda çok işe yarayacaktır.

44 ÇALIŞTIR'I GERİ GETİRİN

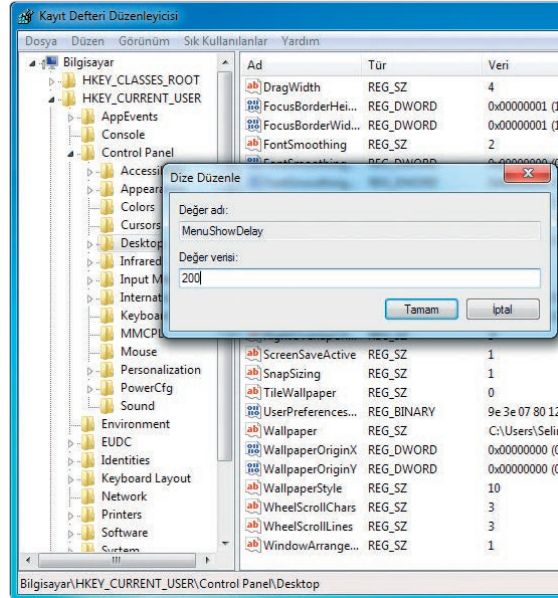
Pek çok kullanıcı Windows XP'deki Çalıştır seçeneğini severek kullanıyordu. Siz de bu işlevi özlediyse geri getirebilirsiniz. Windows 7'de Başlat'a sağ tıklayıp "Özellikler > Özelleştir" yolunu izleyin ve "Çalıştır komutu" kutusunu işaretleyip Tamam'a tıklayın. Çalıştır seçeneği Başlat menüsünde belirecektir. Burada paylaştığımız pek çok ipucu, Windows'u çok daha hızlı kullanmanızı sağlayan Çalıştır komutunu kullanıyor. Sinsi kısayolları sevenler için ideal!

45 UYGULAMALARI DAHA HIZLI BAŞLATIN

Doğrudan çalıştırmak mümkünken doğru aracı bulmak için Denetim Masası'na gitmekle uğraşmayın. Örneğin, Aygıt Yöneticisi'ni başlatmak için Başlat'a tıklayıp arama kutusuna Aygıt yazınca Windows, Aygıt Yöneticisi bağlantısını sunacaktır. Windows muğlak aramalara da karşılık verir. Örneğin, bölüm yazarsanız disk yönetim aracı listelenecektir. Ayrıca isterseniz uygulamaların çalıştırılabilir dosyalarını da yazabilirsiniz. Örneğin **devmgmt.msc** (Aygıt Yöneticisi), **services.msc** (Hizmetler), **dfrg.msc** (Disk Birleştiricisi), **compmgmt.msc** (Bilgisayar Yönetimi), **diskmgmt.msc** (Disk Yönetimi) ve **compmgmt.msc** (Bilgisayar Yönetimi Konsolu).

46 WEB SİTELERİNİ TEK TUŞLA AÇIN

Internet Explorer'da "Sık Kullanılanlar" a tıklayın ve ardından istediğiniz web sitesine sağ tıklayıp Özellikler'i seçin. "Kısayol tuşu" kutusuna tıklayıp istediğiniz kısayol tuş bileşimine basın (örn. Google için [Ctrl]+[Alt]+[G]). Tarayıcınızı kapatın. Artık bu kısayol tuşlarına bastığınızda varsayılan tarayıcınız siteyi görüntüleyecek. (IE olmak zorunda değil.) Bu yöntemi Windows programları için de kullanabilirsiniz.

DÜZENLEYİN
Menülerin daha hızlı açılması için kayıt defterinde ufak bir ayar yeter.

RESİM Arka planınızı düz renk yerine resim yapmak önyüklemeye hızını artırabilir.

47 AĞDAKİ DOSYALARA DAHA HIZLI ERİŞİN

Dosyaların bulunduğu bilgisayar bağlı olmadığında dahi ağ dosyaları üzerinde çalışmanın bir yolu var (Windows 7 Professional, Ultimate ve Enterprise'da). Ağ bilgisayarı açıkken ihtiyaç duyduğunuz dosyaya ya da klasöre gidin, sağ tıklayıp "Her zaman çevrimdışı olarak kullanılır"ı işaretleyin. Windows, dosyanın her zaman kullanılabileceğiniz bir yerel kopyasını oluşturacaktır.

48 DOĞRU DOSYAYI BULUN

Henüz dizine eklenmemiş dosyaları sık sık arayıp bulmanız gerekiyorsa aramanızın başına **içerik:** yazın. Bu şekilde Windows'a, Windows Arama henüz bakmadıysa bile dosyaların içine bakıp doğru bilgiyi aramasını söylemiş olursunuz. Yeni dosyalar günde bir iki dizine eklendiği için yeni dosyaları aramada bulamıyorsanız bu yöntemi denemekte fayda var. Örneğin, arama kutusuna **içerik:zebra** yazarsanız, içinde "zebra" geçen dosyalar bulunacaktır.

49 YAZICI DEĞİŞTİRİRKEN ZAMAN KAZANIN

Ağınız değişince Windows'un varsayılan yazıcınızı değiştirmesi için Başlat'a tıklayın, aygıtlar yazıp "Aygıtlar ve Yazıcılar" a tıklayın. Bir yazıcı seçip "Varsayılan yazıcıları yönet" e tıklayın. "Ağları değiştirdiğimde varsayılan yazıcıyı da değiştir" e gelip, istediğiniz bir ağı ve varsayılan yazıcıyı seçerek Ekle'ye tıklayın. Bu işlemi diğer ağlar için de tekrarlayın. Artık bir ağı bağlandığında Windows otomatik olarak varsayılan yazıcı seçecektir.

50-70 WINDOWS KISAYOLLARI

Windows tuşunun pek çok kullanımı var. İşte bunlardan birkaçı...

[WINDOWS] + SOL OK
Pencereyi sola yaslar.

[WINDOWS] + SAĞ OK
Pencereyi sağa yaslar.

[WINDOWS] + YUKARI OK
Mevcut pencereyi büyütür.

[WINDOWS] + AŞAĞI OK
Mevcut pencereyi küçültür.

[WINDOWS] + [M]
Tüm pencereleri küçültür.

[WINDOWS] + [SHIFT] + [M]
Tüm pencereleri büyütür.

[WINDOWS] + [BOŞLUK]
Tüm pencereleri saydamlaştırır.

[WINDOWS] + [L]
Windows'u kilitler.

[WINDOWS] + [B]
Bildirim alanına odaklanır.

[WINDOWS] + [E]
Bilgisayar penceresini açar.

[WINDOWS] + [F]
Bul kutusunu açar.

[WINDOWS] + [CTRL] + [F]
Bilgisayar Bul kutusunu açar.

[WINDOWS] + [+]
Ekranı yakınlaştırır.

[WINDOWS] + [-]
Ekranı uzaklaştırır.

[WINDOWS] + [U]
Erişim Kolaylığı Merkezi'ni açar.

[WINDOWS] + [T]
Görev ç. öğelerinde geçiş yapar.

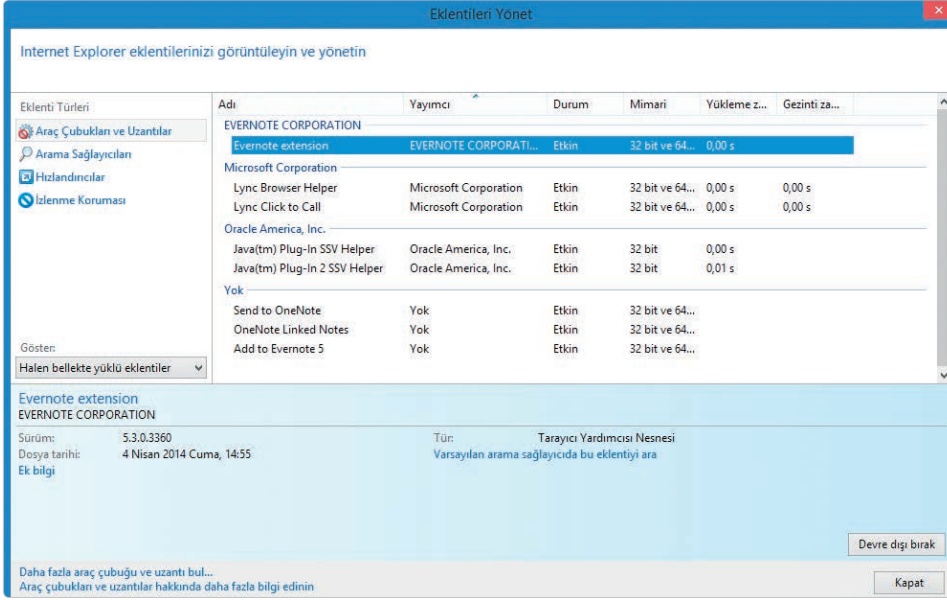
[WINDOWS] + [TAB]
Pencereler arasında geçiş yapar.

[WINDOWS] + [R]
Çalıştır komutunu açar.

[WINDOWS] + [F1]
Yardım ekranını açar.

[WINDOWS] + [F1]
Yardım ekranını açar.

WINDOWS'U HIZLANDIRACAK 100 İPUCU

yedeklemiyorsanız bu ipucunu dikkate almamanız en iyisi olacaktır. Çünkü bu şekilde, ciddi sorunlara yol açabilecek sürücü hatalarıyla karşılaşma ihtimali artar.

75 YARDIM ELİ UZATIN

Kullanmadığınız bir USB flaş sürücünüz varsa onu Windows'u hızlandırmak için kullanabilirsiniz. Sürücüyü bilgisayara takın ve sorulursa "Sistemimi hızlandır" seçeneğine tıklayın. Sorulmazsa "Başlat > Bilgisayar" yolunu izleyerek flash sürücüye sağ tıklayıp "Özellikler > ReadyBoost > Bu aygıtı ReadyBoost'a ada'yı seçin.

76 PC'NİZİ YEPYENİ YAPIN

PC'nizle birlikte gelen kurtarma diskiyle Windows'u baştan yükleyerek bilgisayarınızı ilk tazeligi kavuşturabilirsiniz. İşlemi tamamladığınızda Başlat'a tıklayıp yedekleme ve geri yükleme yazıp bir yedekleme noktası oluşturun (Windows 8'de Dosya Geçmişi > Sistem Görüntüsü Yedekleme). Böylece ileride, tüm yeniden yükleme aşamalarını atlayıp bu tertemiz noktaya geri dönebilirsiniz.

77 YAZI TIPLERİNİ YÖNETİN

Zaman içinde bilgisayarınıza yüklü yazı tiplerinin sayısı artar ve sistem kaynakları üzerinde ciddi yük oluşturur. AMP Font Viewer'ı kullanarak (diskimizde bulabilirsiniz) bu hiç kullanmadığınız yazı tiplerini kaldırabilirsiniz. Yazı tiplerini silbilmek için programı yönetici olarak çalıştırmanız gerekiyor: Kısayoluna sağ tıklayıp "Özellikler > Uyumluluk" sekmesindeki "Bu programı yönetici olarak çalıştır" seçeneğini işaretleyin.

71 BAŞLAT'TA ARAMAYI HIZLANDIRIN

Başlat düğmesine sağ tıklayıp Özellikler'i seçin. Özelleştir'e tıklayıp seçenekler listesinde aşağı inin ve "Diğer dosyalarda ve kitaplıklarda ara" altındaki "Ortak klasörler olmadan ara"yı seçin. Tamam'a tıklayınca aranacak yerlerin sayısı azalacağı için çok daha hızlı arama yapılmaya başlanır. Çok az kişi ortak klasörleri kullandığı için bunları aradan çıkartınca bilgisayarınız daha hızlı hareket etmeye başlar.

72 SİTELER DAHA HIZLI AÇILSIN

DNS sunucularınızı Yandex.DNS'e çevirirseniz internet gezinti hızınızı çok az da olsa artırabilirsiniz. Nasıl yapacağınızı öğrenmek için <http://dns.yandex.com> adresine bakın.

73 GÖRSEL EFEKTLERİ KISIN

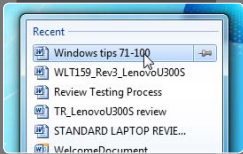
Çok fazla belleğe (RAM) sahip değilseniz (en az 1 GB) Başlat'a tıklayıp Bilgisayar'a sağ tıklayıp ve Özellikler'i seçin. Soldaki "Gelişmiş sistem ayarları"na tıklayıp Performans altındaki Ayarlar'a tıklayın. Hızınızı arttırmak için "En iyi performans için ayarları"yı seçip Tamam'a tıklayın.

74 SÜRÜCÜLERİ HIZLANDIRIN

Veri kaybetmekten korkmuyorsanız [Windows]+[R] tuşlarına basın ve çıkan kutuya devmgmt.msc yazıp [Enter]'a basarak Aygıt Yöneticisi'ni açın. "Disk sürücülerini"ni genişletip her sabit sürücü ve USB sürücüsüne çift tıklayarak "İlkeler" sekmesine gidin. Altta seçeneği işaretleyin ama Tamam'a tıklamadan önce uyarıları okuyun. Sisteminizi

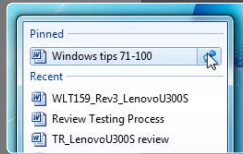
KAPATIN Eklentiler Internet Explorer'ı yavaşlatacağı için gereksiz olanları devre dışı bırakın.

ATLAMA LİSTELERİYLE ZAMAN KAZANIN

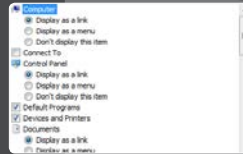
78 ATLAMA ÖĞELERİ

Atlama Listesi'ni açmak için görev çubuğundaki bir programın simgesine sağ tıklayın. O programda yakında açılmış dosyaların listesini görecek. İstedığınız dosyayı buradan açmak çok daha hızlı.

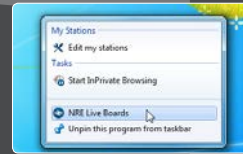
79 ÖĞELERİ SABİTLEYİN

Normalde en son açılan 10 öge görünür ama isterseniz seçtiğiniz öğeleri Atlama Listesi'ne kalıcı olarak sabitleyebilirsiniz. Öğeleri sabitlemek için iğne simgesine tıklayın. Sabitlemeyi kaldırmak için tekrar tıklayın.

80 KONTROLÜ ELE ALIN

Görev çubuğuna sağ tıklayıp "Özellikler > Başlat Menüsü" sekmesine giderseniz daha fazla öğe ekleyebilirsiniz. En altta, görüntülenecek son açılan öğeleri ayarlayabilirsiniz.

81 SİTELERİ SABİTLEYİN

Sık ziyaret ettiğiniz siteleri görev çubuğuna sabitleyebilir, böylece çok daha hızlı başlatabilirsiniz. Internet Explorer'da adresin yanındaki simgeyi tutup görev çubuğuna sürüklemeniz yeterli.

82 DAHA FAZLASI

Bazı siteler Internet Explorer için fazla işlevsellik ve daha hızlı kullanım olanağı sunar. www.iegallery.com/tr-TR/AddOns adresinde göreceğiniz siteleri görev çubuğuna sürükleyerek ne kadar kolay kullanıldıklarını görün.

83 DÜZENLİ BİRLEŞTİRİN
Auslogics Disk Defrag'de "Settings > Scheduler" menüsünü kullanarak sürücünüzün sizin hatırlamanıza gerek kalmadan düzenli olarak birleştirilmesini sağlayabilirsiniz. Tavsiyemiz en çok haftada bir kez yapmanız.

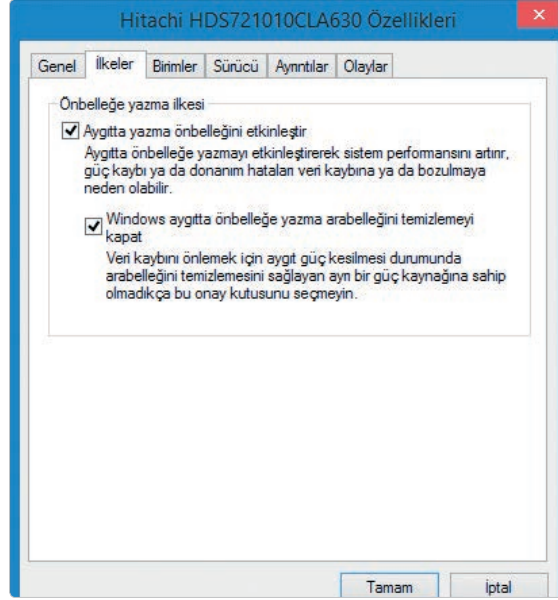
84 ARKA PLANDA BİRLEŞTİRME
İsterseniz "View > Auto Defragmentation" yolunu izleyip Disk Defrag'ın gerektiğinde arka planda çalışarak birleştirmeyi gerektirecek sorunları ortaya çıkmadan engellemesini sağlayabilirsiniz.

85 KESİNTİLERİ EN AZ İNDİRİN
Birleştirme işleminin diğer işlerinizi engellediğini ve PC'nizi yavaşlattığını düşünüyorsanız "Settings > Defrag Priority > Low Priority" yolunu izleyin. Bu şekilde sürücüleriniz daha uzun sürede birleştirilir ama diğer programlarınız daha iyi performans sergiler.

86 KİTAPLIKLARA İNCE AYAR
Mevcut bir kitaplığı düzenlemek ya da yeni bir tane oluşturmak için Başlat > Bilgisayar ve ardından Gezinti bölmesindeki Kitaplıklar'a sağ tıklayıp Yeni > Kitaplık seçeneğine tıklayın. Ayrıca mevcut bir kitaplığa sağ tıklayıp Özellikler'e girerek kitaplığa yeni klasörler ekleyebilir, var olanları kaldırabilirsiniz.

87 SIK KULLANILAN KLASÖRLERİ BELİRLEYİN
Belirli klasörlere daha hızlı erişmek istiyorsanız (herhangi bir klasör penceresinden ya da bir programda "Aç" veya "Kaydet" seçerek) hedef klasörü barındıran sürücü ya da klasöre gidip adres çubuğunu Sık Kullanılanlar altındaki Gezinti bölümüne sürüklemeniz yeterli.

88 "GÖNDER" KLASÖRÜNÜ KULLANIN

DİKKAT Değerli verilerini yitirmek için "Tamam" a basmadan önce uyarıları dikkate alın.

Bir dosyaya sağ tıkladığınızda beliren "Gönder" klasörü, tüm dosya ve klasörlerle kullanılabilecek kullanışlı kısayolları içerir. Bu şekilde belirli bir programda bir dosya açabilir, alandan kazanmak için dosyayı sıkıştırabilir, masaüstü kısayolları oluşturabilirsiniz. Bu sadece başlangıç!

89 SEÇİMİ TERSİNE ÇEVİRİN
Bir klasördeki büyük bir ardışık olmayan dosya grubu seçmeniz gerekirse ihtiyaç duymadığınız dosyaları seçip "Düzen > Diğerlerini Seç" yoluyla seçimi tersine çevirmek en iyisi olacaktır. Bunu ilk anda bulamazsanız üzülmeyin: Windows 7 ve Vista'da Düzen menüsü gizlenmiştir. "Düzenle > Klasör ve arama seçenekleri > Görünüm" sekmesine geçip "Her zaman menüler göster" i işaretleyin ve ardından Tamam'a tıklayın.

90 İNTERNET EXPLORER'İ HIZLANDIRIN

Internet Explorer'ın açılması uzun sürüyorsa "Araçlar > İnternet Seçenekleri > Programlar" sekmesine girin. "Eklentileri Yönet" dümesine tıklayın ve eklentilerin "Yükleme zamanı" sütununa bakın. Eklentiler İnternet Explorer'ın daha yavaş çalışmasına yol açar. Güvenlik programlarına bağlı olanlar gibi önemli olmayan yavaş eklentileri devre dışı bırakın. Bu sadece İnternet Explorer'a özel bir sorun değil. Firefox'un en önemli özelliklerinden biri de eklenti desteğidir. Kullanmadığınız eklentiler yüklediyseniz bunları silip atarak daha hızlı bir gezinti deneyimi yaşayabilirsiniz. ■

İNTERNET EXPLORER HIZ İPUÇLARI

Windows'da web gezintinizi hızlandırın.

HIZLI GEZİNTİ Web gezintisi sadece tıklamadan ibaret değildir.

91 [ALT] + [D]
Adres çubuğundaki metni seçer.

92 [F4]
Girdiğiniz adreslerin listesini görüntüler.

93 [CTRL] + [SOL OK]
Adres çubuğundayken imleci, adresteki ilk duraklamaya (nokta veya bölü) doğru sola götürür.

94 [CTRL] + [SAĞ OK]
Adres çubuğundayken imleci, adresteki ilk duraklamaya (nokta veya bölü) doğru sağa götürür.

95 [CTRL] + [ENTER]
Adres çubuğuna yazılan metnin başına www. ve sonuna .com ekler.

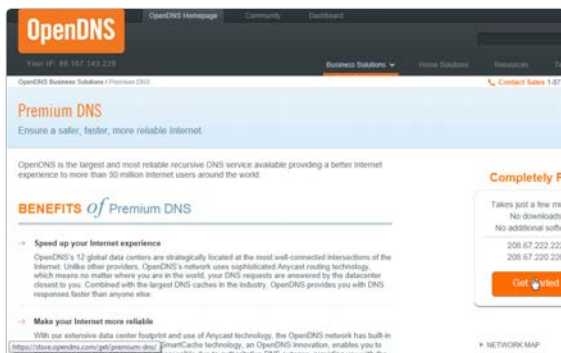
96 [CTRL] + [SHIFT] + [DEL]
Gezinti geçmişini siler.

97 [CTRL] + [SHIFT] + [P]
InPrivate penceresi açar.

98 [CTRL] + [T]
Yeni bir sekme açar.

99 [CTRL] + [1]-[9]
Belirli bir sekmeye geçiş yapar.

100 [ALT] + [HOME]
Giriş sayfasına geri döner.

YENİ DNS
OpenDNS ile internette daha hızlı dolaşın. Servisin kullanımı ücretsiz.

YENİ MÜZİKLER BULMANIN 10 YOLU

Sürekli aynı şarkıları dinlemekten sıkıldınız mı? Web tarayıcınızı açın ve müziğin sesini yükseltin.

1 DÜNYANIN RADYOSU

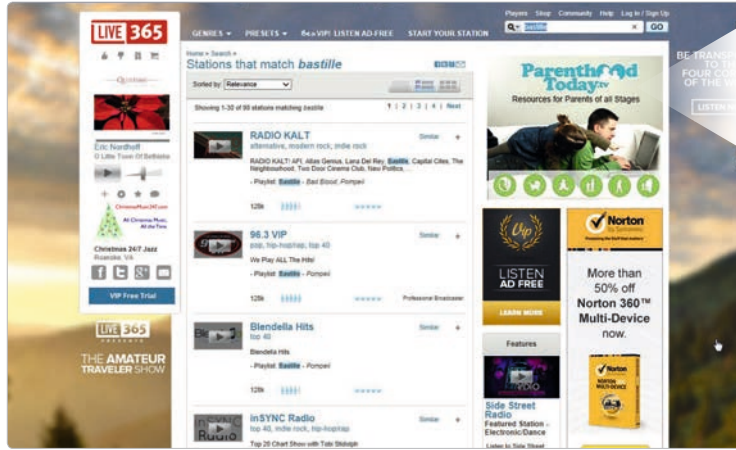
SHOUTcast'i (www.shoutcast.com) kullanmak daha kolay olamazdı. Dinlemek istediğiniz bir müzik türünü seçin ve listelenen radyo istasyonlarından da birini seçerek hemen müzik dinlemeye başlayın. SHOUTcast, PLS (playlist) dosyalarını kullanıyor. Bu dosyaları açmak için uyumlu bir oynatıcı indirmeniz gerekiyor. Biz VLC'yi (www.videolan.org) veya Winamp'i (www.winamp.com) öneriyoruz. Shoutcast, Rumen folk'tan Yunan new age türüne kadar birçok değişik radyo istasyonu öneriyor. Öne çıkan bazı özel istasyonlar arasında Tolkien'dan esinlenen melodileri çalan Radio Rivendell ve klasiklere hayali gitar çalarak eşlik edebileceğiniz Aardvark Rock FM bulunuyor.

KULAK VERİN Sade arayüzüne aldanmayın, SHOUTcast parmaklarınızın ucuna dünya çapında 50.000'den fazla radyo istasyonu getiriyor.

2 İNSAN FAKTÖRÜ

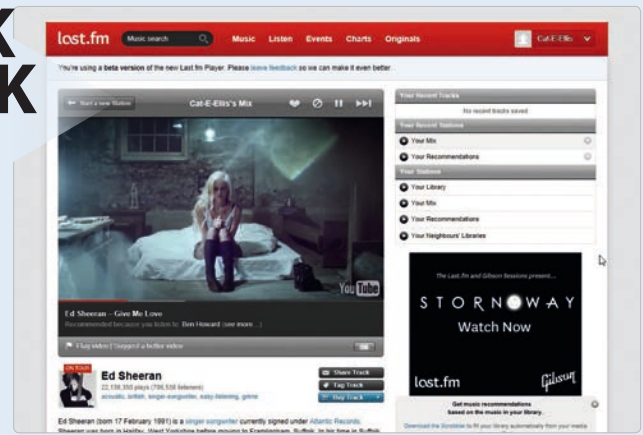
Tercih ettiğiniz sanatçı ve türlere dayalı çalma listesini otomatik olarak hazırlayan çoğu online radyo servisinin aksine Live 365 (www.live365.com) “gerçek insanlar tarafından yönetilen online radyo istasyonları” ilkesiyle öne çıkıyor. Başlamak için arama çubuğuna bir yer, tür ya da sanatçı yazın. Ancak oldukça uzun süren sesli reklamlara da hazırlıklı olun. Daha fazla seçenek için VIP üye olmanız gerekiyor. Denemek isterseniz VIP servisin beş günlük deneme süresi var.

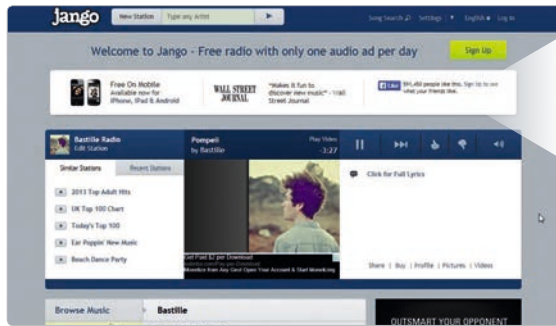
VIP BÖLÜMÜ Live 365 yeni sanatçılar keşfetmek için harika bir yol ama her şeyinden faydalanabilmeniz için VIP üye olmanız gerekiyor.

3 SKROPLASAK DA SAKLASAK

Last.fm (www.lastfm.com.tr), skroplayıcısı ile ün salmış oldukça popüler bir online radyo sitesi. Skroplayıcı, tercih ettiğiniz medya oynatıcınıza bağlanan ve dinlediklerinizi izleyen küçük bir program. Site daha sonra bu bilgileri hoşunuza gidebilecek şarkıları size önermek için kullanıyor. Ayrıca YouTube videolarını aratıp sizin için oynatabiliyor. Yeni kullanıcılardan konum bilgileri de isteniyor ki Last.fm size yakın konserleri önerebilsin. Ayrıca arkadaşlarınızla birbirinize yeni müzikler önerebilir, etkinliklere davet gönderebilir ve ne dinlediklerinizi görebilirsiniz.

ÖNERİLERE BAKIN Last.fm her zamanki medya oynatıcınızla birlikte çalışarak hoşunuza gidecek şarkılar önerebilir.

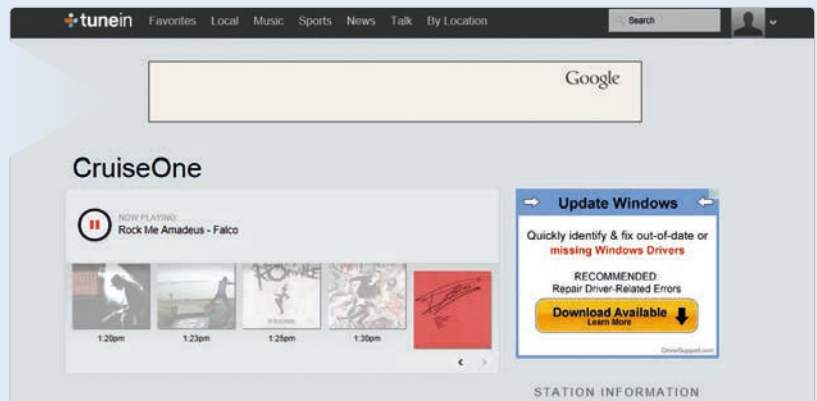

4 OYUNUZU VERİN

Jango'ya (www.jango.com) üye olduğunuzda günde sadece bir kez reklam dinlemek zorunda kalıyorsunuz, ancak üye olmayan dinleyiciler uzun reklamlara daha çok maruz kalıyor. Dinlemeye başlamak için bir istasyon seçin (örneğin Top Country ya da Ambient Space) gelecekte hangi sıklıkla çalınacağını belirlemek için her şarkıyı derecelendirin.

5 YURDA DAHA YAKIN

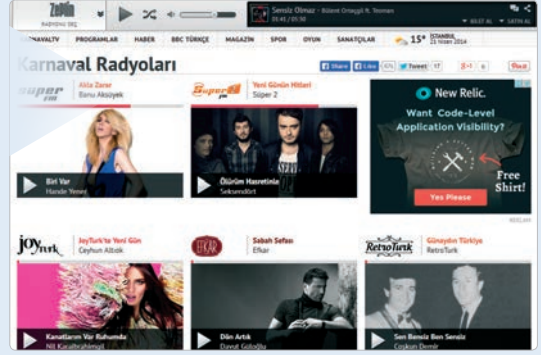
TuneIn (www.tunein.com) size kişisel çalma listesi hazırlamak yerine favori sanatçılarınızı soruyor ve bu sanatçıları çalan gerçek radyo istasyonlarını öneriyor. Ayrıca, size yakın olan radyoları bulabilmek için konumunuzu da istiyor. Böylece sonuçlarınızda büyük ticari radyo önerilerinin yanında yerel öğrenci yayınlarını da görebiliyorsunuz. Sonuçlar biraz gelişigüzel olabiliyor. Biz mesela West Country folk şarkıcısı Seth Lakeman ve Rock Me Amadeus ile ünlü olmuş Avusturyalı Falco arasında bir benzerlik kurmazdık ama bunlar da eğlencenin bir parçası.

MAHALLENİN KAHRAMANI TuneIn konumunuzu size yakın yerlerde yayın yapan radyo istasyonlarını bulmak için kullanıyor.

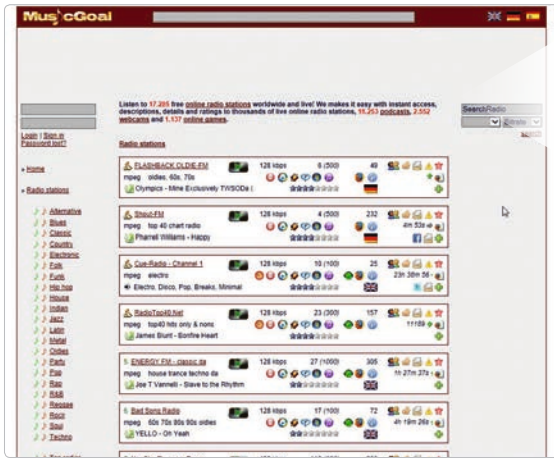
6 KARNAVALA KATILIN

Karnaval.com; Türkiye'nin önemli radyo markaları Süper FM, Metro FM, Joy Türk ve Joy FM'in yan sıra internete özel radyo istasyonlarını da bir araya getiriyor. Siteye girdikten sonra sağ üstteki "Radyolar" linkine tıkladığınızda her istasyonda çalan şarkıları göreceksiniz. Bağımsız müzikten caza, klasik müzikten Türkçe akustik müziğe kadar birçok seçenek var. O an çalan sanatçının adına tıklayarak fotoğraflarını ve biyografisini görebilirsiniz. Karnaval'ın Android, iOS ve Windows Phone uygulamaları da var.

RADYOYU YÖNETİN Jelli uygulamalarını kullanarak radyolarda çalan şarkılara yön verebilirsiniz.

RETRO TARZI
MusicGoal en hoş görünen site olmayabilir ama hızlıca müzik ve podcast bulmanın oldukça iyi bir yolu.

7 BASİT AMA BECERİKLİ

İngiltere merkezli MusicGoal (www.musicgoal.co.uk) özellikle göze hoş gelen bir site değil. Çalma düğmeleri 90'ların başındaki web tasarımını andıran hareketli GIF'lerden oluşuyor ama iş görüyor. Buradaki diğer siteler gibi, başka türlü keşfedemeyeceğiniz, dünyanın her yanından radyo istasyonları bulmanın yollarını sunuyor. Bir radyo seçin ve dinlemek için tercih ettiğiniz medya oynatıcıyı açın. Bir dezavantaj ise çalan şarkıların her zaman bilgisini görememeniz olacak ki bu durumda ne dinlediğinizi bulmak için Shazam gibi bir akıllı telefon uygulaması kullanmak durumunda kalabilirsiniz.

8 TÜM ŞARKILARI DINLEYİN

Spotify (www.spotify.com) belki de en popüler internet radyo servisi. Masaüstü uygulaması, mobil uygulama veya web oynatıcısı olarak kullanılabilir. Favori sanatçılarınız daha önce duymamış olabileceğiniz şarkılarını da içeren, büyük plak şirketlerinin dahil olduğu çok geniş bir arşive sahip. Sanatçıya, albüme, türe ya da çalma listesine göre müzik dinleyebilir ya da derecelendirdiğiniz şarkılara dayanan tavsiyeleri görebilirsiniz. Arkadaşlarınızla çalma listeleri paylaşmak için Spotify'ı Facebook'a bağlayabilirsiniz, ancak dinlediğiniz şarkıları -aksini ayarlamazsanız- arkadaşlarınızla otomatik olarak paylaşacağını unutmayın. Elbette bu müzik zevkinize ne kadar güvendiğinizle ilgili bir problem.

9 TON BALIĞI GÜCÜ

Radio Tuna (www.radiotuna.com) SHOUTcast'e benzer bir şekilde çalışan basit bir site. Bir tür ya da sanatçı adı girin veya soldaki menüden bir seçenek seçin. Seçilen sanatçıyı daha önce çalmış istasyonların yanında o esnada çalan istasyonları da göreceksiniz (daha çok görmek istediğimiz oldukça kullanışlı bir özellik). Radio Tuna dünyanın her yanından istasyonlar yayımlıyor. Günlük müzik dinleme alışkanlıklarınızla karşılaşamayacağınız yabancı grupları bulmak için harika bir yol sunuyor.

10 SATIN ALIN

TTNET Müzik'in (www.ttnetmuzik.com.tr) amacı size yeni albümler satmak. Özellikle yerli müzik arşivi çok geniş olan sitede günlük 30 şarkıyı ücretsiz dinleme hakkınız var. Ayrıca radyoları sınırsız olarak dinleyebilirsiniz. Sınırsız müzik dinlemek içinse ayda 3 TL (TTNET aboneleri için 2 TL) ödemeniz gerekiyor. Ayrıca ayda 5 TL ödeyerek MP3 biçiminde 25 şarkı indirme hakkına veya 11 TL ödeyerek 250 şarkı indirme hakkına sahip olabilirsiniz. Çevrimiçi dinleme konusunda Spotify ve Deezer gibi rakipleri kadar başarılı olmasa da çevrimdışı dinlemek üzere müzik indirmek istiyorsanız en uygun fiyatı TTNET Müzik sunuyor. ■

SÖZLERE BAKIN TTNET Müzik'te çoğu şarkının sözlerini de okuyabilirsiniz.

Televizyonunuzu ikinci ekran olarak kullanın

Videolarınızı, fotoğraflarınızı ve web sayfalarını televizyonunuzun büyük ekranına aktarmayı anlatıyoruz.

Bir zamanlar ev eğlencesi sadece televizyon yayınlarından ibaretti, ancak gittikçe artan bir hızla bilgisayar temelli hizmetlere yöneliyoruz. İngiliz TV Lisanslama Kurumu'na göre İngiltere'de 2012 yılında yapılan bir ankete katılan yetişkinlerin %29'u haberleri izlemek için internet üzerindeki TV yayınlarını kullanıyordu. 2014'te oranın kaçta kaçına çıkması olabileceğini siz düşünün.

Akıllı TV dediğimiz ve bağlantısı desteği sunan televizyonlar da o orana eklenmiş değil. Lisanslama Kurulu'nun verilerine göre evlerin %5'inde akıllı televizyonlar bulunuyor ama bu TV'lere sahip olanların 3'te 1'inden fazlası televizyon-

larını kullanarak internete hiç girmemiş bile. Bu durum, internet temelli hizmetlerin daha çok klavyeden giriş yapılmasına ve linkleri kullanarak sayfalar arasında gezinmeye odaklı tasarlandıkları için ve geleneksel uzaktan kumanda kullanımına bu arayüzlerin zayıf bir şekilde uyarlanmalarından kaynaklanıyor olabilir. Akıllı TV'lere yönelik özel sistemler, bu anlatılan durum nedeniyle çok daha yalınlaştırılmış arayüzler kullanmayı seçiyor.

Yine de internetteki içeriği televizyonunuzda göstermek için özel bir alıcıya veya akıllı TV'ye ihtiyacınız yok. Birbirinden farklı birçok yöntemle televizyonunuzu bilgisaya-

rınıza bağlayabilir, arayüzle etkileşimde klavye ve fare kullanabilir, muhtemelen sahip olduğunuz en geniş ekranı kullanmanın avantajını internetten video veya indirdiğiniz filmleri ve TV programlarını izlerken yaşayabilirsiniz. Sunumlardan, müzik dinlemekten ve internet tabanlı hizmetlerin kullanımından bahsetmiyoruz bile.

HDMI ve DisplayPort

Modern bilgisayarların çoğu televizyonlara doğrudan bağlanabilir. Masaüstü bilgisayarların neredeyse hepsinde en azından bir HDMI çıkışı var. Ayrıca birçok dizüstü bilgisayarda da bu bağlantı mevcut. Bu çıkışı kullanarak

bilgisayarla televizyonu bağladığınızda bağlantı hemen alınacaktır. Çalışmakta olan bir monitörünüz veya dizüstü ekranınız varsa televizyonunuz varsayılan ikinci ekran olarak ayarlanacaktır. Eğer ana ekranınızın görüntüsünün aynısını bu ekranda görmek isterseniz bu ayarlamayı masaüstünüze sağ tıklayıp "Ekran çözünürlüğü"nü seçerek veya Windows 7/8 kullanıyorsanız Windows + P tuşlarına bastığınızda karşınıza gelen ekrandan yapabilirsiniz. Bu pencereden ikinci ekranın ne yapacağına ilişkin seçeneklere kolayca ulaşabilirsiniz.

Dizüstü bilgisayar kullanıyorsanız normal HDMI girişi yerine bilgisayarınızda mini-

HDMI veya micro-HDMI girişi bulunabilir. (mini-HDMI, normal HDMI girişinin küçültülmüş haline benzerken, micro-HDMI da neredeyse micro-USB girişiyle aynı görünümde.) Şanslıysanız dizüstü bilgisayarınızın yanında bir dönüştürücü de gelmiştir, aksi halde mini/micro-HDMI'dan HDMI'ya dönüştürme adaptörü almanız gerekecek.

Başka bir alternatifse Mini DisplayPort'u kullanmak: Bu bağlantı da doğru kablo veya dönüştürücü yardımıyla televizyonunuzdaki HDMI girişine bağlanabilir. Görüntü sinyalleri yüksek hızlı Thunderbolt veriyoluyla de taşınabilir, bu sayede televizyonunuzu bilgisayarınıza Thunderbolt portu üzerinden de bağlayabilirsiniz. Hatırlatalım, Mini DisplayPort ve Thunderbolt çıkışlarına sahip olma ihtimaliniz HDMI'dan daha düşük.

HDMI ve DisplayPort bağlantıları görüntüyle birlikte sesi de taşıyor, yan ses için ayrı bir kablo gerekmiyor. Ancak televizyonunuz üzerinden ses çıkışı aldığınız aygıtları ayarlamaz ve sesi açmanız gerekebilir. Bu işlem için Windows bildirim alanındaki ses simgesine sağ tıklayıp "Kayıttan yürütme aygıtları"nı seçen ve gelen pencerede size uygun

OS X'in Ekran Paylaşma özelliği sayesinde Windows kullanan bir dizüstü bilgisayardan Mac mini'yi kontrol edebilirsiniz.

aygıtı işaretleyip ardından "Varsayılan Yap" a tıklayın.

Diğer kablo bağlantıları

Bilgisayarınız bahsettiğimiz bağlantılara sahip değilse bile seçenekleriniz tükenmiş değil. Çoğu televizyon 15 pinli VGA soketlerine sahiptir, bu sayede eğer bilgisayarınız analog VGA bağlantısına sahipse onu buradan bağlayabilirsiniz. VGA bağlantıları ses aktarımı yapmadığı için bilgisayarın ses çıkışından televizyonun ses girişine bağlanacak ikinci bir kabloya ihtiyacınız olacak.

Bazen aygıtların bağlanması için DVI bağlantısı da kullanılabilir. Eğer bilgisayara-

rınız DVI-I yuvasına sahipse DVI-VGA dönüştürücüsüyle televizyonunuza bağlanabilir, yukarıda anlattığımız gibi ikinci bir kablo yardımıyla da sesi aktarabilirsiniz.

Eğer yuvanız DVI-D ise sadece dijital aktarım yapıyor demektir, dolayısıyla VGA'ye dönüştürülemez. Tek kullanım seçeneğinizin DVI'dan HDMI'ya dönüştürücü kullanarak bağlantıyı HDMI girişi üzerinden yapmak. Bu yöntem kulağa VGA girişini kullanmaktan daha uygun gelebilir ancak DVI bağlantısı ses taşıyamaz ve muhtemelen televizyonunuz HDMI yardımıyla video gösterimi yaparken

sesi başka bir dış kaynaktan almak istemeyecektir. Bu gibi durumlarda sesi duymak için ayrı bir amfi veya dizüstü bilgisayarınızın hoparlörlerini kullanmanız gerekebilir.

Bilgisayarınızın ne tür bir DVI yuvasına sahip olduğunu DVI yuvasının en sağdaki deliklere bakarak anlayabilirsiniz: Kare bir düzen içinde etrafında 4 delik daha bulunan yapıdaysa DVI-I, düz delik etrafında başka delik olmayan bir görünümdeyse DVI-D demektir.

Kablosuz yansıtma

Fiziksel bağlantılar basit ve kuvvetlidir fakat her zaman uyumlu çalışmayabilirler. Videoları ve web sayfalarını koltuğunuzun rahatlığından vazgeçmeden, oturma odanızda yerde bir uçtan bir uca kablolar döşemeden görüntülemek istiyorsanız kablosuz bağlantı istiyorsunuz demektir.

Modern bir dizüstü bilgisayarınız varsa şanslı olabilirsiniz: Geçtiğimiz birkaç yıldır Intel, WiDi (Wireless Display) adı verilen bir teknoloji üzerinde geliştirme ve destekleme çalışmaları yürütüyor. Bu da tam beklediğimiz şey doğrusu. Bu teknolojiyi kullanmak için, televizyonunuzu alıcı moduna ayarlamaz ve monitör yansıt-

“Fiziksel bağlantılar basit ve kuvvetli ama her zaman uyumlu çalışmayabilirler.”

İKİNCİ BİLGİSAYAR

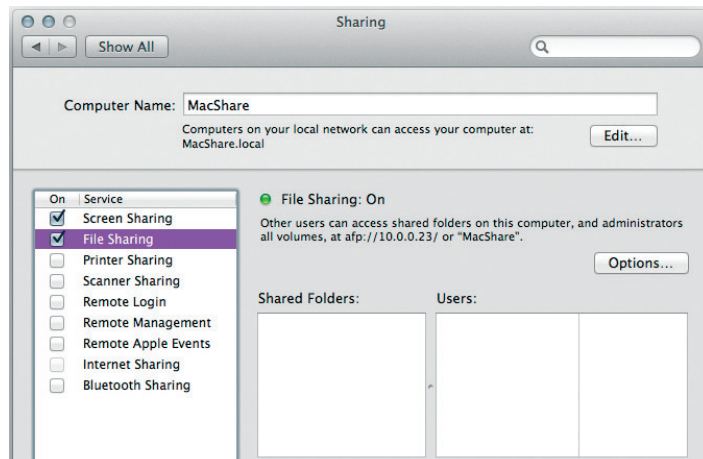
Çoğu insan için dizüstü bilgisayarları, tabletleri ve telefonları televizyona kablosuz olarak bağlayabilince oturma odasına kalıcı olarak bir masaüstü bilgisayar koymak gereksiz gelebilir ama bu işe adanmış bir bilgisayarı televizyona bağlı bir şekilde kullanmanın hâlâ avantajları var. Örneğin bir bilgisayar medya kitaplığınız için harika bir ev sahibi olabilir. Böylece bir görev, zamanının çoğunu uyuyarak geçiren ve depolama alanı kısıtlı olan bir dizüstü bilgisayar için uygun olamaz.

Ayrıca sürekli açık kalabilen bir bilgisayar, kişisel bir video kayıt aracı olarak hizmet verebilir. Ne de olsa tüm programlar netd veya tyto'da bulunmayabilir veya bir süre sonra silinebilirler. Bilgisayarınız çevrimiçi oyunlarda ve diğer gerçek zamanlı faaliyetler için de kullanılabilir ki gecikmenin burada sorun olmadığını hatırlamamız gerekir. Klavye ve farenizin kablolarını evin içinde sürüklemenin çok da uygun olmadığı bir gerçek ama günümüzde kablosuz çevre birimlerini de ucuz ve kolayca edinebiliyoruz.

Ayrıca bazı yazılımlar kullanarak bilgisayarınıza uzaktan da erişebilirsiniz. Tüm

uzaktan erişim araçları bu görev için uygun değil: Örneğin Windows'un Uzak Masaüstü Bağlantısı sadece bağlandığınız bilgisayardaki masaüstünü size gösterir, televizyonun verdiği görüntüyü değil. Ücretsiz RealVNC ise uzaktaki bilgisayarınızdan sanal olarak klavye ve farenizi erişmenizi sağlar. Bu işlemi LogMeln ile de

yapabilirsiniz. OS X içindeki Ekran Paylaşma özelliği de işinizi görecektir ve o da VNC ile uyumludur, böylece kolaylıkla kontrolü saylayabilirsiniz. Örneğin Windows kullanan bir bilgisayardan Mac mini'yi kontrol edebilirsiniz. Gerekli ayarlamaları Paylaşım menüsünden yapabilirsiniz.

OS X'in Ekran Paylaşma özelliği sayesinde Windows kullanan bir dizüstü bilgisayardan Mac mini'yi kontrol edebilirsiniz.

Nasıl Yapılır? Televizyonunuzu ikinci ekran olarak kullanın

ma (mirroring) sürücüsünü etkinleştirip, eşleştirme kodunu girmeniz yeterli olacak (kablolu ağı katılmak bile gerekmeyecek). Televizyonunuz ikinci ekran haline gelecek, video ve ses zahmetsizce bilgisayardan televizyonunuza taşınacak.

Şu ana kadar biz birkaç tane WiDi destekleyen dizüstü bilgisayar gördük. Bunun yanında Intel'in Ultrabook standartlarındaki son güncellemesi WiDi özelliğini zorunlu koşturmayı başlattı. Ayrıca üretilen teknoloji kablolu Wi-Fi Alliance'in Miracast (kablolu ekran paylaşım standardı) teknoloji-

yapıyor. WiDi bağlantısının tek dezavantajı "gecikme": Görüntülerin dönüştürülmesi ve aktarılması zaman aldığı için uzaktaki ekran, ana kaynaktaki gösterimden saniyenin 4'te biri kadar geç kalıyor. Bu nedenle büyük olasılıkla çok hızlı tepki verilmesi gereken oyunlar bu teknolojiyle pek oynanabilir olmayacak.

Apple AirPlay

2011'de veya sonrasında çıkmış bir Mac kullanıyorsanız Apple'ın AirPlay sistemi ekran görüntünüzü kablolu olarak televizyona iletmenize olanak sağlayacaktır. Sistem çok basit:

“Apple'ın AirPlay'i iPhone, iPad ve iPod touch ile çalışma avantajına sahip.”

siyle birlikte çalışabilir şekilde geliştiriliyor. Bunun ötesinde yazılım desteğinin Windows 8.1 içine konulmasıyla artık daha fazla bilgisayarın bu teknolojiyi barındıracak şekilde üretileceğini öngörebiliriz.

Öte yandan, bugün bir televizyon alacak olursanız WiDi desteğine sahip olabilir ama birkaç yıldan daha yaşlı televizyonlarda bu teknoloji bulunmayacaktır. Bu sorunu aşmak için Belkin gibi firmalar yaklaşık 300 TL'ye televizyonunuzun HDMI girişinden veri iletebilecek WiDi alıcıları

Görüntü aktarılmaya uygun olduğu zaman menüde AirPlay simgesi (bir karenin içini işaret eden üçgen) beliriyor. Buna tıklayarak ekran yansıtmayı açabilir ve kapatabilirsiniz. OS X 10.9 Mavericks sürümüyle beraber televizyonunuzu ikinci ekran olarak kullanabiliyorsunuz, böylece videoları kendi orijinal çözünürlüklerinde izlerken MacBook veya iMac'inizin ekranında diğer masaüstü uygulamalarınızı kullanabilirsiniz.

Buradaki önemli noktaysa AirPlay'in televizyonunuza

AirPlay ile televizyonunuza bağlanmak için Apple TV kutusuna ihtiyacınız var.

bağlı bir Apple TV cihazına ihtiyaç duyması. (Bu cihaz algılandığı zaman OS X gerekli simgeyi gösteriyor.) Zaten bir Apple TV'niz varsa harika ama yoksa 279 TL'lik fiyat size abartılı gelebilir. AirPlay gerçekten çok iyi bir sistem. Hâlâ hissedilir bir gecikme olmasına rağmen WiDi'dan daha hızlı tepki verdiği görülebiliyor. AirPlay'de ayrıca iPhone, iPad ve iPod touch ile beraber çalışma avantajını da elde ediyorsunuz.

Diğer yaklaşımlar

WiDi uyumlu bir bilgisayarı veya Apple TV'niz yoksa her şeyin bittiğini düşünmeyin. AMD'nin en son A serisi işlemcileri firmanın kendi kablolu gösterim teknolojisi olan Screen Mirror'ı destekliyor. Intel gibi Miracast yaklaşımının aksine veya Apple gibi kendi aygıtını kullanmayı seçmek yerine Screen Mirror mevcut kablolu ağı üzerinden DLNA standardını kullanarak çalışıyor. Yani akışı alabilmek için televizyonunuza bağlı bir DLNA medya alıcısı yeterli ki büyük bir ihtimalle zaten bu alıcı sizde mevcuttur (muhtemelen Xbox 360 veya PlayStation 3 şeklinde). Bu sayede potansiyel olarak daha az maliyetli bir seçeneğe sahipsiniz diyebiliriz.

Karşılaşabileceğiniz, bu konuyla ilgili üçüncü seçenekse WiGig (802.11ad) olacak. Bu teknoloji, bilgisayarınızın çevre birimleri ile multigigabitlik veri aktarım protokolü üzerinden doğrudan kablolu bağlantı yapabildiğini sağlıyor ve kablolu DisplayPort bağlantılarını da desteklemek üzere tasarlandı. Ancak teknoloji üç yaşında olmasına rağmen pek de geniş bir uygulama alanı bulamadı. Intel, Apple ve AMD kendi seçenekleri

üzerine yoğunlaşırken WiGig destekli ekranların treni kaçırılmış olabileceğinden şüphelenmeden edemiyoruz.

Mobil aygıtlar

Sadece bilgisayar görüntüsü televizyona aktarılabilir diye bir kural yok. Apple AirPlay sistemi Mac bilgisayarın yanı sıra iOS kullanan aygıtları da destekliyor: iPad veya iPhone'da video izlerken, müzik dinlerken veya fotoğraflar arasında gezinirken AirPlay simgesine dokunarak Apple TV üzerinden televizyonunuza kullanabilirsiniz. Eğer mobil aygıtlarınız üzerinde çok büyük video ve müzik kütüphanasına sahipseniz sizin için çok uygun bir sistem olacaktır.

Android kullanıcıları da bu harekete dahil olabilir. Android cihazlardan televizyona aktarım yapabilmenin en kolay yolu Chromecast veya benzeri bir cihaz kullanmak. Chromecast Türkiye'de resmi olarak satılmıyor ama muadilleri 200-250 TL civarı fiyatlarla mevcut. Ayrıca Android 4.2 de doğrudan Miracast uyumlu ki bu birliktelik, akıllı telefon ve tabletlerin büyük bir çoğunluğuna da (Nexus 4, HTC One, ve Galaxy S III ve üstü) eklenmiş durumda. Varsayılan olarak Miracast'i Android telefonlarda kullandığınızda aygıtınızın görüntüsü diğer ekrana kopyalanır; böylece bu teknolojinin yardımıyla sadece videoları büyük ekranda seyretmenize değil, internette dolaşmanıza, uygulamaları kullanmanıza ve istediğiniz diğer görevleri yapmanıza da olanak sağlar. Yine de şunu unutmayalım: Gecikmenin yol açtığı kaçınılmaz problem nedeniyle ekran yansıtması yapan birçok teknoloji gibi burada da hareketli oyunları oynamak pek mümkün değil. ■

Chromecast

Geçen yıl Amerika'da çıkan Google Chromecast görüntü çoğaltmaya alışılmamış nitelikte bir yaklaşım getirdi. Bu küçük aygıt televizyonunuzun arkasına takıldıktan sonra Chrome web tarayıcısındaki görüntüleri evinizdeki kablolu ağına bağlı dizüstü veya mobil aygıtlarda çalışan tarayıcılardan alabiliyor.

Videoları ise YouTube ve Netflix gibi bu hizmetlere adanmış uygulamalar üzerinden çalıştırabiliyor. Daha fazla hizmetin yakında ortaya çıkması da şüphesiz. Türkiye'de henüz satışa olmamasına rağmen tvyo'nun Chromecast uygulaması çıktı bile. Cihaz, Chrome'un açabildiği MP3 ve indirilmiş videolar gibi yerel dosyaları da oynatabiliyor. Hatta tüm ekranınızı bile televizyonunuza taşımanız mümkün ancak bu özellik "deneme" aşamasında. Ancak yerel Wi-Fi bağlantılarının limiti ve istikrarsız olması nedeniyle Amerikalı izleyiciler tam ekran görüntülerin doğru akması için Chromecast'in çözünürlük ayarlarını aşağı çekme ihtiyacı duyuyor. SDK'nın sağlanması sayesinde üçüncü parti geliştiriciler Chromecast'in yeteneklerini genişletmek üzerine çalışmaya atıldılar bile. Bunun yanında ürünün en dikkat çekici yanı da fiyatı: Amerika'da Chromecast'in fiyatı KDV dahil sadece 35 dolar. Biz de son kararı vermeden önce Chromecast'i denemeyi bekliyoruz ama her gün izleyeceğimiz içerikleri büyük ekranda görebilmek adına dayanılmaz derecede kolay ve ucuz göründüğünü kabul etmeliyiz.

Google'ın kendi görüntü aktarma sistemi Chrome markasını taşıyor.

Skype ile bedava konuşun

Birkaç ufak numarayla internet üzerinden yapacağınız görüntülü görüşmelerin kalitesini artırabilirsiniz.

Bir bakışta...

BECERİ SEVİYESİ

- ▶ Herkes yapabilir
- Anlaşılır
- Karmaşık yerler var

GEREKEN SÜRE

- ▶ 20 dakika

UYUMLU SİSTEMLER

- Windows 8
- Windows 7
- Windows Vista
- Windows XP

En popüler VoIP (internet üzerinden ses) servisi Skype artık Microsoft'un ellerinde ve eski Live Messenger'ın da yerini aldı. Dolayısıyla geleneksel mesajlaşmaya da izin veriyor ama Skype'ın asıl güçlü yanı sesli ve görüntülü görüşmelerde ortaya çıkıyor. Dizüstü bilgisayar ve tablet kullanıcıları için de ideal çünkü bu cihazlarda kaliteli kameralar dahili olarak bulunuyor. İstediğiniz kişi veya grupla görüntülü görüşme yapmak için Skype'ın ücretsiz son sürümü, geniş bant internet bağlantısı ve web kamerası yeterli.

Görüntülü çağrı yaptığınızda Skype, çağrının kalitesini otomatik olarak belirleyecektir. Bunun hesaplanması için kameraların türleri, karşılıklı internet bağlantı hızları ve bilgisayar özellikleri gibi farklı etkenler kullanılıyor. Çağrı ayarlarını "Araçlar > Seçenekler" yolunu izleyerek kontrol edebilirsiniz.

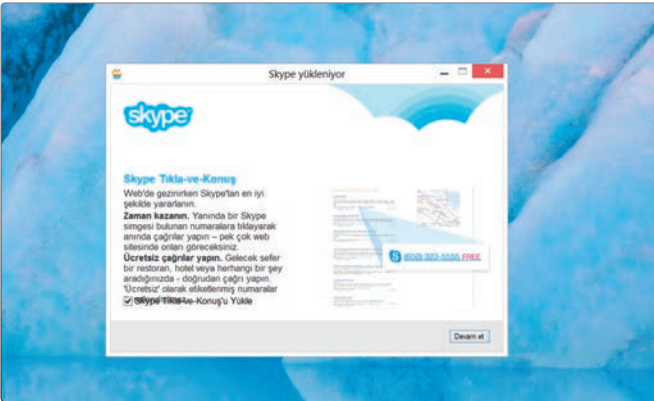
ANA DÜĞMELER

Ana görevleri ifade eden dört simge var. Skype Ana Sayfası durum güncellemelerini görmenizi ve paylaşmanızı sağlar. Diğerleri gerçek telefonları aramak, grup çağrısı yapmak ve kişi eklemek içindir.

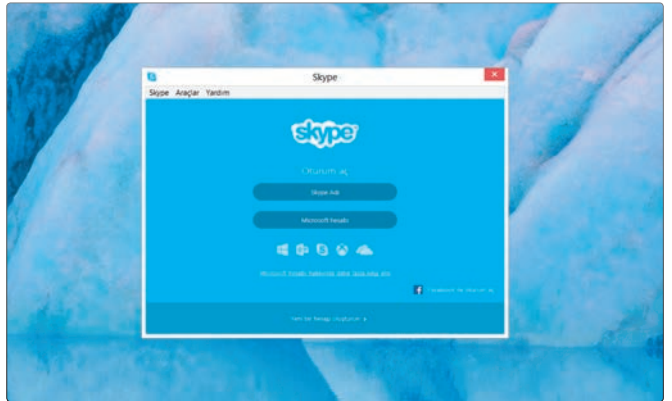
KİŞİLER

Çevrimiçi kişiler yeşil renkte görünür. Beyaz simgeler kişinin çevrimdışı olduğunu gösterir. Skype ile Facebook hesaplarınızı birleştirdiyseniz Facebook arkadaşınızın altlarında "Facebook" yazısıyla listelenir. Kişileri "Favoriler" bölümüne sürükleyebilirsiniz.

Adım adım: Daha iyi görüntülü görüşme yapın

1 Skype'ı ve Tıkla-ve-Konuş'u yükleyin
git.pcnet.com.tr/skype adresinden masaüstü için Skype'ı indirin. Windows için Skype yüklenirken Tıkla-ve-Konuş'u yüklemeyi isteyip istemediğiniz sorulacak. Bu, web tarayıcınıza yerleşen, faydalı bir Skype eklentisi. İnternette gezinirken denk geldiğiniz telefon numarasına tıklayıp Skype ile anında aramak isterseniz eklentiyi yükleyin. Tüm tarayıcılarla uyumlu.

2 Oturum açın
Skype oturumunuzu bir Skype hesabıyla veya Microsoft/Facebook hesabınızla açabilirsiniz. Sizin için uygun seçeneği seçin. Skype ilk ayarları yapmanız için birkaç adım boyunca size rehberlik edilecek. Hoparlörlerinizi, mikrofonunuzu ve bilgisayar kamerasını test etme imkânı bulacak ve profilinize fotoğrafınızı ekleyebileceksiniz.

İYİ FİKİR!
Skype servislerinin çalışmadığından şüpheleniyorsanız heartbeat.skype.com adresine girerek gerçekten arıza olup olmadığını öğrenebilirsiniz.

ARAMA SEÇENEKLERİ
Bu iki yeşil düğme görüntülü ya da sesli arama için kullanılıyor. Muhtemelen çoğu zaman görüntülü aramayı isteyeceksiniz.

EK SEÇENEKLER
“+” simgesi çağrıya başka katılımcılar eklemenizi, dosya ya da kişi göndermenizi veya ekran paylaşımı yapmanıza yarar. Ayrıca kameranızla kaydettiğiniz bir video mesajı gönderebilmeniz de sağlar..

ARAMA GEÇMİŞİ
Burada belli bir kişiyle olan eski mesajlaşmalarınızı, çağrı sürelerini ve görüşme tarihlerini görebilirsiniz. Aynı zamanda çağrıyı sizin mi yoksa karşı tarafın mı yaptığını da gösterir.

MESAJLAŞMA
Kişilerinizden birine mesaj göndermek için bu bölüme bir metin yazıp “Gönder” düğmesine tıklayın. Gönderebileceğiniz birkaç sanal ifade seçeneği de var.

Sözlük

► VoIP

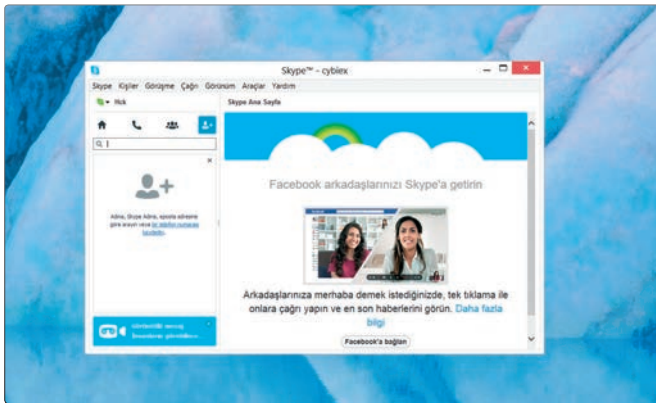
Voice over Internet Protocol (internet üzerinden ses protokolü). Uzun süredir var olan ve internet üzerinden veri aktarımı şeklinde sesli arama yapmanızı sağlayan teknoloji dizisi. Skype bu teknolojiyi global bir yazılıma dönüştüren ilk şirketler arasında.

► Tıkla-ve-Konuş

Skype'in yararlı internet çağrısı eklentisi. Web tarayıcılarınızın üzerine yüklenir, bir telefon numarasıyla karşılaştığınızda anında üzerine tıklayıp Skype vasıtasıyla arama yapmanızı sağlar.

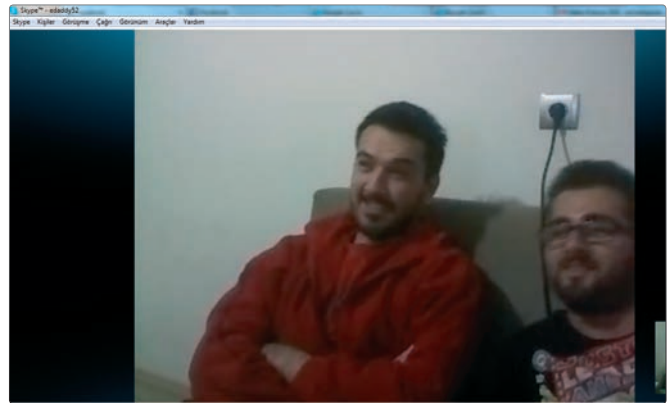
► Skype Wi-Fi

Windows için Skype, yanında Skype Wi-Fi ile geliyor. Bu hizmeti kullanarak dünyanın çeşitli yerlerindeki uyumlu kablosuz ağlara kredi kartınız yerine Skype kredinizi kullanarak bağlanabiliyorsunuz.

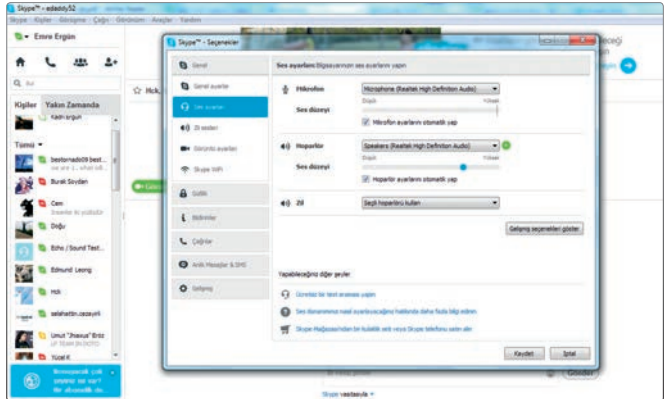
3 Kişi ekleyin

“Skype Kullanmaya Başla”ya tıklayınca ana arayüzü göreceksiniz. Arama yapmak için önce kişi listenizi oluşturmanız gerek. Skype, Facebook arkadaşlarınızı listeye eklemenize izin verir. Ana sayfanızda bununla ilgili bir bildirim göreceksiniz. Talimatları izlemeniz yeterli. Skype'a kişi eklemek için “+” simgesine tıklayıp arkadaşlarınızı tam isimleriyle aratın.

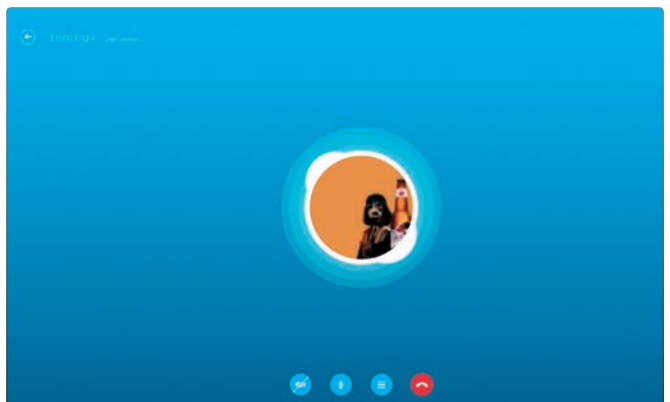
4 Çağrı yapın

Listenize kişi ekledikten sonra arama yapabilirsiniz. Ekranın solundaki kişilerden birine tıklayıp “Çağrı Yap” veya “Görüntülü Çağrı Yap” düğmelerinden birini seçin. Alıcı taraf, bilgisayar veya mobil cihazında çağrıyı görecektir. Cevap verdiği zaman ekranda karşı tarafı, sağ alt köşede de kendinizi göreceksiniz. Farenizi hareket ettirerek ekranda kontrolleri görebilirsiniz.

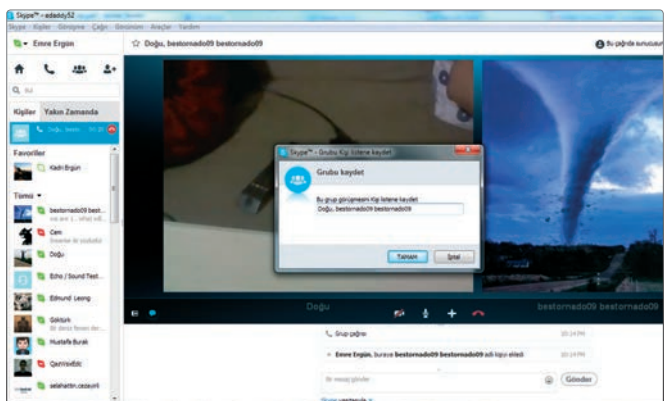
6 Ses ayarlarını düzenleyin

Çağrı sırasında sorun yaşıyorsanız “Araçlar > Seçenekler > Ses Ayarları” yolunu izleyerek ses ayarlarınızla oynayabilirsiniz. Eğer belli sesler çok kısık veya yüksekse mikrofon ve hoparlörün ses düzeyi sürgülerini kullanın. Eğer aktif pek çok girdi ve çıktı aygıtı sebebiyle sıkıntı yaşıyorsanız onları “Gelişmiş Seçenekleri Göster”e basarak Skype ile yönetebilirsiniz.

Windows 8 uygulaması

Windows 8'de Skype'in standart masaüstü sürümü dışında Windows 8'e özel sürümünü de kullanabilirsiniz. Windows 8 sürümü modern arayüzü kullanıyor ve Windows Mağazası'nda ücretsiz. Skype'in akıllı telefon ve tablet sürümlerine benziyor. İsterseniz ekranın bir kenarına tutturabiliyorsunuz. Mesajlar Başlangıç ve Kilit ekranlarınızda görülebiliyor.

10 Tamamen bedava arama

10 Skype birçok bilgisayar platformunda, akıllı telefonlarda ve tablette çalışıyor. Yani tüm bu cihazlar arasında bedava görüntülü veya sesli arama yapabilirsiniz. Grup özelliğini sıkça kullanıyorsanız grubunuzu kaydedip ona bir isim vermek akıllıca olacaktır. Bu şekilde tekrar tekrar gruptakileri bir araya toplamanıza gerek kalmaz.

Bilgisayarınızdaki

Çoğu zaman internette gezinirken davranışlarımızın takip edilmesinden şikâyet ediyoruz ama bilgisayarınızı birden fazla kişi kullanıyorsa gerçekleştirdiğiniz işlemlerin gizli ve güvende kalması da son derece önemli. Dosyalarınızı ve klasörlerinizi güvenli hale getirmek de önemli bir adım çünkü bilgisayarınız kaybolur ya da çalınırsa içindekilerin kolaylıkla erişilebilir olmadığını biliyor olacaksınız. Bilgisayarınızı kullanmadığınızda basit biçimde kilitleyerek meraklı gözlerden koruyabilirsiniz. Hızlıca Kilit ekranına erişmek için Windows + L tuşlarına aynı anda basmanız ya da Ctrl + Alt + Del tuşlarından sonra “Bilgisayarı kilit”i seçmeniz yeterli. Bununla birlikte bilgisayarınızı kitlemek hacker’lara karşı uzun vadeli koruma sağlamaz ve bilgisayarınıza gerçekleşecek diğer tür girişleri engellemez. Neyse ki bilgisayardaki tüm içeriği tamamen kişisel hale getirecek çok sayıda kolay ve akıllıca yöntem var.

BİLGİSAYARA ERIŞİMİ YÖNETİN

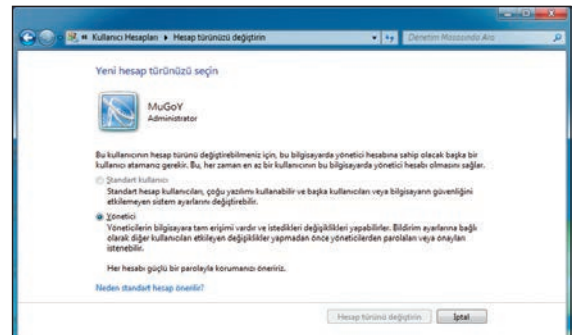
Yönetici olmayın

Kullanıcı hesaplarını oluştururken kendinize özel ana hesap olarak yönetici hesabını seçmek istemeniz çok doğal ama bunu önermiyoruz. Windows XP, Vista, 7 ve 8’de yöneticiler bilgisayara sınırsız erişim hakkına sahiptir ve teorik olarak her istediklerini yapabilirler. Bariz biçimde daha iyisi standart kullanıcı olmak. Bu hesap sınırlı yetkiye sahip olacağından hacker ele geçirirse bilgisayarınızdaki tüm ayarları kontrol edemeyecek. Microsoft’un önerisine göre yönetici hesabı

sadece gerektiğinde ayrı olarak kullanılmalı. Yönetici hesabınız bilgisayardaki tek hesapsa onu standart hesaba dönüştüremezsiniz, yeni bir hesap açmanız gerekir. Bunu yapmak için “Başlat > Denetim Masası > Kullanıcı Hesapları ve Aile Koruması > Kullanıcı Hesapları > Kullanıcı hesapları ekle veya kaldır”a tıklayın. Yeni hesabınızı oluştururken “Standart kullanıcı”yı seçin.

Ağda dosya paylaşımını durdurun

Bilgisayarınız bir ev ağına veya yerel ağa dahilse Ortak klasöründe yer alan klasörler ağdaki diğer bilgisayarlar tarafından görülebilir. Bu ayarı görmek ve paylaşımı kapatmak için “Denetim Masası > Ağ ve İnternet > Ağ ve

Denetim Masası üzerinden kullanıcı hesabını Yönetici yerine Standart kullanıcı olarak değiştirin.

her şeyi gizleyin

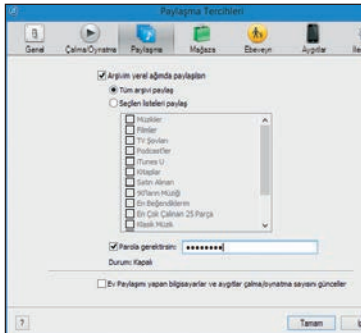
Paylaşım Merkezi'ne girin ve soldaki "Gelişmiş paylaşım ayarlarını değiştirin"e tıklayın. "Tüm Ağlar" altındaki "Ortak klasör paylaşımı" ile "Özel" ve "Konuk ve Ortak" altındaki "Dosya ve yazıcı paylaşımı"nı kapatın. Fotoğraf, müzik ve videoların da paylaşılmasını istemiyorsanız "Medya akışı"nı da kapatın. iTunes paylaşımını durdurmak için iTunes'un sol üstündeki oka tıklayın, "Seçenekler > Paylaşma" sekmesine geçin. İster "Arşivim yerel ağda paylaşılsın" seçeneğini kapatın, isterseniz de müzikler, filmler gibi paylaşmak istemediğiniz başlıkların yanındaki işareti kaldırıp "Tamam"a tıklayın.

Daha iyi bir Windows 8 parolası kullanın

Windows 8 kullanıcıları birçok farklı yöntemle oturum açabiliyor. Farenizi ekranın sağ alt köşesine götürdü-

ğünüzde açılan menüden "Ayarlar > Bilgisayar ayarlarını değiştir > Hesaplar > Oturum açma seçenekleri"ne girin. Resimli parola seçeneğini veya PIN girmeyi tercih edebilirsiniz. "Resimli parola" altındaki "Ekle"ye tıklayıp mevcut parolanızı girin, ardından istediğiniz resmi seçin. Oturum açmak için resim üzerinde bir "çizim" yapacaksınız. Birkaç insan içeren fotoğraflar ideal çünkü belirli kısımlara halka çizebilir, noktalara tıklayabilir ya da iki kişi arasında düz bir hat çizebilirsiniz. Bu yöntem dokunmatik ekranlar için çok ideal olsa da fareyle de kullanılabilir.

Alternatif olarak PIN kullanarak çabucak oturum açabilirsiniz. Bu yöntemi tercih ederseniz mevcut parolayı girdikten sonra dört haneli bir PIN seçmeniz gerekecek ve artık bilgisayar bu PIN ile açılabileceksiniz ama bizce yeterince güvenli bir yöntem değil.

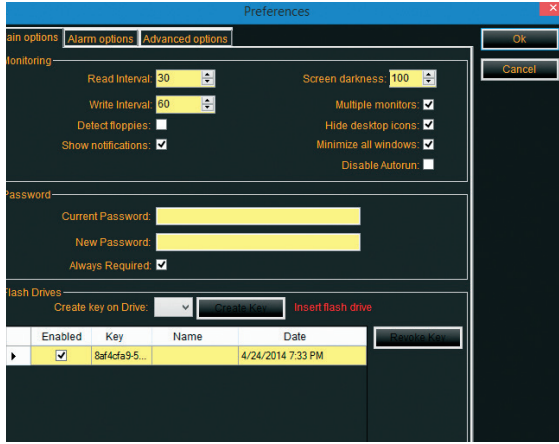

iTunes'un yerel ağda paylaştığı içeriği sınırlandırın.

Windows 8'in resimli parolalarında fotoğrafa dokunma, daire çizme ve çizgi çizme eylemleri kullanılabilir.

BİLGİSAYARINIZDAKİ HER ŞEYİ GİZLEYİN

PC erişimini kontrol altına almak için PREDATOR'ü bir USB belleğe kurun.

Parola yerine USB bellek kullanın

Birilerinin parolanızı tahmin etmesinden çekiniyorsanız Windows anahtarınızı fiziksel biçimde cebinizde taşıyabilirsiniz. PREDATOR (www.predator-usb.com) ile USB flaş bellekler akıllı parolalara dönüşüyor. Bu sayede karmaşık parolaları hatırlamanıza gerek kalmıyor ama USB belleği kaybetmemek şart. PREDATOR Free Edition kişisel kullanım için ücretsiz. PREDATOR ilk kurulduğunda basit bir siyah-turuncu arabirim göreceksiniz. Programın varsayılan ayarları genelde yeterli ama okuma aralığını (Read Interval) 30 yerine 5 yapmanızı öneririz. Bu sayede beş saniyede bir USB belleğin varlığı kontrol edilir. USB belleği tespit edemezse PREDATOR otomatik olarak bilgisayarı kilitler.

PREDATOR'ü USB belleğe kurmak için "New Password" alanına bir parola girin ve "Always Required" (her zaman gerekli) seçeneğini işaretleyin. Parola yerine kullanmak istediğiniz USB belleği takıp "Create key on Drive" menüsünden sürücü harfini seçin ve "Create Key" düğmesine tıklayın. Ardından "OK" düğmesine tıkladığınızda PREDATOR kapanacak. Şimdi bilgisayarınızı yeniden başlatın. PREDATOR'ün bildirim alanına yerleştiğini göreceksiniz. Bundan böyle bilgisayarı her açtığınızda otomatik olarak çalışacak.

Bilgisayarı kilitlemek için USB belleği çıkarmanız yeterli. Eğer USB belleği kaybederseniz bilgisayarı açmak için ekrana bir kez tıklayın, ardından üç kez Enter'a basın ve PREDATOR parolasını girin. Predator ile tekrar fiziksel biçimde oturum açmak için ilk kurulum işlemlerini bir daha yapmanız gerekecek.

Windows XP, Vista, 7 ve 8 ile sorunsuz çalışan PREDATOR sayesinde bilgisayara izinsiz erişim başarılı biçimde engelleniyor. Bununla birlikte Windows 8'de dokunmatik ekran engellenmiyor. Denemeler sırasında kenara dokunarak düğme menüsünü açabildik ve uygulamalara erişebildik ama masaüstüne erişemedik.

Yüz tanımayla oturum açın

Dizüstü bilgisayarınızda web kamerası varsa veya bilgisayarınıza ayrı bir kamera bağlarsa sadece yüzünüzü kullanarak Windows'ta oturum açabilirsiniz. Ücretsiz Rohos Face Logon (bit.ly/face200) programını kurun ve yüzünüzü kaydedin. Uzakta ve yakında otururken ve değişik yüz ifadelerini deneyerek yüzünüzü birkaç kez kaydetmenizde fayda var. Rohos Face Logon verdiği yüz kayıtlarının tümünü tanyacak. O yüzden ne kadar çok kayıt girerseniz o kadar iyi sonuç alabilirsiniz. Parolayla oturum açmanın yerini almıyor, bir alternatif olarak kendini ekliyor. Dizüstü bilgisayarınızda parmak izi okuyucu varsa onunla da oturum açabilirsiniz. Dizüstü bilgisayarların çoğunda parmak izi okuyucu yok ama piyasada satılan USB parmak izi okuyucuları da

kullanabilirsiniz. Kurulumla ilgili bilgiler için Microsoft'un sitesinde konuyla ilgili bilgi var: bit.ly/parmakizi200

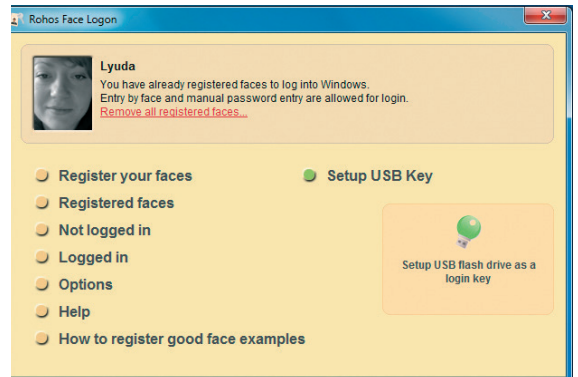
MERAKLI TAKİPÇİLERİ ENGELLEYİN

Uçak yolculuğu sırasında dizüstü bilgisayar kullanan biriyle yan yana otursanız ekrandaki görüntülere bakmamak için kendinizi zor tutarsınız. Hangi ortamda olursanız olun, dizüstü bilgisayarda yaptıklarınızın başkaları tarafından görünmesini engellemek için ekran gizlilik filtresi kullanabilirsiniz. Gizlilik filtreleri görüş açısını daraltarak çalışır, doğrudan karşıdan ekrana bakmayan başkalarının ekrandaki içeriği görmesini engeller. Bu tür filtreler bankalarda da kullanılıyor, böylece müşteriler çalışanların yaptıklarını ekrandan takip edemiyor. Hemen hemen tüm dizüstü bilgisayarlara bu tür filtreler takılabilir. Masaüstü bilgisayarlar için de benzer filtreler var. 3M ürün gamında çok sayıda seçenek bulunuyor ve fiyatlar 100 TL'den başlıyor.

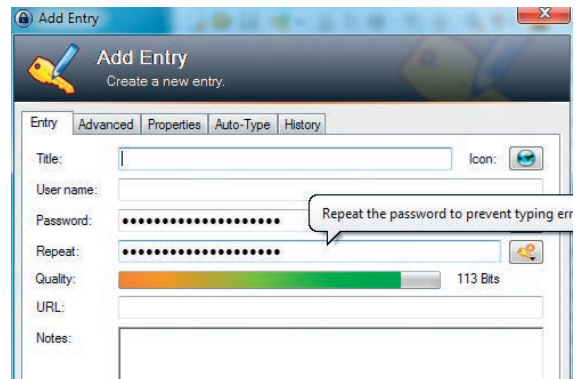
Parolalarınızı şifreleyin

Parolalarınızı not kâğıtlarına saklıyor veya Word belgesi olarak bilgisayarda depoluyorsanız birilerinin onlara kolayca erişmesi mümkün olabilir. Öte yandan, çok sayıda farklı ve karmaşık parolayı akılda tutmak da zor olacaktır. Ücretsiz KeePass (www.keepass.info) yazılımı sayesinde parolalarınızı son derece güvenli biçimde saklayabilir ve aklınızda tutmaktan kurtulabilirsiniz.

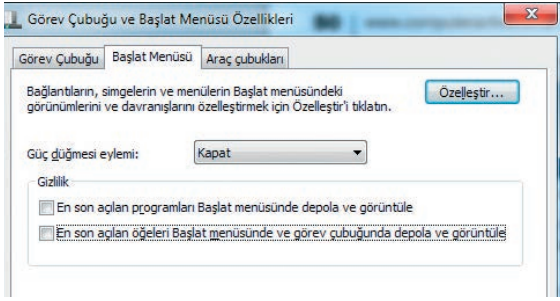
KeePass'ten en iyi sonucu alabilmek için sitelerde kullandığınız parolaları programın türettiği güvenli parolalarla değiştirmeniz gerekiyor. Bunu yaptığınızda parolalarınız olabildiğince güvenli hale gelecek. KeePass'i kurduktan sonra tüm diğer parolalarınıza erişim imkânı verecek karmaşık bir ana parola oluşturmanız gerekecek. Bu ana parolayı olabildiğince karmaşık hale getirin ama unutmayacağınızdan da emin olun. Artık istediğiniz kadar site parolasını kaydedebilir ve daha sonra onlara ana parolayla erişebilirsiniz. Parola

Rohos Face Logon ile bilgisayarınıza yüz tanımlamayla erişin.

KeePass Password Safe ile parolalarınızı tek bir yerde toplayın.

En son açılan program ve dosya listelerini kapatın.

eklemek için Windows, Network, Internet, eMail veya Homebanking gruplarından birini seçtikten sonra anahtar simgesine tıklayın. Parola eklenecek site adını (örn. Facebook) girin ve kullanıcı adınızı yazın. KeePass o site için karmaşık bir parola oluşturacak ve parolayı yıldız karakterleriyle gizleyecek. OK düğmesine onay verin. Diğer hesaplarınız için de bu işlemi tekrarlayın. Parolayı ilgili siteye yapıştırmak için KeePass'te ilgili girdiye tıklayın, Ctrl + C ile kopyalayın ve Ctrl + V ile parola kutusuna yapıştırın.

En son açılan belgeler listesini temizleyin

Windows'taki en son açılan program ve belge listeleri sayesinde bilgisayarınızı kullanan herhangi biri son yaptıklarınızı görebilir ve bu dosyalara kolayca erişip göz atabilir. Windows XP, Vista ve 7'de bunu kapatmak için Başlat düğmesine sağ tıklayın ve "Özellikler > Başlat Menüsü" sekmesine geçin. "Gizlilik" kısmındaki iki satırın onay işaretini kaldırın. Windows 8'de bu ayarlara erişmek için görev çubuğuna sağ tıklayıp "Özellikler > Atlama Listeleri" sekmesine bakın.

Microsoft Office 2010 ve 2013'te son açılan dosyaları silmek için bir belge açın Dosya > Seçenekler > Gelişmiş yolunu izleyip aşağı inerek "Görüntüleme" kısmındaki "Görüntülenecek En Son Belge sayısı" ayarını 0 olarak değiştirin. Office 2007'de menüye ulaşmak için Office düğmesine tıklamanız gerekiyor.

Tuş kaydedicilerin tuzağına düşmeyin

Tuş kaydediciler (keylogger), kendini gizlice bilgisayara

WEB'DE GEZİNİRKEN İZ BIRAKMAYIN

Firefox'ta gizli tarama, Chrome'da gizli pencere ve Internet Explorer'da InPrivate modunda web'de yaptığınız işlemler bilgisayarınıza kaydedilmiyor. Web tarayıcınızı sürekli bu modda çalışacak şekilde düzenleyebilirsiniz ama bunun için Firefox ya da Chrome'un taşınabilir sürümünü (www.portableapps.com) kullanmak daha mantıklı.

Firefox için gerekli paketi indirin ve kurun. Adım adım ilerleyin ve kurulum klasörünü değiştirip USB belleğinizi hedef gösterin. Taşınabilir Firefox, seçtiğiniz USB belleğe kurulacak. Firefox'un normal sürümü gibi çalışacak ama kullanım sırasında bilgisayarınızda veri saklanmayacak. Bilgiler USB bellekte saklandığı için bilgisayarda iz kalmayacak. Böylece kişisel gezinti paketinizi yanınızda taşıyabilir ve gittiğiniz yerdeki başka bilgisayarlarda devam edebilirsiniz.

kuran ve parola girdiğiniz anlarda yazdıklarınızı kaydeden zararlı yazılımlardır. Bunları kullanan hacker'lar hesaplarınıza girmenin yolunu öğrenebilir ve hatta parolalarınızı değiştirip hesaplarınızı çalabilir. Riski azaltmanın yollarından biri parolaları asla klavye ile girmemek olabilir. Bunun yerine sanal ekran klavyesi kullanırsanız tuş kaydedici çaresiz kalabilir. Windows 7'de arama kutusuna "ekran klavyesi" yazın ve beliren programa tıklayın. Windows 8 kullanıyorsanız arama alanına "ekran klavyesi" yazın. E-posta ya da Skype hesabınızda parola yazmanız gerektiğinde ekran klavyesini kullanarak giriş yapın.

Belgeleri özizlemeyi bırakın

Dosya Gezgini sistemdeki dosyaların ufak görsellerini sunuyorsa bu dosyalara tıklayın ve pencereyi büyüten birisi dosyalardaki ilk birkaç paragrafı rahatça okuyabilir. Bunu engellemek için Windows 7'de Gezgini'de "Düzenle > Yerleşim" yolunu izleyip "Özizleme bölmesi"ni kapatın. (Windows 8'de Görünüm > Özizleme bölmesi)

DOSYA VE VERİLERİNİZİ KORUYUN

Belgelere parola koyun

Başkalarının Word belgelerinizi veya Excel tablolarınızı açmasını engellemek istiyorsanız bunlara parola ekleyebilirsiniz. Office 2007, 2010 ve 2013'de şifre koruması eklemek istediğiniz bir dokümanı açın ve Dosya > Bilgi > Belgeyi Korumak > Parola ile Şifrele komutunu verin. Bir parola girip onaylayın. Daha sonra bu parolayı kaldırmak isterseniz az önceki adımları tekrarlayın ama parola kutusunu boş bırakın.

Tüm dosyalarınızı şifreleyin

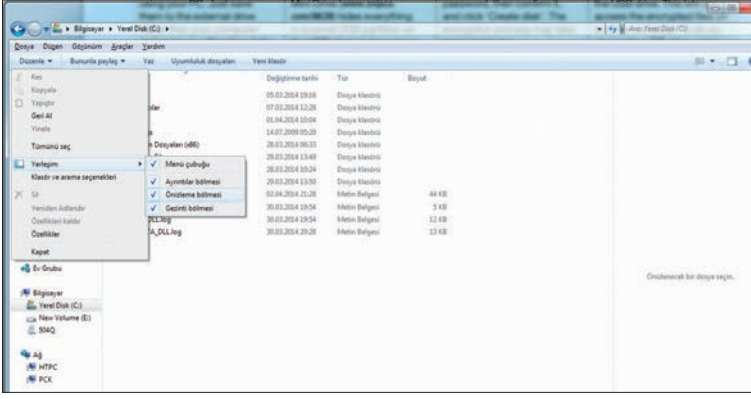
Bilgisayarınızdaki belirli dosyalara ait okuma ve erişim haklarını düzenlemek için dosya simgesine sağ tıklayın, "Özellikler > Güvenlik > Düzenle" düğmesine tıklayıp "Değiştirme" ve "Okuma" satırlarında "İzin Verme"yi seçin. Bunu bir klasördeki tüm dosyalara uygulamak isterseniz klasöre sağ tıklayıp aynı adımları izleyebilirsiniz. Aynı zamanda Simple File Encryptor yazılımını (<http://bit.ly/sfe200>) kullanarak klasörlere parola koruması ekleyebilirsiniz. Kurulumdan sonra "Encrypt a File - AES" seçeneğine tıklayın. "Folder", "Compress off" ve "Remove originals" seçeneklerini işaretleyip "Encrypt"e tıklayın. Parolanızı belirleyin, şifrelenecek klasörü hem "Input folder" hem de "Output folder" olarak tanımlayın OK'e tıklayıp şifrelemeyi başlatın. Şifrelenmiş klasörleri açmak için "Decrypt"e tıklayıp klasörü seçin ve parolanızı girin. Dosyalarınız artık erişilebilir hale gelecek.

Buluttaki dosyaları şifreleyin

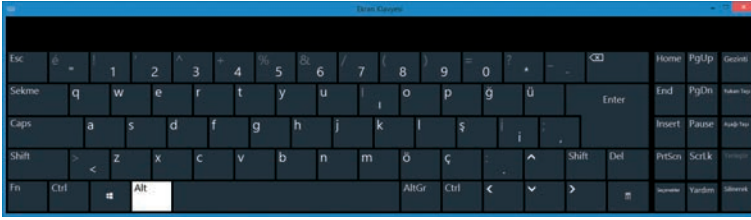
Dropbox ve Google Drive gibi online servislerde sakladığınız dosyaları şifreleyebilirsiniz. Bunu yaparsanız bulutta sakladıklarınıza göz atmak isteyenlere karşı korumaya sahip olursunuz. BoxCryptor Classic (www.boxcryptor.com/en/classic) adlı ücretsiz yazılım dosyalarınızı kolayca şifrelenmiş klasörlerde saklama imkânı veriyor. BoxCryptor Classic'i indirin ve kurulumu bitirmek için bilgisayarı yeniden başlatın. Kurulumdan sonra yeni bir BoxCryptor klasörü oluşturmanızı isteyen karşılama mesajı belirecek. Dropbox, Google Drive, OneDrive, SugarSync veya Box kullanıyorsanız ilgili servise tıklayıp klasörü oluşturun. Program, şifrelenen dosyaları depolamak amacıyla ana sürücünüzden ayrı bir sanal sürücü oluşturur. Devam ederek onay verin ve şifrelenen dosyalara erişmek için bir parola belirleyin.

BoxCryptor'a yeni dosyalar eklemek için Bilgisayar'a gidin ve BoxCryptor (Z:) sürücüsüne girin. Bu sürücüye eklenen dosyalar otomatik olarak bulut depolama

BİLGİSAYARINIZDAKİ HER ŞEYİ GİZLEYİN

Özlemeyi kapatarak yabancıların orada belirenleri okumasını engelleyin.

Tuş kaydedicilerin önüne geçmek için Windows Ekran Klavyesi'ni kullanın.

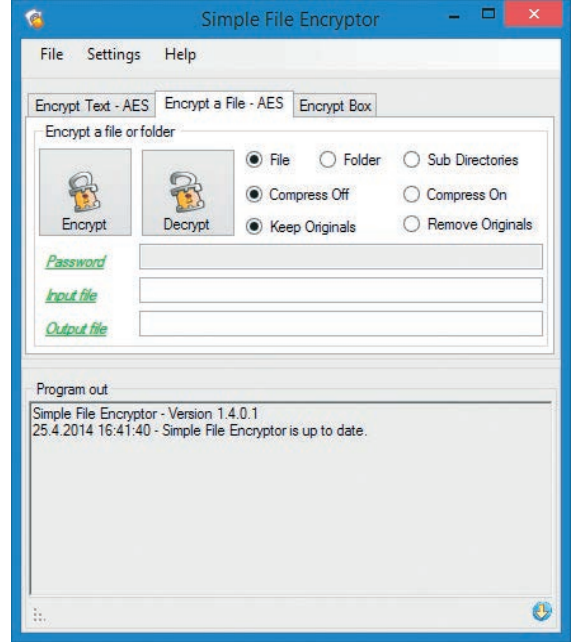
ortamınızdaki BoxCryptor klasörüne eklenecek. Bu dosyalar sadece BoxCryptor'da açılabilir. Yani dosyaları başka bir bilgisayarda ya da Android/Apple cihazında açmanız gerekirse onlara da BoxCryptor kurmanız gerekecek. BoxCryptor olmadan ilgili klasördeki dosyaları açmaya çalışırsanız hata mesajı alacaksınız, BoxCryptor (Z:) sürücüsüne girmeniz ve dosyayı oradan açmanız istenecek.

BİLGİSAYARINIZI KİLİTLEYİN

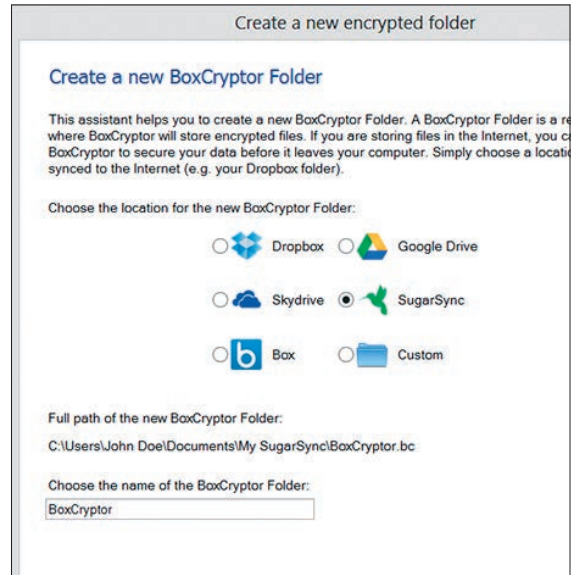
Dosyaları, klasörleri ve web geçmişine erişimi güvenli hale getirmek dışında bilgisayarınızın donanımlarını da kilitleyebilirsiniz. Bu sayede hack edilmeleri engellenmiş olur.

Web kamerasını ve Bluetooth'u kapatın

Kablosuz ağ ve Bluetooth, dosya paylaşımı ve internet erişimi açısından son derece faydalı ama başka kullanıcıların bilgisayarınıza ve muhtemelen içeriğine sızmasına neden olurlarsa güvenlik açısından büyük bir risk oluşturabilirler. Bluetooth'u hiç kullanmıyorsanız

Simple File Encryptor ile dosyalarınıza parola koruması ekleyin.

BoxCryptor ile Dropbox ve Google Drive gibi servislerde sakladığınız dosyaları şifreleyin.

DOSYALARI ŞİFRELENMİŞ USB BELLEKTE SAKLAYIN

Belgelerinizin başkaları tarafından okunmasını istemiyorsanız onları bilgisayarınızda saklamayın. Dosyalarınızı işlem bittikten sonra bilgisayardan çekip ayırmak üzere tamamen USB bellekte depolayabilir ve düzenleyebilirsiniz. Dosyaları kaydederken hedef konum olarak sabit diskiniz yerine doğrudan USB belleğinizi seçmeniz yeterli. Western Digital, Iomega, LaCie ve Verbatim gibi firmalar AES şifrelemeyle gelen sürücüler de üretiyor.

Standart USB bellekleri ve harici diskleri siz de şifreleyebilirsiniz. Hassas

bilgileri yanınızda taşımak istiyorsanız bu doğru bir karar olacak. Rohos Mini Drive (bit.ly/rmd200), hassas bilgilerinizi bellek içindeki 2 GB'lık gizli bölümde saklar ve erişim için parola girilmesi gerekir.

Rhos Mini Drive'i kurup çalıştırın ve "Endrypt USB drive"a tıklayın, şifrelemek istediğiniz USB belleği takın. Rohos otomatik olarak belleği bulacak. Başka bir sürücü seçmeniz gerekiyorsa "Change" linkine tıklayıp doğru sürücüyü seçin. Parolanızı girin ve disk alanını oluşturun. Şifreleme işlemi birkaç dakika sürebilir.

Şifreleme bittikten sonra OK'e tıklayın ve vererek ilgili sürücü alanını açın. USB bellekteki korumalı alana seçtiğiniz dosya ve klasörleri taşıyın. Bundan böyle o dosyalara erişmek için Rohos klasör parolasını girmeniz gerekecek. Rohos aynı zamanda USB belleğe kendi taşınabilir sürümünü de kopyalar. Böylece başka bir bilgisayara geçerseniz de şifreli dosyalara erişebilirsiniz. Bunu yapmak için USB belleği takıp Rohos Mini Drive (Portable) dosyasını çalıştırmanız yeterli.

BİLGİSAYARIMIN GÜVENLİĞİ NASIL RİSKE GİRER?

Soru: Web kamerası hack'lenebilir mi?

Cevap: Başkalarının bilgisayarındaki web kameralarını ele geçirmek yeni bir şey değil. Doğru araçlara sahip olanlar kullanıcıları gözleyebilir. Zararlı kod içeren siteler de bilginiz olmadan web kamerasınıza erişebilir ve fotoğraflarınızı çekebilir. Kamerasının duruş açısına bağlı olarak klavyede yazdıklarınızı görme imkânı da elde edebilir. Ayarlarla uğraşmak istemiyorsanız kullanmadığınızda kamerasının üstüne bant yapıştırabilirsiniz.

Soru: Tuş kaydediciler nasıl çalışıyor?

Cevap: Tüm hesaplarınızda oturum açmak için klavyeyi kullandığınızdan üçkâğıtçılara parola çalmak için tuş kaydedicileri etkin biçimde kullandığını görüyoruz. Güncel bir antivirüs kullanıyorsanız tuş kaydedicilere karşı korumanız vardır ama daha fazla güvenlik zarar getirmez. Bilgisayarınız hangi tuşlara bastığınızı bildiği gibi hacker da bilebilir. Bilgisayara tuş kaydedici kurulmuşsa birileri tüm yazdıklarınızı uzaktan okuyabilir.

Soru: Şifrelemeyi kırmak ne derece kolay?

Cevap: Yeterli hesaplama gücü varsa birkaç haftalık çalışmayla 256 bit AES şifreleme bile kırılabilir ama çoğu hacker'ı durdurmak için önemli veri ve klasörlerinize 128 bit şifreleme uygulamak bile yeterlidir. Diğer kullanıcıların dosyalarınıza erişmesini istemiyorsanız şifreleme yapın. Çok değerli veriler söz konusuyla 256 bit şifrelemeyi seçin ya da erişimi engellemek için dosyaları başka bir sürücüde saklayın.

Soru: Verileri kendi bilgisayarımda saklamam şart mı?

Cevap: Hayır. Web tabanlı uygulamaları kullanarak belgelerinizi online hesaplarda tutabilirsiniz. Alternatif olarak tüm verileri şifrelenmiş bir harici diskte saklayabilirsiniz. Hatta ve hatta uygulamaları ve işletim sistemini USB bellekten çalıştırabilirsiniz. Web tabanlı uygulamaları tercih edebilirsiniz ama mevcut web uygulamalarında yer alan özelliklerin sınırlı olduğunu fark edeceksiniz.

kapatmanızda fayda var. Bunu yapmak için Başlat menüsüne veya Başlangıç ekranına sysdm.cpl yazıp ve Enter'a basın. "Donanım > Aygıt Yöneticisi"ne girin ve Bluetooth aygıtlarına sağ tıklayıp onları devre dışı bırakın. Gerekli olduğunda aynı şekilde Bluetooth'u etkinleştirebilirsiniz.

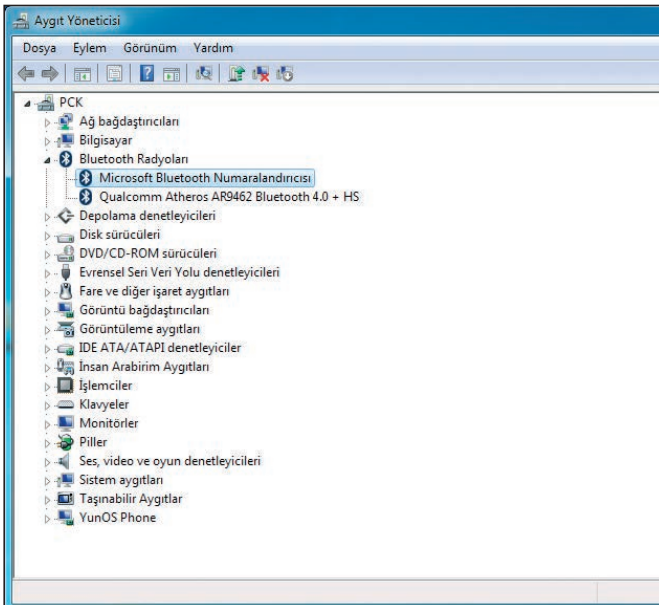
Bilgisayarınızın web kamerasını hiç kullanmıyorsanız bunu da kapatmayı tercih edebilirsiniz. Böylece hacker'lar sistemi ele geçirirse sizi gözletleyemezler. Bilgisayarı kullanmazken bile web kamerasının LED ışığının yanıp söndüğünü söyleyen kullanıcılardan gelen korkutucu hikâyeler duyuyoruz. Web kamerasını kapatmak için Aygıt Yöneticisi'ne girip "Görüntüleme aygıtları" başlığını açın ve web kamerasına sağ tıklayıp onu devre dışı bırakın. Tekrar etkinleştirmek için de aynı yolu izlemeniz yeterli.

Aygıt Yöneticisi üzerinden Wi-Fi özelliğini de kapatabilirsiniz. "Ağ bağdaştırıcıları"nı genişletip kablosuz ağ bağdaştırıcınıza sağ tıklayarak onu devre dışı bırakın. Yalnız unutmayın ki bu devre dışı olduğu sürece hiçbir kablosuz ağa bağlanamazsınız.

USB belleklerden zararlı yazılım bulaşmasını önleyin

Sık sık bilgisayarınızı kullanan başkaları varsa ve kendi dosyalarınızı içeren USB flaş bellekleri takıp çıkarıyorsa farkında olmadan zararlı yazılım aktararak bilgisayarınıza zarar verebilirler. Antivirüs yazılımınızı USB bellek takıldığında otomatik olarak sürücüyü tarayacak şekilde ayarlayın ve bu ayarı değiştirmeyin. Alternatif olarak ücretsiz Panda Research USB Vaccine (bit.ly/puv200) aracını kullanarak USB belleklerden bilgisayara sızabilecek zararlı yazılımlar engellenebilir. USB Vaccine'i çalıştırıp "Vaccinate computer"a tıklayın. Böylece USB bellek veya CD/DVD takılınca beliren Otomatik Kullan özelliği devre dışı kalacak, sürücüde otomatik olarak çalışmak üzere tanımlanmış yazılım virüs de olsa normal bir yazılım da olsa kendiliğinden çalışmayacak.

Sadece belirli sürücülerde Otomatik Kullan'ın devre dışı bırakmak istiyorsanız USB sürücüyü takın ve listeden sürücü harfini seçtikten sonra "Vaccinate USB"ye tıklayın. ■

BoxCryptor ile Dropbox ve Google Drive gibi servislerde sakladığınız dosyaları şifreleyin.

Panda USB Vaccine, USB sürücülerdeki zararlıların otomatik çalışmasını önler.

Mükemmel fotoğrafın yolu

Fotoğraf Birleştirme ile farklı çekimlerin en iyi kısımlarını alıp mükemmel bir fotoğrafta yaratabilirsiniz.

Bir bakışta...

BECERİ SEVİYESİ

Herkes yapabilir
▶ Anlaşılır
Karmaşık yerler var

GEREKEN SÜRE

▶ 10 dakika

UYUMLU SİSTEMLER

Windows 8
Windows 7
Windows Vista
Windows XP

Dijital fotoğrafçılık, fotoğraflarla ilgili pek çok sorunumuzu çözdü ve daha önce olmadığı kadar iyi fotoğraflar çekmemizi sağladı. Binlerce fotoğraf depolayabiliyor, kırmızı göz sorununu çözebiliyor, hatta renk ve kompozisyonu geliştirebiliyoruz; ancak fotoğraf çekilirken kıpırdamadan durmayı beceremeyen insanlardan kaynaklanan sorunları şimdiye kadar çözemedik.

Hepimizin başına gelmiştir: Herkes fotoğraf için hazır olduğunda birisi başka tarafa bakar, tekrar denersiniz, bu sefer başka birinin gözleri kapalı çıkar. Ama endişelenmeyin, artık bu sorun çözüldü. Windows Fotoğraf Galerisi'nin Fotoğraf Birleştirme adlı gizli kalmış özelliği sayesinde grup halinde çekilen fotoğraflarınızı bir araya getirip herkesin en iyi halini gösteren mükemmel fotoğrafı elde edebilirsiniz.

DÜZENLE

İstediğiniz fotoğraf üzerinde düzeltme, kırpma, rötuş, parazit azaltma gibi düzeltmeler yapabilir, siyah beyaz veya sepya efektleriyle tamamen farklı bir görünüm elde edebilirsiniz. Bu seçeneklerin hepsi "Düzenle" sekmesinde.

FOTOĞRAF BİRLEŞTİRME

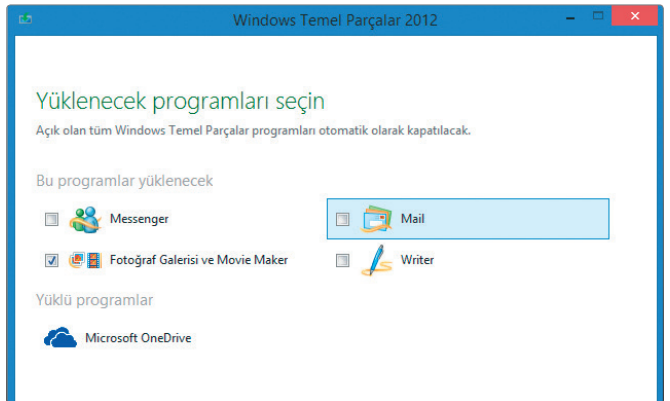
Birleştirmek istediğiniz fotoğrafları seçtikten sonra araç çubuğundaki "Fotoğraf Birleştirme" düğmesine tıklayın. Yazılım seçtiğiniz fotoğrafları analiz ederek uyumlu olup olmadıklarına karar verecektir.

Adım adım: Fotoğraflarınızı birleştirin

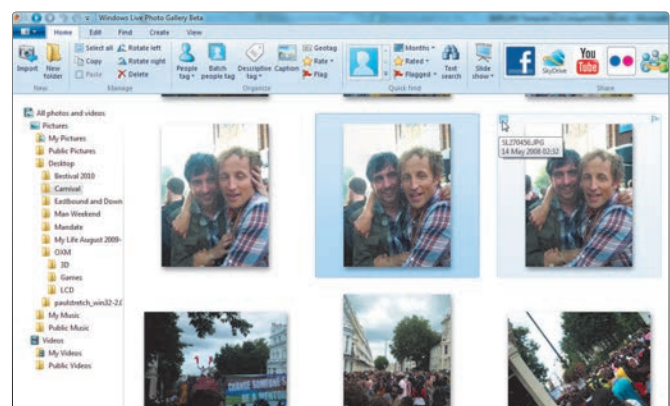
1 Yükleyin

Fotoğraf Birleştirme'yi kullanabilmek için bilgisayarınızda Windows Fotoğraf Galerisi yüklü olmalı. Microsoft'un geliştirdiği bu yazılım, Windows Temel Parçalar paketinin bir parçası. İndirmek için bit.ly/wfg200 adresini ziyaret edip "Şimdi indirin" düğmesine tıklamanız ve inen exe dosyasını çalıştırmamız yeterli.

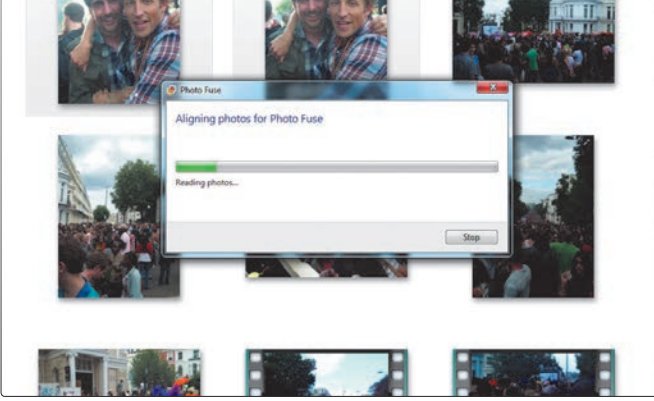
2 Tüm paketi deneyin

Yükleme başlarken sadece Windows Fotoğraf Galerisi'ni değil, Writer ve Mail programlarını da yükleyip deneme şansınız var. Bunu yapmak isterseniz "Windows Temel Parçalar"ın tamamını yükle" seçeneğine tıklayın. Aksi halde "Yüklemek istediğiniz programları seçin"e tıklayıp sadece "Fotoğraf Galerisi ve Movie Maker"ı işaretleyin.

4 Seçim

4 Fotoğrafları birleştirmek için öncelikle konusu, açısı ve ışığı aynı en az iki ya da daha fazla fotoğraf seçmelisiniz. Birbirine benzeyen birkaç fotoğraf seçtikten sonra bunların en iyi yanlarını birleştirebilirsiniz. Fotoğrafları seçmek için imleci fotoğrafın üzerine getirdiğinizde sol üst köşede belirən kutuları işaretleyin.

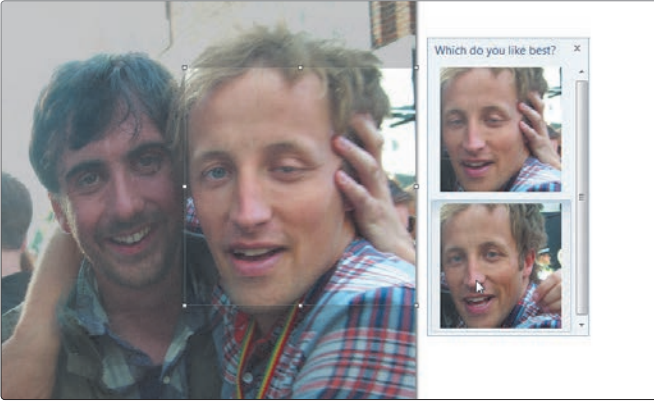

5 Birleştirin

Birleştirmek istediğiniz iki ya da daha fazla fotoğraf seçtikten sonra menünün en tepesindeki "Oluştur" sekmesine tıklayın ve "Fotoğraf Birleştirme"yi seçin. Windows Fotoğraf Galerisi seçtiğiniz iki fotoğrafı birleştirmeye çalışacaktır. Eğer açıları birleştirmeyi engelleyecek kadar farklıysa program fotoğrafları reddedecektir.

6 Yüzleri değiştirmek

Fotoğraflar ilk kez birleştirildiğinde size tek bir fotoğraf sunulacaktır. Bunun ardından Windows Fotoğraf Galerisi fotoğraftaki yüzleri inceleyerek geliştirme imkânı bulunan önemli farklar olup olmadığına bakar. Programın sunduğu farklı seçenekler arasından en iyi olanı seçmek size kalıyor.

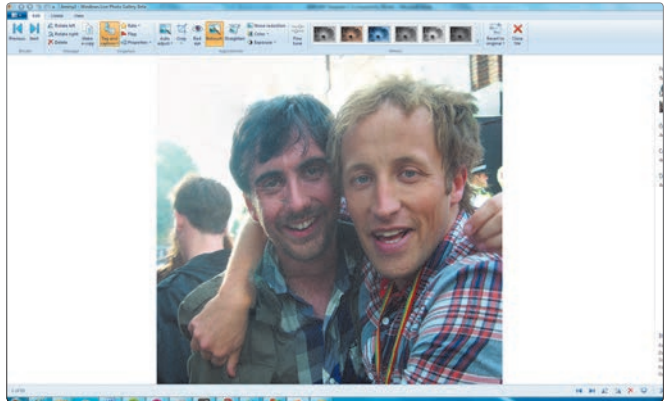
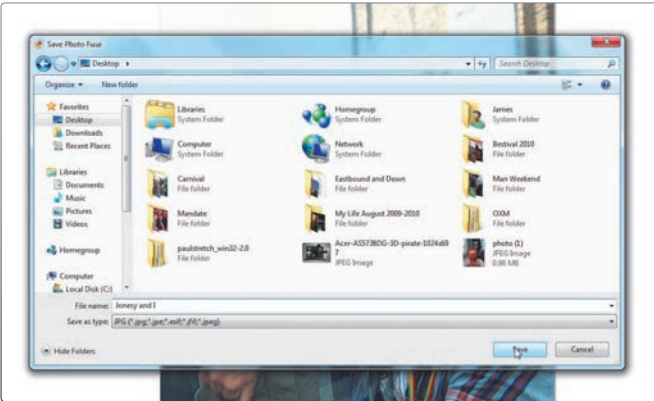

7 Sürükleyerek seçin

İlk değişikliği kabul ettikten sonra fotoğrafın diğer bölümlerini de birleştirebilirsiniz. Değiştirmek istediğiniz başka noktalar görürseniz (örneğin somurtan birileri veya kaba bir hareket) tek yapmanız gereken fareyi sorunlu bölgeye götürüp değiştirmek istediğiniz bölge üzerinde bir dikdörtgen çizmek ve göze daha hoş gelen haliyle değiştirmek.

8 Geri alın

Bazı fotoğrafların kusursuz bir şekilde birleştiğini, bazılarında ise iki görüntünün kesiştiği noktalarda bariz kesintiler olduğunu göreceksiniz. Bu gibi durumlarda klavyenizde [Ctrl]+[Z] tuşlarına basarak fotoğrafınızı son yaptığınız işlemden bir önceki haline döndürebilirsiniz.

9 Saklayın

Yaptığınız değişikliklerden memnun kaldığınızda fotoğrafı kaydetmeniz gerekir. Araç çubuğuna bulunan disket şeklindeki "Kaydet" düğmesine tıklayın. Yeni bir fotoğraf dosyası oluşturduğunuz için dosyaya bir ad vermeniz gerekecek. Windows Fotoğraf Galerisi eski dosyaların üstüne otomatik olarak kaydetmiyor.

10 Arkadaş sevgisi

Artık fotoğrafınız olabileceği en iyi hale geldi! Burada işiniz bittiğine göre Windows Fotoğraf Galerisi'nin diğer harika özelliklerine; örneğin rötuş, düzeltme ve renk araçlarına el atabilirsiniz. Bu sayede fotoğraflarınızı anılarınız kadar unutulmaz hale getirmeniz işten bile değil.

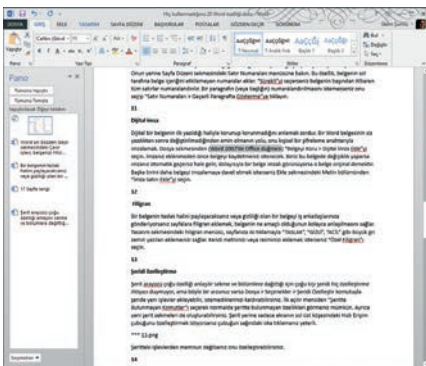
Hiç kullanmadığınız 20 Word özelliği

Microsoft'un kelime işlemcisindeki en kullanışlı gizli özellikleri açığa çıkardık.

1 Benzer biçimlendirmeyi seçme
İdeal bir Word belgesi, önceden seçilmiş bir stile uyarak hazırlanmalıdır ama belgenizde parça parça biçimlendirmeler uyguladıysanız bile sonradan belge çapında değişiklikler yapmak kolay. Giriş sekmesinin sağ tarafındaki Düzenleme bölümünde "Seç > Benzer Biçimlendirmesi Olan Tüm Metni Seç" şeklinde bir komut var. Bunu kullanarak başlık, resim altı yazısı gibi benzer metinleri tek tıklamayla işaretleyerek stillerini değiştirebilirsiniz.

2 Pano bölgesi
Kopyaladığınız öğeler bir yere yapıştırılana kadar "pano"da depolanır. Pano bölgesi, panonuzda birden fazla öğe saklamak istediğinizde işe yarayabilir. Açmak için Giriş sekmesinin solundaki Pano yazısının yanındaki ok işaretine tıklayın. Pano, en fazla 24 kesme ve kopyalama işlemi hatırlayabilir. İstediklerinizi belgeye eklemek için üzerine tıklamanız yeterli. En alttaki Seçenekler menüsü panonun ne zaman görüneceğini ayarlamana sağlar. Örneğin Ctrl+C'ye iki kez bastığınızda görünmesini isteyebilirsiniz.

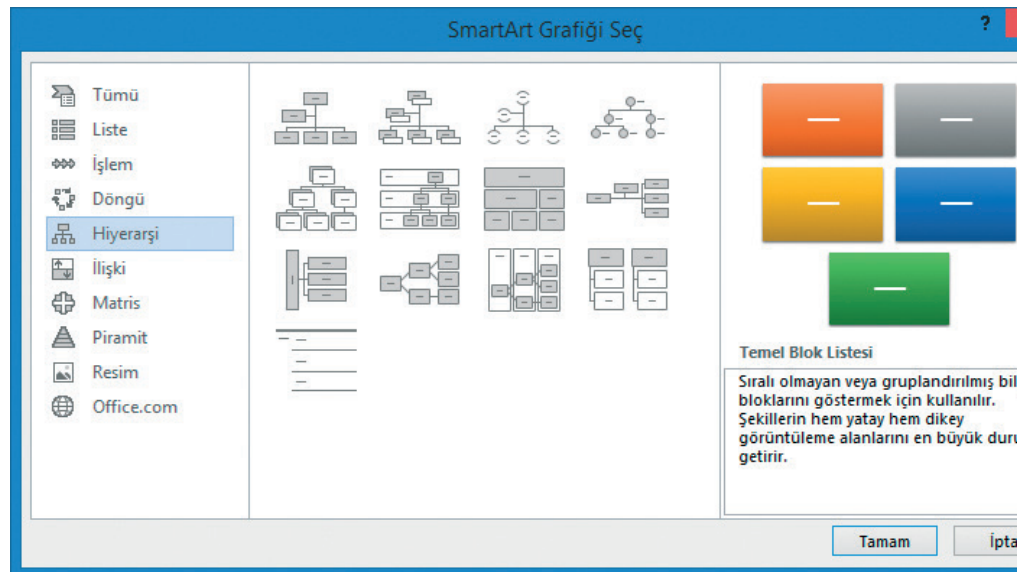

pano bölgesini kullanarak birden fazla öğeyi panoda tutabilirsiniz.

3 Yazı tipi aralığı
Profesyonel masaüstü yayıncılık araçları, yazıların daha estetik görünmesi için "aralık" (kerning) değerini ayarlamana

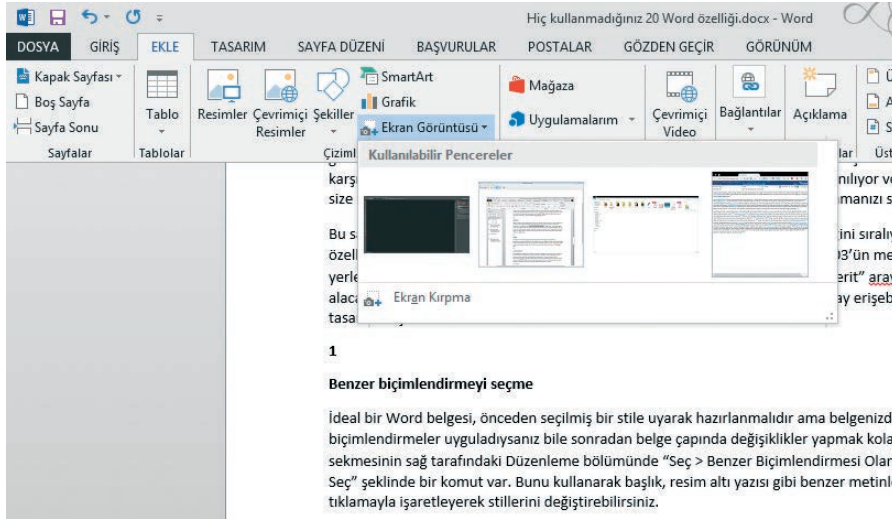
olanak sunar. Word bunu varsayılan olarak yapmıyor bu ayarı açabilirsiniz. Giriş sekmesindeki Yazı Tipi bölümünün sağ altındaki oka tıklayıp Gelişmiş sekmesine geçin, "Yazı tipi aralığı"nı işaretleyin ve sağdaki kutuya bir minimum nokta değeri girin. Ancak hatırlatalım ki küçük boyutlu yazılarda yazı tipi aralığını açarsanız harfler birbirine girmiş gibi görünebilir ve okunurluk azalır.

4 SmartArt
SmartArt'lar, ilişkileri ve süreçleri görsel olarak ifade etmeniz için piramit şemalarından listelere, döngülerden hiyerarşilere ve matrislere kadar yaklaşık 200 hazır şablonun ortak adıdır. Word'de bunları kullanmak için Ekle sekmesinden SmartArt'ı seçin. İstediklerinizi seçtikten sonra etiketleri değiştirebilir, SmartArt'ın boyutunu değiştirmek için onu köşelerinden tutup çekebilirsiniz. SmartArt'ın belgenizin üzerinde yazmasını istiyorsanız Ekle > Metin kutusu diyerek önce bir metin kutusu ekleyin, ardından SmartArt'ı onun içine ekleyin.

5 Grafik ekleme
Belgenize bir Excel grafiği eklemek isterseniz Word'ü terk etmenize gerek yok. Ekle > Grafik'ten istediğiniz grafiği seçtiğinizde karşınıza minik bir Excel görüntüsü gelecek. İşinizi bitince o pencereyi kapatmanız yeterli. Grafiği seçtiğinizde Word penceresinin tepesinde beliren Grafik Araçları sekmesini kullanarak Excel'i açmadan tüm ayrıntıları değiştirebilirsiniz.

6 Ekran görüntüsü ekleme
Bir programla ilgili açıklama yazıyorsanız ve belgenize Word dışındaki bir programın ekran görüntüsünü eklemek istiyorsanız kolayı var: Ekle > Ekran Görüntüsü komutuyla istediğiniz pencerenin görüntüsünü alabilirsiniz. Açılır menü, tüm açık pencerelerin ön izlemelerini gösterecek. Alternatif

Herhangi bir pencerenin ekran görüntüsünü Word'e eklemek çok kolay.

olarak, Ekran Kırpm seçeneğiyle ekranda bir dikdörtgen çizerek kendi istediğiniz alanın görüntüsünü de alabilirsiniz.

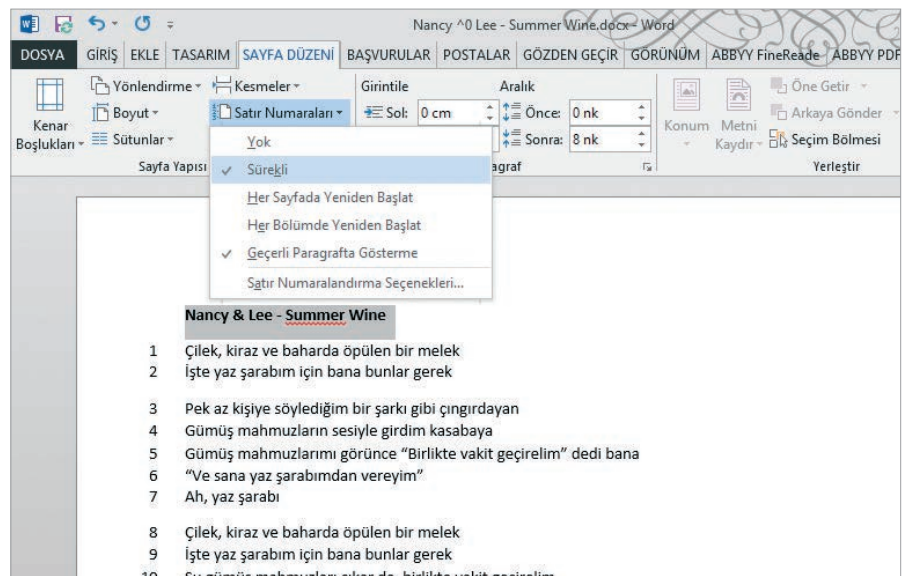
7 Hızlı bölümler ekleme
İşletmeler, adres gibi standart metin ve paragrafların bulunduğu mektup ve belgeleri sık sık oluşturmak zorunda kalır. Word'ün Otomatik Metin özelliği bu konuda sizi hızlandırabilir. Sık kullandığınız bir metni yazıp seçtikten sonra Ekle > Hızlı Bölümler > Otomatik Metin > Seçimi Otomatik Metin Galerisine Kaydet komutunu verin. Bundan sonra Ekle > Hızlı Bölümler > Otomatik Metin menüsünü kullanarak o metni istediğiniz belgeye hemen ekleyebilirsiniz. Ayrıca Yapı Taşları Düzenleyicisi'ni kullanarak hızla erişebileceğiniz şablon ve nesneler oluşturabilirsiniz.

8 Belgeyi inceleme
Gizli kalması gereken belgelerin "meta verileri"ne gömülen veya Word'ün Değişiklikleri İzle özelliğiyle kurtarılabilen bazı hassas bilgiler zaman zaman gazetecilerin ve kamu görevlilerin başını yakabiliyor. Siz bu hatayı yapmayın. Dosya sekmesi (Word 2007'de Office düğmesi) altındaki Bilgi bölümünde bulunan "Belgeyi İncele" komutu, belgenizdeki gizli bilgiler kontrol ederek size haber verir ve gerekirse bunları temizlemenize yardımcı olur.

9 Makrolar
İtiraf etmeliyiz ki Office'in makro düzenleyicisi karmaşık ama en azından basit, tekrarlanması gereken bir görevi otomatikleştirmek için tek satır kod yazmanız gerekmiyor. Görünüm sekmesinden Makrolar'ın altındaki oka tıklayıp "Makro Kaydet"i seçin. Açılan pencereden bir tuş veya klavye kısayolu

seçin (Onaylamak için Ata'ya tıklamayı unutmayın.), ardından otomatikleştirmek istediğiniz işlemi adım adım uygulayın. İşlem bitince Makrolar menüsünden "Kaydı Durdur"u seçin. Artık atadığınız düğmeye veya klavye kısayoluna basarak kaydettiğiniz işlemleri anında tekrarlayabilirsiniz.

10 Satır numaraları
Word'ü kod veya şiir yazmak için kullanıyorsanız her satırın numarasını görmek size fayda sağlayabilir. Word'ün numaralandırılmış liste özelliği gereksiz girintiler yarattığı için pek işinize yaramayacaktır. Onun yerine Sayfa Düzeni sekmesindeki Satır Numaraları menüsüne bakın. Bu özellik, belgenin sol tarafına belge içeriğini etkilemeyen numaralar ekler. "Sürekli"yi seçerseniz belgenin başından itibaren tüm satırlar numaralandırılır. Bir paragrafın (veya başlığın) numaralandırılmasını istemezseniz onu seçip "Satır Numaraları > Geçerli Paragrafta Gösterme"ye tıklayın.

11 Dijital imza
Dijital bir belgenin ilk yazıldığı haliyle korunup korunmadığını anlamak zordur. Bir Word belgesinin siz yazdıktan sonra değiştirilmediğinden emin olmanın yolu, onu kişisel bir şifreleme anahtarıyla imzalamak. Dosya sekmesinden (Word 2007'de Office düğmesi) "Belgeyi Korumak > Dijital İmza Ekle"yi seçin. İmzanız eklenmeden önce belgeyi kaydetmeniz istenecek. Birisi bu belgede değişiklik yaparsa imzanız otomatik geçersiz hale gelir, dolayısıyla bir belge imzalı görünüyorsa o belge orijinal demektir. Başka birini daha belgeyi imzalamaya davet etmek isterseniz Ekle sekmesindeki Metin bölümünden "İmza Satırı Ekle"yi seçin.

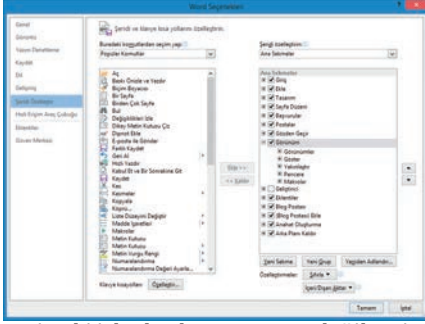
12 Filigran
Bir belgenin taslak halini paylaşacaksınız veya gizliliği olan bir belgeyi iş arkadaşlarınıza gönderiyorsanız sayfalara filigran eklemek, belgenin ne amaçlı olduğunu kolayca anlaşılmasını sağlar. Tasarım sekmesindeki Filigran menüsü, sayfanıza iki tıklamayla "TASLAK", "GİZLİ", "ACİL" gibi büyük gri zemin yazıları eklemenizi sağlar. Kendi metninizi veya resminizi eklemek isterseniz "Özel Filigran"ı seçin.

13 Şeridi özelleştirme
Şerit arayüzü çoğu özelliği anlaşılır sekme ve bölümlere dağıttığı için çoğu kişi şeridi hiç özelleştirme ihtiyacı duymuyor, ama böyle bir arzunuz varsa Dosya > Seçenekler > Şeridi Özelleştir komutuyla şeride yeni işlevler ekleyebilir, istemediklerinizi kaldırabilirsiniz. İlk açılır menüden "Şeritte Bulunmayan Komutlar"ı seçerek normalde şeritte bulunmayan özellikleri görmeniz mümkün. Ayrıca yeni şerit sekmeleri de oluşturabilirsiniz. Şerit yerine sadece

Hiç kullanmadığınız 20 Word özelliği

ekranın sol üst köşesindeki Hızlı Erişim çubuğunu özelleştirmek istiyorsanız çubuğun sağındaki oka tıklamanız yeterli.

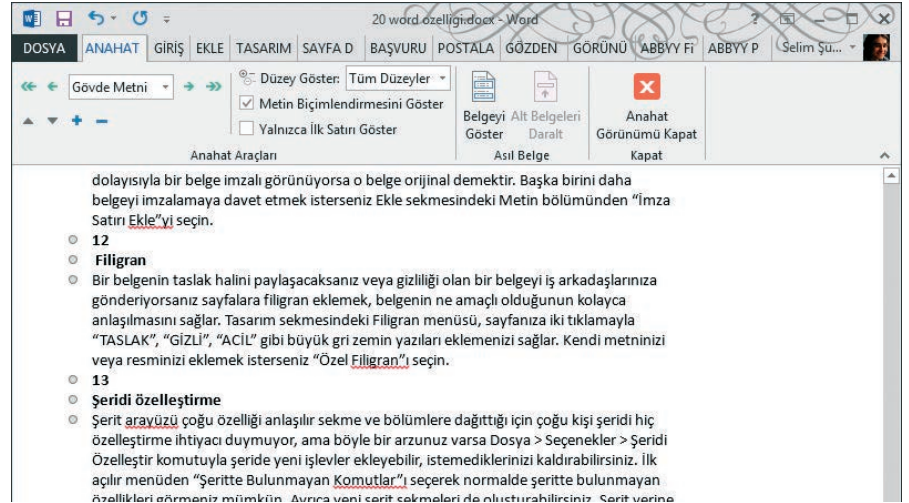

Şeritteki işlemlerden memnun değilseniz onu özelleştirebilirsiniz.

14 Kaynaklar ve alıntılar
Akademik bir çalışma yapıyorsanız Word, kaynak gösterdiğiniz metinleri yönetmenize yardımcı olabilir. Başvurular sekmesinde Kaynakları Yönet düğmesini göreceksiniz. Bunu kullanarak tezinizde yer verdiğiniz çalışmaların ayrıntılarını kaydedebilir, daha sonra Alıntı Ekle düğmesiyle onları kaynak gösterebilirsiniz. Word, sıkça kullanılan APA stiliyle birlikte 14 kaynak gösterme stili destekliyor. Ayrıca tek tıklamayla çalışmanızın sonuna kaynakçanızı da ekleyebilirsiniz.

15 Heceleme
Uzun kelimeler satır sonlarında veya iki tarafta yaslanmış metinlerde kelimeler arasında büyük boşluklara sebep olabilir. Uzun kelimeleri iki satıra bölmek belgenizin görünümünü düzeltecektir. Bölünmesi gereken kelimeleri Word otomatik olarak bölebilir ama bu özellik varsayılan olarak kapalıdır. Açmak için Sayfa Düzeni sekmesinden Heceleme düğmesine tıklayıp Otomatik'i seçin.

16 Çeviri
Word'ün Gözden Geçir sekmesindeki Çevir işlevi, belgenizi Microsoft Translator hizmetine göndererek

istediğiniz dile çevrilmesini ve sonucun tarayıcıda görüntülenmesini sağlar. Ayrıca Word 2010 ve 2013'te Çevir altında bulunan Mini Çeviri Aracı, fareyi bir kelime veya metin grubunun üstüne götürdüğünüzde anında hedef dildeki karşılığının görünmesini sağlar. Sonuçlar mükemmel olmasa da Microsoft Translator onlarca farklı dili destekliyor. Çevir > Çeviri Dilini Seçin komutuyla hedef dilinizi seçebilirsiniz.

17 Sayfa rengi
Belgenizin daha fazla dikkat çekmesini isterseniz Tasarım sekmesindeki Sayfa Rengi düğmesini kullanarak sayfaya zemin rengi ekleyebilirsiniz. Doku veya desen eklemek isterseniz "Sayfa Rengi > Dolgu Efektleri"ni seçin. Bu efektler otomatik olarak belgedeki tüm sayfaları uygulanır ama sadece ekranda görünürler, yani bu zeminler yazıcı çıktılarına aktarılmaz. Böylece gereksiz mürekkep kullanımı önlenmiş olur ve çıktıların okunurluğu azalmaz.

18 Anahat görünümü
Word'ü yüzlerce sayfalık bitirme tezi veya roman gibi büyük projeler için kullanıyorsanız belgenizi bölüm ve alt bölümlere ayırmak faydalı olabilir. Görünüm sekmesinden Anahat Görünümü'nü seçtiğiniz zaman,

başlıkları işaretleyerek gövde metinlerini onların altına gizleyebileceğiniz hiyerarşik bir görünüm modu açılır. Bu sayede belgenizin anahatlarını daha rahat görebilir, bölümleri kolayca taşıyabilirsiniz. Ayrıca birden fazla belgeyi bir ana projede toplamanız da mümkün: Anahat görünümündeyken Anahat Oluşturma sekmesindeki Belgeyi Göster düğmesine tıklayın. Buradaki Oluştur ve Ekle düğmelerini kullanarak yeni alt belgeler oluşturabilir veya içe alabilirsiniz.

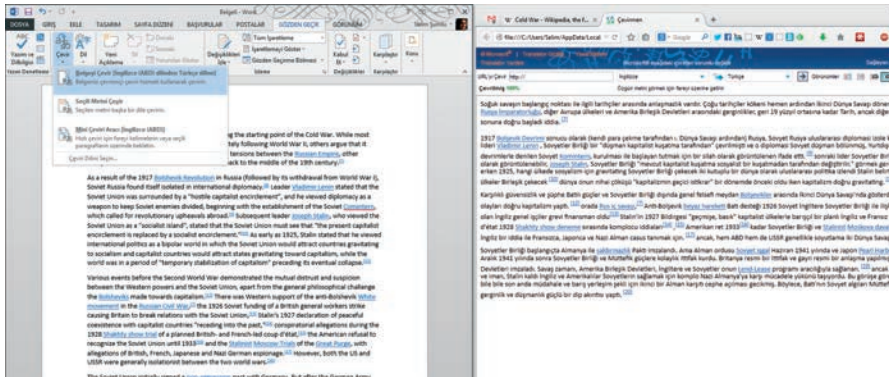
19 Dizin ekleme
Uzun çalışmalarda işinize yarayabilecek bir diğer özellik de otomatik olarak dizin (indeks) oluşturma. Bu özelliği kullanmak için önce dizine eklenecek referans terimleri işaretlemeniz gerekiyor. İlgili kelime veya söz gruplarını seçip Başvurular > Girdiyi İşaretle komutuyla bunu yapabilirsiniz. Dizine eklenecek tüm terimleri işaretledikten sonra Başvurular > Dizin Ekle düğmesine tıklayın. İşaretlediğiniz referanslar otomatik olarak listelenecek ve bu terimlerin anlatıldığı sayfa numaraları da kendiliğinden güncellenecektir.

20 Belgeleri birleştirme ve karşılaştırma
Word, istediğiniz iki belgeyi otomatik olarak

karşılaştırabilir ve birleştirebilir. Bunun için Gözden Geçir sekmesindeki Karşılaştır düğmesini kullanmanız gerekiyor.

Karşılaştır özelliği son derece

faydalı ama siz sadece iki belgeyi yan yana görmek istiyorsanız ikisini de Word'de açtıktan sonra Görünüm sekmesindeki Yan Yan Görüntüle düğmesine tıklayın. Word iki belgeyi de aynı yakınlaştırma oranıyla yan yana getirecek, böylece ikisine de aynı anda göz atmanız kolaylaşacak.

Çeviri aracı belgelerinizi internet üzerinde çalışan Microsoft Translator'a gönderiyor.

**NASIL
YAPILIR?**

Bilgisayarıma virüs bulaştı, şimdi ne yapacağım?

Tüm çabalarınıza rağmen en kötü şey başınıza gelebilir. Kötü amaçlı yazılım kurbanı olduysanız ilkyardım rehberimizi okuyun.

Bilgisayarınız yavaş çalışıyor, sıklıkla kilitleniyor, kapanıyor ve genel anlamda biraz garip şeyler mi yapıyor? Web tarayıcınızı açtığınızda gitmek istemediğiniz sitelere mi yönlendiriliyorsunuz?

Tarayıcınızı kullanmadığınız zamanlarda bile kendiliğinden pencereler mi açılıyor?

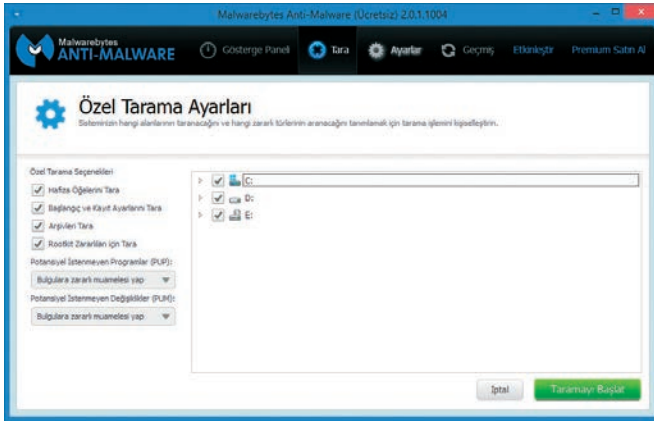
Tarayıcınızın arama ve diğer huysuz eklentilerini kontrol ettiyseniz, bilgisayarınızdan geçici dosyaları ve diğer çöpleri silmek için uygun bir

yazılım kullandıysanız ve hiçbir işe yaramadıysa artık virüs tarama ve temizliğine geçmenin sırası gelmiş olabilir.

Durum buysa aşağıdaki kılavuzumuzu izleyin. Bilgisayarınızı yeniden çalışır hale getirmenin yolları burada.

Bağlantıyı kesin

Yapmanız gereken ilk şeyin internete bağlanıp antivirüs üreticileri tarafından sunulan ücretsiz tarama araçlarını kullanmanız olduğunu savunan birçok öneri var. Bu akla yatkın geliyor çünkü

Malwarebytes Anti-Malware tüm zararlı yazılım temizlik araçlarının tartışmasız en iyisi, üstelik kişisel sürümü ücretsiz.

57 TL fiyatlı Premium sürümü 3 PC'ye bir yıl boyunca kötü amaçlı yazılımlara karşı gerçek zamanlı koruma sağlıyor.

sonuçta başarılı bir virüs temizliği için öncelikle tarama yapmanız gerekli, ama işin gerçeği şu: Kötü amaçlı yazılımlar (malware) öyle geliştirdi ki olası bir enfeksiyon söz konusuysen internete bağlanmanız size önereceğimiz en son şey. Üstelik kötü amaçlı yazılımlar en bilinen güvenlik uygulamalarının web sitelerine, ücretsiz tarama ve temizlik uygulamalarına erişiminizi engelliyor, dolayısıyla sadece zaman kaybediyorsunuz. İnternet bağlantısı konusunda dikkati elden bırakmayın ve veri kaybı riskini düşürmek için modeminizin kablolarını çekin.

Kötü amaçlı yazılım tarayıcısı indirin

Çalışan bir antivirüs yazılımınız olmasına rağmen kötü amaçlı yazılımlar bilgisayarınızda çalışmaya devam ediyor. Antivirüs yazılımınızın bozulmuş veya ele geçirilmiş olma ihtimalini göz önüne almanız gerekir. Kötü amaçlı yazılım, güncelleme yapılmasını ya da antivirüsün düzgün çalışmasını engelliyor olabilir. Sebebi ne olursa olsun o tarayıcıya tarama ve temizlik sürecinde artık güvenemezsiniz.

Düzenli okuyucularımız inceleme ve test yazılarımızdan bilirler, hiçbir güvenlik paketi ve hiçbir antivirüs mükemmel değildir. Hiçbiri bütün kötü amaçlı yazılımları bulamaz. Birkaç ücretsiz aracı beraber kullanmak en iyi yöntem olacaktır. Birini çalıştırın, yönergeleri takip edin ve bilgisayarınızı yeniden başlattıktan sonra ikincisini kurarak devam edin. Bütün

işlemler bittiğinde eğer üçü birden bilgisayarınızın temiz olduğunu bildiriyorsa artık hayatınıza devam edebilirsiniz. Bir USB bellekte böyle acil durumlar için Malwarebytes Anti-Malware (www.malwarebytes.org) yazılımını bulundurmanız öneririz. Yazılımın ücretsiz Premium sürümü gerçek zamanlı koruma ve öncelikli güncelleme olanağı sunuyor ama bu özelliklerin bulunmadığı ücretsiz sürüm de elle tarama yaparken son derece başarılı.

“Sisteminize virüs bulaştığını düşünüyorsanız internet bağlantınızı kesin”

Gerekli araçlar elinizde yoksa temiz olduğundan emin olduğunuz bir başka bilgisayarda indireceğiniz kurulum dosyalarını temiz (yeni biçimlendirilmiş) bir USB sürücüye indirin. Taramanın hızlı olmasını beklemeyin. “Özel Tarama”yı seçip tüm seçenekleri işaretlemeniz şart. O yüzden birkaç saat beklemeye hazırlıklı olun.

Malwarebytes’in yanı sıra ücretsiz rootkit tespit ve temizleme özelliği bulunan Kaspersky TDSSKiller’ı (git.pcn.net.com.tr/uv) kullanmanızı da öneririz. Rootkitler Windows yazılımına çok temel seviyelerde müdahale ettikleri için özellikle tehlikelidirler. Klasörleri, dosyaları, süreçleri ve kayıt defteri anahtarlarını gizleyerek kullanıcılardan ve birçok antivirüs uygulamasından saklanabilirler. Kötü amaçlı yazılım taramasının aksine

rootkit taraması çok hızlıdır, yalnızca birkaç dakika sürer. TDSSKiller’la temizlik de tek bir tuşa basmak ve işlem tamamlandığında bilgisayarı yeniden başlatmak kadar basit.

Güvenli moda başlatın

Özel bir kötü amaçlı yazılım tarama aracı kullanmanız mutlaka gerekli ama bu işlemi

“güvenli mod”da yapmak da çok önemli. Her zaman güvenli moda çalışmanızı öneriyoruz çünkü Windows’un bu minimal hali yalnızca standart sürücülerini yükler ve açılış sırasında başka hiçbir şeyi çalıştırmaz. Birçok kötü amaçlı yazılımın sırtını dayadığı programlar başlangıçta çalışmayacaktır. Yine de %100 garantili değil. Bazı gelişmiş kötü niyetli yazılımlar bu kısıtlamalara takılmıyor. (Bu konuya birazdan değineceğiz.)

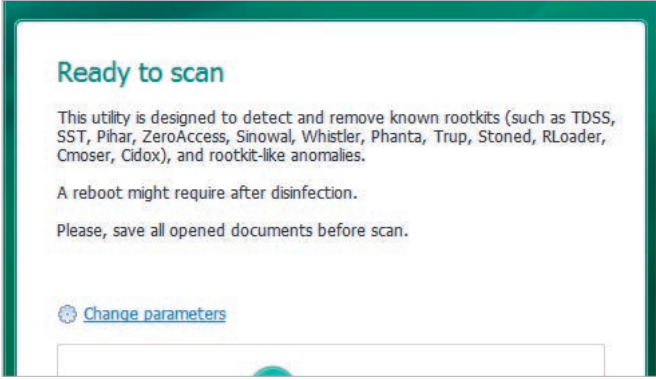
Windows 8’den önceki sürümlerde Windows’u güvenli moda başlatmak için bilgisayar açılırken sürekli olarak F8 tuşuna basmanız gerekiyor. Ancak Windows 8’de Microsoft açılış hızlandırmak için bu seçeneği kaldırdı. Windows 8 kullanıcıları güvenli moda erişmek için Windows’tayken Windows + R tuşlarına basıp “msconfig” yazarak Enter’a basmalı, sonra “Önyükleme” sekmesine girip “Önyükleme Seçenekleri” altındaki “Güvenli Önyükleme” kutusunu işaretlemeli. Artık bilgisayar yeniden başlatıldığında güvenli mod açılacaktır. (Windows 8’de normal güvenli moda “en az” deniyor. Güvenli ►

KÖTÜ AMAÇLI MI, DEĞİL Mİ?

Tarayıcı eklentileri yavaş ve tutarsız bilgisayarların ve web’de gezinirken beklenmeyen davranışların en büyük nedeni. Ne yazık ki tarayıcı genellikle insanların bir sorunu araştırırken baktıkları en son yer. Bu yazıda anlatılan temizlik işlerine kalkışmadan önce istemediğiniz, bilinçli olarak kurmadığınız ve

tutarsız tarayıcı eklentilerinizi incelemeyi deneyin. Kendiniz kurmadığınız ya da tanımadığınız eklentileri kaldırın. (Emin değilseniz Google size ne olduğu ve ne yaptığı konusunda bilgi verebilir.) Chrome kullanıyorsanız menü düğmesine tıklayıp “Araçlar > Uzatılar”a gidin. Bu uzantıları

teker teker devre dışı bırakarak performansın düzelişini kontrol edebilir ya da kullanmadığınız uzantıları silebilirsiniz. Firefox kullanıcıları menü düğmesine tıklayıp “Eklentiler”i seçerek eklenti yöneticisine ulaşabilir. Eklentileri kaldırdıktan sonra tarayıcınızı kapatıp açın.

Kaspersky'nin ücretsiz TDSSKiller aracı görünmeyen ve diğer yazılımlar tarafından bulunamayan rootkitleri buluyor.

modu komut satırı desteğiyle açmak için “Diğer kabuk” ve ağ bağlantılarını açmak için “Ağ”ı seçin.) Kötü amaçlı enfeksiyonu temizledikten sonra bilgisayarı normal şekilde başlatabilmek için bu msconfig adımlarını geri almak gerekli.

Ya güvenli moda giremezseniz? Geçen yıl hızla yayılan fidyeci yazılımlar (ransomware) bilgisayarınızı kilitleyerek temizlik yapmak için komut satırı destekli güvenli moda erişiminizi engelleyebiliyor, ancak yine de girip temizlik yapmanın yolları var.

Birçok uzman bilgisayarınızı CD ya da USB sürücü ile Linux ortamında açmanızı ve sıkıntı yaratan dosyaları kendiniz belirleyerek elle silmenizi öneriyor. Ne yazık ki burada bir sorun var: Böyle bir yazılımın bulaştığı kullanıcıların zaten çoğu bırakın elle temizlik yapmayı, Linux’u açıp kullanamayacak kişiler.

Neyse ki bunu çözmeye yardımcı olan ücretsiz araçlar var. Acil durum USB belleğinize HitmanPro. Kickstart’ı eklemenizi öneririz (www.surfright.nl/en/kickstart). Ayrıca ikinci bir görüş almak isterseniz HitmanPro da 30 günlük ücretsiz kullanıma açık. (Kickstart tamamen ücretsiz.) Tabii ki bu yazılımı indirip bir USB sürücüye kurmanız ve daha sonra bilgisayarınızı bu USB sürücünden başlatmanız gerekli. İndirme sayfasında öğretici videolar ve adım adım kılavuzlar mevcut (İngilizce). HitmanPro.Kickstart tanıdık bir Windows ortamı sunuyor. Böylece temizlik süreci yalnızca kullanıcı için değil, uygulamanın

kendi için de güvenli oluyor. “Canlı” bir Windows ortamı kullandığından başlatılan işlemler, bilgisayara erişiminizi engellemek için tam ekran çalıştırılan hizmetler vb. gibi çok detaylı verilere de ulaşabiliyor. Bu demek oluyor ki, kötü amaçlı yazılıma ait dosyaları ve kayıt defteri anahtarlarını bulabilir ve otomatik şekilde temizleyebilir.

Temizliği tamamladıktan sonra, hangi tarama yazılımını kullanıyorsanız onunla bir kez daha derin/tam tarama yapın. Biraz vakit alacak ama zararlıların kendisini farklı bir konuma yeniden yüklediğinden emin olmak için bu şart.

Yedekleme derdi

Verilerinizi enfeksiyon sonrasında yedeklemek çok açık bir riski beraberinde getirir: Virüsü de yedekliyor (ve yeniden kuruyor) olabilirsiniz. Yedekleme, sadece yedeğe ihtiyaç duyduğunuz anda akla gelmemeli. Bulut depolama sistemleri ve yüksek hızlı internet artık yedekleme yapmamanız için bahane bırakmıyor. (Ayrıntılar için “hayatınızı yedekleyin” dosyamıza bakın.)

Verileriniz ister yerel kaynaklarda ister internet üzerinde yedeklenmiş olsun, her zaman temiz bir sistem imajınızın olmasının faydası var. Böylece tüm uygulamalarınızı yeniden yükleyip ayarlarını yapma zahmetinden kurtuluyorsunuz. Bu yazıyı acil durumdan ötürü değil de merakınızdan okuyorsanız size en ciddi önerimiz öncelikle yedekleme sisteminizi gözden geçirmeniz.

Bazı kötü amaçlı yazılımları kaldırmak gerçekten çok zor. Yeni taramanızda yine zararlı yazılım bulunursa tek güvenli seçenek “yıkıp yeniden yapmak” olacak: Diskinizi formatlayıp Windows’u yeniden kurmayı kastediyoruz. Eğer bilgisayarınız bundan sonra hâlâ enfeksiyon belirtileri gösteriyorsa bir sonraki adıma geçme zamanı gelmiştir: yardım istemek.

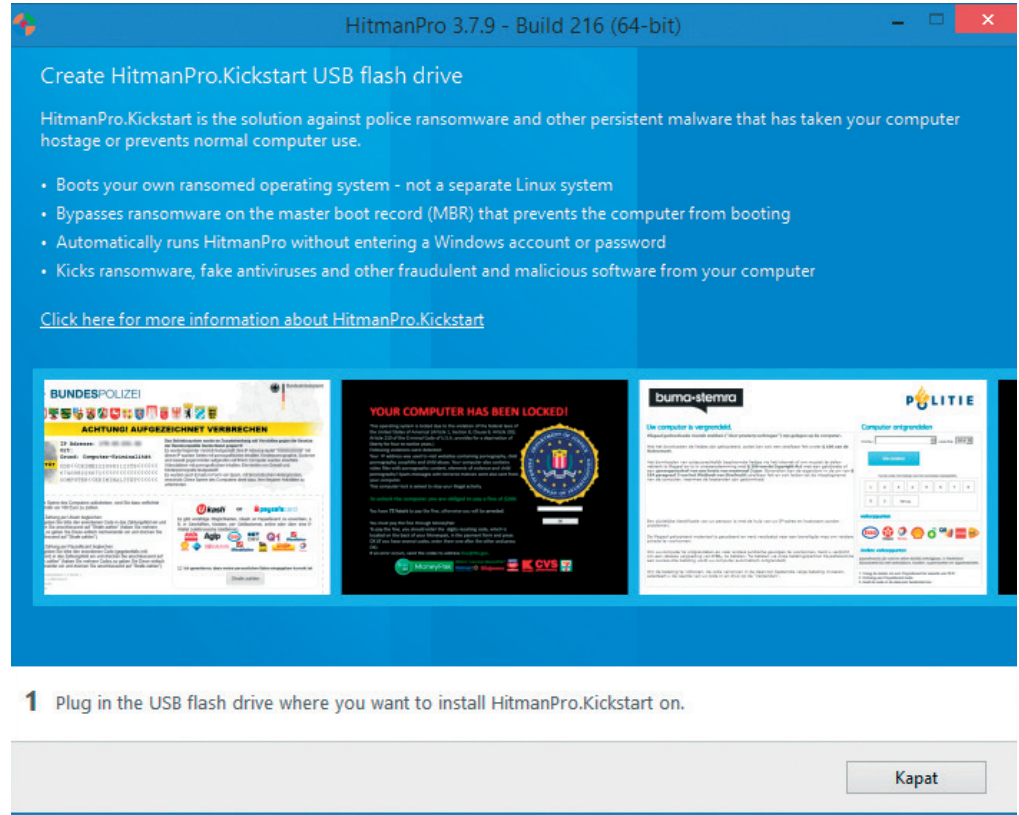
Yardım isteyin

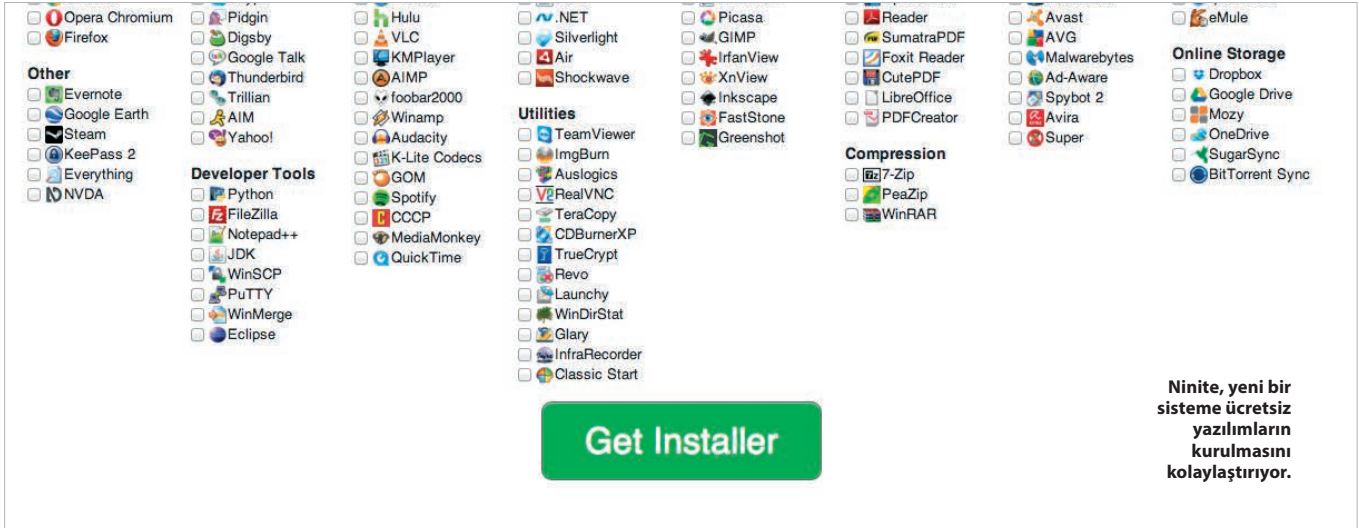
Modern kötü amaçlı yazılımlar işletim sisteminde gelişmiş bir ağ kurar ama destek alabileceğiniz çok yer var.

Bilgisayarınızdaki kötü amaçlı yazılımın adını biliyorsanız temiz bir bilgisayar

kullanarak internete girin ve o yazılımı temizlemek için geliştirilmiş özel yöntemler veya araçlar olup olmadığını araştırın. Bulamazsanız güvenlik meraklısı üyelerin bol bulunduğu forumları ziyaret edin. Türkçe olarak doctus.org forumları, İngilizce olarak da DSLReports (git.pcnet.com.tr/ux), Bleeping Computer (www.bleepingcomputer.com) ve DaniWeb’in (git.pcnet.com.tr/ux) güvenlik forumları uzman kullanıcılardan destek almanın en güzel yolları.

Forumların kurallarına uymaya dikkat edin ve sizden istenen ilk şey ücretsiz bir tarama aracını indirip taramak olursa şaşırmayın.

Ninite, yeni bir sisteme ücretsiz yazılımların kurulmasını kolaylaştırıyor.

Bu taramaların oluşturacağı kayıt dosyaları, güvenlik uzmanlarının temizlik konusunda önerilerde bulunmasını sağlayacak.

Ancak bunu ilk yol olarak önermiyoruz. Ancak ve ancak enfeksiyonu kendi başınıza bulup temizlemeyi başaramazsanız forumlara başvurun. Forumlar hızlı çözüm anlamına gelmiyor. Çözüm günler, hatta haftalar alabilir.

Sistemi baştan kurun

Bilgisayarınızın arınması için o kadar bekleyemeyecekseniz ya da her şeyi denemenize rağmen çözüme

bir sistemle başladığınızdan emin olacaksınız ve temel yazılımları yükledikten sonra bir sistem görüntüsü oluşturarak bilgisayarı gelecekte de yeniden kurmak konusunda işleri hızlandırabileceksiniz.

Windows'u kurduktan sonra bedava ve popüler yazılımları bir çırpıda kurmak için Ninite'i öneririz (<http://ninite.com>). Tüm yazılımların en güncel sürümlerini tek seferde kolayca yüklemenizi sağlayacak bir kurulum dosyası oluşturuyor ve bizce yaklaşık 1 saat tasarruf etmenizi sağlıyor.

Enfeksiyon sonrası

“Sisteminize virüs bulaştığını düşünüyorsanız internet bağlantınızı kesin”

ulaşamadıysanız geriye tek seçenek kalıyor: sistemi baştan kurmak. Uzmanların çoğu günümüzdeki kötü amaçlı yazılımların ısrarcılığı yüzünden, bir bilgisayarı gerçek anlamda ve kesin olarak temizlemenin tek yolunun sabit disk sürücülerini tamamen silip formatlayarak işletim sistemini yeniden kurmak olduğunu savunuyor. Biz de kendimizi bu grupta görüyoruz.

Verilerinizin yedeği varsa ve temiz bir sistem imajınız mevcutsa bu işlem detaylı bir taramadan bile daha kısa sürebilir. Yedeğiniz ve imaj yoksa bile belli bir noktadan sonra diskleri formatlayarak yeniden kurmak daha mantıklı bir çözüm. Temiz

Operasyon, bilgisayarınızı temizlemekle bitmiyor. Kötü amaçlı yazılımın çoktan ele geçirmiş olabileceği şeyleri de düşünmelisiniz: Parolalarınızdan bahsediyoruz. Aynı parolayı birçok site ve hizmet için kullandıysanız bu önerimiz daha büyük önem taşıyor ama herkes için yine de çok önemli. Tüm e-postalarınızın, sosyal ağ hesaplarınızın ve diğer önemli hesaplarınızın parolalarını değiştirin. LastPass gibi bir parola yönetim uygulaması kullanıyorsanız bu işlem daha kolay olacak. Kullanmıyorsanız da veri güvenliğinizi için kullanmaya başlamanızı öneririz.

Kendinizi bu yazıdaki

yöntemleri kullanmak zorunda bulduğunuzda anlayacağınız üzere, aslında korunma, sonradan çözüm üretmekten çok daha önemli. Temiz işletim sisteminizin Windows Update ile sürekli güncel tutulduğundan emin olun. Tüm yazılımlarınızı da yeni sürümleri çıktığında güncelleyin. Gerçek zamanlı koruma sağlayan bir güvenlik paketi kullanın ve zararlı yazılımların nasıl bulaştığı konusunda bilgi sahibi olun. Hatta günlük bilgisayar

çalışmalarınızda yönetici yetkilerine sahip olmayan, standart bir Windows kullanıcı hesabıyla oturum açmayı düşünebilirsiniz. Bu bile kötü yazılımların kendilerini yüklemesini önleyebilir.

Sistem Geri Yükleme'yi boş verin

Kötü amaçlı yazılımlar sizi kurban seçtiyse Sistem Geri Yükleme'yi kullanmak yerine devre dışı bırakın. Saçma bir öneri gibi gelebilir, zira Sistem Geri Yükleme bilgisayarınızı sorunsuz çalıştığı bir zamana geri götürmek için tasarlanmış bir araç. Ancak bu mantıktaki hata şu: Bilgisayarınıza kötü yazılımların ne zaman bulaştığını bilmiyorsanız ve Sistem Geri Yükleme enfeksiyonu sizin için yedekleyip sonra da bilgisayarınıza yeniden yükleyebilir. Kötü yazılımların zaten Geri Yükleme'yi kapatmış olması da büyük bir olasılık, ama yapmadılarsa da siz Denetim Masası'na girip "Sistem ve Güvenlik > Sistem > Sistem koruması" içinden temizlik bitinceye kadar kapatın. Ek olarak, güvenliği garanti altına almak, yeniden devreye almadan önce tüm mevcut geri yükleme noktalarını da silin.

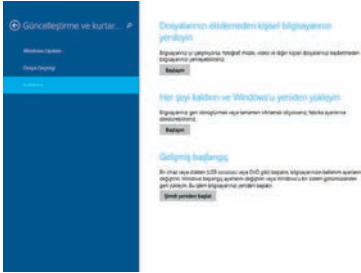
Tek tıkla her şeyi sıfırlayın

Donanım ve yazılımları ilk baştaki haline getirerek mahrumiyetinizi koruyabilir ve teknik sorunları aşabilirsiniz. Temiz bir başlangıç yapmanıza imkân verecek sekiz ipucunu derledik.

WINDOWS 8'İ SIFIRLAYIN

Windows 8'le gelen en ilgi çekici yeniliklerden biri, bilgisayardaki tüm içeriği silen ve geriye sadece yeni kurulmuş işletim sistemi bırakan Windows'u yeniden yükleme özelliği. Sabit diski formatlayıp en baştan Windows kurmaktan çok daha pratik bir işlem. Bilgisayarınızı satmak ya da hediye etmek istiyorsanız denemeniz gereken seçenek bu.

Windows 8.1'de bu özelliğe erişmek için fareyi ekranın sağ alt götürün, açılan menüden "Ayarlar"a girin ve "Bilgisayar ayarlarını değiştirin"e tıklayın. Açılan "Bilgisayar ayarları" ekranından "Güncelleştirme ve kurtarma > Kurtarma" kısmına gidip "Her şeyi kaldırın ve Windows'u yeniden yükleyin" altındaki "Başlatın"a tıklayın. Kişisel dosyaları, ayarları ve uygulamaları saklamak isterseniz "Dosyalarınızı etkilemeden kişisel bilgisayarınızı yenileyin" seçeneğini kullanın.

GEZİNTİ GEÇMİŞİNİ SİLİN

Web tarayıcınız şifreler, aramalar ve indirilen dosyalar gibi size ait her tür bilgiyi depolar. Chrome veya Firefox seçeneklerine girerek bu bilgileri silebilirsiniz ama bu işi sizin için yapacak ve kolaylaştıracak bir araç da kullanabilirsiniz. Bizim bu işe özel favori aracımız Click&Clean (www.hotcleaner.com). Her iki tarayıcı için de sürümleri var.

Chrome uzantısını kurduktan sonra araç çubuğundaki yeni "C" düğmesine tıklayıp "Özel Veriler Temizle"nin üzerine gelin ve beliren çark simgesine tıklayın. Tüm bilgileri silmek istiyorsanız "Yüksek" düğmesine tıklayarak tüm seçenekleri işaretleyin, sağ üstteki açılır

menüden de "en baştan"ı seçin. Elbette sadece silmek istediğiniz verileri seçmek ve ne kadar geçmişe döneceğini belirtip temizleyiciyi çalıştırmak da mümkün.

Firefox eklentisini kurduysanız araç çubuğundaki yeni simgeye tıklayın, "Ayrıntılar"a tıklayıp tüm seçenekleri işaretleyin ve zaman aralığı olarak da her şeyi seçin. Tarayıcıyı temizlemek için "Şimdi temizle" düğmesine basın.

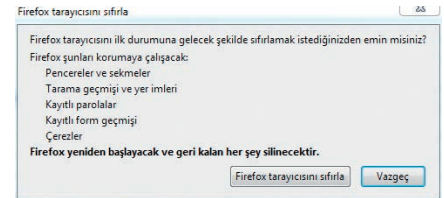
TARAYICINIZI TAMAMEN SIFIRLAYIN

Sadece kullanıcı bilgilerini değil, tarayıcıyı tam anlamıyla başa döndürmek istiyorsanız yeni bir kurulum gibi sonuç almanın yollar var.

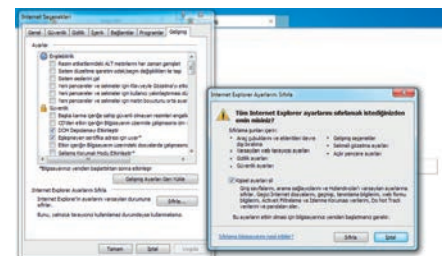
Chrome'u sıfırlamak için C:\Users\[Kullanıcı Adınız]\AppData\Local\Google\Chrome\Application\User Data klasörüne gidin. Default adındaki dosyayı bulup adını değiştirin (örn. eskiDefault yapın.) Chrome'u açınca

yeni bir Default dosyasının eklendiğini göreceksiniz. Artık yeni bir başlangıç yapabilirsiniz.

Firefox'u sıfırlamak için menü düğmesine tıklayın, Yardım menüsüne girip Sorun bilgisini (menü gösteriliyorsa) seçin ya da sadece Yardım menüsüne tıklayıp "Sorun giderme bilgileri"ni açın. Sağ üstteki "Firefox tarayıcısını sıfırla" düğmesine tıklayın ve işleme onay verin.

"Sorun giderme bilgileri" sayfasına geri dönün ve "Profil klasörü"nün yanındaki "Klasörü göster"e tıklayın. Klasör açılınca Firefox'u kapatın ve klasörde prefs.js dosyasını bulup silin. Klasörü kapatıp Firefox'u yeniden başlatınca her şeyin temizlendiğini göreceksiniz.

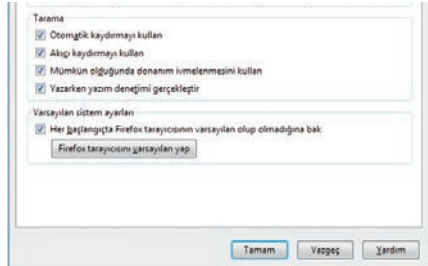
Internet Explorer'ı sıfırlamak için çarka tıklayıp "Internet Seçenekleri"ne girin ve "Gelişmiş" sekmesine geçip "Sıfırla" düğmesine tıklayın. "Kişisel ayarları sil" kutusunu işaretleyin ve "Sıfırla" düğmesine basın. Değişikliklerin gerçekleşmesi için bilgisayarı yeniden başlatmanız gerekecek.

VARSAYILAN TARAYICIYA DÖNÜM

Kazayla istenmeyen bir web tarayıcısını varsayılan olarak atamak herkesin başına gelebilir ama eski hale dönmek hiç de zor değil. Chrome'a dönmek istiyorsanız sağ üst köşedeki menüyü açın ve "Ayarlar" a girip "Google Chrome varsayılan tarayıcı olsun" düğmesine tıklayın.

Firefox'ta menüye tıklayıp "Seçenekler"e girin ve "Gelişmiş" kısmına girin. "Genel" alt sekmesindeki "Firefox varsayılan tarayıcı olsun" seçeneğini kullanın.

Internet Explorer'da çarka tıklayıp "Internet Seçenekleri"ne girin ve "Programlar" sekmesindeki "Internet Explorer'ı varsayılan tarayıcı yapın" bağlantısına tıkladıktan sonra tekrar Internet Explorer'ı seçip "Bu programı varsayılan olarak ayarla" deyin.

Android ile gelen internet tarayıcısını sıfırlamak için "Ayarlar"dan "Uygulamalar" a girin ve "Uygulama Yöneticisi" kısmında şu anda kullanmakta olduğunuz tarayıcının adını seçin. Ardından "Varsayılanları sil" düğmesine dokununuz. Ardından bir web adresine dokununuz ve beliren tarayıcı seçme penceresinde istediğiniz uygulamayı işaretleyip her zaman o uygulamanın kullanılmasını seçin.

PC'NİZ HER AÇILIŞTA SIFIRLANSIN

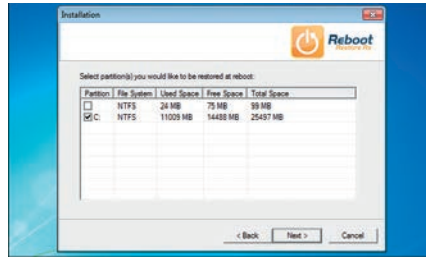
Bilgisayarınızı, sistem ayarlarınızı değiştiren, masaüstü düzeniyle oynayan, zararlı uygulamaları indiren birileriyle paylaşmak zorundaysanız Reboot Restore Rx (www.rebootrestore.com) sayesinde sistemi "dondurabilirsiniz". Kütüphane, internet kafe gibi yerlerde işe yarayan ve Windows'un tüm sürümleriyle uyumlu olan bu uygulama bilgisayar her başladığında sistemi sıfırlıyor. Bir önceki oturumda sisteme virüs bulaşmış olsa bile bunlar

yok oluyor.

Reboot Restore Rx'i kurduktan sonra sıfırlamak istediğiniz sürücü ya da bölümü seçin. Program dosyalarınızı içeren ana imaj oluşturulacak. Bundan sonra bilgisayarı yeniden başlattığınızda kurtarma ortamı otomatik olarak yüklenecek ve sisteminiz istenmeyen değişimlere karşı koruma altına alınacak.

Sistemde yapılan değişiklikleri kaydetmek isterseniz bildirim alanında ki uygulama simgesine sağ tıklayıp "Restore on Reboot" seçeneğini kapatın. İsteddiğiniz değişiklikleri yaptıktan sonra ayarı tekrar açmayı unutmayın.

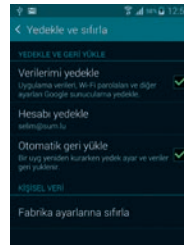
Dezavantajları da yok değil: Uygulamadan ötürü bilgisayarın başlatma süresi artıyor ve önemli bir iş yapıyorsanız dosyayı harici bir sürücüye kaydetmeyi unutup bilgisayarı yeniden başlatırsanız her şeyi kaybedebilirsiniz.

TELEFONUNUZU FABRİKA AYARLARINA DÖNDÜRÜM

Telefonun veya tabletinizi satıyor ya da başkasına veriyorsanız kişisel verilerinizin başkalarının eline geçmemesi için cihazı mutlaka sıfırlamalısınız. Android işletim sistemli cihazların çoğunda Ayarlar menüsündeki "Yedekle ve sıfırla" kısmına girin. Ardından "Fabrika ayarlarına sıfırla" seçeneğini kullanın. Telefon ya da tabletin dahili belleğindeki ayarlar, uygulamalar ve fotoğraflar gibi tüm bilgileri silebilirsiniz. Bellek kartını sıfırlamak içinse biçimlendirme yapabilirsiniz.

iPhone veya iPad sahibiyse "Ayarlar" a girin, "Genel" kısmındaki "Sıfırla" menüsüne girin ve "Tüm İçerikler ve Ayarları Sil" seçeneğini kullanın.

E-POSTA ŞİFRENİZİ SIFIRLAYIN

Ücretsiz web tabanlı e-posta adreslerinizi hacker'lardan korumak için arada bir şifrenizi değiştirmekte fayda var.

Gmail kullanıyorsanız sağ üstteki çarka tıklayıp "Ayarlar > Hesaplar ve İçerikler > Şifreyi değiştir" bağlantısına tıklayın. Mevcut şifrenizi girdikten sonra yeni bir şifre belirleyin ve ardından "Şifreyi Değiştir" düğmesi-

ne basın. Şifrenizi unuttuysanız oturum açma sayfasındaki "Yardım gerekiyor mu?" bağlantısına tıklayın ve "Şifremi bilmiyorum"u seçtikten sonra e-posta adresinizi yazın. Ardından alternatif e-posta veya SMS ile doğrulama kodu gönderilmesini isteyerek ya da bazı güvenlik sorularını cevaplayarak şifrenizi sıfırlayabilirsiniz.

Outlook.com kullanıyorsanız sağ üst köşedeki adınıza tıklayıp "Hesap ayarları"na girdikten sonra "Parola"

Microsoft hesabı

Hesabınıza yeniden giriş yapın

Parolanızı ve güvenliğinizi sıfırlamanıza yardımcı olabiliriz. Gösterilen karakterleri girin.

Microsoft hesabı

Gördüğünüz karakterleri girin

Yeni | Ses

SUPLXDC

İleri

İptal

sekmesinden parolayı değiştirebilirsiniz. Hesabınıza giriş yapamıyorsanız <https://account.live.com/password/reset> adresini ziyaret edin ve gösterilen sıfırlama adımlarını izleyin.

Yahoo! Mail'de sağ üstteki çarka tıklayıp "Hesap Bilgileri" kısmına girin ve ardından "Parolanızı değiştirin" bağlantısına tıklayın. Unutulan bir parolayı değiştirmek içinse oturum açma sayfasındaki "I can't access my account" bağlantısına kullanın.

DONANIMINIZI SIFIRLAYIN

Çevre birimlerinizden biri kontrolü kaybederse onu fabrika ayarlarına döndürmeyi deneyebilirsiniz. Monitörde menü düğmesine basın ve ekrana gelen menüde sıfırla/reset seçeneğini bulana kadar gezin.

ADSL modem veya yönlendiricide sıfırlama için cihazın genellikle arkasında bulunan "reset" düğmesini arayın. Genelde buna ataç gibi sivri bir cisimle birkaç saniye basılı tutmanız gerekir.

Farenizi sıfırlamak için Denetim Masası'nda "Donanım ve Ses > Fare"ye girin ve "Düğmeler" sekmesindeki "Varsayılanları geri yükle" düğmesine tıklayın.

Yazıcılarda sıfırlamayla ilgili farklı yöntemler söz konusu. Bu yüzden modelinize ait kullanım kılavuzunu okumakta fayda var.

Tor

Twitter engellenince ünlü oldu ama gazeteciler de kullanılıyor, bilgi sızdıranlar da, askeriye de. Web kullanıcılarının kimliklerini gizleyerek gezinmesini sağlayan Tor'un derinliklerini inceledik.

SORU: NEDİR?

CEVAP: Tor (www.torproject.org) bilgisayarınıza kurduktan sonra web'de gezinirken, e-posta gönderirken ve dosya paylaşıırken kimliğinizi gizli tutabileceğiniz ücretsiz bir yazılım. Bilgisayarınızdan gönderdiğiniz tüm bilgileri şifreliyor, böylece hiç kimse gerçek adınızı kullanarak bir web sitesinde oturum açmış olsanız dahi kim olduğunuzu, nerede olduğunuzu bilemiyor.

SORU: BU BİR WEB TARAYICISI MI?

CEVAP: Hayır ama ayarları önceden yapılmış bir Firefox tarayıcıyla birlikte geliyor. Bu tarayıcı, tüm verilerinizi Tor ağı üzerinden gönderiyor. Tor'u bilgisayarınızda mevcut olan Firefox'la da kullanabilirsiniz ama henüz diğer tarayıcılarla çalışmıyor. Google ve Tor şu sıralar Tor'a özel bir Chrome tarayıcısı yapılandırma konusunda görüşüyorlar.

SORU: "TOR" ADI NEREDEN GELİYOR?

CEVAP: Tor "The Onion Router" (Soğan Yönlendirici) anlamına geliyor ama Tor'cular isimlerini TOR olarak yazarsanız bozuluyor, çünkü web sitelerine yeterince dikkat göstermemişsiniz demek oluyor. Uymak bizden.

SORU: SOĞANLA İLİŞKİSİ NE?

CEVAP: Soğanın katmanlarına yapılan bir gönderme söz konusu.

Bilgisayarınızdan web'e giden her şeyi şifrelemek için Tor'u indirin.

Bilgisayarınızdaki veriler dünya genelinde binlerce gönüllü tarafından işletilen diğer bilgisayarların oluşturduğu bir dizi düğümden (node) geçirilerek katman katman şifreleniyor, tıpkı bir soğanın katmanları gibi. Sonuç olarak meraklı gözler verinin tam olarak nerede başladığını bulamıyor.

SORU: DİĞER YAZILIMLARIMI BOZAR MI?

CEVAP: Tor internette gezinmenize ve bilgisayarınızı her zaman olduğu gibi kullanmanıza izin veriyor ama bazı güvenlik duvarı ve antivirüs yazılımları Tor'un işine karışabilir. Ayrıca Tor Flash, Java ve bazı Firefox eklentilerini devre dışı bırakıyor çünkü bunlar bilgisayarınızı saldırılara açık hale getiriyor. Video severler endişelenmesin, gittikçe artan sayıda YouTube videosu Tor'da çalışan HTML5

biçimini kullanıyor.

SORU: PRISM SKANDALINDAN SONRA MI GELİŞTİRİLDİ?

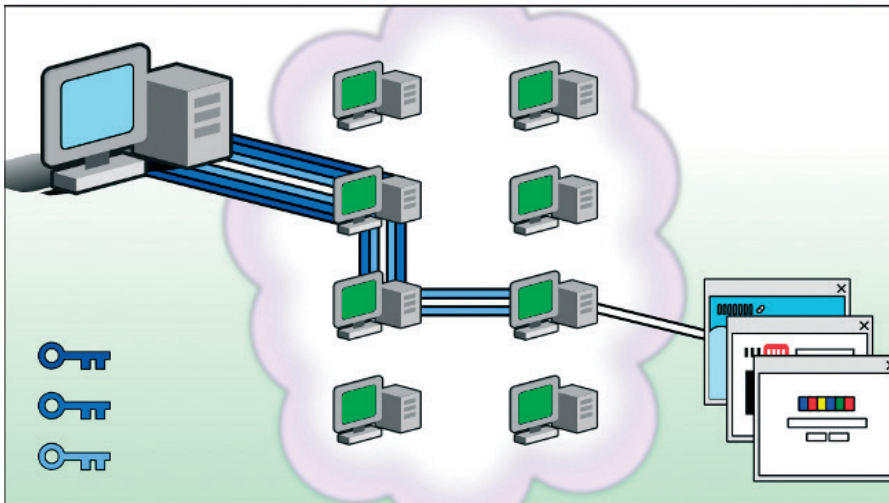
CEVAP: PRISM'i ortaya çıkaran Edward Snowden Tor'un hayranlarından, hatta bilgisayarında Tor çıkartması olduğu söyleniyor. Ancak Tor, Snowden'ın, ABD'nin dehşet verici programlarıyla ilgili ayrıntıları açığa vurmada önce de vardı. 2002'de ABD Donanma Araştırma Laboratuvarı tarafından yaratıldı ve 2006'da kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olarak ortaya çıktı. Tor'un yayılması başta yavaş oldu ama son dönemde çevrimiçi gizlilik konusundaki ilgili kullanıcı sayısını artırdı. Tor'un yöneticilerinden Andrew Lewman, Washington Post'a şöyle diyor: "On yıl önce hiç kimsede bu gizlilik anlayışı yoktu ama PRISM ve yerinizi dahi kaydeden telefonlarla beraber artık çok da anlamsız görünmüyor."

SORU: NE KADAR BÜYÜK BİR AĞ?

CEVAP: Tor'un kullanıcı sayısı 2011'den 2012'ye iki katına çıkarak dünya çapında günlük 600.000 oldu. İngiltere'de günde 16.000 tekil kullanıcının Tor kullandığı düşünülüyor ama tam rakamı bilmek zor çünkü kocaman şirketler tek bir adresten çalışıyor olabilir.

SORU: KİMLER KULLANIYOR?

Cevap: Polis, ordu, tıbbi araştırmacılar, insan hakları grupları, taciz kurbanları, istihyoncular, gazeteciler ve gizlilik içinde iletişim kurup güvenle kanıt toplamak isteyen herkes. Aynı zamanda AIDS ve doğum kontrolü gibi

Tor'un dünya çapındaki bilgisayar ağı, gizliliğinizi katmanlara yayıyor.

konuların yasaklı ya da kısıtlı olduğu ülkelerde bu konular hakkında konuşmak için de kullanılıyor. Türkiye’de en son Twitter ve YouTube engellendiği zaman gündeme geldi. 2011’de Free Software Foundation (Özgür Yazılım Vakfı) tarafından Sosyal Fayda Projeleri Ödülü’ne layık görüldü. Bağışçıları (git.pcnet.com.tr/up) arasında İnsan Hakları İzleme Örgütü de var.

SORU: BANA FAYDASI NE?

CEVAP: Çevrimiçi gizliliğinize önem veriyorsanız Tor sizin için çok faydalı olabilir. Çevrimiçi etkinliklerinizi spam’cilerden ve reklamcılardan gizliyor, kişisel bilgilerinizi şirketlerden ve diğer web kullanıcılarından saklıyor. Kimlik hırsızları ve tacizciler tarafından takip edilmeden gezinebiliyorsunuz. Aile fotoğraflarınızı güvenlik içinde gönderebiliyorsunuz. İzlenmeden sosyal ağ ve arkadaşlık sitelerini kullanabiliyorsunuz. Kimliğiniz gerçekten gizli şekilde blog yazıları yayımlayabiliyor ve kişisel işlerinizi yürütebiliyorsunuz.

SORU: TOR KULLANDIĞI İÇİN TUTUKLANAN VAR MI?

CEVAP: Geçtiğimiz ağustos ayında Eric Eoin Marques, FBI tarafından “dünyanın en büyük çocuk pornocusu” olarak ifşa edildi. Marques, Tor dahilinde kendi web sitesi barındırma platformu Freedom Hosting’i kurmuştu. Marques, Tor Tarayıcı Paketi’nin eski bir sürümünde bulunan bir JavaScript açığını kullanarak onu takip eden hacker’lar tarafından bulundu. Daha sonra bu hacker’ların FBI için çalıştığı ortaya çıktı. Elbette Marques yasadışı olduğu bariz eylemlerinden dolayı tutuklandı, Tor kullandığı için değil. Ancak onun gibi kötü niyetli insanlar da Tor’un en güçlü yönü olan kimlik gizleme özelliğini Tor’un en zayıf yanı haline getirebilir.

SORU: BU YÜZDEN Mİ HÜKÜMETLER YASAKLAMAYA ÇALIŞIYOR?

CEVAP: Tam olarak değil. Ancak İngiltere Başbakanı David Cameron, web hizmetlerini “eylemleri konusunda daha çok sorumluluk almaya” davet etti, özellikle de çocuk pornosu hakkında. Tor konusunda bu endişeler sadece sunduğu gizlilikten kaynaklanmıyor, aynı zamanda arama motorlarının erişemediği “derin web” sitelerine ev sahipliği yapmasından da kaynaklanıyor. Örneğin geçen yıl FBI tarafından çökertilen Silk Road gibi uyuşturucu satışı yapılan siteler de Tor üzerinde çalışıyor. Türkiye’deki Twitter ve YouTube engellemeleri sırasında Tor web sitesine erişimin de geçici olarak engellendiği haberi kulağımıza çalınmıştı.

Bilgisayarınızdan web’e giden her şeyi şifrelemek için Tor’u indirin.

SORU: ÖYLEYSE KÖTÜ AMAÇLA KULLANILMA POTANSİYELİ DE VAR?

CEVAP: Basılı yayınlardan web sayfalarına kadar tüm iletişim platformların kötülük potansiyeli vardır. Ancak web siteleri “kötü amaçlı eylemde bulunmaz”, kullanıcıları bulunur. Tıpkı Bitcoin gibi (yasadışı alışverişlerde tercih edilen sanal para birimi) Tor da kötü niyetli girişimleri desteklemiyor ve onaylamıyor. Suç niteliği olan şeylerin gizliliği kendi lehlerine kullandığını biliyor ama Tor’a göre “Suçlular zaten kötü şeyler yapmak için yeterince seçeneğe sahip”.

SORU: TABİİ Kİ ÖYLE DİYECEKLER, DEĞİL Mİ?

Cevap: İnternet üzerinden tacize karşı çalışan ve İngiliz Başbakanı Cameron’ın görüşlerini savunan Çocuk İstismarı ve Çevrimiçi Koruma Merkez (**ceop.police.uk**) bile şöyle diyor: “Ne tür bir çevrimiçi platform geliştirilirse geliştirilsin, onu kendi amaçları için kullanan kişiler olacaktır.” Kötü niyetli her bir kişiye karşılık o platformdan gerçek anlamda

fayda sağlayan çok sayıda iyi niyetli kullanıcı var. Bunların çoğu Tor’u sosyal fayda için kullanıyor.

SORU: TAMAMEN YASAL MI?

CEVAP: Tamamen yasal. Yazılımın ilk geliştiricisi olan ABD donanması yasadışı yazılım üretmeye pek meraklı değil tabii. İnternette güvenlik ve gizlilik içinde dolaşmayı istemek son derece normal. Birçok web tarayıcıda artık “gizlilik” modu var. Ek olarak takip edilmeden gezinmenizi sağlayan çok sayıda yazılım da bulunuyor.

SORU: NASIL KULLANABİLİRİM?

CEVAP: Tor web sitesine gidin (**www.torproject.org**) ve Tor Tarayıcı Paketi’ni (Tor Browser Bundle) indirmek için Download’a tıklayın. Kurulum gerekmiyor. İndirdiğiniz sıkıştırılmış dosyayı açarak Windows, Mac ya da Linux bilgisayarınızda Tor’u başlatın. Aynı zamanda USB sürücünden de çalıştırabilirsiniz. Önceden yapılandırılmış tarayıcısıyla geliyor ve kendi klasöründe çalışıyor, klasör dışına hiçbir veri yazmıyor. Merak ediyorsanız, yazılımı kullanmanın her yönü Türkçe Tor kullanıcı kılavuzunda (**git.pcnet.com.tr/uq**) ayrıntılı olarak anlatılmış.

SORU: PEKİ O JAVASCRIPT SORUNLARI?

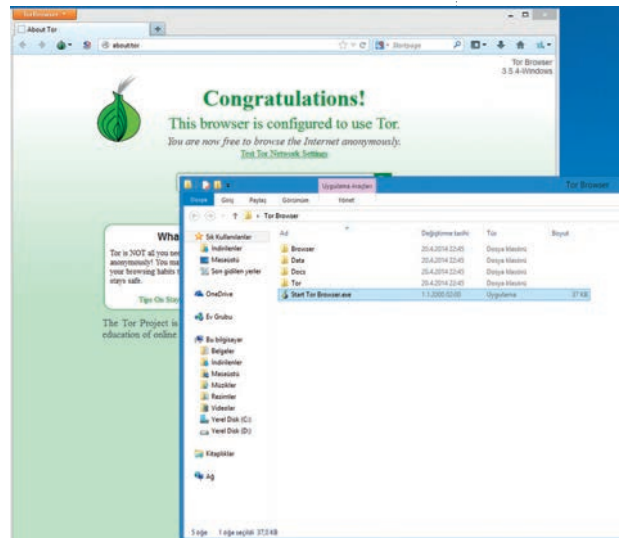
CEVAP: Yazılım Freedom Hosting saldırısının hemen ardından güncellendi ve açık kapatıldı.

SORU: TOR’U AKILLI TELEFONUMDA KULLANABİLİR MİYİM?

CEVAP: Evet, Tor’un Orbot adlı Android uygulamasını Google Play’den ücretsiz indirebilirsiniz (**git.pcnet.com.tr/ur**). Bu uygulama; özel mesajlaşma uygulaması ChatSecure’u (**git.pcnet.com.tr/us**), sizi takip etmeyen arama motoru DuckDuckGo’yu (**git.pcnet.com.tr/ut**) ve Tor’un Firefox vekil

sunucu sürümünü gözetlenmeden kullanmanızı mümkün kılıyor. Bir diğer seçenek olan Orbot’un kardeş yazılımı Orweb (**git.pcnet.com.tr/uu**) normalde sansürlenmiş de olsa tüm web sitelerini telefonunuzdan kimliğinizi açık etmeden gezmenizi sağlıyor.

USB bellekten bile çalışabilen Tor’u Windows’ta kullanmak çok kolay.

Şimdi gezi zamanı

Yurtiçi ve yurtdışı gezilerinizi ve tatillerinizi planlamak için internetten daha iyi bir yardımcı olamaz.

Bütün yıl yapacağımız tatilin hayaliyle çalışırız. Tatilin geçmiş yorgunluklarımızı yok etmesini, aynı zamanda da gelecek çalışma dönemine bizi mutlu bir şekilde hazırlamasını bekleriz. Tatile gereğinden fazla anlam yüklüyor olabiliriz.

On beş yirmi yıl öncesine gidelim... Nereye gideceğimize karar vermek için genellikle gazete ve dergide yazan seyahat yazarlarından ya da etrafımızdaki eş dosttan tavsiye alırdık. İş şansla bırakmak istemiyorsak bir seyahat acentesine gidip orada çalışan kişinin bize "hayal" satmasına izin verirdik ama kafamızda oluşan "hayal" çoğunlukla gittiğimiz yerle örtüşmezdi çünkü bize sadece olumlu noktalar anlatılırdı. Daha önce bulunmadığı bir şehirde, sadece kataloglarından gördüğü oteli tavsiye eden acente görevimiz, tatil köyünün içinde övgüyle anlatması gerektiği Çin restoranının bizim gideceğimiz hafta kapalı olabileceği ihtimalinin ya da pırıl pırıl diye anlattığı denizin haziran ayında bir kaç hafta rüzgârın ters yönden esmesiyle bulanık, girilemeyecek halde olmasını bize iletmebilir. İş gereği bu olumsuz olasılıklardan bahsedemeyiz. Başımıza gelebilecek olayları sadece tatili yaptığımızda öğreniriz. Yaptığımız tatilden mutlu olduysak, yeni yerler görme peşinde de değilssek her sene aynı yere gitmemiz mümkün olabilir. Eğer ki mutsuz olmuştuk "Bir daha buraya gelmeyiz!" der bunu da etrafımızdaki bir kaç kişiyle paylaşırdık. Sonra hayata kaldığımız yerden devam edip, seneye yapacağımız tatil için hayal kurmaya başlarız. İnternet hayatımıza girdiğinden beri gideceğimiz yere karar vermemiz çok daha kolaylaştı. Yaptığı tatilden mutsuz olmuş, gittiği yeri beğenmemiş birçok insan bu yaşadıklarını internette yazmaya başladı. Artık gitmek istediğimiz yeri arama kutusuna yazdığımızda otel, şehir ve ülkeyle ilgili birçok bilgiye ulaşıyoruz. Gittikleri yerleri en ince ayrıntısına kadar olumlu ve olumsuz noktalarıyla anlatan binlerce insanın yaptığı web siteleri... Bu insanlara güvenebiliyoruz çünkü her türlü olasılığı yazıyorlar. Gideceğimiz şehirde sadece bir günümüz varsa nereleri görmeliyiz, en iyi yöresel yemeği nerede yeriz,

gittiğimiz ülkeden ne hediye almalıyız, bu mevsimde hangi kıyafetleri almalıyız, havaalanından şehir merkezine gitmenin en ucuz maliyeti nedir, çocuğumuz varsa hangi otelde kalmalıyız... Bunlar gibi aklımıza gelmeyecek her türlü ayrıntıya bu sitelerden ulaşmamız mümkün.

YOLCULUK NEREYE?

Bu sitelerin en önemlilerinden biri, 2000 yılında kurulan, milyonlarca üyesi ve ziyaretçisi olan www.tripadvisor.com.tr. Otel ve uçak rezervasyonları için sizi en uygun sitelere yönlendirmekle kalmayıp daha önce o otellerde konaklamış misafirlerin de

BLOGLARI TAKİP EDİN

Bütün gezi siteleri ya da bloglar aynı amaca hizmet etmez. Bazısı yaptığı seyahatin kendisine verdiği duygu ve düşünceleri yazmaktan keyif alır; bazıları ise bu yazı bir işe yararsın, okuyan faydalansın der ve daha öz bilgi vermekten hoşlanır. "Eyfel'e git ama çıkmadan da olur. Pazar günü oradaysan Le Marais'e git, bütün Paris halkı orada." veya "Louvre Müzesi ile zaman kaybetme, amacın resim görmekse Musee D'Orsay'a git." gibi... Aradığınız ne olursa olsun bir iki ufak aramadan sonra bulacağınız kesin, çünkü

internette herkese göre bir gezi sitesi mutlaka var. Sadece gezeceğimiz zaman değil, değişik bir şeyler görme ihtiyacımız olduğunda, gündemden uzak kalmak istediğimizde, günümüzü farklı bir anlama sokacak, kafamızı dağıtacak, bir tık ötemizde inanılmaz gezi siteleri var. Penguenleri araştırmak için Antartika'ya giden bilim adamlarının paylaştığı yazılar ya da Eyjafjallajökull yanardağı patlarken çektiği fotoğrafları yayımlayıp yaşadığı heyecanı bizimle paylaşanlar gibi...

yorumlarını okumanızı sağlıyor. Gideceğiniz bölgede yapılabilecek spor, eğlence, kültür ve sanat aktivitelerini sıralıyor. Bu aktivitelerin altında kullanıcıların yorumlarını okuyup siz de yorum bırakabilirsiniz. Bunların yanı sıra TripAdvisor'ın mobil uygulamasını akıllı telefonunuza indirip çevrimdışı rehberlerini telefonunuzda internet bağlantısı olmadan da kullanabilirsiniz.

Diyelim ki Londra'ya gidiyorsunuz ve üç gününüz var. Daha önceden bir plan da yapmadınız. Ne yapacağınızı bilmiyorsunuz. Arama motoruna "Londra'da üç günde yapılması gerekenler" yazdığınızda binlerce site çıkacaktır. Eğer bu aramayı İngilizce yapacak olursanız ilk çıkacak sitelerden biri **www.lonelyplanet.com** olacaktır. Yapılması, yenilmesi, içilmesi gereken her şeyi size tavsiye eder; katılmanız gereken bir tur varsa LonelyPlanet bunu mutlaka belirtir. Tek başına yolculuk yapmak zordur, özellikle de kadınsanız. Zor olması kadınları artık yıldırıyor tabii. Günümüzde birçok kadın yalnız seyahat ediyor. Bunu başarmış olan Leyla Giray Alyanak yıllarca gazetecilik yaptıktan sonra tek başına gezmeye başlamış ve yaşadığı zorlukları blogunda (**blog.women-on-the-road.com**) paylaşmış (İngilizce).

ÇANTALAR SIRT LARA

Önceleri bir e-posta grubu olarak başlamış daha sonra 2012 Haziran ayında bir web sitesine dönüşmüş olan **www.sirtcantalilar.com** hem dünya

hem de Türkiye içinde seyahat rotalarını tarihiyle anlatmaya gayret eden başarılı bir gezi sitesi. Bu sitenin en büyük özelliği, yazıyı okurken, sizi bahsedilen şehrin geçmişinden bugününe zihninizde ufak bir şehir turuna çıkarıyor olması. Tek başına ya da eşinizle, sevgilinizle gezmek kolay ama aileye çocuk gelince insanlarda "Herhalde ben artık tatil köyünden başka bir yere gidemem." düşüncesi doğuyor ama bu düşünce sadece bizim ülkemiz insanı için geçerli. Yurtdışında üç dört çocukla, bir trenden bir trene binen, sokaklarda biri sırtında diğeri elinde çocuklarla gezen, turist oldukları her halinden belli aileler görüyoruz. Burada da bunu başarmış, küçük kızlarıyla gezmekten hoşlanan bir ailenin hazırladığı sade bir gezi sitesi var: **http://birkucukgezgin.com** Bunun gibi bir diğeri de çocukla seyahat için özellikle dikkat edilmesi gerekenleri okuyabileceğiniz ve aklınıza takılanları rahatça sorabileceğiniz **www.gezginanne.com**.

TATİLİNİZİ PLANLAYIN

www.gezipgordum.com en kapsamlı Türkçe gezi sitelerinden biri. Herhangi bir şehirle ilgili birçok yazı bulabiliyorsunuz. Ulaşım rehberleri (tren, uçak, otobüs), kültür-sanat rehberleri, şehrin tarihi, gideceğiniz mevsime göre hava durumu, para ve kredi kartı kullanımı, konaklama, alışveriş ve sokak pazarları, yöresel yemekleri gibi lazım olabilecek bütün bilgileri alabileceğiniz bir site.

www.gezecegiz.com "tatilini kendi planlayanların gezi rehberi" sloganıyla çıkmış, ülke ve şehir rehberleri dışında seyahat sırasında yardımcı olacak telefon uygulamaları, mil kazanabileceğiniz kartlar hakkında da bilgi bulabileceğiniz, özellikle de geniş Amerika rehberiyle dikkat çeken bir gezi sitesi.

Tatili hep kendimiz planlayacak değiliz. Eğer yurt dışına daha önce çıkmaysanız seyahat şirketlerinin turlarından yararlanabilirsiniz. Bu turların özellikle rehberlik ve transfer hizmetleri açısından avantajlı yönleri var. Hem kendi gezenlerin hem de turla gezenlerin yazılarını ve gideceğiniz ülkeyle işinize yarayacak ipuçları **www.gezinim.com** adresinde bulabilirsiniz. İskender için Bursa'ya, ciğer için Edirne'ye gidiyoruz da neden çikolata yemek için Brugge'a gitmeyeelim ki? Gurme gezileri son zamanlarda artış gösteriyor. Artık insanlar şarap veya viski tadım turlarına, trüf mantarı gezilerine, sokak yemekleri festivallerine katılıyor. Bu gurme seyahatleri tur şeklinde bazı seyahat şirketlerinde satılsa da turunuzu kendiniz planlayabilirsiniz. Bunun için **www.geziviam.com** sitesi mutlaka göz atmalısınız. İşyerinde açılmayan plaza camından dışarıdaki güneşli havaya bakıp "Benim ne işim var burada? İstifa mektubunu versem, eve gidip bir iki eşyayı toplayam da ilk kalkan uçağa binsem..." hayalini kurarız. Bu hayal biraz ayrıntılı oldu belki ama az çok sizin hayaliniz de buna benziyor. Herhalde. Bunu yapmış insanlara da "Para derdin yoksa yapmak kolay!" der, atar tutarız. Bunu çok para olmadan da başarmış görünen, bu tarz yaşamın zorluklarını da anlatan **www.yoldaki.com**'a bir göz atın. Seyahat ederken yapılabilecek gönüllü işler, bu işlere nasıl başvurulacağı, ne tarz işlerin olduğu ve sizin bu işler için ne kadar uygun olduğunuz gibi sorulara yanıt bulabileceğiniz bir site.

Gezi siteleri hem hayal kurmanız için var hem de onları daha rahat gerçekleştirebilmeniz için.

Nevra İLHAN / nevraihan@gmail.com

MAHALLENİN DELİSİ: JOHN MCAFEE

Intel, McAfee'yi satın aldıktan sadece üç yıl sonra McAfee markasını kaldırıp yerine Intel Security adını verdi. Peki ama neden böyle bir değişiklik gerekti?

John McAfee, Silikon Vadisi'nin parano-yak, şizofren, çılgın çocuğu olarak bilinirdi. Dışarıya yansıttığı karakterinin farkında olup, bunu nasıl kullanacağını iyi bilen birisi. Aynı zamanda son derece zeki ve kendi reklamını yapmada oldukça yetenekli. Bu, onun "rengârenk" yaşam tarzının bir tanımı. İyisiyle kötüsüyle, adının 80'lerin sonlarından beri antivirüs yazılımıyla bir bağı var ve 15 seneden daha fazla süredir piyasada öncülük eden yazılımlardan biri onun adıyla tanınıyor. Fakat her şey değişti. Buna üzücü bir pembe dizi bölümü gibi de denebilir.

McAfee adını, 68 yıllık hayatının sadece 7 yılı boyunca tanıdık: Tam olarak 1987 ile 1994 yılı arasında. Bu tarihlerde, bilgisayarlara yönelik çıkan virüs saldırısını engellemek için geliştirdiği bir temizleme metodundan sonra McAfee Associates adlı bir antivirüs yazılım şirketi kurdu. Örneğin John McAfee, Alvi Kardeşler'in meşhur Pakistani Brain virüsü yüzünden birçok probleme bizzat maruz kalmıştı.

McAfee, ilk antivirüs yazılımını geliştirdiğini iddia eden isimlerden biri değil (Bernd Fix, G Data, Fred Cohen, Ross Greenberg ve Erwin Lanting'in bu konuda iddiaları var.) ama çoğu örnekte olduğu gibi McAfee söz konusu olduğunda da şöhret ve servete giden yol "yenilik yaratmaktan" geçmiyor. Ürününü geniş kitlelere satmanın bir yolunu bulmanız gerekir. Thomas Edison'dan örnek alabilirsiniz; ya da daha dokunaklı bir öykü istiyorsanız, Nikola Tesla'dan.

Şüphesiz becerikli bir programcı olmasına rağmen, John McAfee'nin kariyeri, onu çok yönlü bir dâhiye değil de zıvanadan çıkmış bir Steve Jobs veya Bill Gates'e daha yakın gösteriyor. McAfee kesinlikle "Teknoloji teknoloji içindir." diyen

biri değil, Jobs ve Gates'in iş bilincine sahip ve kâr odaklı bir karakter.

Adı marka olan adam

McAfee, neredeyse yalnızca etrafa müthiş bir paranoya yayma becerisini kullanarak, antivirüs yazılım alanında kısa sürede bir numaralı isim haline geldi. İnsanların teknolojik bilinmezliklere karşı duyduğu korku, ev bilgisayarlarını yükselişi ve henüz yeni gelişmekte olan internet de ekmeğine yağ sürdü.

Yakışıklı, konuşkan ve halka ilişkilerin gücünü iyi bilen McAfee son 20 yıldır basınla birçok oyun oynadı ve oynamaya da devam ediyor. Bunu bazen ürünlerini satmak için yapıyor, bazen kendisine dikkat çekmek için, bazen de bulunduğu yer hakkında yetkilileri yanıltmak için. Ancak son birkaç yıldır hayatında bazı garip ve genellikle de kötü yollar seçmiş olması, yaşam tarzı, hileleri, insanları kandırma ve ego tatminine olan eğilimleri, anlattığı hikâyeye ne kadar inanırsanız inanın, güvenilir biri olarak görülmesini epey zorlaştırdı.

1990'larda şirketinin başarısını "shareware" yazılım modeli üzerine kurdu, Bireysel kullanıcıların yazılımı ücretsiz olarak mesaj panoları ve forumlar üzerinden indirebiliyordu; fakat kullanıcı, yazılımı iş bilgisayarında kullanmak isterse şirketin ücret ödemesi gerekiyordu. McAfee, basındaki ve endüstrideki şöhretini kullanarak satış yapmayı amaçlamıştı.

Sistem gerçekten de işledi: 1990'dan itibaren Amerika'nın en büyük 500 şirketinin yarısı bu yazılımı kullanıyor ve McAfee'ye bol miktarda lisans ücreti ödiyorlardı. 1992'de Michelangelo virüsü ortaya çıkınca McAfee virüsü abartıkça abarttı ve virüsü temizlediği

iddiasıyla müthiş bir gelir elde etti. Aslında Michelangelo, 2000 yılı başında yaşanılacağı düşünülen ve fos çıkan Y2K sorunu gibi önemsiz bir virüstü ama McAfee'ye öyle kâr ettirdi ki şirket 80 milyon dolar değerlemeye NASDAQ borsasına girdi. 1994'de ise McAfee yazılımını, ana üründe kendi adının kullanılmasına devam edilmesi koşuluyla Network Associates'a sattı. O günlerde milyonlarca bilgisayarda yüklü olan yazılım, McAfee'yi güçlü bir marka haline getiriyordu ve bugün bile aynı marka adı kullanılmaya devam ediliyor.

Fakat bizim neslimiz, bilgisayardaki zararlıları temizlemeyi McAfee adıyla özdeşleştiren son nesil olacak. Hem iyi yanılarıyla hem de titizlik gerektiren, zaman harcayan, ekranda pencereler açıp duran, bilgisayar kaynaklarını tüketen kötü yanlarıyla McAfee markası artık tarihe karışıyor. Her şey değişebilir elbette ama markaların bu kadar önem kazandığı bu devirde, neden yazılımın şimdiki sahibi olan Intel, 20 senelik bu markayı silip atmak istiyor? Aslına bakılırsa sebebi anlamak zor değil, o sebebi birlikte açığa çıkarmak için 1983 yılına dönelim.

Çöküş

Bilgisayarının "boot sektörü"ne Pakistanlı iki kardeşin küçük bir deney olarak geliştirdiği o ilk virüs bulaşmadan sadece 3 yıl önce, John McAfee, kokain bağımlısı ve satıcısı olduğunu söylüyor. Üstelik kokain, üniversite yıllarından beri vücuduna giren birçok uyuşturucu maddeden sadece sonuncusuydu. İçki, esrar, asit, DMT... McAfee hepsini

“Yakışıklı, konuşkan ve halka ilişkilerin gücünü iyi biliyor”

kullandığını ve ona rağmen bilişim sektöründe çeşitli önemli pozisyonlarda bulunmaya devam ettiğini iddia ediyor. Aynı zamanda da NASA, Univac ve Lockheed gibi yerlerde iş bulabilmek için sahte bir özgeçmiş kullandığını söylüyor. İyi yalan söylemek ve inandırıcı bir şekilde konuşmak, istediğiniz her şeyi elde etmenize olanak sağlayabilir. McAfee bu konuda inkâr edilemeyecek kadar yetenekliydi ama aynı derecede de perişan haldeydi.

1983'te olaylar son noktaya geliyordu. Artık sağlığı yerinde değildi ve intihar girişiminde bulunmuştu. Daha sonra bir

danışmanlık hizmeti alıp hayatını yeniden yayına oturtmaya başladı. Sonraki 10 yılda kariyerinin zirvesine ulaştı. Hayatının dibe vurduğundan sonra yükselişe geçişinde içki içmediğini ve uyuşturucu kullanmadığını iddia ediyor ama zamanlardaki durumu pek harika sayılmaz ve son 5 yıldır hayatı tekrar düşüşe geçmiş gibi.

2000'lerin ortalarında serveti 100 milyon dolarken, 2008 ekonomik krizi sonrasında geriye yaklaşık 4 milyon doları kaldı. Bu düşüş onu, dünya çapında sahip olduğu ve içinde evlerin de bulunduğu birçok mal varlığını satmaya mecbur bıraktı. Kendisini iflasa sürükleyebi-

McAfee'nin tanınmış kırmızı kalkanlı logosu şimdilik duracak ama ürünler Intel Security ön adını kullanacak.

lecek bir medeni hukuk davasıyla karşı karşıya kaldı ve bu onun ABD'den ayrılıp Orta Amerika'da yer alan Belize adlı ülkeye kaçması-na sebebiyet verdi.

Olayların yaşandığı bu zaman zarfında yaşadığı düşüşle oldukça mimlendi. WIRED dergisi John McAfee ile görüşerek yaşadıklarını Mart 2013'te bir dosya konusu halinde yayımladı. Ardından "John McAfee's Last Stand" (John McAfee'nin Son Çırpınışları) adlı genişletilmiş bir özel sayı da yayımlandı. Bu sayı WIRED'in iPad uygulamasından veya Amazon'dan dijital olarak satın alınabiliyor.

Bilişim sektörünü takip eden herkes, muhtemelen 2012-2013 yılları sırasında ortaya çıkan garip haberleri okumuştur. Bu haberler, John McAfee'nin 17 yaşındaki bir genç kız ve birçok diğer kadınlarla olan ilişkisi, Belize'de gizli bir örgüt kurduğu ve metamfetamin ürettiği şüphesiyle yetkililer tarafından basılması, komşusunun başından vurulmuş halde bulunması, ülkeden ayrıldığında "şüpheli" ilan edilince kaçmaya devam etmesi, Belize'nin başbakanı tarafından "paranoyak, muhtemelen deli" olarak adlandırılması, Vice dergisinin McAfee'nin fotoğrafını konum bilgisini kaldırmadan internette yayımlaması (Bulunduğu yeri ele verdi.) sebebiyle Guatemala'da detaylı araştırma yapılması, sığınma talebinin reddedilmesi, Belize'ye sürülmemesi için sahte iki kalp krizi geçirdiği ve

Products ▾

Advanced Malware Doesn't Have a Prayer

Find, Freeze, and Fix the Most Evasive Threats with McAfee Advanced Threat Defense

[Learn More](#)

About Intel Security
Combining the security

Security Connected
Simplify security with a single

Security Vision Blog
Insights on security trends

sonunda Meksika'dan yasal yollarla Amerika'ya girebildiğini iddia etmesi, kendini nasıl Oregon'da bulduğunu ve sonuncusu ama en önemlisi de Intel'in artıp dayanamayıp bu sorumsuzca olaylardan sonra McAfee markasını kullanmaktan nasıl vazgeçtiği hakkındaydı. Tam bir pembe dizi gibi... Ne çok trajik ne de çok gerçekçi, sadece eğlenceli bir dizi. Tabii McAfee bu olayları kendi açısından biraz farklı anlatıyor ve bunları da kendi sitesinde (whoismcafee.com) okumak mümkün ama McAfee'nin karakteri ve soytarırlıkları, yalanları gerçeklerden ayırtırmamızı oldukça zorlaştırıyor. Acaba sadece istediği yaşam biçimini sürdürmeyi amaçlayan biri mi yoksa kafasında daha kötü amaçlar mı var?

Intel'e gelelim

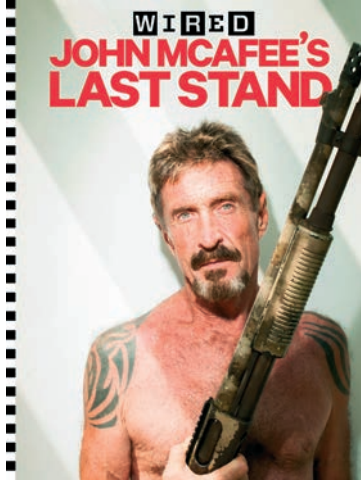
Bizce asıl gizem şu: neden Intel'in McAfee adını değiştirmesi bu kadar uzun sürdü? Intel, markayı 2011'de tam 7,8 milyar dolara satın aldı. Görünüşe bakılırsa, McAfee ile birlikte geliştirdikleri ve aynı yıl duyurulan DeepSafe teknolojisini daha da ileri taşıyarak gelecekteki işlemcilerine daha fazla doğrudan güvenlik tedbiri gömmeyi amaçlıyordu. Çoğu açıdan oldukça başarılı bir satın alma olmuştu ve yeni ürünlerin gelişimi devam ederken McAfee'nin gelirleri de sabit kalmıştı.

Ancak ortada bir sorun vardı ve bu sorun, önceki 1-2 sayfa boyunca anlatmaya çalıştığımız kişiydi. "Sorun", yeniden ilgi odağı olarak medyayla eğlenmek için tam da aynı dönemi seçmişti ve kendi kandi adını taşıyan yazılımı hiç mi hiç sevmiyordu. Geçen sene, John McAfee, yaşantısını ve akli durumunu ortaya koyan, hem eğlendirici hem de keyifli, Intel'in şimdiki McAfee yazılımını epey terbiyesizce eleştiren bir YouTube videosu yayımlandı (youtu.be/bKgf5PaBzyg).

McAfee, yazılımın yeni hali hakkındaki görüşünü oldukça açık bir şekilde dile getiriyordu: "Her zaman orada., hep sizi izliyor... Anlıyor musunuz? Ne zaman şu ... koduğumun bilgisayarını açacak olsam, orada duruyor, beni izliyor. Sanki 15 yıl önce yanlış bir şeyler olmuş gibi. Çok iyi bir yazılımım vardı, onu aldılar ve ne hale getirdiklerini ben bile anlamıyorum..."

Bununla birlikte, McAfee, üzerinde sadece baksırı ve silah askısıyla, genç bayan "asistan"larıyla çevrili ve yüzü beyaz bir tozla kaplıyken verdiği bu "yazılımın tam bir kaynak canavarı olduğu ve yazılımı bilgisayardan kaldırmanın çok zor olduğu" mesajı pek de inandırıcı olamıyor.

Ne gariptir ki, bu yazılımı bize satarak zengin olan John McAfee

WIRED editörü Joshua Davis, McAfee'nin Belize'deki evini ziyaret ederek kapsamlı bir dosya yazdı.

şimdi de bize böyle bir yazılımın son derece gereksiz olduğunu anlatıyor. Önceden hacker'ların onu "asılmaz duvar" olarak tanımladığını iddia etse de şimdi, kendisi bile antivirüs yazılımı kullanmadığını söylüyor. Geçen sene BBC'ye şunları söylemişti:

"Sürekli saldırı altındayım, yine de hiçbir koruma yazılımı kullanmıyorum. Sürekli IP adresimi değiştirerek, kullandığım aygıtlarda isimle bağlantı kurmayarak ve virüs bulaşabilecek sitelere girmeyerek güvende kalıyorum. Mesela porno sitelerine girmiyorum.

“Tam bir pembe dizi gibi. Oldukça eğlendirici, ne çok trajik ne de çok gerçekçi olanından.”

İkincisi, her şeyi hesap ederek hareket diyor. Eğer biri bana e-posta yoluyla bir link gönderirse, önce kişiyi telefonla arayarak mesajın ondan geldiğini teyit etmeden linke girmiyorum.

Böyle yaşamak garip görünebilir ama başka birinin yazılımına güvenmektense kendi aygıtlarıma ve fikirlerime güvenmeyi yeğlerim."

Tüm bu beyin fırtınalarından sonra, Intel'in CES fuarı sırasında duyurduğu marka adı değişimine karşı tepkisini "Beni bu berbat kurumdan ve dünyanın en kötü yazılımından azat ettiği için Intel'e çok minnettarım." şeklinde vermesi ne şaşırtmadık.

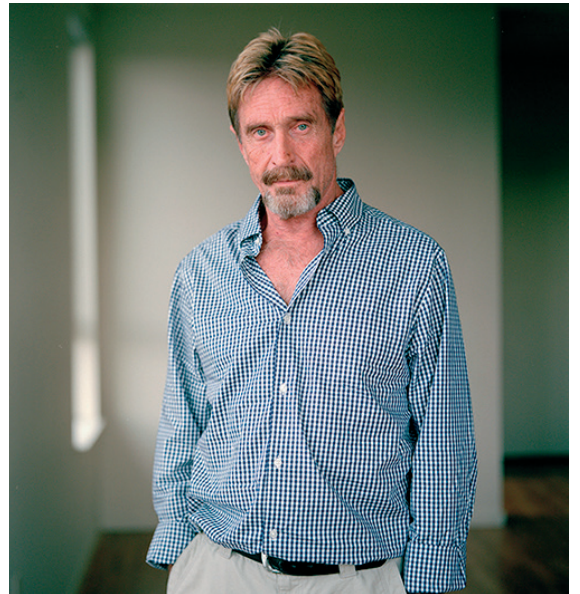
Markası ve kendisi

İleriye bakacak olursak, McAfee markası günden güne unutulacak. Ürün yelpazesi ve alt adları aynı

kalacak ama ön adları artık McAfee yerine "Intel Security" olacak. Bazı eleştirmenler, yonga düzeyinde daha sıkı bir güvenlik tümleştirilmesiyle Intel'in, mobil bilişim alanında ARM karşısında daha fazla başarı sağlama girişiminin bir parçası olduğuna inanıyor. Dolayısıyla yakında bu alanda DeepSafe teknolojisini kullanan daha fazla ürünle karşılaşmayı bekleyebiliriz. Ayrıca Windows masaüstünün sağ alt köşede hep gördüğümüz o meşhur kırmızı kalkan logosunu da görmeye devam edeceğiz.

John McAfee ise görünüşe bakılırsa D-Central adında enteresan bir gizlilik teknolojisi üzerinde çalışıyor. Bu teknoloji, McAfee'nin icat ettiği özel şifreleme yöntemi sayesinde güya devletler tarafından izlenemeyen, merkezi olmayan ve yerleştirilmiş bir ağ kuruyor. Sistemin ilk prototipini muhtemelen bu yıl göreceğimizi söylüyor ama sonuçta bahsettiğimiz kişi John McAfee. Dolayısıyla, neler olacağını kim bilebilir ki? Ne olursa olsun, umarız John McAfee bugünlerde biraz daha huzurlu vakit geçiriyordur. ■

Hazırlayan: Can Barış ÇEVİK

MAYIS YENİ ÇIKAN EĞLENCELİKLER

Düğün Dernek
FİLM 19,00 TL (DVD)
Selçuk Aydemir'in yazıp yönettiği, Ahmet Kural ve Murat Cemcir ikilisinin başrollerinde oynadığı Düğün Dernek, DVD olarak raflarda.

Başka Söze Gerek Yok
FİLM 24,99 TL (DVD)
İkisi de boşanmış olan Eva ile Albert'in ilişkileri onları beklemedikleri bir yere götürüyor. Başrollerde The Sopranos'tan James Gandolfini ve Seinfeld'den Julia Louis-Dreyfus var.

İlhan Erşahin – The Other Side
MÜZİK 17,50 TL (CD)
Başarılı caz müzisyeni İlhan Erşahin'in solo albümü raflardaki yerini aldı. Müzisyene Hüsnü Şenlendirici, Volkan Öktem, Alp Ersönmez, İzzet Kızıl ve Arto Tunçboyacıyan gibi isimler eşlik ediyor.

Black Label Society - Catacombs of the Black Vatican

MÜZİK 10,99 TL (iTunes)

Vokalisti Zakk Wylde'in ülkemizi Metal All Stars festivali dahilinde ziyaret edecek olan Black Label Society 9. stüdyo albümünü geçtiğimiz ay piyasaya sundu. Albüm hem Black Label Society hem de Ozzy Osbourne hayranlarını tatmin edecek. 11 şarkılık albümün deluxe versiyonunda 13 parça yer alıyor. My Dying Time, Angel of Mercy, Scars gibi şarkılar dikkat çekiyor. İstanbul'un metal müzikle dolu bir yaz geçireceğini de göz önüne aldığımızda Catacombs of the Black Vatican'ın bizi sıcak yaz hazırlamak için keyifli bir albüm olduğunu söyleyebiliriz.

Malcolm Gladwell – Davut ve Golyat

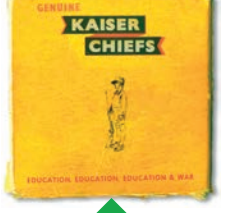
KİTAP 25 TL
Adını kutsal metinlerden alan kitabı Davut ve Golyat, "Olağan Mağluplar İçin Devlerle Savaşma Sanatı" mottosuyla çıktı.

DAVUT VE GOLYAT

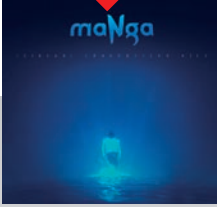
MALCOLM GLADWELL

MaNga – Işıkları Söndürseler Bile

MÜZİK 20 TL (CD)
Türk rock'ının önemli gruplarından MaNga, "Işıkları Söndürseler Bile" ile geri döndü. Ferman Akgül ile Yağmur Sarıgül imzası dikkat çekerken Bize Müsaade Ettim'de MaNga'ya Kenan Doğulu eşlik ediyor.

Kaiser Chiefs – Education, Education, Education & War
MÜZİK 8,90 TL (iTUNES)
İngiliz Rock grubu Kaiser Chiefs'in 5. stüdyo albümü Education, Education, Education & War, geçtiğimiz ay piyasaya çıktı. Albümde 10 şarkı bulunuyor.

AYDIN BOYSAN – İNSAN SUYU ZAMAN NEHRİNDE AKIYOR
KİTAP 14 TL
Boysan'ın 30 yıllık yazarlık geçmişinden derleyerek ve okuyucuyu bir yolculuğa çıkardığı kitap, Türkiye İş Bankası Yayınları'ndan çıktı.

Bu sayfadaki fiyatlar dr.com.tr ve hepsiburada.com sitelerinden derlenmiş internet satış fiyatlarıdır.

BENİM DÜNYAM

Karanlığı Görebilenlere...

FİLM 22,49 TL (DVD)

Başrollerini Uğur Yücel ve Beren Saat'in üstlendiği Benim Dünyam, 1950'li yılların Büyükkadası'nda geçiyor. İki yaşındayken geçirdiği bir rahatsızlık nedeniyle hem görme hem de işitme engelli olan ve bu nedenle hiçbir kavramı bilmeyen, çevresiyle tamamen uyumsuz bir çocuk olan Ela ile onu iyileştirmeye hayatını adan Mahir Hoca'nın sıra dışı, umut, azim ve fedakârlık öyküsü Benim Dünyam'da işleniyor.

Sinemalarda oynadığı süre boyunca büyük ilgi gören filmin işitme engelliler için Türkçe altyazı seçeneği bulunduğunu da hatırlatalım. Filmin yönetmenliğini de başrol oyuncularından Uğur Yücel üstleniyor.

PROGRAMLAMAYA GİRİŞ

Her bilgisayar kullanıcısı en azından programlamanın mantığını bilmeli. Üstelik programlama öğrenmek için çok doğru bir zamandayız.

Çevremizde birçok “akıllı” cihaz olsa da o eski, büyük bilgisayarlarda hoşumuza giden şeyin ne olduğunu unutmamak gerek. Düşünüyoruz da, bu temel fark tek bir kelimeyle özetlenebilir: hâkimiyet. Her ne kadar iPad’le, Android telefonla ya da web tarayıcınızla çok zaman geçerseniz de asla cihaza hâkim olamıyorsunuz. Öğrenilecek ve yapılabilecek çok fazla şey yok. Ancak bilgisayar öyle mi? Çok farklı. Bilgisayar derine iniyor.

Bilgisayara hâkim oldukça tüm sınırları aşıyorsunuz. Önce bilgisayarla birlikte gelen yazılımları değiştirmekle işe başlıyorsunuz. Komut satırını öğreniyor ve işletim sisteminde değişiklikler yapıyorsunuz. Kendi bilgisayarınızı topluyor ve hızını ölçüyorsunuz... Tüm bunların ardından bilgisayarın hâkimi olmakla aranızdaki tek bir engel kalıyor: programlama öğrenmek.

Peki kod yazmak neden bilgisayar uzmanlığının son aşaması? Çünkü programlamayı öğrenmek siz ve bilgisayarınız arasındaki duvarı yıkıyor, masaüstünün altında neler döndüğünü gerçekten anlamınızı sağlıyor. Tüm felsefi söylemlerin yanında, programlama becerisine sahip olmak gerçekten iyi bir şey. Bilgisayarınızdaki bir süreci otomatikleştirmek ya da bir aile dostunuzun web sitesi için küçük bir web uygulaması mı geliştirmek istiyorsunuz? Kodlama yapabilmek büyük bir fırsat olarak karşınıza çıkıyor. Kim bilir, belki para bile kazanırsınız.

Programlama öğrenmek bir saatte yapabileceğiniz ya da bir hafta sonu gerçekleştirebileceğiniz bir şey değil. Bambaşka bir şekilde düşünmeyi öğrenmelisiniz. Bunu yapmak için de sabırlı olmalı ve yaptığınız işe kendinizi adanmalısınız. Bu süreç aynı zamanda çok eğlenceli. Bu dosya konumuzda programlamadaki en önemli kavramlardan bazılarını hızlıca bakacak ve sizi kodlama maceranızı başlamak için kullanabileceğiniz kaynaklara yönlendireceğiz.

TEMEL BİLGİLER

PROGRAMLAMANNIN ABC'Sİ HAKKINDA SORULAR VE CEVAPLARI

Her bilgisayar kullanıcısı en azından programlamanın mantığını bilmeli. Üstelik programlama öğrenmek için çok doğru bir zamandayız.

PROGRAMLAMA DİLİ NEDİR?

Programlama dili, bilgisayara programı çalıştırdığında ne yapması gerektiğini nasıl ifade edeceğimizi belirleyen bir kurallar dizisidir. Kullanılabilecek tonlarca programlama dili var ancak ticari veya kişisel programların çoğu C/C++, Java, C#, Python ve diğer birkaç çekirdek dil gruplarından biriyle yazılmıştır. Modern programlama dilleri birçok temel kavramı ve bazı söz dizimi (sentaks) kurallarını paylaşır. Bu yüzden ikinci, üçüncü, dördüncü programlama dilinizi öğrenmek ilk programlama dilini öğrenmekten çok daha kolaydır.

BİR PROGRAMLAMA DİLİNİ BAŞKA BİR DİLDEN FARKLI KILAN NEDİR?

Her programlama dili kendi güçlü ve zayıf noktalarına sahiptir. C ve C++ düşük seviyeli dillerdir, yani C dilinde yazılmış bir kod, işlemcinin anladığı makine diline daha yakındır (bkz. aşağıdaki kutu). Düşük seviyeli diller daha hızlı, daha etkili yazılımlar oluşturabilirler; bu yüzden performansın hayati önem taşıdığı yerlerde kullanılırlar, örneğin bir işletim sistemi programlarken ya da 3 boyutlu oyun motoru yaratırken. Java ve Python gibi yüksek seviyeli diller, programlamayı kolay diller olma avantajına sahiptir ve yüksek seviyeli dillerde aynı program çok daha kısa kodlarla yazılabilir.

PEKİ EN İYİSİ HANGİSİ?

En iyi dil diye bir şey yok. Sizin için en iyi olan, ne tarz programlama yapmanız gerektiğine göre değişir. Eğer doğal Windows programları yazmak istiyorsanız C# kullanırsınız, karmaşık web uygulamaları yazmak istiyorsanız Ruby daha iyi bir seçim olabilir, eğer geleceğin John Carmack'ı olmak istiyorsanız C ile başlamanız gerekir.

CİDDEN HANGİ DİLLE BAŞLAMALIYIM?

İşin sırrı “Hangi dille başlasam?” diye çok telaşa düşmemekte. Öğreneceğiniz en önemli şey temel kavramlar olacak ve bu kavramlar neredeyse her programlama dilinde aynı. Veri yapılarını, koşulları ve döngüleri kullanarak kodu nasıl yönlendirebileceğinizi öğreneceksiniz. Programı okunabilir ve düzenlenebilir şekilde yapılandırmayı öğreneceksiniz. Tüm bunları yaptıktan sonra söz dizimi hakkında birkaç şey öğrenip yeni bir dil öğrenmek çok da zor bir iş değil.

Ancak gerçekten bir öneri istiyorsanız JavaScript ile başlayabilirsiniz. Öğrenmesi kolay bir dil ve pratik uygulamaları mevcut. En iyi yanı da söz diziminin C# ve Java gibi daha güçlü dillere çok benziyor olması. Bu sayede ileride bu dillere geçiş yapmanız oldukça kolay olacak.

HTML BİR PROGRAMLAMA DİLİ Mİ?

Pek sayılmaz. HTML bir işaretleme dili, yani bir web sayfasındaki içeriği tanımlamak için kullanılıyor. HTML'in kendine has bir söz dizimi (kodları ne şekilde yazmak zorunda olduğunuzu gösteren kuralların tümü) olsa da HTML kodları “anlam” taşımaz. HTML dosyaları çalıştırılmaz, işlenir. Her ne kadar durum böyle olsa da eğer HTML biliyorsanız bir bilgisayar dilinde deneyim sahibisiniz demektir, bu da programlamaya daha kolay geçebileceğiniz anlamına gelir.

IDE NEDİR?

İngilizce “tümleşik geliştirme ortamı” (Integrated Development Environment) kelimelerinin kısaltması olan IDE, programcıların program yazmak için kullandıkları yazılım paketleridir. Genelde kaynak kodu yazmak için özelleştirilmiş bir metin editörüne sahiplerdir ve aynı metin editöründe programınızı test edebilir ve hata ayıklayabilirsiniz. En popüler iki IDE, Eclipse (açık kaynaklı, ücretsiz, www.eclipse.org) ve Microsoft Visual Studio'dur (pahalı ama C, C# ve BASIC dillerinde programlama yapmanızı sağlayan Express sürümü ücretsiz).

KODLAR NASIL ÇALIŞIR?

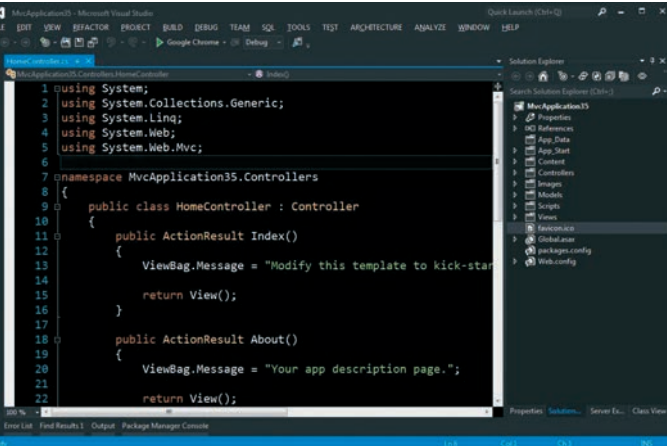
JavaScript gibi yüksek seviyeli bir dilde program yazdığınızda yarattığınız belge aslında bilgisayarın düşük seviyeli donanımının anlayabileceği bir şey değildir. İşlemcinin çalıştırabileceği komutların sayısı çok kısıtlıdır. Bunlar arasında toplama, çıkarma, sayıları belleğe gönderip bellekten çekme gibi şeyler bulunur. Bu komutlar, aslında işlemcinin içinde fiziksel olarak mantık kapısı şeklinde organize edilmiş transistörlerde işlenir. Tüketicilerin satın aldığı her 64 bitli işlemcide bulunan x86-64 seti gibi modern setler her ne kadar çok büyük ve karmaşık olsalar da doğrudan işlemci için programlama yapmak (makine

dili gibi çok düşük seviyeli bir dil kullanarak) çok zorlu ve yavaş bir süreçtir.

Yüksek seviyeli diller size teknik ıvr zıvrkların çoğunu unutturacaktır. Örneğin yüksek seviyeli bir dilde sistem belleğinde neler olup bittiğine çok kafa yormadan değişkenleri istediğiniz gibi tanımlayabilir ve kullanabilirsiniz. Makine dilinde ise verileri bellekte nasıl kullanmak istiyorsanız ona göre elle atamalı ve işiniz bittiğinde belleği temizlemelisiniz.

Yüksek seviyeli bir dilde oluşturduğunuz bir programı işlemcide çalıştırmak için bir derleyiciye ihtiyacınız vardır. Derleyici, kodunuzu en iyi hale getirerek makine

tarafından okunabilir ve çalıştırılabilir bir dosyaya dönüştürülür. Java gibi bazı dillerse derlenmez ancak yorumlanır, yani kaynak kodun kendisi dağıtılır ve son kullanıcının bilgisayarında derlenir. Yorumlanan bir dilin olumlu yanı tek bir dosyayı Windows'ta, OS X'te ya da Linux'ta çalıştırabilmenizdir. Olumsuz yanı ise dosyayı çalıştırmak isteyen bilgisayarda yorumlayıcının bulunması şartıdır. Henüz Java yüklenmemiş bir yeni bir bilgisayarda Java uygulaması çalıştırmaya çalışanlar bunu iyi bilir.

Piyasadaki en gelişmiş IDE'lerden biri olan Visual Studio neredeyse tüm Windows programcıları tarafından kullanılıyor.

HEMEN PROGRAM YAZMAYA NASIL BAŞLARIM?

Maaalesef programlama dillerinin çoğunda kodlama-ya başlamak biraz zor olabiliyor. Genelde bir SDK (Software Development Kit: Yazılım Geliştirme Kiti) kurmalı ve ayarlarını yapmalısınız ve bazen bir IDE de kurmanız gerekebilir, bu sayede yeni bir dilde kod yazıp derleyebilir hale gelirsiniz. Çok zor olduğu söylenemez ama 15-30 dakikanızı Google'da seçtiğiniz dil hakkındaki rehberleri okuyarak ve ayar yaparak geçirmeye hazır olun.

Neyse ki JavaScript başlamak için oldukça kolay bir dil. Hatta www.jsfiddle.net gibi web tabanlı kodlama ortamlarını kullanarak hemen kodlamaya başlayabilirsiniz. Tarayıcıda çalışan IDE ciddi programlama projeleri için iyi bir çözüm değil ama başlangıç için fena sayılmaz. JavaScript ile kodlamaya başlamak için interaktif ortamda düzenlenen derslere www.codecademy.com adresinden bakabilirsiniz (İngilizce).

PROGRAMLAMANNIN 170 YILI

KODLAMA TARİHİNDEKİ EN ÖNEMLİ ANLAR

1842 – İLK PROGRAMCI

Şair Lord Byron'un kızı Ada Lovelace, Charles Babbage'ın Analitik Motoru için bir algoritma ifade eden delikli kart diyagramını geliştirdi. Makine bir türlü tamamlanamadığı için o algoritma hiç çalıştırılmadı ama diyagram, tarihteki ilk bilgisayar programı kabul edilir.

1954 – İLK MODERN PROGRAMLAMA DİLİ

İlk yüksek seviyeli programlama dili FORTRAN, programcıların denklemleri çok daha kısa şekilde ifade etmelerine izin verdi. 60 yıl sonra bile FORTRAN matematik ve bilim alanında hâlâ yaygın kullanıma sahiptir.

1978 – C'NİN DOĞUŞU

Ken Thompson ve Dennis Ritchie, C programlama dilini anlatan bir kitap yayımladı. C, dünyada tüm zamanların en çok kullanılan dili oldu ve günümüzde hâlâ kullanılan birçok programlama dilinin çıkış noktasıdır.

1995 – WEB'İN İLK DİLİ

Sun Microsystems, Java programlama dilinin ilk sürümünü yayımladı. Dil, ilk web tarayıcılarında kullanılması sayesinde kısa sürede yayıldı ve günümüzde en popüler dillerden biri olarak varlığını sürdürmekte.

ÖNEMLİ KAVRAMLAR

BU KAVRAMLARI BİLİRSENİZ İSTEDİĞİNİZ DİLDE PROGRAMLAMA YAPMAK İÇİN HAZIR DURUMA GELİRSİNİZ.

DEĞİŞKEN

Programlamadaki değişkenler (variable), lisedeki matematik derslerinden hatırladığınız "X"lerden biraz farklı. Programlamada bir değişken boş bir kutu gibidir. Bu kutunun içine programınızda kullanmak istediğiniz sayı, kelime veya diğer bilgi ya da bilgi yapısı gibi şeyleri koyabilirsiniz. Program çalıştığı sürece değişkenin değerini okuyabilir ve değiştirebilir, bu sayede veriyi takip edebilir ve verinin üzerinde istediğiniz gibi oynamalar yapabilirsiniz.

Değişkenler programın yapıtaşdır ve her programda satırların çoğunda çeşitli formlarda değişkenler bulunur.

Python gibi bazı dillerde tek bir değişken başlangıçta belli bir türde veri içerirken (örneğin sayı) daha sonra başka bir türde veri içerebilir (örneğin kelime). C ve C# gibi diğer dillerde ise değişken, bir türde tanımlanır ve program boyunca yalnızca o türde veri barındırır. Statik tipli diller ile dinamik tipli diller arasındaki fark budur.

KOŞUL

Çoğu program önüne gelen her şeyi almaz, belirli türdeki kullanıcı girdilerini kabul eder. Bunun getirdiği belirsizlikle başa çıkmak için ise esnek kod yazabilmemiz gerekir. Esnek kodlar yazabilmek için de koşullara ihtiyacımız var.

Koşullar (conditional), kodun dallandığı yerlerdir. Çoğu modern dilde koşullar karşımıza if ifadesi şeklinde çıkmaktadır, bu ifade de değeri doğru ya da yanlış olan bir değişkene (Boolean değişkeni) ve bir kod bloğuna katılır. Kısacası if ifadesi şöyle bir komut verir: "Eğer bu Boolean değişkeninin değeri doğruysa aşağıdaki kod blokunu çalıştır, değilse bu kodları atla."

Çoğu dilde if ifadeleri ayrıca "else" ifadesi de içerebilir, bu da yalnızca Boolean değişkeninin değeri yanlışken çalıştırılacak ikinci bir kod bloku yazmanıza izin verir. Örneğin arka sayfadaki 99SiseBira adlı fonksiyon "yas" değişkeninin 18'e eşit ya da büyük olup olmadığını denetler ve "icecek" değişkenine yaşa uygun bir değer verir.

DÖNGÜ

Hangi kodun önce çalıştırılacağına sırasını kontrol etmenin bir diğer yolu da döngü (loop) kullanmaktır. if ifadesi bir kod bloğunun çalıştırılıp çalıştırılmayacağını belirlemenizi sağlarken, döngüler aynı kod bloğunun birden fazla defa çalıştırılmasına izin verir.

Çeşitli döngüler mevcuttur ancak hemen her programlama dilinde görebileceğiniz iki döngü, while döngüsü ve for döngüsüdür.

While döngüsü ifadeye çok benzer. While döngüsüne bir Boolean (doğru veya yanlış) ifadesi eklediğinizde ifade doğru olduğu sürece döngü tekrarlanmaya devam eder. Kısacası "ifade doğru olduğu sürece çalışmaya devam et" demektir. Bunun bir sonucu olarak da döngü kodunun içindeki bir şey Boolean ifadesini yanlış yapmak zorundadır. Bu olmazsa, döngü sonsuza kadar devam eder ve bitmez.

Örneğin aşağıdaki kod 10 kere "merhaba" yazacak ve duracaktır:

```
while(x < 10) {
    x = x + 1;
    print("merhaba");
}
```

Burada x değişkenini döngü sayacı olarak kullandığımızı ve döngünün kaç kez çalışacağını bu değişkenle kontrol ettiğimizi fark etmişsinizdir. Diğer sık kullanılan döngü çeşidi olan for döngüsü, kendinden sayaçlı bir while döngüsüne benzetilebilir. Aşağıdaki gibi, döngünün kaç kez çalışacağını doğrudan söylemeniz yeterlidir:

```
for(int x; x < 10; x = x + 1) {
    print("merhaba");
}
```

for sözcüğünden sonraki kısım sayacı ifade eder. "x dediğimiz bir tamsayıyla başla ve x 10'dan küçük olduğu sürece döngüye devam et. Her döngü sonunda x değişkeninin değerini 1 arttır." anlamına gelir.

FONKSİYON

Programın akışını kontrol etmenin en güçlü yolu, bir kodu yeniden kullanmanızı sağlayan fonksiyonlardır. Fonksiyonlar (function), bir isim verdiğiniz kod bloklarıdır ve yeniden kullanılabilir özelliğine sahiptirler. Örneğin aşağıdaki gibi "OnceMerhabaSonraGüleGüle" adlı bir fonksiyon yaratalım:

```
void OnceMerhabaSonraGüleGüle()  
{  
    print("merhaba");  
    print("güle güle");  
}
```

Eğer kodunuzda bu fonksiyonu aşağıdaki gibi art arda üç kez yazarsanız program çıktınız "merhaba güle güle merhaba güle güle merhaba gülegüle güle güle" olacaktır:

```
OnceMerhabaSonraGüleGüleYazdir();  
OnceMerhabaSonraGüleGüleYazdir();  
OnceMerhabaSonraGüleGüleYazdir();
```

Fonksiyonlar ayrıca değişkenleri girdi olarak alıp, çıktı olarak verebilirler. Örneğin bir sayıyı girdi olarak alıp, o sayının karesini çıktı olarak veren bir fonksiyon yazabilirsiniz. Şöyle olacaktır:

```
int Kare(int KaresiniAl)  
{  
    return KaresiniAl * KaresiniAl;  
}
```

"return" kelimesine dikkat ettiniz mi? Bu kelime, ardındaki değeri kodun fonksiyon parçasına geri döndürür.

```
print(KaresiniAl(5));
```

şeklinde bir fonksiyon bw ize 25 değerini verecektir.

ÖRNEK KOD

Aşağıdaki örnek program, rafta kaç şişe içecek kaldığını kullanıcının yaşına uygun olarak söyleyecektir.

```
function 99Siselcecek (int yas) {  
    var kalanSise = 99;  
    var icecek;  
    if (age >= 18) {  
        icecek = "bira";  
    } else {  
        icecek = "kola";  
    }  
    while (kalanSise > 0)  
    {  
        print ("Rafta " + kalanSise + " şişe " + icecek + " kaldı");  
        kalanSise = kalanSise - 1;  
    }  
}
```

SÖZ DİZİMİ

Noktalama işaretleri ve şifreli gibi duran kelimelerle örülü bir sayfa görmek programlamadan soğumanızın sebebi olabilir. Neyse ki birçok programlama dilinde söz dizimi (syntax), hatırlamanız gereken birkaç noktalama kuralından ibaret ve çoğu programlama dilinde söz dizimi kuralları benzerlik gösteriyor.

Her ne kadar kullanacağınız semboller ve bileşenler programlama yaptığınız dile göre değişiklik gösterse de burada bu sembollerden bazılarını bulabilirsiniz:

NOKTALI VİRGÜL: Noktalı virgül, çoğu programlama dilinde günlük dilde kullandığımız nokta görevini görür ve her satırın sonunda bulunur. Önemlidir çünkü kod yazarken satır atlamak okunabilirliği arttırsa da kodun çalışmasında etki göstermez. Bu işi noktalı virgül yapar.

PARANTEZLER: Parantezler fonksiyonlardan sonra kullanılır ve fonksiyonun parametrelerini ya da girdilerini içerirler. Liseden hatırlayacağınız f(x) fonksiyonundaki parantezden hatırlayabilirsiniz.

KÜME PARANTEZLERİ: "{}" şeklindeki küme parantezleri çoğu dilde (özellikle de C'den türeyen dillerde) kod bloklarını gruplamak ve kapatmak için kullanılır. Sayfalardaki kontrol yapılarının (if ifadeleri, döngüler ve fonksiyonlar) ardından o ifadelerin işaret ettiği grupları belirtmek için kullanılırlar.

GİRİNTİLER: Her kontrol yapısı birbirinin içine girdiği için kodlar hiyerarşik bir yapı alır. Belirli bir kod satırı bir if ifadesinin içinde yer alabilir, o if ifadesi de başka bir ifadenin içinde yer alabilir, bu kod parçası da bir fonksiyonun parçası olan bir döngünün içinde yer alabilir. Yani kontrol etmesi çok zordur. Bunu kolaylaştırmak için kodlar belirli girintilerle (satır başındaki boşluklar) yazılır. Bir kod ne kadar çok girintiyle yazılmışsa o kadar alt düzeyde yer alır. Girinti, çoğu dilde sadece okunabilirliği arttırsa da bazı dillerde (örneğin Python) kodların gruplandırılmasında yer alıp küme parantezleri yerine kullanılır.

GELİŞMİŞ BİLGİLER: NESNE YÖNELİMLİ PROGRAMLAMA

BÜYÜK RESME BAKMA VAKTİ GELDİ.

Şimdiye kadar konuştuğumuz araçları kullanarak değişkenleri birçok şekilde manipüle eden fonksiyonları geliştirebilirsiniz ki bu da yazmak istediğiniz tüm programların temelini oluşturur. Ancak programın karmaşıklığı arttıkça kodu sadece o kavramları kullanarak düzenli bir halde tutmak ve kolayca anlamak zorlaşır. Örnek verelim: Bir bankanın müşteri hesaplarının kaydını tutabilmesi için bir program geliştireyorsanız yüzlerce fonksiyon ve binlerce değişken kullanmanız gerekir. Bileşen sayısının bu kadar fazla olması program parçalarının ve genel olarak büyük yapıların nasıl çalıştığını sizin için anlaşılmaz kılar.

Nesne yönelimli programlama (NYP) tam da burada devreye giriyor. NYP, değişkenleri ve fonksiyonları bir araya getirip sınıf (class) oluşturmanızı sağlayan bir paradigmadır. NYP’de genel olarak çeşitli nesneleri ya da kavramları modellemek için sınıflar kullanılır. Banka örneğine geri dönecek olursak, “Hesap” adında ve bir kullanıcı hesabını simüle eden bir sınıf oluşturarak işe başlayabiliriz. Sınıflar değişkenlerden ve fonksiyonlardan oluşur. Bir sınıfa dahil olan fonksiyonlara “metot” denir. Öyleyse bir hesabın ihtiyacı olan değişken ve metotları belirleyerek işe başlayabiliriz. Değişken olarak hesap numarası, hesap sahibinin adı ve hesap bakiyesini kullanabiliriz. Metod olarak da para yatırma (“bakiye” değişkenini artırma) ve para çekme (“bakiye” değişkenini azaltma) işlemlerine ihtiyacımız olacak.

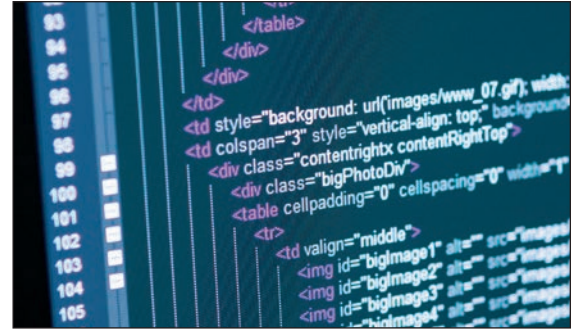
Bir sınıfı tanımladıktan sonra bu sınıfı modellediğiniz her nesne için örneklemelisiniz. Banka örneğinde düşünecek olursak bankanın her müşterisi için bir

hesap örneği oluşturmamız gerekir, böylece her müşterinin hesap numarası ve bakiyesi olur.

İşin içine girinceye kadar oldukça karmaşık görünse de NYP’nin temel mantığı onlar, yüzler ve binlerce nesneden oluşan bir sistem kurarak bu nesnelerin birbiriyle etkileşip istediğiniz etkiyi yaratmasını sağlamaktır.

Nesne yönelimli programlama, kullanılan tek programlama paradigması değil ancak en çok kullanılanı. Sınıf, nesne ve metotların temel kavramlarını anlamak Java, C# ve Python gibi dilleri kolayca öğrenmenizi sağlayacaktır.

“NYP, belirli kavramları modellemenizi sağlayan bir paradigma”

KODLAR NASIL ÇALIŞIR?

UNITY

Oyun yapımıyla pek ilgilenmiyorsanız devrim niteliğindeki oyun motoru Unity’yi duymamış olabilirsiniz. Neden Unity diye soracak olursanız iki sebep var. İlki, Unity’nin 3D ve 2D oyun yapmak için güçlü ve esnek bir motor olması. Unity düşük seviyedeki grafik ve fiziksel işleme işlemlerinin üstesinden geliyor, siz de odak noktanızı yüksek seviyeli oynanış özelliklerine çekebiliyorsunuz. Unity’de JavaScript ve C# dillerinde programlar yaratabiliyorsunuz ve yarattığınız oyun PC’den tutun da PlayStation ve iPhone’a kadar hemen her platformda çalışabiliyor.

İkinci ve daha güçlü sebepten Unity’nin ücretsiz olarak sunulması. Önceden kaliteli bir oyun motoru için on binlerce dolar ödemeniz gerekirken Unity profesyonel kalitede oyunları ücretsiz olarak yaratabilmenizi sağlıyor. Kullanmak için ödeme yapmanız gereken birkaç özellik var ama ihtiyacınız olan temel araçların hepsi ücretsiz sürümde de sunuluyor.

Unity ile işe koyulmak için www.unity3d.com adresini ziyaret edin ve ücretsiz geliştirme ortamını indirin. Unity’yi nasıl kullanacağınıza dair internette birçok kaynak bulabilirsiniz. Geliştirme ortamı da zaten örnek projeler ve kullanım kılavuzuyla geliyor.

Ücretsiz Unity oyun motoru, sürükle-bırak mantığıyla çalışan 3B arayüzünü JavaScript ve C# kodlarıyla birleştiriyor.

KENDİNİZİ EĞİTİN

ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLARI KULLANARAK İSTEDİĞİNİZ TEMPODA PROGRAMLAMA ÖĞRENİN.

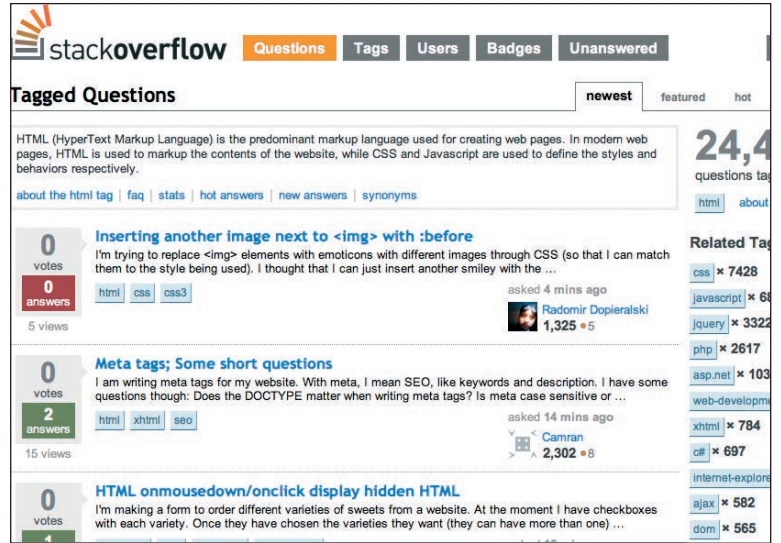
Önceki sayfalarda mantıktan, söz diziminden ve yapıdan bahsettik; yani programlama yapabilmeyi için gereken üç şeyden. Eğer her şey kavrayabildiyse- nize şimdi basit programlar yazacak kadar bilginiz vardır. Zamanla geri kalanını da öğrenirsiniz. Eğer hâlâ kafanızda birçok soru işareti varsa telaş yapma- nıza gerek yok, programlama ancak denendiğinde daha iyi öğrenilen bir şey. Deneyim kazanmak için yapmanız gerekenleri sizin için listeledik. İngilizce kaynaklar çok fazla ama Türkçe kaynaklar da yok değil.

CODEACADEMY

CodeAcademy, İngilizce bilen ve sıfırdan başlayanlar için en iyi kaynaktır. İnteraktif eğitimleri sayesinde programlamanın temellerini birer birer öğrenebilirsiniz. Her derste doğrudan tarayıcınız üzerinde çalışan kodlar yazacaksınız ve parça parça öğreten dersler ile kaybolmuşluk hissi yaşamayacaksınız. CodeAcademy’de JavaScript, Python ve Ruby gibi birçok dili öğrenebilirsiniz. Profesyonel programcı olmanız için gereken her şeyi öğrenmeyeceksiniz ancak dilin genel yapısını öğrendikten sonra gerisini kendiniz de öğrenebilirsiniz.

STACK OVERFLOW

Bir dile başladıktan sonra daha karmaşık sorularınıza cevap arıyorsanız **StackOverflow.com** adlı site, programcıların birbirlerine soru sorduğu ve cevap

Stack Overflow çok kullanıcı dostu olmasa da programcılar için eşsiz bir kaynak olarak ün saldı.

verdiği yapıyla imdadınıza koşabilir. Hemen soru sormayın, önce arama fonksiyonu ile sitede daha önceden sorulmuş soruları arayın. Sizden önce başka biri aynı soruyu muhtemelen sormuştur. Bu arada StackOverflow.com’un da İngilizce olduğunu unutmayın.

GOOGLE

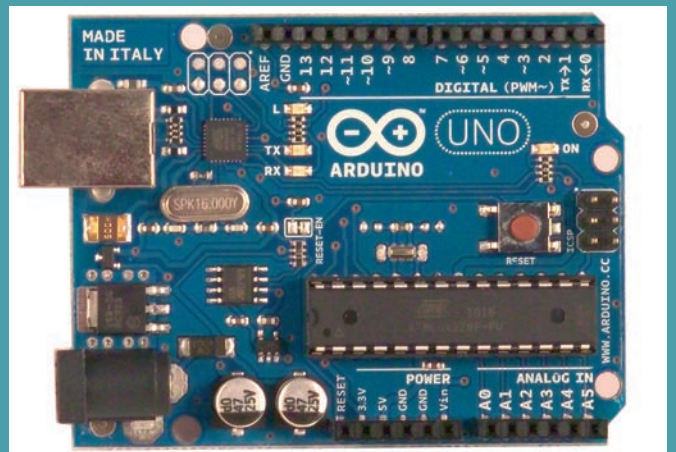
Elbette Google hemen her çeşit problemin çözümünü sunuyor ama iş programlamaya gelince Google daha bir faydalı. Belki de Google arama motorunu geliştiren kişiler programcılar olduğu için böyledir. Google, bir programlama dilini anlatan belgeleri bulmak için mükemmel bir kaynak. Son olarak, programlama öğrenmede işin sırrı pes etmemekte. Bu makalede bahsettiğimiz kavramlar programlamayı biraz anlatır nitelikte, ancak kafanızda oturmeyen şeyler varsa da endişelenmeyin. Acele etmeyin, çevrimiçi kaynakları kullanın, gerekirse birkaç kitap satın, bir bakmışsınız öğrenivermişsiniz.

ARDUINO

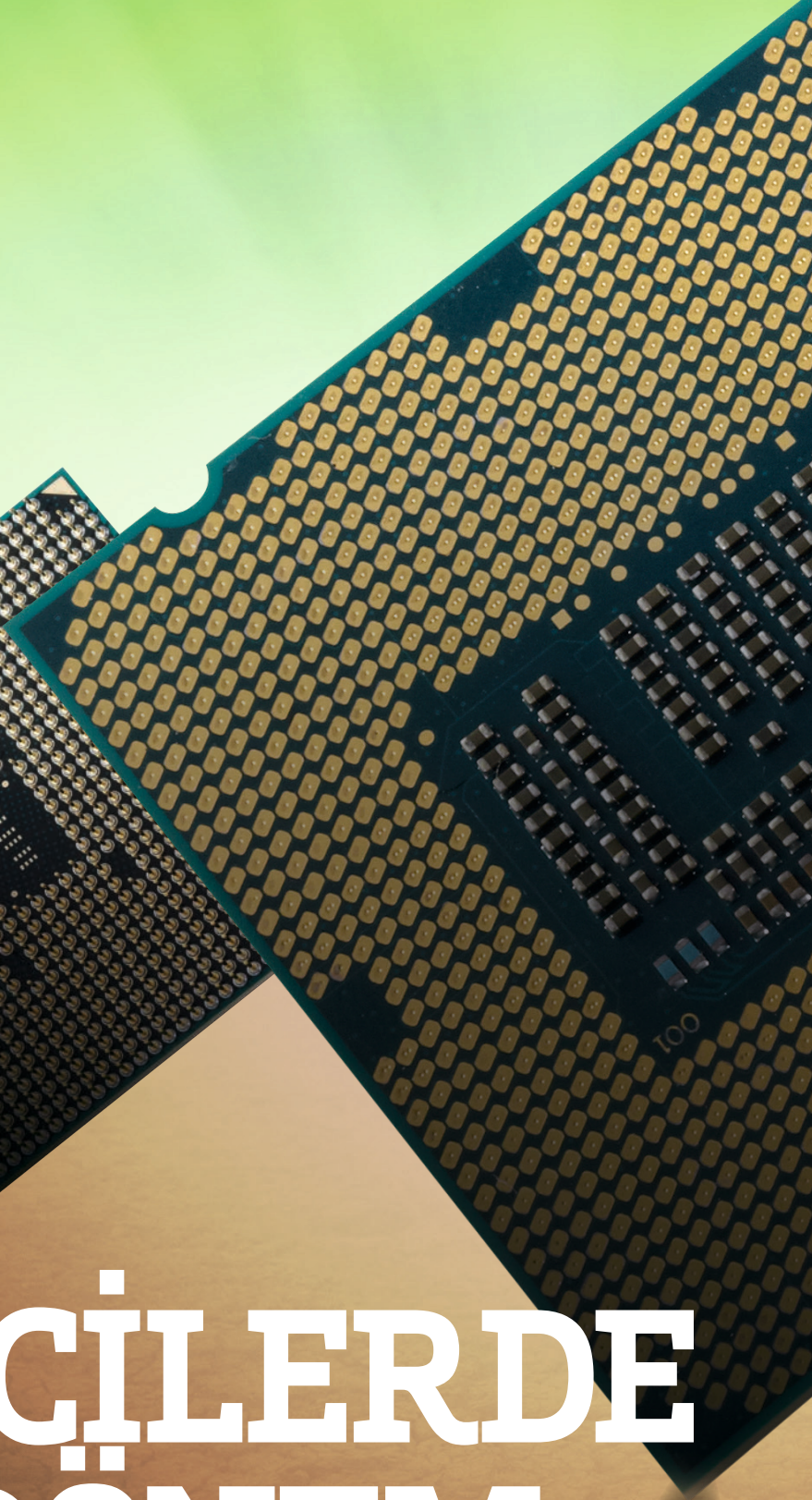
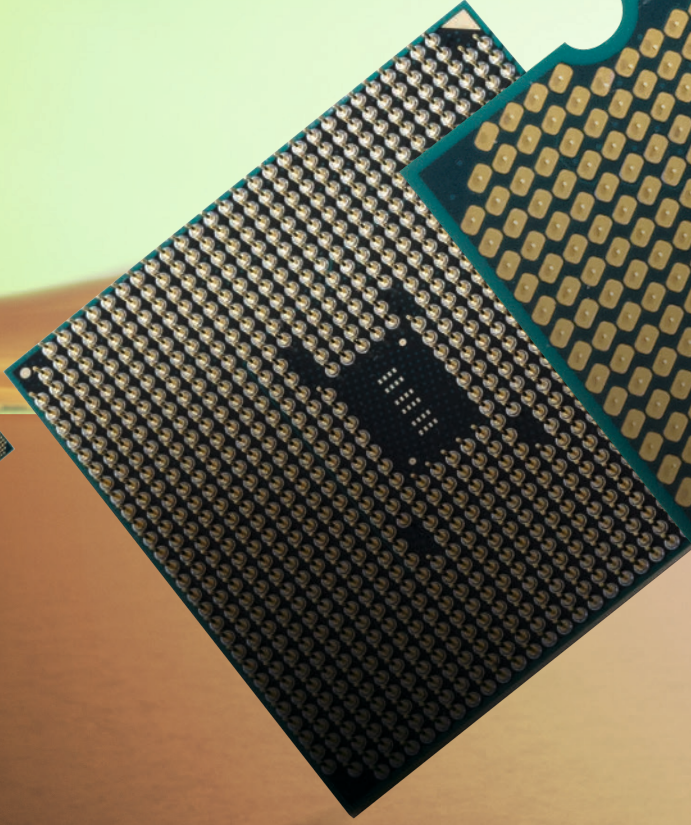
Eğer fiziksel şeyleri daha fazla seviyorsanız Arduino ya da Raspberry Pi gibi mikrokontrolcüler ile gerçek dünyadaki cihazları kontrol eden yazılımlar geliştirebilirsiniz. Bu mikrokontrolcüler küçük ve pahalı olmayan işlemciler ve bilgisayar üzerinden programlanabiliyorlar. Mikrokontrolcüler motor, sensör, ışık gibi şeylere bağlayarak çeşitli robotlar yaratabilirsiniz.

Özellikle Arduino mükemmel bir belge ve kullanım kılavuzu arşivine sahip. **arduinoturkiye.com** adresinde Türkçe bilgiler var. **robotistan.com**, **pcdukan.com**, **robobweb.net** gibi adreslerden basit Arduino UNO kartını 65-70 TL fiyatla bulabilirsiniz. Örnek betikler de içeren geliştirme ortamını ise **www.arduino.cc** adresinden indirebilirsiniz. Geliştirme ortamı, JavaScript’ten daha zor olan C programlama dilini kullanıyor, ancak belgelendirmesi iyi yapıldığı için ve Arduino projeleri için makineler tarafından daha kolay okunan bir dil kullanmak gerektiğinden bu daha iyi.

Daha ne bekliyorsunuz? Bir şeyler yapmaya başlayın!

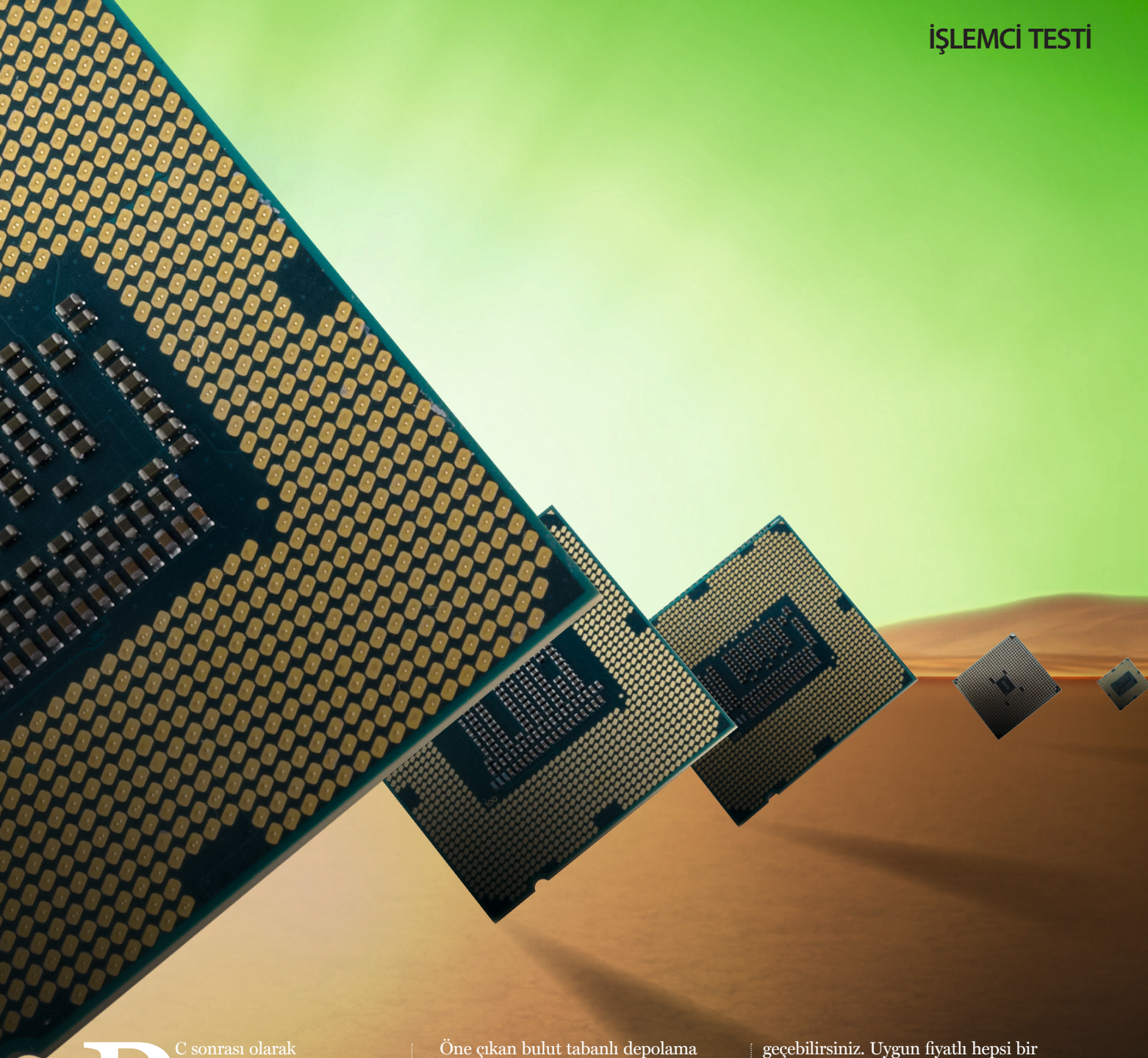

Arduino kartında bir mikrokontrolcü yonganın yanında girdi ve çıktı portları bulunuyor.

İŞLEMCİLERDE YENİ DÖNEM

AMD'NİN YENİ FUSION İŞLEMCİLERİYLE BİRLİKTE PC
DÜNYASINDA YENİ BİR DÖNEM BAŞLIYOR.

PC sonrası olarak adlandırabileceğimiz döneme gerçekten girdik mi? Medyada ağırlıklı olarak öne çıkan düşünceye bakarsanız durum böyle.

Tüketici elektroniği alanında belirleyici rol oynayan Las Vegas'taki CES fuarının bu yılki ayağı da bu mesajı ilettili. Önceki senelerde fuarın açılışını özel bir konuşmayla Microsoft gerçekleştirtirdi. Bu yıl böyle bir girişimleri bile olmadı.

Günümüzde haberleri işgal eden cihazlar en yeni dizüstü bilgisayarlar ya da süper hızlı ekran kartları değil; akıllı telefonlar, tabletler, son nesil oyun konsolları ve HDTV'ler. Aynı zamanda PC dünyasını körükleyen teknolojik ilerlemelerle ilgili zayıflama söz konusu. CPU performansı bir noktaya takıldı ve ekran kartlarıyla ilgili yeni modellerin sunulma aralığı genişledi.

Öne çıkan bulut tabanlı depolama ve hesaplama servisleri sayesinde son derece güçlü masaüstü sistemler gereksiz sayılmaya başlandı.

Tüm bunlara rağmen PC satışları aşırı derecede düşüşe geçmiş değil. Bunun yerine süregelen bir geçiş söz konusu. En sonunda kazanan hangisi olacak bilemiyoruz ama sona gelindiğinde PC olarak geriye kalan cihaz ne olursa olsun (Bu değişimin PC platformu açısından olumlu olması muhtemel.), ortaya çıkan sonuç günümüzün masaüstü ve dizüstü bilgisayarlarından çok daha farklı görünecek.

Tüm bu anlattıklarımız son nesil işlemcilerle alakasız geliyorsa zurnanın zırt dediği noktaya geldiğimizi belirtelim: AMD'nin yeni Kaveri yongaları bu geçişte önemli bir role sahip olacak.

Elbette Kaveri için AMD'nin APU serisinde klasik bir güncelleme deyip

geçebilirsiniz. Uygun fiyatlı hepsi bir arada bilgisayarlar ve dizüstü bilgisayarlar için yeterli kapasitede ama gerçek anlamda ideal bir PC için ucu ucuna yetiyor. Ama her şey ondan ibaret değil. AMD'nin güncellenmiş Steamroller işlemci çekirdeği mimarisini içeriyor ama ilginç olan nokta bu da değil.

Asıl bilmeniz gereken fark, AMD'nin GCN grafik mimarisinin entegre edilmiş olması. Acaba CPU çekirdekleriyle nasıl çalışıyor? Hesaplama ve daha da önemlisi oyun dünyasındaki yeni eğilimlere nasıl karşılık veriyor?

Bunları öğrendikten sonra hemen gidip Kaveri serisi bir APU almanız gerekmiyor ama genel anlamda PC işlemcileriyle ilgili fikirleriniz değişmeye başlayacak. Daha da önemlisi, paranızı harcarken önceliklerinizin neler olduğunu düşünmeden karar veremez hale geleceksiniz.

Peki, Kaveri'ye dair ilgi çekici yenilikler neler? AMD'nin yeni APU mimarisine ad veren Kaveri modellerini A8 ve A10 olmak üzere iki ayrı seri halinde satışa göreceğiz. Şu aşamada işlemci arenasındaki en yeni modeller olduğundan en heyecan verici seçenek olmayı başarıyorlar.

Performans anlamında rekorlar kırarak derecede güçlü olmayan Kaveri'nin asıl özelliği, ilgi çekici özellikleri bir araya topluyor olması. Şimdilik Kaveri işlemcili bir bilgisayar almanız bile çalışma şeklini ve anlamını bir kez fark ettikten sonra işlemci dünyasına bakışınız eskisinden çok daha farklı olacak. Belki de işlemci için daha az masraf yapıp aradaki farkla daha iyi bir ekran kartı almaya karar verebilirsiniz.

İlk olarak Kaveri'yi tekrar ele alalım. Basit biçimde açıklamak gerekirse Kaveri ile AMD'nin yeni Steamroller işlemci tasarımı, GCN grafik mimari-
siyle bir araya
ge-

liyor. Bu grafik mimarisi şimdiye kadar işlemci içine entegre edilmemişti. Bulldozer ve Piledriver mimarilerinin takipçisi olan Steamroller'da, AMD'nin Intel karşısındaki en büyük sıkıntısı olan çekirdek başına hesaplama performansını arttırmak adına birim zamanda işlenen komut sayısı artırılıyor.

GCN tarafındaysa elbette hayli tanıdık bir teknoloji karşımıza çıkıyor. Hem yeni PlayStation 4 hem de Xbox One ile karşımıza çıkan bu yeni grafik mimarisi AMD'nin PC'lere yönelik modern ekran kartlarında da bizlerle. İkisi bir araya gelince ortaya çıkan APU, AMD'nin en yeni ve gelişmiş teknolojilerini içermiş oluyor. Ancak gerçekte en yeni teknolojileri bir araya getirmekten daha fazlası söz konusu. Bu ikisinin birlikte çalışma sistemi, yeni oyun konsollarıyla olan bağlantı, Kaveri serisinin popüler olup olmayacağını tayin edecek olan CPU

ile GPU arasındaki dengenin kurulma şekli de önemli.

AMD'ye göre Kaveri gerçek anlamda heterojen ilk PC işlemcisi. Peki bu ne demek? Genel bir ifadeyle heterojen hesaplamada, farklı işler için geliştirilmiş farklı parçalar içeren tek bir yongadaki bu parçalar kullanıcı ve uygulamalara bütün olarak yansıtılıyor. Bir kodu çalıştırdığınızda o kod için en uygun olan kısım o görevi üstleniyor.

PC içinse CPU ve GPU hiç olmadığı kadar derinlemesine entegre oluyor. Teknik bir ifadeyle CPU ve GPU'nun ikisi de tüm bellek alanına sorunsuz biçimde ve tam kapsamlı olarak erişebiliyor, hesaplama sırasında en iyi verim elde ediliyor. Pratikte konuştuklarımız PC donanımlarının gerçek potansiyelini ortaya çıkarmak. Anlaşıldığı üzere son derece yüksek performansla sahip olan grafik işlemcilerin daha iyi biçimde değerlendirilmesi şart. Tüm bunlar bir araya gelince AMD'nin HSA (Heterojen

AMD Kaveri, PC işlemcileriyle ilgili görüşleri değiştirebilir mi?

Heterojen işlemciler aslında birkaç yıldır bizlerle.

Mantle sayesinde CPU'lardan da tahmin edilemeyecek derecede performans alınabilir.

Geleneksel masaüstü PC'lere veda etme zamanı geldi mi?

GERÇEK CEP BİLGİSAYARI

INTEL'İN EN YENİ ATOM İŞLEMCİLERİ

Uzun zamandır böyle bir durumun gerçekleşmesi bekleniyordu ama görünüşe bakılırsa Intel en sonunda gerçek anlamda cep bilgisayarı fikrini gerçeğe dönüştürmeye hazır. Son nesil ultra taşınabilir Intel Atom işlemcilerden söz ediyoruz.

Net biçimde ifade etmek gerekirse, zaten bir süredir Intel Atom serisi işlemcilerle sahip mobil cihazlar karşımıza çıkıyor ama önceki nesil Atom serisi işlemciler performans anlamında çok sönük kalıyordu. Tabii akıllı telefonlardan ziyade masaüstü ve dizüstü bilgisayar performansından bahsediyoruz.

Geçen yıl çıkan Intel Bay Trail esaslı Atom işlemciler ciddi anlamda elden geçirilmiş Silvermont işlemci mimarisini içeriyor. Silvermont, pek çok açıdan tam kapsamlı masaüstü işlemcisine benzerlik gösteriyor. Komut işleme ve sıralama sistemi açısından doğru biçimde işleyen bir model ve bundan ötürü çekirdek başına hesaplama kapasitesi tüm Atom işlemcilere kıyasla çok daha başarılı. Aynı zamanda tamamen 64 bitlik bir tasarıma sahip.

İlk testlerden çıkan sonuçlara göre Silvermont çekirdeği, daha

ilk nesil örneklerden itibaren belirgin ilerleme göstermemiş olan önceki nesil Atom çekirdeklerine kıyasla ciddi ilerleme gösteriyor. Yeni Merrifield SoC ile birlikte Silvermont farkı akıllı telefonlara geliyor.

Şaşırtıcı biçimde Merrifield'i Apple'ın geçen yılki iPad Air ve iPhone 5s'te kullandığı yeni A7 mobil işlemcisine benzetebiliriz. İki işlemci de çift çekirdekli, 64 bit destekli ama elbette Merrifield x86 esaslı, yani gerçek bir PC için taban oluşturabilir.

Sadece Asus PadFone misali tablete dönüşmek adına geniş bir dokunmatik ekrana değil, aynı zamanda PC'ye dönüşmek adına LCD monitör, klavye ve fareye bağlanabilen güçlü bir akıllı telefon düşünün. Yanımızda taşıyabileceğimiz hafif bir tabletin eve geldiğimizde PC'ye dönüşebilmesi fikri ilimizi çekiyor. Bu alanda ilk adımı Microsoft Surface attı ama önümüzde gidilecek uzun bir yol var.

Intel, Merrifield ile çok rahat taşınabilir bir PC için gereken boyutları azaltmaya odaklanıyor. Hayali cep bilgisayarı en sonunda gerçeğe dönüşüyor.

Sistem Mimarisi) teknolojisi karşımıza çıkıyor.

Paketin diğer önemli parçasıysa AMD'nin Mantle girişimi. Mantle, kolayca anlaşılamayacak derecede karmaşık bir çözüm ama bazı temel hedefleri var. İlk olarak, oyun geliştiricilerin en yüksek performansı elde edebilmek için AMD markalı donanımların derinliklerine mümkün olduğunca fazla erişim sağlıyor. Başka bir ifadeyle, AMD grafik yongalarına uyacak biçimde kod hazırlamak kolaylaşacak ve oyunlar bu platformda daha akıcı oynanacak. Buna benzer bir diğer hedefse PC ve konsol oyunlarının mümkün olduğunca benzer kodlar kullanması ve ikisine de uyacak oyunların kolayca geliştirilebilmesi. Yeni konsollar AMD'nin PC'lere yönelik ekran kartlarındaki mimariyi içeriyor, öyleyse oyun geliştiricilerin konsollarda en akıcı performans için gerçekleştirdiği iyileştirme ve optimizasyonlar aynı anda PC tarafında da geçerli olsa mükemmel olmaz mıydı?

Mantle ile ilgili son temel öğe de CPU üzerine binen yükü azaltmak ve oyunların çok çekirdekli işlemcilerden daha iyi sonuç alabilmesini sağlamak. Ayrıntılar yine epey karışık ama basit bir ifadeyle işlemciyi yoğun biçimde kullanan kod çağrılarını Microsoft DirectX 3D API tarafından oluşturuluyor. AMD'nin

iddiasına göre Mantle ile işlemci yükü artmadan daha fazla çağrı gönderilebiliyor ve oyun performansı düşüş göstermeden sürüyor.

Pratikte bu, ekranda yüzlerce yerine binlerce karakterin canlandırılabilmesi anlamına gelebilir. Başka bir ifadeyle Mantle sayesinde daha önceden mümkün olmayanlar gerçeğe dönüşebilir. %30 daha hızlı hesaplama yapabilen yeni işlemcileri unutun. Ham performans anlamında Mantle'ın hızına yetiştirecek işlemcilerin on kat hızlanması gerekecek.

Mantle ile ilgili demoları görenler kendilerini etkilenmekten alı koya-mıyor. Ancak Mantle sadece AMD donanımlarla bağlantılı değil. AMD grafik kartlarıyla Intel işlemcileri bir araya getirip Mantle nimetlerinden faydalanabilmek mümkün. Bu önemli bir ayrıntı çünkü Mantle için Intel tabanlı sisteminizi değiştirmek zorunda değilsiniz ama bir sonraki sistem terfiniz sırasında çok güçlü bir Intel işlemci almaktan vazgeçebilirsiniz.

Yine de henüz cevaplanmamış birçok soru var. Hem AMD hem de Intel tarafında geleceğin CPU-GPU birleşimi işlemcilere ait olduğu artık kesin. Intel'in orta segmente yönelik işlemcileri simdiden bu tanımlamaya uyuyor. Heterojen yaklaşımın nasıl bir gelecek ortaya çıkaracağı henüz belirli değil. Şu anki görü-

nüşe bakılırsa mevcut yazılımlar AMD'nin yeni Kaveri APU'larıyla gelen ilgi çekici HSA mimarisinden faydalanamıyor. Bunun için kodların elden geçirilmesi gerekiyor. Benzer bir durum Mantle için de geçerli: Oyun motorlarının elden geçirilerek bazı kısımlar Mantle için yeniden yazılması gerekiyor.

Artık bir sonraki işlemcinizi seçerken konuya daha fazla hâkim olabileceksiniz. Safkan işlemci performansının oyunlarda daha az öneme sahip olacağını düşünerek bir sonraki işlemcinizi seçerken daha az masraf yapmayı tercih edebilirsiniz. Belki de hayli ekonomik olan çift çekirdekli bir Intel işlemci rahatlıkla işinizi görebilecek. Öte yandan, AMD Kaveri APU seçip bununla gelen GCN mimarili grafik yongasını AMD esaslı yeni bir ekran kartıyla da harmanlayabilirsiniz.

Şu anki genel yaklaşıma uygun olarak, birkaç yıl işinizi görmesi için için günümüzün en üstün işlemcilerinden birini seçip Mantle ile gelecek performans artışının iyice oturmasını beklemek de bir seçenek. Bir diğer seçenekse tüm bu gelişmelerden sonuç çıkarmak için henüz erken olduğunu düşünmek, durum netleşene kadar beklemeye koyulmak. Bize kalırsa durum hâlâ karışık ve hemen bir işlemci almadan önce analizlerimize ayrı ayrı göz atmanız doğru olacak.

253 TL DÖRT ÇEKİRDEKLİ İŞLEMCI

AMD FX-4300

TEMEL ÖZELLİKLER

Fiyat 253 TL
Üretici AMD
Web www.amd.com.tr
Frekans 3,8 GHz (Turbo 4 GHz)
Çekirdek/komut 4/4
Üretim tekniği 32 nm
Önbellek 4 MB
Soket AM3+
GPU Yok

Bu testimizdeki işlemcilerin çoğu için en önemli şey fiyat/performans oranı. X işlemci Y işlemciye göre ne kadar iyi? Tek başına performans da önemli ama genellikle performansı fiyata göre oranlıyor, işlemcinin rakiplerini de ona göre seçiyoruz.

Hayli ucuz olan bu AMD işlemcide durum biraz daha farklı. Rekabetçi olmasını sağlayacak nitelik sayısı az. Bütçesi çok dar olan kullanıcılar bu fiyat aralığında zaten rakip bulamayacağı için "FX-4300 bana yeter mi yoksa biraz daha para harcamalı mıyım?" diye düşünüyor. Bizim açımızdansa oyun performansı merak edilen nokta. En çok oyun performansı-na önem veriyoruz çünkü elde edilen fps (saniye başına kare) değerleri son derece önemli. Saniyede 10 fps ile oyun oynamak mümkün değilken 30 fps ile geçer not alınabiliyor. Oysa saniyede 10 kare video işlemekle 30 kare video işlemek arasında sadece zaman farkı var: Yani yeterli sabra sahipseniz en ucuz işlemciyle bile video işleyebilirsiniz-

niz ama belki oyun oynayamazsınız.

Peki FX-4300 performansı oyunlar için yeterli mi? Çoğu durumda bu sorunun cevabı "evet". Aynı zamanda AMD'nin daha pahalı olan üst model işlemcilerinin çok gerisinde değil ama burada hedef aldığımız seviye çok da yüksek değil. Durumu daha çekici hale getirense overclock ile elde edilebilen 5 GHz çalışma frekansı. Sadece 253 TL fiyatlı bir işlemcinin 5 GHz hızla çalışabilmesini görmek sizi mutlu edecek.

Akla takılan tek şey, overclock edilmiş FX-4300 işlemcinin Intel Core i3-4130'a eşdeğer performansı. Intel tarafında işlemci terfisi açısından geleceğiniz daha parlak.

AMD'nin FX işlemcileri AM3+ soketli anakartlara hitap ediyor ve bu ekosistem yakın zamanda ortadan kaybolabilir. Sadece 253 TL olsa bile bunun iyi bir yatırım olup olmadığını düşünürken olumsuz bir hisse kapılmanız olası.

PC net puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

Bütçeniz bu kadarına yetiyorsa beklediğinizden iyi bulabilirsiniz ama ideal sonuçlar için overclock şart.

299 TL ÇİFT ÇEKİRDEKLİ İŞLEMCI

INTEL CORE i3-4130

TEMEL ÖZELLİKLER

Fiyat 299 TL
Üretici Intel
Web www.intel.com.tr
Frekans 3,4 GHz
Çekirdek/komut 2/4
Üretim tekniği 22 nm
Önbellek 3 MB
Soket LGA 1150
GPU Intel HD Graphics 4400

Hayli yüksek fiyata sahip olan Intel Core i3-4130 işlemci, yatırımın geri dönüşü anlamında iç açıcı değil. Peki 4770K'nin tam aksine, giriş seviyesi özelliklere sahip olan bu Core i3 işlemci düşük fiyatının karşılığını verebiliyor mu? Gerçekten ucuz işlemciler karşımıza çıktığında aklımıza gelen ilk soru bu.

Şimdilerde PC işlemcileri sektöründe ciddi bir geçiş yaşanıyor. AMD'nin Kaveri işlemcileri ve heterojen hesaplama iddiasından sonra işlemci performansı açısından "yeterli seviye nedir" sorusunu bir kez daha sormamız gerekiyor.

Dahası, oyunlar açısından tek çekirdek performansının önemi sürüyor. Intel'in bu konuda AMD'den çok daha üstün olduğu açık. Daha pahalı işlemcilerle aynı çekirdeği içeren Intel i3-4130'un sunduğu 3,4 GHz frekans hiç de fena değil.

Turbo adı verilen ve pek işe yaramayan hız artırma teknolojisine yer verilmemiş olmasını sevdi diyebiliriz. Bu sadece 3,4 GHz hızına çıkabilen bir işlemci ve

daha fazla detaya gerek yok. Elbette overclock desteği sunmaması can sıkıcı bir durum. 4130'u örneğin 4,5 GHz hızda çalıştırabilmek harika olurdu.

Video kodlama gibi çekirdek sayısına göre sonuç veren uygulamalarda çift çekirdekli 4130 ile elde edilebilecek performans sınırlı. AMD'nin dört çekirdekli işlemcilerini bile geride bırakıyor olsa da dört çekirdekli Intel işlemcilerin çok gerisinde kalıyor.

Buradaki asıl soru, 4130'un çift çekirdek sınırlamasından ötürü oyunlarda tıkanıp tıkanmaması. Bu aşamada seçilen oyun önemli rol oynuyor. Total War: Rome II gibi işlemciye çok fazla yük bindiren oyunlarda 4130 ile elde edilen fps değerleri iç açıcı görünmüyor. Dört çekirdekli Intel işlemcilerde fps 20 altına inmiyor ama 4130 ile bu değer 16'ya düşüyor. Basit biçimde, akıcı ve akıcı olmayan oyun deneyimi arasındaki fark işte burada. Böyle bir durumda bu işlemcinin tercih edilmesi doğru değil.

PC net puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

Şaşırtıcı derece iyi bir oyun işlemcisi ve Intel'in çekirdek başına performans üstünlüğünü ortaya koyuyor.

340 TL ALTI ÇEKİRDEKLİ İŞLEMCI

AMD FX-6350

TEMEL ÖZELLİKLER

Fiyat 349 TL
Üretici AMD
Web www.amd.com.tr
Frekans 3,9 GHz (Turbo 4,2 GHz)
Çekirdek/komut 6/6
Üretim tekniği 32 nm
Önbellek 6 MB
Soket AM3+
GPU Yok

PC, çekirdek başına performans ya da her ne derseniz deyin, AMD'nin işlemcilerinde uzun süredir boğuştuğu temel tek çekirdek performansının yetersiz kalması.

En pahalı sekiz çekirdekli AMD işlemcilerde bile heyecan verici performansın elde edilememesi gerçekten moral bozucu. AMD FX işlemcilere ayıracak 500 TL bütçeniz varsa aslında onun yerine dört çekirdekli bir Intel işlemci tercih edip oyunlarda daha iyi sonuçlar elde edebilirsiniz. Kısacası, bu segmentte pek rekabet yok.

AMD'nin sekiz çekirdekli FX işlemcisi bile bekleneni veremiyorsa altı çekirdekli 6350'yi umutsuz vaka olarak görenler olabilir ama durum kesinlikle öyle değil. İlk olarak, sadece 349 TL karşılığında altı çekirdekli işlemci sahibi oluyosunuz. Bu fiyata dört çekirdekli Intel işlemci bulamazsınız. O zaman farklı bir standardı kullanan 6350 ilginizi çekebilir.

AMD'nin sorunu işlemcideki

çekirdek sayısı değil, çekirdek başına elde edilen performans. Sekiz yerine altı çekirdekli FX işlemciyi alıp maliyeti düşürmek iyi bir çözüm olabilir mi? Belki. Oyun performansı söz konusu olduğunda ciddi bir düşüş yaşamayacaksınız. Hatta Bioshock Infinite testimize göre hiçbir şey kaybetmiyorsunuz.

Maalesef Total War: Rome II ve Battlefield 4 oyunlarında fps hissedilir derecede geriliyor. AMD FX-8350'nin oyunlar için ancak yeten bir işlemci olduğu düşünülürse 6350 için durum mükemmel değil. Diğer yandan, 349 TL dolayına ideal bir işlemci arayanlara 6350'nin sunduğu bir avantaj var: etkileyici overclock aralığı.

Frekansı 4,6 GHz'e çıkardığınızda 6350 biraz daha ilgi çekici görünmeye başlıyor. Bunu yapınca oyun performansı açısından biraz daha ucuz olan Intel Core i3-4130'u aratmaz hale geliyor. Elbette Intel'in işlemcisini overclock etme imkânımız yok.

PCnet puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

Overclock yapmayı planlıyorsanız 349 TL'lik bu işlemciye mutlaka göz atın, aksi halde rotanızı Intel'e çevirin.

355 TL DÖRT ÇEKİRDEKLİ İŞLEMCI

AMD A10-6800K

TEMEL ÖZELLİKLER

Fiyat 349 TL
Üretici AMD
Web www.amd.com.tr
Frekans 4,1 GHz (Turbo 4,4 GHz)
Çekirdek/komut 4/4
Üretim tekniği 32 nm
Önbellek 4 MB
Soket FM2
GPU AMD Radeon HD 8670D

AMD'nin Kaveri esaslı yeni A10-7850K modeliyle gelen son nesil işlemci çekirdekleri ve grafik yongasından sonra bu modelin artık atıl duruma geçtiğini düşünebilir miyiz? Ne de olsa 6800K içinde GCN esaslı grafik yongası ve heterojen sistem optimizasyonları yok.

İlginç biçimde 7850K ile ilgili sıkıntılar, 6800K'nin avantajı olarak karşımıza çıkıyor. Örneğin yeni işlemci çekirdeklerinin düşük frekansla kombinasyonu sonucunda yeni 7850K'nin gücü, eski dost 6800K'yi arka plana itmeyi başaramıyor.

Eski dostu ve yeni nesil işlemciyi grafik yongaları açısından kıyaslayınca 7850K ile gelen 512 GCN çekirdeğinin belirgin bir ilerleme olduğu ortada. Tabii bu ilerleme, bütünleşik grafik yongası açısından geçerli. Ciddi anlamda oyun meraklıysanız bütünleşik yonga size yeterli gelmeyeceği için ayrı bir ekran kartı kullanmanız şart. Bu kadar basit.

Heterojen hesaplama ve Mantle gibi yeni teknolojiler

kulağa harika geliyor ama bu teknolojilerin oturması için birkaç yılın geçmesi lazım. Geleceğe yönelik vaatlere bakarak hemen şimdi bu işlemciyi tavsiye etmemiz doğru olmaz.

Dolayısıyla bütçesi sınırlı olanlara önereceğimiz en iyi oyun işlemcisinin 6800K olduğunu söyleyemeyiz. Elbette bu fiyat aralığında son derece cazip, güçlü bütünleşik grafik yongası içeren dört çekirdekli bir işlemci ama oyun performansı çok iç açıcı değil. Benchmark testlerimizde en kötü sonuçları Total War: Rome II oyununda verdi. En yüksek detaylar ve 1080p çözünürlükte fps 8 gibi düşük bir değere kadar indi.

Elbette grafik detaylarında birkaç ayarı düşürerek fps'yi artırmak mümkün ama bu kez oyun performansı söz konusu olduğunda GPU değil, işlemcinin kendisi sınırlayıcı faktör olmaya başlayacak. Gelecekte daha zorlayıcı oyunlar çıktıkça bu durum daha da sıkıntı verici olacak.

PCnet puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

AMD'nin yeni Kaveri işlemcilerini aratmıyor ama oyunlara özel bir APU olarak düşünürsek daha iyisi mümkün.

518 TL DÖRT ÇEKİRDEKLİ İŞLEMCI

AMD A10-7850K

TEMEL ÖZELLİKLER

Fiyat 518 TL
Üretici AMD
Web www.amd.com.tr
Frekans 3,7 GHz (Turbo 4 GHz)
Çekirdek/komut 4/4
Üretim tekniği 28 nm
Önbellek 4 MB
Soket FM2+
GPU AMD Radeon R7

İşte o merakla beklenen o işlemci... A10-7850K, AMD'nin mühendislik anlamında gerçekleştirdiği birden çok projenin sonucu ve yeni bir geleceğin başlangıcı.

İlk aşamada, elden geçirilmiş Steamroller mimarisini kullanan yeni işlemci çekirdekleri karşımıza çıkıyor. Hâlâ Bulldozer'den dönüştürülmüş bir tasarım kullanılsa da saat başına işlem sayısını ve tek çekirdek performansını artırmak adına ciddi optimizasyonlar yapılmış.

Bulldozer'in değişmez sorunu, çift çekirdekli modüller arasındaki yoğun kaynak paylaşımı nedeniyle çekirdek başına performansın zayıflamasıydı. Bu sorun biraz giderildi ve AMD, aynı frekansta çekirdek başına performansın %20 arttığını söylüyor. Yabana atılacak bir oran değil.

Grafik tarafındaysa son nesil ve en güçlü ekran kartlarında karşımıza çıkan AMD GCN teknolojisi yer alıyor. GCN bir yıldan fazla süredir karşımızda olsa da ilk kez bir PC işlemcisine entegre edildiğine şahit oluyoruz.

Son olarak, donanıma eşlik eden geniş kapsamlı teknolojiler var: heterojen hesaplama ve AMD'nin Mantle adlı yazılım katmanı. Henüz karar vermek mümkün değil ama vaatler hayli etkileyici ve bu yeniliklerden faydalanacak biçimde geliştirilmiş ilk işlemci de 7850K.

Sadece PC işlemcisi olarak düşündüğümüzde 7850K'nin biraz hayal kırıklığı yaşattığını söyleyebiliriz. Steamroller çekirdekleri, eski nesil Piledriver esaslı APU'lardan daha düşük frekansta çalışıyor. Böylece aynı frekansta çekirdek başına %20 performans artışı hissedilemiyor..

Dikkate değer bir avantaj varsa o da bütünsellik GPU'nun performansı. Standart frekansta bütünsellik grafik yongasının performansı çok etkileyici değil ama hem GPU hem de sistem belleği hızları arttırdığında şaşırtıcı derecede iyi tepki veriyor. Bir noktadan sonra tek başına yeterli olacak bir oyun çözümüne dönüşebiliyor. Bu yüzden heyecanlanmamak imkânsız.

PC net puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

Genel olarak ilgi çekici ama maalesef AMD'nin yeni Steamroller işlemci çekirdekleri beklentileri karşılamıyor.

475 TL SEKİZ ÇEKİRDEKLİ İŞLEMCI

AMD FX-8350

TEMEL ÖZELLİKLER

Fiyat 475 TL
Üretici AMD
Web www.amd.com.tr
Frekans 4 GHz (Turbo 4,2 GHz)
Çekirdek/komut 8/8
Üretim tekniği 32 nm
Önbellek 8 MB
Soket AM3+
GPU Yok

500 TL'den ucuza sekiz çekirdekli bir PC işlemcisi mi dediniz? Intel'in sekiz çekirdekli masaüstü işlemcisi sunmadığı ve altı çekirdekli modellerin son derece pahalı olduğu düşünülürse bu son derece ilgi çekici bir teklif. Elbette bu durumda AMD FX-8350'nin gerçekten de sekiz çekirdek içerip içermediğini sorgulamak gerekiyor. Dürüst olmak gerekirse bunun doğru olduğunu söylememiz zor.

Bizce, AMD'nin modüler Bulldozer işlemci teknolojisiyle sunduğu "çift çekirdekli" denilen modülleri aslında çift komut işleme becerisine sahip tek bir "süper çekirdek" olarak düşünmek daha doğru olur.

Benchmark tablolarımızdaki alan sonuçlara baktığınızda 8350'nin performansının sekiz çekirdekten ziyade dört çekirdekli işlemcilere rakip olduğunu fark edeceksiniz. Intel'in dört çekirdekli i5-4670K işlemcisini az farkla geride bırakabiliyor. Fakat Intel Haswell işlemcilerde Hyper-Threading'i etkinleştirince dört çekirdekli

işlemciler, AMD'nin sözde sekiz çekirdekli işlemcisini açık ara geride bırakıyor.

Ancak sonuç olarak asıl mesele çekirdek sayısı değil, elde edilen gerçek performans ve 8350 bazen iyi bazen kötü sonuçlar ortaya koyuyor. Aynı anda sekiz komut işleyebildiği için bazı uygulamalarda ödenen paranın karşılığını fazlasıyla veriyor. Tek çekirdek performansının daha fazla önem kazandığı uygulamalarda durum değişiyor. Maalesef 8350 ile oynanan oyunlarda performans düşüyor. Burada asıl korkutucu olan, çift çekirdekli i3-4130 ile yaptığımız kıyaslama. Bu işlemci her nasılsa Total War: Rome II oyununda sekiz çekirdekli 8350'yi geride bırakıyor. Kabul etmek gerekir ki iki işlemci de kritik olan 25 fps değerinin altına düşerek yetersiz kalıyor ama yine de sadece iki Intel çekirdeğinin geride bırakabilmesi soğuk duş etkisi yaratmayı başarıyor.

PC net puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

Uygun fiyatlı bir oyun işlemcisi olmaktan çok video kodlama işleri için uygun, hayli cazip özellikler sunan bir seçenek.

510 TL DÖRT ÇEKİRDEKLİ İŞLEMCI

INTEL CORE i5-4570

TEMEL ÖZELLİKLER

Fiyat 510 TL
Üretici Intel
Web www.intel.com.tr
Frekans 3,2 GHz (Turbo 3,6 GHz)
Çekirdek/komut 4/4
Üretim tekniği 22 nm
Önbellek 6 MB
Soket LGA 1150
GPU Intel HD Graphics 4600

Bir işlemci beğenin, ona benzer en ucuz versiyonu tespit edin ve paranız yettiğinde üste doğru ilerleyin. Şimdiye kadar en uygun PC işlemcisi bulmak için bu yolu izledik. Intel'in farklı serilerden işlemciler sunduğu 2014'te bu mantık geçerliliğini koruyor mu?

Huzurlarınızda i5-4570. Şu anda piyasadaki en ucuz işlemcilerden biri olmadığı ortada ama i5-4430 gibi modeller sadece biraz daha ucuz olduğundan giriş seviyesi dört çekirdekli işlemci rolünü etkin biçimde üstlenen 4570 oluyor.

Aynı zamanda 4770K ve 4560K gibi özelliklerle dolu üst düzey modellere temel oluşturan yonganın aynısı. Peki aradaki fiyat farkını makul kılan kesitiler neler? Frekanslar söz konusu olduğunda büyük bir fark göremiyoruz. 4570 ile gelen 3,2 GHz standart ve 3,6 GHz Turbo frekansları memnun edici seviyede. Intel'in mevcut çekirdekleri 3 GHz üstü hızlarda yeterince iyi tek çekirdek performansı sunuyor. Benzer durum 6 MB önbellek için de

geçerli, yani hiçbir sıkıntı yok.

En azından oyun performansı açısından bakarsak tüm bu özellikler benchmark sonuçlarında etkisini gösteriyor. Her ne kadar daha pahalı işlemciler düşük çözünürlüklerde ve ayarlarda belirgin biçimde daha hızlı olsa da 4570 sayesinde ekran kartınızda giden veri akışı her daim yeterli hızda kalıyor. Zaten 1080p ve üstü çözünürlüklerde sınırlayıcı faktör işlemci değil, GPU'nuz olacak.

Denemelerimizde AMD Radeon R9 290 ekran kartını kullandığımızı hatırlatalım. Sistemde daha yavaş bir ekran kartı kullanılırsa 1080p benchmark sonuçlarımızda gördüğünüz farklar çok daha düşük olacak ve hatta ortadan kalkacak.

Sonuç olarak en büyük kayıp overclock olanağı oluyor. Bu konuyla ilgili olarak net bir karar almak zorundasınız. Overclock yapmayı asla düşünmüyorsanız üst düzey işlemciler için daha fazla para harcamanıza hiç gerek yok.

PC net puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

Overclock yapmayı düşünmüyorsanız oyun işlemcisi olarak ilk tercihimiz. Tek çekirdek performansı müthiş.

870 TL DÖRT ÇEKİRDEKLİ İŞLEMCI

INTEL i5-4670K

TEMEL ÖZELLİKLER

Fiyat 620 TL
Üretici Intel
Web www.intel.com.tr
Frekans 3,4 GHz (Turbo 3,8 GHz)
Çekirdek/komut 4/4
Üretim tekniği 22 nm
Önbellek 6 MB
Soket LGA 1150
GPU Intel HD Graphics 4600

iki misli komut işleme desteği için ne kadar fazla para harcamaya hazırsınız? Bunu soruyoruz çünkü Intel'in Haswell mimarili işlemcilerinin tümü Hyper-Threading ile çekirdek başına aynı anda iki komut işleme yeterliliğine sahip.

Evet, i5-4670K dahil tüm Haswell serisi işlemciler bunu destekliyor ama Intel, en pahalı Core i7 modelleri haricinde dört çekirdekli seçeneklerde bu teknolojiyi devre dışı bırakıyor. Tartışmalı olsa da bu sayede Core i7 işlemciler için istenen fiyat farkını anlaşılır hale getiriyor.

Diğer bir açıdan bakarsak dört çekirdekli 4670K işlemci, neredeyse sekiz komut işleyebilen i7-4770K kadar başarılı. Sadece 100 MHz daha yavaş ve aynı Intel HD Graphics 4600 bütünleşik grafik yongasına sahip. Asıl önemli detaysa overclock destekleyecek biçimde kilitsiz işlemci çarpanına sahip olması.

4670K, 4770K ile gelen 8 MB önbelleğe kıyasla sadece 6 MB önbellek içeriyor ama Intel birkaç nesil önce gecikme süresini düşürmek ve bant genişliğini

arttırmak adına işlemci içine bütünleşik bellek kontrolcüsüne geçiş yaptığı için işlemci önbelleği genel performansa ciddi oranda etki etmiyor.

Sonuç olarak aradaki fark komut işleme sayısına geliyor. Bizim yorumumuz şöyle: Oyunlar söz konusu olduğunda 4770K için ödenen fark mantıklı değil çünkü oyunlarda elde edilen fps açısından aradaki farkı hissetmeniz imkânsız. Total War: Rome II gibi işlemciye yük bindiren oyunlarda bile bu durum geçerli. 1080p oyun denemelerinde en düşük değerlere bakıldığında aradaki fark sadece 2 fps.

Elbette profesyonel üç boyutlu modelleme ya da video kodlama gibi işlemci performansını sonuna kadar kullanan görevlere odaklandığımızda ekstra dört komuta sahip olan 4770K belirgin biçimde öne geçmeyi başarıyor. Bununla birlikte 4670K ile elde edilen performans hayli yüksek. Aynı zamanda daha pahalı olan abisi gibi başarılı şekilde overclock edilebiliyor, çekinceniz olmasın.

PC net puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

Muhteşem ama oyun sistemi toplayanların fazladan para harcamasına gerek yok. Core i5-4670K doğru seçim.

870 TL ALTI ÇEKİRDEKLİ İŞLEMCI

INTEL CORE i7-4770K

TEMEL ÖZELLİKLER

Fiyat 870 TL
Üretici Intel
Web www.intel.com.tr
Frekans 3,5 GHz (Turbo 3,9 GHz)
Çekirdek/komut 4/8
Üretim tekniği 22 nm
Önbellek 8 MB
Soket LGA 1150
GPU Intel HD Graphics 4600

Intel'in Soket 1150 kullanan işlemcileri içinde en yüksek performansa sahip olup, en fazla özelliği barındıran ve açık ara farkla en pahalı olan seçenek Core i7-4770K.

Sonuç olarak dört çekirdek ve Hyper-Threading teknolojisi sayesinde çekirdek başına çift komut işleme desteği elde ediyorsunuz. Sunulan frekanslar normalde 3,5 GHz ve Turbo ile 3,9 GHz. 8 MB önbellek dışında kolay ve hızlı biçimde overclock imkânı veren kilitli çarpan kilidi sunulmakta. Bu, son nesil Intel işlemciler için sunulan yegâne overclock yöntemi. Artık sistem frekansını değiştirerek overclock yapmak geçmişte kaldı.

Intel Core i7-4770K ile son nesil Haswell mimarisine ait olup da dahil edilmeyen tek gelişmiş teknoloji bütünlük grafik yongasıyla alakalı. Bu işlemcide Intel'in 20 birime sahip HD Graphics 4600 yongasıyla idare ediliyor. Tahmin edeceğimiz üzere oyunlar açısından pek sorun değil çünkü bu işlemciyi satın alıp da ayrı bir ekran kartı satın almayacak kullanıcı

göremezsiniz. Tabii daha hızlı bütünlük grafik yongasıyla video hızlandırma gibi GPGPU esaslı işlemlerde daha iyi sonuçlar alınabilirdi. Bu fiyat seviyesinde Intel'den daha fazlasını beklerdik ama kullanıcıyı uzaklaştıracak bir detay olmadığı ortada.

Kullanıcının canını sıkabilecek asıl mesele, bunun yerine i5-4670 olarak elde edilebilecek benzer oyun performansına karşın yapılabilecek 360 TL civarı tasarruf. Testlerimiz sırasında oyunlarda en yüksek ortalama performansı 4770K ile elde ettik ama aradaki fark büyük değil. Bizce daha önemli olan "en düşük fps değerleri" testinde 4770K'nın çoğu durumda fark getirmediğini gördük. Elbette tüm bu söylediklerimiz standart frekans değerleri için geçerli. Overclock yaparak frekansları arttırdığınızda 4770K arayı açacak. İşte bu noktadaysa benzer biçimde çarpan kilidi içermeyen ve bariz biçimde ucuz olan 4670K devreye girecek ve 4770K'ye kaçacak delik bırakmayacak.

PCnet puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

Muhteşem bir işlemci ama oyun sistemi toplayanların fazladan para harcamasına gerek yok. Core i5-4670K doğru seçim.

2666 TL ALTI ÇEKİRDEKLİ İŞLEMCI

INTEL i7-4960X

TEMEL ÖZELLİKLER

Fiyat 2666 TL
Üretici Intel
Web www.intel.com.tr
Frekans 3,6 GHz (Turbo 4 GHz)
Çekirdek/komut 6/12
Üretim tekniği 22 nm
Önbellek 15 MB
Soket LGA 2011
GPU Yok

Bu testimize dahil etmeyi baştan beri pek düşünmediğimiz özel modele bakma zamanı geldi.

Bunun nedeni, aşırı derecede pahalı olup çoğu PC kullanıcısının aklından bile geçmeyecek derecede özel bir konuma yerleşmesi. Core i7-4960X için ödenecek servet dışında bununla birlikte kullanılması şart olan LGA 2011 esaslı platforma yapılacak ek yatırımı da göz önüne almakta fayda var. Bu tür anakartlar çok daha pahalı. Ardından işlemciye optimum performans imkânı veren dört kanal bellek kitleri için de fazladan ödeme yapmalısınız.

Gerçekte LGA 2011 platformuyla gelen son nesil mühendislik harikaları standart masaüstü PC kullanıcılarına hitap etmiyor. Örneğin dört kanal bellek arabirimi temelde birden çok işlemci soketi içeren sunucularda verimli biçimde ölçeklemeye zemin hazırlıyor. Masaüstü uygulamalarının bu durumdan elde edeceği kazanç hayli düşük.

Tüm bunlara ek olarak bu işlemcinin gerçekte Intel'in son

nesil Haswell mimarisini değil bir önceki nesil Ivy Bridge mimarisini esas aldığı düşünülürse hangi kullanıcının böyle bir yatırımı tercih edeceği merak konusu. Ancak hemen burun kıvrımayın, karşı yöndeki yorumları da dinlemeniz gerekiyor.

Haswell'in fazla performans artışı getirmedeğili biliniyor. Bu yüzden Ivy Bridge mimarisi hâlâ geri plana düşmüyor. Daha da kesin bir açıklama yapmak gerekirse bu işlemci şüphesiz biçimde satın alabileceğiniz en yüksek performansa sahip seçenek. Altı çekirdekli tasarımın herhangi bir dezavantajı olmadığı gibi hem çekirdek başına performans yüksek hem de çoklu komut işleme desteği hazır. Her zaman en yüksek performans emrinize sunuluyor.

Overclock başarısı da yüksek, kolaylıkla 4,6 GHz'i görebilirsiniz. Tüm bunları dikkate alarak, eğer bütçe kısıtlamanız yoksa o zaman çekinmenize gerek yok; ancak bize göre ödenmeye değer bir bedel değil.

PCnet puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

Şüphesiz ki alabileceğiniz en hızlı işlemci ama o kadar pahalı ki varlığı sadece az sayıdaki kullanıcıyı ilgilendiriyor.

VE KAZANAN...

INTEL CORE i5-4670K

statistiksel bir değerlendirme yapmak gerekirse dört ayrı işlemci soketi, iki çekirdekten sekiz çekirdeğe ve dört komuttan 12 komut işlemeye kadar destek veren işlemciler, bütünlük grafik yongası içeren ve içermeyen modeller testlerimizden geçtiler. Oyun açısından değerlendirme son derece önemli. Bunu söylememizin nedeni sadece oyunlara olan düşkünlüğümüz değil, aynı zamanda oyunlarda düşük kalabilecek performansın diğer uygulamalardaki durumlara kıyasla çok daha kritik olması. Yavaş video dönüştürme işlemi can sıkabilir ama eninde sonunda tamamlanır. Oysa salyangoz kıvamında ilerleyen bir oyuna oyun demek imkânsız. O yüzden çoğu kullanıcı için oyun performansı bizce en önemli gösterge. Elbette oyun deneyimi tek kriter değil. Aslında mesele oyun deneyiminin yeterli seviyede olmasını garanti etmek ve ardından işlemcinin diğer açılardan ne oranda yeterli olduğunu kontrol etmek.

Değerlendirmesi zor olan meselelerden biriyse bütünlük grafik yongaları. AMD'nin yeni Kaveri APU'larından biri olan A10-7850K ile gelen grafik yongası bile tek başına ana oyun bilgisayarımıza yetecek kıvamda değil. Kaveri'nin mantıklı olduğu alan, ufak boyutlu SFF tip oyun sistemleri. Bu

durumda bile ideal sonuçlar için overclock etmek ya da düşük profilli bir AMD ekran kartı ekleyip CrossFire kurulumu yapmak gerekebilir. Üstelik bu tip sistemler henüz ülkemizde pek taraftar bulamadı.

Her ne kadar ilgi çekici bir çözüm olsa da kullanıcıların büyük kısmına hitap etmeyen bir kurulum ve bundan ötürü Kaveri'nin testimizden ödülle dönmeye mümkün olmadı. Eğer testte SFF sistemlere öncelik verseydik Kaveri'nin hayli yüksek puanlara imza attığını görecektik. Tam anlamıyla oyunlara özel bir işlemci olarak ele alırsak 3,5 yıldız alabilen iyi bir seçenek ama en iyi model değil.

Tüm bunlardan sonra A10-7850K'nin doğrudan oyun sistemleri için geliştirilmiş AMD FX-4300'i geriye itmesi takdir edilecek bir durum. Bunu sağlarsa AMD'nin yeni Steamroller işlemci çekirdekleri. Rekorlara imza atacak kıvamda değil ama belirgin bir ilerleme söz konusu.

A10-7850K'nin gücü Intel Core i3-4130, AMD FX-6350, AMD 10-6800K ve AMD FX-8350 kıvamında. Tümü belirli oranlarda performans ve fiyat dengesi elde ediyorlar. Bunların herhangi biri için öne çıkan özellikler bulup tercih edebilirsiniz. Intel Core i7-4960X ise bunlar gibi ortalama 3,5 yıldız elde ediyor ama mühendislik

başarısı anlamında eşsiz bir konuma yerleşiyor. Harika bir işlemci ama devasa fiyatına kıyasla sunduğu avantaj son derece düşük.

Bunun yerine üst seviye performans alanında önerimiz Intel Core i7-4770K oluyor. Şüphesiz ki muhteşem bir oyun işlemcisi. Ancak fiyat/performans oranı Core i5-4670K ve Core i5-4570 kadar başarılı değil. Bu modellerin ikisi de benzer oyun performansını sunabiliyor, en hızlı PC işlemcilerini kullanıp kıyaslama yapsanız da aradaki farkı

**"UFAK BOYUTLU
SİSTEMLER İÇİN MANTIKLI
SEÇİM KAVERİ OLABİLİR."**

hissetmek neredeyse imkânsızlaşıyor. Gerçekten de bu derece iyi işlemciler.

İkisi arasında seçim yapmamız gerekirse zorlukla kazandığımız parayı Core i5-4670K'ye harcardık. Eklenen esneklik ve overclock ile elde edilebilen performans artışıyla artan kullanım süresi gibi nedenler için ödenen fiyat farkı makul seviyede. En baştan tahmin edilebilecek bir sonuç oldu. Bunun tek sebebiyse Core i5-4670K'nin inanılmaz derecede iyi bir işlemci olması.

Nasıl test ettik?

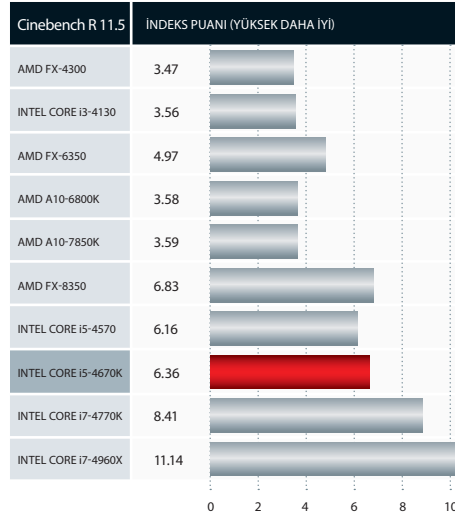
Bu testimizde oyun performansına öncelik verdiğimiz rahatlıkla söyleyebiliriz. Ama herkesin bildiği üzere oyun performansını etkileyen tek şey işlemci (CPU) değil, grafik işlemcinin (GPU) de önemi büyük. Peki bunları nasıl ayırt edeceğiz?

Yöntemlerden biri, grafik kalitesini ve çözünürlüğü düşürmek. Bu durumda oyun motoru 3D donanımınıza fazla yük bindirmedeği için yaşanacak darboğazların sebebi işlemci oluyor. Buradaki sorun, gerçekte kimsenin oyunları 1280 x 720 piksel çözünürlükte ve en düşük ayrıntılarla oynamayacak olması. Çözüm olarak hem 1280 x 720 piksel çözünürlükte düşük kalitede hem de 1080p çözünürlükte en yüksek kalite ayarlarında testler gerçekleştirdik. Böylece bir işlemcinin oyun motorunu ne şekilde beslediğini, grafik kalitesi ayarlarının ne oranda değişime yol açtığını görebilir hale geldik.

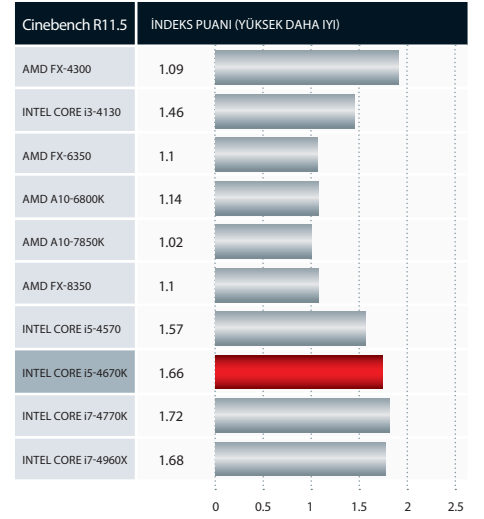
Görünüşe bakılırsa oyunlar açısından hâlâ tek çekirdek performansı son derece önemli bir kriter ve bunun sonucunda kazanan Intel oluyor. Elbette bilgisayarları çoğunlukla oyun dışındaki uygulamalar için kullanıyoruz. Video düzenleme gibi çok sayıda komut işleme gerektiren uygulamalarda AMD'nin FX serisi işlemcileri daha fazla ön plana çıkmayı başarıyor.

Tüm bu anlattıklarımızın istisnası overclock yapılan durumlar. Frekansla bağlantılı olan durumlarda AMD işlemcilerin durumu iyileşiyor. Intel ise standart işlemcilerinde tüm özellikleri kilitliyor ve overclock desteği içeren işlemciler için daha fazla para talep ediyor.

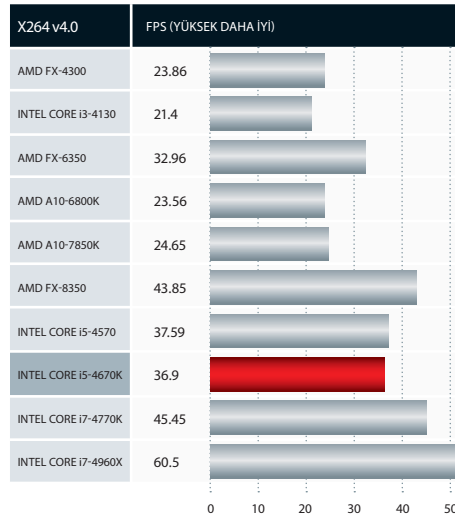
Çok komutlu CPU modelleme

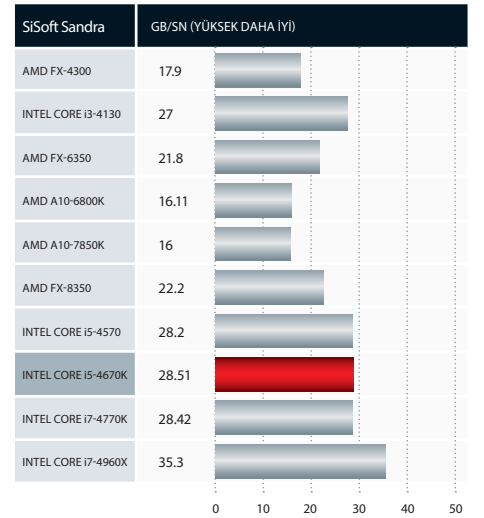
Tek komutlu CPU modelleme

HD modelleme performansı

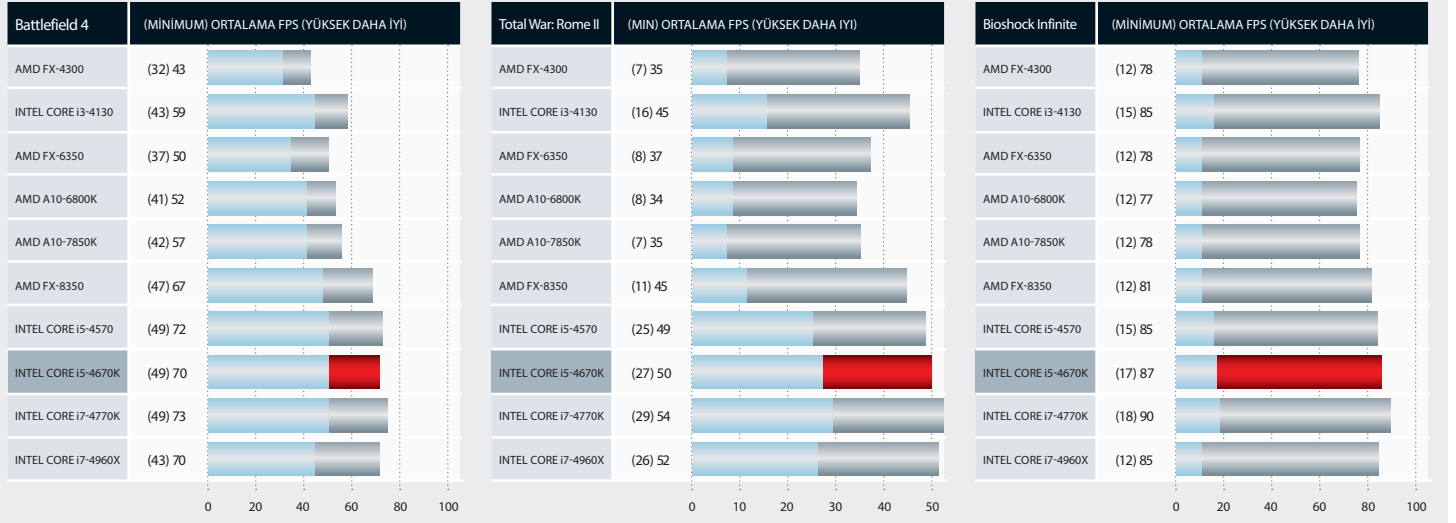

Bellek bant genişliği

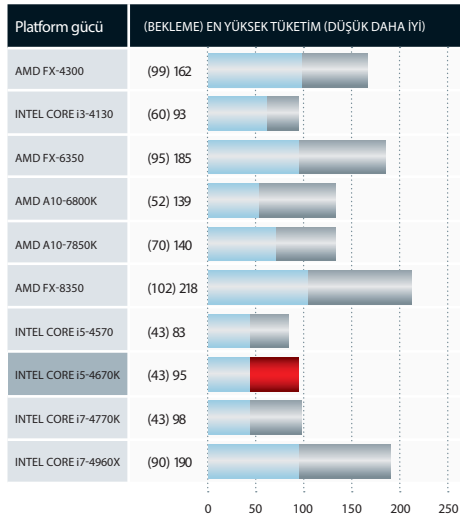

	Fiyat (TL)	Web	Frekans (GHz)	Çekirdek	Komut	Önbellek (MB)	
AMD FX-4300	253	www.amd.com	3.8 GHz (4 GHz Turbo)	4	4	4MB	
Intel Core i3-4130	299	www.intel.com	3.4 GHz	2	4	3MB	
AMD FX-6350	349	www.amd.com	3.9 GHz (4.2 GHz Turbo)	6	6	6MB	
AMD A10-6800K	349	www.amd.com	4.1 GHz (4.4 GHz Turbo)	4	4	4MB	
AMD A10-7850K	518	www.amd.com	3.7 GHz (4 GHz Turbo)	4	4	4MB	
AMD FX-8350	475	www.amd.com	4 GHz (4.2 GHz Turbo)	8	8	8MB	
Intel Core i5-4570	510	www.intel.com	3.2 GHz (3.6 GHz Turbo)	4	4	6MB	
Intel Core i5-4670K	620	www.intel.com	3.4 GHz (3.8 GHz Turbo)	4	4	6 MB	
Intel Core i7-4770K	870	www.intel.com	3.5 GHz (3.9 GHz Turbo)	4	8	8MB	
Intel Core i7-4960X	2666	www.intel.com	3.6 GHz (4 GHz Turbo)	6	12	15MB	

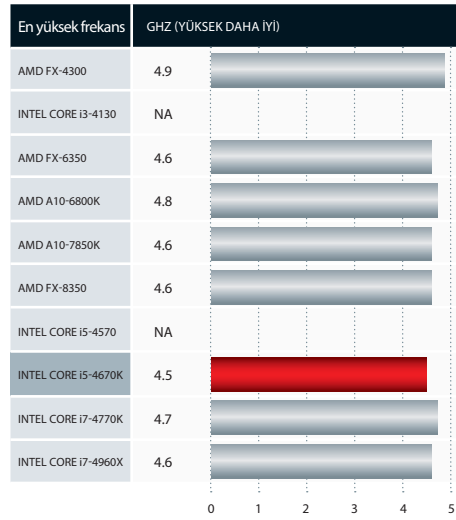
DirectX 11 oyun performansı

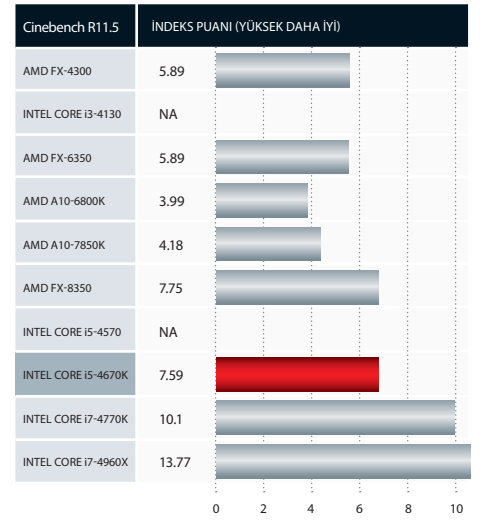
Güç tüketimi

Overclock performansı

Overclock performans

Bellek	Üretim tekniği (nm)	TDP (watt)	Soket	Grafik yongası	Puan
Çift kanal DDR3	32 nm	125 W	AM3+	Yok	★★★★☆
Çift kanal DDR3	22 nm	54 W	LGA1150	Intel HD Graphics 4400	★★★★☆
Çift kanal DDR3	32 nm	125 W	AM3+	Yok	★★★★☆
Çift kanal DDR3	32 nm	100 W	FM2	AMD Radeon HD 8670D	★★★★☆
Çift kanal DDR3	28 nm	95 W	FM2+	AMD Radeon R7	★★★★☆
Çift kanal DDR3	32 nm	125 W	AM3+	Yok	★★★★☆
Çift kanal DDR3	22 nm	84 W	LGA1150	Intel HD Graphics 4600	★★★★★
Çift kanal DDR3	22 nm	84 W	LGA1150	Intel HD Graphics 4600	★★★★★
Çift kanal DDR3	22 nm	84 W	LGA1150	Intel HD Graphics 4600	★★★★★
Dört kanal DDR3	22 nm	130 W	LGA2011	Yok	★★★★☆

AKSİYON KAMERASI

Sony HDR-AS30V

Zorlu ortamlarda çekim yapmak isteyen macera düşkünlerine hitap ediyor.

H DR-AS15 modelinden sonra aileye katılan yeni HDR-AS30V model aksiyon kamerası, yenilikçi özellikleri bir yana, birlikte kullanılabilieceği aksesuarlarıyla da oldukça ilgi çekici görünüyor. Arkadan aydınlatmalı Exmor R CMOS sensörü, Zeiss marka objektifi ve Full HD çözünürlüğü bir araya getiren Sony Action Cam'ın yeni modeli tüm aksiyon şartlarına uygun. Sörf, kayak, bisiklet, sualtı, motor sporları ve daha pek çok alanda kullanılabilcek olan Action Cam, kolay bağlantı seçenekleriyle de rahat bir kullanım sağlıyor. Sony Action Cam, 11,9 MP çözünürlüğündeki sensörüyle maksimum 60 kare Full HD video çekebiliyor. Yine Full HD'de 30 kare çekebilen kamera, ağır çekim videoya da hazır. 120 ve 60 kare çekimde HD formatta kayıt yapan kamera, GPS, Wi-Fi ve NFC gibi önemli özelliklere de sahip.

Sualtı çekimleri için beraberrinde su geçirmez bir muhafazayla gelen kamera, böylece 5 metreye kadar su geçirmezlik

özelliği sunuyor. Sony'nin Play-Memories Mobile uygulamasıyla çalışan kamera, kolaylıkla cep telefonunuzla veya daha iyisi Sony'nin kola takılabilen özel Canlı Önizlemeli kumandasıyla rahatlıkla kontrol edilebiliyor. BIONZ görüntü işlemcisi, otomatik pozlama ve otomatik beyaz dengesiyle çekim yapan kamera, kayıt ortamı olarak bellek kartını kullanıyor. Kamera üzerinde dahili mikrofon ve ayrıca bir mikrofon girişi de bulunuyor. Fotoğraf da çekebilen kamera, GPS modülüyle fotoğraf ve videolarınıza konum bilgisi ekleyebiliyor. Menü arabirimi ise pek kullanışlı değil. Üzerinde siyah beyaz bir ekran bulunduran kamerada çektiğiniz video ve fotoğrafları görün tülemek için NFC ile bağladığınız cihaza görüntü aktarımı yapmanız veya Micro HDMI ile Macro-USB noktalarını kullanmanız gerekiyor. Yaptığımız testlerde kameranın pil ömründen 1 saat 41 dakika kadar yararlanabildik. Cihazı şarj etmek için ayırdığımız süre ise 2 saat 48 dakikaydı.

BELLEK

Kingston HyperX Predator

Yüksek frekanslara çıkıp performans sınırlarını zorlamak isteyenler için harika bir kit.

Sistemini yeni ve hızlı belleklerle güçlendirmek isteyenlerin ilgisini çekebilecek olan HyperX Predator, düşük gecikme süresi ve yüksek kapasitede performans vadedmesiyle ön plana çıkıyor. Dikkat çekici performansını dış görünümüyle pekiştiren HyperX Predator, üzerindeki soğutucuya birlikte oldukça uzun. RAM oldukça sık ve güçlü görünüyor. HyperX serisinde kullanılan mavi rengin kullanıldığı Predator oldukça yüksek olduğundan anakartınızdaki soğutucuyu kontrol etmeniz gerekebilir. Eskisine nazaran artık çok daha hızlı çalışan RAM'ler yine daha fazla güç tüketiyorlar. Bu da ısı artışını beraberinde getiriyor elbette. Bu ısının sistem kararlılığına olumsuz etkide bulunmaması için Predator üzerinde de geniş bir soğutucu görüyoruz.

JEDEC standartlarına tam uyumlu olarak sunulan Predator, Intel'in oluşturduğu Extreme bellek profili desteği sunuyor. İkili kit halinde gelen Predator, 1600 MHz hız sunuyor. Predator'un 2800 MHz'e varan

hızlarda farklı modelleri de mevcut. RAM seçiminde anakartınızın desteklediği MHz değeri önemli rol oynuyor. Eğer anakartınızın desteklediği RAM değerinden daha hızlı bir tercihte bulunursanız anakart kendi desteklediği miktarın üstünü görmezden gelecektir ama bu durumda zamanlama sıkılaştırılabilir. Bilgisayarınızın bir oyun merkezi veya yoğun grafik uygulamaları kullanacağınız bir medya merkezi olmasını istiyorsanız Predator'ü tercih edebilirsiniz. Predator, düşük gecikme süresi ve Intel Extreme profilleri ile performans konusunda gayet iyi RAM olmayı başarıyor. Üstelik Kingston'ın ömür boyu garantisiyle güçlendirilmiş.

Bir oyun sistemi toplamak istiyorsanız toplam 16 GB bellek desteği size yeterli olacaktır. Bu noktada tercihinizi rahatlıkla Predator'den yana yapabilirsiniz. Bellek, düşük gecikme süresi ve iyi performansı ile memnun edici seviyede. Üzerindeki geniş soğutucusu biraz büyük olsa da ısınma problemi gayet iyi biçimde çözüyor.

Bilgi

Sony HDR-AS30V

Fiyat: 999 TL

Web: www.sony.com.tr

Dağıtıcı: Sony Eurasia

Öne çıkanlar: WiFi ve M

an kullanıma hazır, 120 FPS desteği,
titreşim kesme

Özellikler

Performans

.....
Fiyat

Bilgi

Kingston HyperX Predator

Fiyat: 258 TL

Web: www.kingston.com.tr

Dağıtıcı: Asnet, Armada, Avnet, Index

Öne çıkanlar: Etkileyici tasarım, soğutma modülleri, başarılı performans

Özellikler

Performans

Fiyat

AKILLI TELEFON

Huawei Ascend G610

Fazla masraf yapmadan iyi sonuçlar sunabilen bir telefon.

Huawei, bu kez yeni modeli Ascend G610 ile bizlerle. Giriş-orta seviye aralığında yer alan cihazın alt kısmında fiziksel bir düğme yok, dokunmatik Android tuşları ön yüzde yer alıyor. Üzerinde 5 inç büyüklüğünde bir ekran bulunduran cihazın paneli IPS LCD. 540x960 piksel çözünürlüklü ekranı oldukça güzel görünüyor. Renkli ve canlı ekranında yer alan simgeler de özelleştirilmiş. Zarif kullanıcı arayüzü ile göze oldukça hoş görünen telefon, farklı tema ayarları da içeriyor.

Satın alma aşamasında siyah ve beyaz renkli modellerini görebilirsiniz. 170 gram ağırlığında olan cihaz, 9,9 mm'lik kalınlığıyla biraz ağır ve kalın kalıyor. Üst tarafında ise kulaklık girişi, alt kısmında ise Micro-USB yuvasını görüyoruz. Sağ kenarda güç düğmesi ve ses düğmeleri var. Telefonun kapağını ve pilini çıkartabiliyorsunuz. SIM kart ve microSD kart yuvaları da kapağın altında bekliyor. Bulunduğu segment için gayet başarılı teknik

özellikleri var. Android 4.2 işletim sistemiyle gelen cihazda ekran hassasiyeti ve anlık takılmamaların yaşanmaması dikkat çekiyor. Ascend G610'un üzerinde MediaTek MT6589 yongalı ve 1,2 GHz hızında çalışan dört çekirdekli işlemci bulunuyor. Diğer yandan, 1 GB bellek kapasitesi gayet yeterli. Telefonda tercih edilen PowerVR SGX544 de sıkça gördüğümüz grafik birimlerinden biri. Hafıza 4 GB ama bunun yaklaşık 2 GB'si kullanılabilir durumda. 32 GB'ye kadar microSD kart desteği sağladığını söyleyelim. Telefonun batarya kapasitesi 2150 mAh.

Dead Trigger 2, NitroNation, Temple Run 2, Osmos ve diğer irili ufaklı oyunlarda denediğimiz Ascend G610 cep telefonu oyuncularının beklentilerini karşılayabiliyor. Ön yüzünde görüntülü görüşmeler için tipik 0,3 MP çözünürlük sunan bir kameraya sahip olan telefon, arka yüzünde 5 MP çözünürlüğünde bir kamera bulunduruyor. Flaş içeren kamera HD video çekebiliyor.

EKRAN KARTI

Asus Mars GTX 760

Asus, klasik çözümler yerine iki tane orta seviye GPU'yu bir araya getirmiş.

Oyun severlere sunulan Mars GTX 760, güçlü bir kart arayanlara hitap ediyor. Performans olarak üst-orta seviye bir kart olan Asus Mars, halihazırda SLI olarak gelmesiyle en dikkat çekici yanını oluşturuyor. İki adet GeForce GTX 760 GPU'sunu tek devre üzerinde toplayan Mars GTX 760, böylece oyun severleri SLI yapma derdinden kurtararak iki NVIDIA ekran kartının gücünü bir arada sunuyor. Çift yuva kaplayacak geniş bir gövdeye sahip olan kart, çift fanı ve geniş kanallı hattıyla iyi bir soğutma sağlayacak yapıda. Asus Mars, referans tasarım modeline overclock yapılmış olarak geliyor.

Asus Mars GTX 760 özel bir kart olmasına rağmen kutu içeriği sıradan görünüyor. Özel bir kutu içeriği beklerken herhangi bir özelleştirme içermeyen sıradan bir kutu karşılıyor bizi: Kutudan yalnızca sürücü CD'si, kurulum kılavuzu ve bir de güç kablosu çıkıyor.

Asus Mars GTX 760'in gövdesi bir hayli geniş. 90 mm'lik fanlar

yeterli ölçüde soğutma sağlıyor ve ses konusunda sıkıntı yaratmıyor. Kartın üzerindeki bağlantılara bakacak olursak 2 adet DVI portu görüyoruz. Mini DisplayPort da kart üzerinde bulunan diğer bağlantılardan ama nedense HDMI yok. Yine de dönüştürücüyle sonuca ulaşmak mümkün.

Shader ünitelerine baktığımızda GPU başına 1152 CUDA çekirdeği taşıdığını görüyoruz. Grafik işlemci olarak iki adet GK104'ü kullanan kart, yine 256 bit bellek veriyolu kullanıyor. 2 GB'den iki bellek modülü, yani toplamda 4 GB bellek taşıdığını görüyoruz. Toplam bellek hızı 6008 MHz. Referans tasarım modelin 980 MHz'lik taban hızının yerine Mars bize 1006 MHz'lik hız sunuyor. Boost Clock'ta ise bu hız 1072 MHz'e ulaşıyor. Güç girişleri 2 adet 8 pin. Mars GTX 760'in ortalama güç tüketimi 200 watt civarında. Yük altında çalışırken 400 watt'a kadar çıkabiliyor. Boştaiken 33 derecede çalışan kart, performans noktasında ise 75 ila 80 dereceyi görüyor.

Bilgi

Huawei Ascend G610

Fiyat: 599 TL

Web: www.huawei.com/tr

Dağıtıcı: C5

Öne çıkanlar: IPS ekran, başarılı performans, arka kamera, uygun fiyat

PC puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

Bilgi

Asus Mars GTX 760

Fiyat: 1.879 TL

Web: www.asus.com.tr

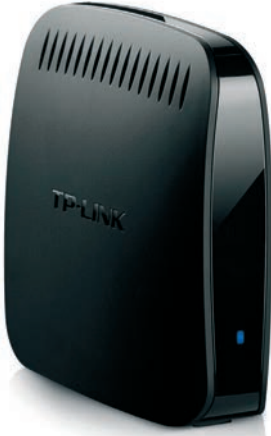
Dağıtıcı: Boğaziçi, Çizgi, Mersa Sistem

Öne çıkanlar: Çift GPU gücü, yüksek performans, özel soğutma sistemi, LED ışıklı tasarım

PC puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

KABLOSUZ ROUTER

TP-Link TL-WA890EA

Kablolu ağla sınırlı kalmış cihazları kolayca kablosuz moda geçiriyor.

TP-Link'in yeni ürünü, evde veya ofiste bulunan ve internete kablolu bağlantı üzerinden çıkan tüm cihazlara kablosuz desteği ekliyor. Bu ürün, televizyon, bilgisayar ve oyun konsollarını kablolu ağ üzerinden değil, direkt olarak kablosuz ağ üzerinden ağa katabiliyor. Tasarımıyla küçük bir kutu görünümünde olan TL-WA890EA, küçük olduğu kadar kolay da bir kurulumu sahip. Tek yapmanız gereken gerekli kablo bağlantılarını yaptıktan sonra arkasındaki küçük düğmeye basmak. Çift bant kablosuz desteği gösteren cihaz, HD video, müzik akışı ve online oyun için yeterli bant genişliği sağlayabilecek ölçüde.

Adaptörün arka kısmında dört LAN portu bulunuyor. Kutu içeriğinden çıkan bir ağ kablosu yardımıyla cihazınızı (örn. televizyon) bağlıyorsunuz. Aynı anda kablosuz internete çıkarmak istediğiniz birden fazla cihaz varsa bunlar için birer ağ kablosu temiz etmelisiniz. Gerekli bağlantıyı sağladık-

tan sonra cihazın arkasındaki ve modeminizdeki WPS düğmelerine basmalısınız. Böylece kablosuz bağlantı desteği olmayan televizyon, dizüstü bilgisayar, Blu-ray oynatıcı ve oyun konsolu gibi cihazlara HD video, müzik ve online oyun verisi aktarabiliyorsunuz.

2,4 GHz ve 5 GHz bantlarında çalışan cihaz, her iki frekansa da 300 Mbps hız sağlıyor. IEEE 802.11a/b/g/n standartlarına uygun olarak çalışan cihaz, beraberinde gelişmiş güvenlik önlemlerini de getiriyor elbette. Adaptör, 64/128 bit WEP, WPA-PSK, WPA2-PSK şifrelemeleriyle ağınıza güvenlik tehditlerinden koruyor. Bu cihazın en yaygın kullanım alanı elbette oturma odası olacak. Bu noktada eğer modem oturma odasından farklı bir noktadaysa en büyük endişe de tabii ki ağ performansının ne denli etkin olacağı. Evrensel uyumluluk göstermesi sayesinde her cihaz için kullanılabilir olması büyük avantaj. Kolay kurulumu, kullanımını ve özellikle 2,4 GHz'deki performansıyla beğendik.

Bilgi

TP-Link TL-WA890EA

Fiyat: 173 TL

Web: www.tp-link.com.tr

Dağıtıcı: Arena, Boğaziçi, Datastar

Öne çıkanlar: Kolay kurulum, kablo problemlerini ortadan kaldırma, tatminkâr performans

PC net puanı

Özellikler

Performans

Fiyat

ANAKART

GIGABYTE Z87X-OC

OC Ignition ve OC Brace gibi eşsiz özellikler içeriyor.

Overclock için geliştirilen ve Intel'in son nesil Soket 1150 Haswell işlemcilerini destekleyen Intel Z87 yonga setine sahip GIGABYTE Z87X-OC anakartla gelen OC Brace ekran kartı taşıyıcı çerçeve ve OC Ignition gibi GIGABYTE'a özgü eşsiz artılar var. OC Touch adı verilen düğmelerse anında overclock yapma imkânı veriyor. Voltaj ölçme noktaları sayesinde en doğru değerleri anında tespit edebilirsiniz. PCIe anahtarlarıysa ekran kartlarını çıkarmadan devre dışı bırakma imkânı veriyor. SATA portlarının yanında duran ve kasa içine bakan çift USB portu OC Connect olarak işliyor. GIGABYTE adıyla özdeşleşmiş özelliklerden biri olan Dual BIOS bu anakartta da kullanıcılara güven veriyor. Elbette overclock için gerekli desteği verecek biçimde güçlü bir besleme sistemine yer verilmiş. Genişleme yuvaları etkileyici biçimde seçilmiş ve dizilmiş.

Birer aralıkla turuncu renkte görülen PCIe x16 yuvalarına dört tane birden AMD ekran kartı ya da iki tane NVIDIA ekran

kartı SLI olarak yerleştirilebiliyor. Realtek imzalı ALC892 ses kontrolcüsü başarılı ama en iyi seçeneklerden biri değil. Sadece yonga setiyle gelen SATA portları kullanılıyor, ek kontrolcüye yer verilmiyor. Altı SATA 6.0 Gbps portu var. RAID 0, 1, 5, 10 modları destekleniyor. Ağ kontrolcüsüyse Intel imzalı ve Gbps destekli. Arka panelde yer alan altı USB 3.0 portunu ve anakart üstündeki çift USB 3.0 port çıkışı (Toplam 10 ediyor.) görünce ek kontrolcülerini anlıyoruz. Dört bellek yuvası içeren ve DDR3 bellekleri overclock ile 3000 MHz'e kadar çift kanal üzerinden çalıştırabilen anakartın yeni nesil pasif soğutma sistemini içerdiğini belirtelim.

Belleklerin sağındaki özel alanda OC-Touch adı verilen kontrol düğmeleri var. Kararlı siyah tip katı kapasitörler içeren ve iki kat bakır kullanan özel baskı devreye sahip olan üründen üç ayrı dijital görüntü çıkışı görüyoruz. İki HDMI 1.4a portuyla UHD 4K (24Hz) görüntü iletebiliyor. DisplayPort 1.2 de benzer sonucu veriyor.

Bilgi

Gigabyte Z87X-OC

Fiyat: 565 TL

Web: www.gigabyte.com.tr

Dağıtıcı: Arena, Endeks Bilişim

Öne çıkanlar: Overclock için geliştirilmiş teknolojiler, on USB 3.0 portu, 4-way CF ve SLI

PC net puanı

Özellikler

Performans

Fiyat

AKILLI TELEFON

HTC One (M8)

Güncellenen HTC One modeli Duo kamerasıyla yeni bir dönem başlatıyor.

One (M8)'in ağırlığı 160 gram, kalınlığı ise 9,35 mm. Önceki One'da sol köşede yer alan güç düğmesi sağ köşeye, kulaklık girişi telefonun alt kenarına taşınmış. Ayrıca yeni One, Nano-SIM kart kullanıyor. Sağ tarafta yeni bir başka çekmeceyle karşılaşıyoruz: Evet, yeni One'da artık microSD kart yuvası mevcut. 128 GB'lık microSD kart desteği sunuluyor. Ekranın hemen üst ve altında hoparlörler yerlerini koruyor. Yenilenen BoomSound hoparlörler, ilk One'a göre çok daha iyi bir performansa sahip. Kapağı açılmıyor ve pili değiştirilemiyor.

(M8)'in ekranı 5 inç boyunda. 1080x1920 piksel, yani Full HD görüntü üreten cihaz, 441 ppi piksel yoğunluğu sunuyor. Ekran tam anlamıyla keskin, parlak ve canlı. Super LCD3 panelin sahibi olan One (M8)'in ekranı Corning Gorilla Glass 3 ile korunuyor.

Qualcomm'un en güncel işlemcisi Snapdragon 801'i kalbinde taşıyor. Dört çekir-

dekli yapıda olan işlemci 2,3 GHz hızında çalışıyor. Buna 2 GB RAM eşil ediyor. Grafik işlemci olarak Qualcomm'un Adreno 330 grafik birimi kullanılıyor. 16 ve 32 GB'lık iki farklı modelde üretilen One (M8)'in Wi-Fi standardı 802.11 ac'ye destek veriyor. Bunun yanında Wi-Fi Direct, DLNA, Bluetooth 4.0 ve elbette NFC desteği de telefonda yer alan diğer bağlantılar. Son olarak telefonun LTE, yani 4G'yi desteklediğini de söyleyelim.

One (M8), HTC Dot View akıllı telefon kılıfıyla birlikte geliyor. Kapalıyken bile anında telefon erişimi sağlayan bu akıllı kılıf tasarımıyla dikkat çekici görünüyor. Saati ve hava durumunu renkli noktalarla yüzeyinde görüntüleyen Dot View ayrıca aramaları yanıtlamanıza ve e-posta bildirimlerini almanıza da olanak tanıyor. Android 4.4 ile gelen ve 2600 mAh sabit pil içeren telefonun Duo kamerası UFocus ile farklı bir deneyim yaşatabiliyor. 5 MP ön kamera ise "selfie" için ideal.

TABLET

Next Tabloid 10.1

Tabletini 3G üzerinden internet özgürlüğüyle şenlendirmek isteyenler için.

Üst segmentte olduğu kadar uygun fiyatlı tabletler arasında da pek çok seçenek mevcut. Next markası da bu seçenekler arasında Tabloid tabletleri ile kendine yer buluyor. Tablet üzerinden internete girmek, Android uygulamalarını çalıştırmak ve oyun oynamak için tercih edilebilecek olan Tabloid 10.1, dahili 3G özelliği ile mobil ortamlarda da internet keyfi sunabiliyor. Android 4.1 işletim sistemiyle çalışan tabletle Google Play üzerinden çeşitli uygulamalar indirebiliyor, fotoğraflarınızı tablete aktarabiliyor, video izleyebiliyor ve sosyal medya hesaplarınızı kontrol edebilirsiniz. Elbette bunlara Android oyunları da dahil.

Ekran, 1280x800 piksel çözünürlüğünde görüntü sunuyor. IPS panel olması güzel. Dokunmatik hassasiyeti de iyi durumda. Ekranın hemen üzerinde 2 MP çözünürlüğünde bir ön kamera bulunuyor. Tablet gövdesi biraz kalın ve 678 gram ağırlığı ideal değer-

den fazla. Gövdenin çevresindeki Micro-USB, Micro HDMI, kulaklık ve microSD kart yuvalarının yanında tabletin en dikkat çekici yanlarından biri SIM kart girişi oluşturuyor. Tabloid 10.1 ile 3G üzerinden de internete girebiliyorsunuz.

Tabloid 10.1, bu kategoride yer alan pek çok tablettten alışık olduğumuz türde bir kadroya sahip: Çift çekirdekli Rockchip RK3066 işlemci 1,6 GHz hızında çalışıyor. Mali 400 grafik birimi ve 1 GB RAM ile ortalama bir performans sunan tablet, 32 GB'lık geniş kapasitesiyle rahat depolama alanı sunuyor. Bu arada tabletin pilinin 6000 mAh kapasitesinde olduğunu söyleyelim. Yaptığımız pratik testlerde de tabletin sahip olduğu fiyat etiketiyle genel olarak iyi bir izlenim bıraktığını söylemeliyiz. Dead Trigger 2 veya Angry Birds gibi oyunların yanı sıra daha pek çok oyun indirip oynayabiliyorsunuz. Diğer yandan 3G üzerinden yoldayken bile internete girebilmek memnun edici.

Bilgi

HTC One (M8)
Fiyat: 2.499 TL
Web: www.htc.com/tr
Dağıtıcı: HTC Türkiye
Öne çıkanlar: Tasarım, yüksek performans, kart yuvası, Duo kamera, BoomSound, Sense 6

PCnet puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

Bilgi

Next Tabloid 10.1
Fiyat: 370 TL
Web: www.next.com.tr
Dağıtıcı: Yüksel Elektroteknik
Öne çıkanlar: Uygun fiyat, dahili 3G desteği, geniş depolama alanı, ideal performans

PCnet puanı

Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

AĞ BAĞLANTILI DEPOLAMA

Synology DS214play

Çok bilgisayarlı ağlar için ideal olan NAS'ın marifetleri saymakla bitmiyor.

i sminde yer alan "play" kelimesinden de anlaşılabilir gibi multimedia uygulamalarına ağırlık verilmiş olan DS214play hem kişisel amaçlı hem de küçük ve orta ölçekli işletmeler için kullanıma hazır. Medya merkezi olarak hizmet veren DS214play, çift yuvalı bir NAS sunucu. Yüksek kalitede fotoğraf, müzik ve video akışı için uygun bir model olan DS214play, güçlü teknik birimleri, DLNA, USB 3.0 ve elbette Synology'nin başarılı işletim sistemi DiskStation Manager (DSM) ile dikkat çekiyor. Cihaz, hem 3,5 inç hem de 2,5 inç disklerle kullanılabilir. Toplam 10 TB kapasiteye destek veren cihaz, çift çekirdekli bir işlemciyle çalışıyor. 1,6 GHz hızındaki Intel Atom işlemcisinin yanında 1 GB kapasiteli DDR3 bellek var. Ön yüzündeki kapağı kaldırdığınızda disk yuvalarını görebiliyorsunuz. Akıllı disk kızıllarıyla rahat bir şekilde disk yüklemesi yapılabilir. DS214play'in ön yüzünde bir USB 2.0 bağlantısı ve SD kart girişi var. Arka yüzünde ise iki

adet USB 3.0 bağlantısı ve bir eSATA girişi bulunuyor. Cihazın arkasında tek bir fan var. Cihazın stabil çalışabilmesi için yeterli soğutmayı yapan fan 19 desibel ses düzeyinde çalışıyor. Rahatsız edici olmadığını söyleyelim. Bekleme modunda 11,5 watt güç tüketen cihaz, erişimdeyse yaklaşık 29 watt tüketiyor. Güçlü performansı, sessiz çalışması ve uygun güç tüketimini aynı potada eriten cihazla yapabilecekleriniz arasında birçok seçenek var. DS214play ile sadece fotoğraflarınızı, müzikleri ve videoları yedeklemiyor; ev ağında tüm bunlara erişim sağlayarak bir onu bir multimedia merkezi gibi de kullanabiliyorsunuz. Yalnızca ev ağında değil, nerede olursanız olun cihaza ve içindeki verilere erişmeniz de mümkün elbette. Bunun için Synology'nin harika bir arabirimi ve hem tablet hem telefonlar için kullanışlı uygulamaları mevcut. Çok kullanışlı bir işletim sistemine sahip olan Synology, şimdilerde DSM 5.0 sürümünü kullanıyor.

Bilgi

Synology DS214play
Fiyat: 1.600 TL
Web: www.synology.com
Dağıtıcı: Arena, Depotürk, Simet
Öne çıkanlar: Kişisel bulut, kullanıcı dostu arayüz, güçlü performans, akıllı uygulamalar

PC puanı

★★★★★
Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

TABLET

PolyPad i8

Intel Atom işlemciden güç alarak rakiplere fark atan bir seçenek.

8 inç ekran boyutuyla "kompakt" tabletler arasında bulunan PolyPad i8, alüminyum gövdesi ve ince tasarımıyla şık bir model. Ekranın 16:10 en boy oranına sahip olması onun tasarımına da yansıyor. 123 mm'lik ekran genişliğini 212 mm'lik bir uzunluk tamamıyor. Tablet inç kalınlığı ise 8,2 mm. Oldukça ince olduğunu da söylemek mümkün. Tablet tamamı alüminyum bir gövdeye sahip. Dikdörtgen kasası ve keskin kenarlarıyla tabletin tasarımını beğendik. Tablet çevresine baktığımızda bağlantıların oldukça sade olduğunu görüyoruz: Bir kenarda ses ve güç düğmeleriyle microSD kart girişine yer verilirken diğer kenarda herhangi bir bağlantı görmüyoruz. Üst kenarda bir kulaklık ve Micro-USB bağlantısı bulunuyor, alt yüzeyde ise stereo hoparlörleri görüyoruz. HDMI bağlantısının olmaması üzücü.

PolyPad i8, işlemci olarak Intel platformunu kullanıyor. Intel'in mobil işlemcilerinden

Atom Clover Trail+1 kullanan i8, Z2580 Atom işlemciyle büyük iş başarıyor. 2 GHz hızında çalışan çift çekirdekli işlemci tabletin performansına büyük güç kazandırıyor. Tablet işlemcisi ne 1 GB RAM eşlik ediyor. Grafik yongası olarak PowerVR SGX 544 MP'yi görüyoruz. Ayrıca tabletin 16 GB dahili depolama alanıyla geldiğini de söyleyelim. Bu alanı microSD kartla 32 GB daha artırabiliyorsunuz. Tableti ilk açtığınızda kullanılabilir depolama alanı yaklaşık 12 GB civarında. Ekran çözünürlüğü ise 1280x800, yani HD görüntü sunuyor. IPS panelin parlaklığı ve sunduğu görüntü hayli güzel. Ekranın üst kısmında 2 MP kamera, arkadaysa 5 MP bir kamera bulunuyor. 802.11b/g/n Wi-Fi, Bluetooth ve GPS'i destekleyen tablet, işletim sistemi olarak Android 4.2'yi kullanıyor. 5 MP olan arka kamerayla yaptığımız çekimler oldukça kumluydu. Ön kamera ise görüntülü görüşme yapabilecek seviyede. PolyPad i8'in pil yase kategorisindeki diğer pek çok tablet gibi 4000 mAh civarında.

Bilgi

PolyPad i8
Fiyat: 459 TL
Web: www.polypad.com.tr
Dağıtıcı: Herpa Poly
Öne çıkanlar: Intel mobil işlemci, IPS HD ekran, başarılı performans, alüminyum gövde

PC puanı

★★★★★
Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

AKILLI TELEFON

Samsung Galaxy S5

Piyananın en iyi ekran ve kamera birleşimi bu telefonda.

Samsung, merakla beklenen yeni Galaxy S modelinde donanımsal olarak yine sınırları zorlamaktan kaçınmamış: Üründe 2,5 GHz dört çekirdekli işlemci ve 2 GB RAM var. 2800 mAh kapasiteli pil, birçok rakibinin aksine çıkarılıp değiştirilebiliyor. Görebileceğiniz en müthiş telefon ekranlarından biri olan S5'in ekranı geçen nesle kıyasla daha da büyüyen 5,1 inç boyutuna ulaşmış. Full HD Super AMOLED ekran çok yüksek parlaklık, netlik ve müthiş renkler sunuyor. Film izlemek ve fotoğraflara bakmak için muhtemelen en iyi seçenek.

Ortadaki tek fiziksel düğme artık parmak izi okuyucu olarak da hizmet veriyor. Parmağınızı düğmenin üzerinde sürükleyerek telefon kilidini açabilir ve PayPal'da ödeme yapabilirsiniz.

Galaxy S5 artık suya ve toza da dayanıklı. Su altında kullanmaya elverişli değil ama yanlışlıkla ıslatırsanız başına bir şey gelmiyor.

Telefonla birlikte gelen S Health 3.0 uygulamasıyla adım-

larınızı sayabilir, yaptığınız sporları ve harcadığınız/aldığınız kalorileri kaydedebilirsiniz. S5'in dikkat çekici bir yeniliği ise arka yüzündeki kalp ritmi ölçer. Kalp ritminizi ölçmek için parmağınızı dokundurup birkaç saniye beklemek yeterli oluyor. Tıbbi cihazlar kadar olmasa da doğruluk oranı yüksek.

Telefonun arayüzünde ise S4'e kıyasla büyük gelişmeler var. Tüm arayüzde yuvarlak hatlar ve simgeler tercih edilmiş.

Performans açısından Galaxy S5 genel olarak müthiş olmasına rağmen nedense kilit ekranından kamerayı açmak birkaç saniye sürüyor. 16 MP Isocell kamera piyananın en iyilerinden. Üstelik otomatik odaklanma süresi 0,3 saniye gibi müthiş bir düzeyde. Samsung, gerçek zamanlı HDR gibi bir dizi kamera yeniliği de eklemiş.

2800 mAh pili aşırı verimli Snapdragon 801 işlemciyle birleşince ortaya harika bir sonuç çıkıyor. Pil ömrü, ekranı daha küçük ve işlemcisi daha yavaş olan iPhone 5S ile aşağı yukarı aynı.

MODEM

ZyXEL VMG8924-B10A

Evinde ve işyerinde ustaca ağ kurmak isteyenlere hitap ediyor.

EZyXEL VMG8924-B10A, kendi ağını ustaca yönetmek isteyenler için en iyi çözümlerden birisi.

ADSL ve VDSL2 modem olarak hizmet verebilen cihaz, eş zamanlı çift bantlı 802.11ac kablosuz ağ teknolojisine sahip. Hem 2,4 GHz hem de 5 GHz bantlarında eş zamanlı veri paketlerini taşıyabilen cihaz, böylece yoğun kablosuz ağ kullanımı olan yerlerde daha sağlıklı veri aktarımının önünü açıyor. 5 GHz desteği olmayan cihazlar da aynı anda 2,4 GHz ağına bağlanabiliyor. Cihazlarınızın kablosuz AC standardını destekliorsa teorik olarak 1,3 Gbps hıza çıkmak mümkün. Üründe 2,4 GHz bandı için iki adet 3 dB ve 5 GHz bandı için de üç adet 3 dB dahili anten kullanılmış, harici anten yok. Çoğu modemden farklı olarak, ürünün kasası masa üzerinde dik duruyor. Harici anket olmadığı için şık bir görünüme sahip. Ürünle birlikte duvar askısı da geliyor. LED göstergeleri tek bir anahtarı çekerek kapatmak mümkün.

Cihazın sevdiğimiz yanlarından biri de Gigabit Ethernet desteği sunması oldu. Artık birçok anakart ve NAS cihazı gibi depolama aygıtları Gigabit Ethernet portuyla gelmesine rağmen piyasadaki modemlerin çoğu 100 Mbit standardında olduğu için bu hızlardan yararlanmak mümkün olmuyordu. VMG8924-B10A'nın üzerinde 4 adet Gigabit Ethernet portu var.

Cihaz üzerinde çok amaçlı iki adet USB 2.0 portu da mevcut. Bunlara USB bellek veya disk takarsanız dosya paylaşırabilirsiniz. Üstelik kullanıcılara özel yetkilendirme imkânı var. Ayrıca cihaz, medya sunucusu olarak çalışmak üzere de optimize edilmiş. Yazıcı bağlarsanız yazıcı sunucusu oluşturabilirsiniz. Son olarak, 3G modem bağlayarak mobil interneti de dağıtabilirsiniz. Ebeveyn denetimi özelliğiyle çocukların ne zaman internete girebileceğini ayarlamak mümkün. Ürün, SPI destekli gelişmiş bir güvenlik duvarına ve VPN desteğine de sahip.

Bilgi

Samsung Galaxy S5
Fiyat: 2.199 TL
Web: www.samsung.com.tr
Dağıtıcı: Samsung Türkiye
Öne çıkanlar: Full HD ekran, yeni kamera modları, kalp ritmi ölçer, parmak izi okuyucu

PC net puanı

★★★★★
Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

Bilgi

ZyXEL VMG8924-B10A
Fiyat: 442 TL
Web: www.zyxel.com.tr
Dağıtıcı: ZyXEL Türkiye
Öne çıkanlar: Eş zamanlı çift bant, çift USB portu, Gigabit Ethernet desteği, dikey tasarım

PC net puanı

★★★★★
Özellikler ★★★★★
Performans ★★★★★
Fiyat ★★★★★

AKILLI TELEFON

EVOBT RS6

Markanın tek ama fiyat/performans oranı yüksek modeli.

Akıllı telefon pazarındaki yerli markalar, donanımsal olarak güçlü modelleriyle fiyat/performans avantajı sunmaya devam ediyor. Evo Bilgi Teknolojileri'nin şimdilik tek telefon modeli olan EVOBT RS6 da bunlardan birisi.

Çift SIM kart destekli EVOBT RS6'da kullanılan 5 inç Full HD IPS ekran, OGS (One Glass Solution) tipinde. Bu sayede ekran kalınlığı azaltılarak görüntünün yüzeye daha yakında oluşması sağlanıyor. 1920 x 1080 çözünürlüğündeki ekranda inç başına 441 piksel düşüyor ki bu son derece yüksek bir değer ve bu sayede çok keskin görüntülerle karşılaşıyoruz. Renkler canlı ve ekrana oldukça geniş bir açıdan renk kaybı yaşımadan bakılabilir.

EVOBT RS6, Android 4.2.1 Jelly Bean işletim sistemiyle geliyor. Telefonda kullanılan dört çekirdekli MediaTek MT6589T işlemcinin hızı 1,5 GHz. Bunun yanına 1 GB RAM eklenmiş. Yaptığımız testlerde işlemci performansının oldukça yüksek olduğunu gördük (AnTu-

Tu puanı 15.200) ama bu özelliklere sahip bir telefonda biraz daha fazla RAM kullanılmasını dilerdik. Ayrıca grafik yongası güçlü olsa da ekran Full HD olduğu için 3D oyunlarda biraz zorlanıyor. Öte yandan, Full HD ekranda video izlemek gerçekten keyifli.

16 GB dahili hafıza, microSD kart yardımıyla 32 GB daha artırılabilir. Telefonunun arka yüzünden LED flaşlı 13 MP, ön yüzünde de 5 MP'lik birer kamera bulunuyor. İyi aydınlatılmış ortamlarda çekilen fotoğraflar oldukça başarılı ama düşük ışıktaki kalite de düşüyor. Arka kamera, 30 fps'de 1080p Full HD video çekebiliyor.

Wi-Fi 802.11b/g/n ve Bluetooth 3.0 desteğinin yanı sıra FM radyo desteği de bulunması sevindirici. Ayrıca A-GPS yongası da mevcut, böylece navigasyon uygulamalarını rahatça kullanabilirsiniz. 2100 mAh kapasiteli pil, normal kullanımda yaklaşık bir gün dayanıyor. 148 g ağırlığındaki telefonun ön yüzü siyah, arka yüzü ve kenarlarıysa beyaz plastik.

AKILLI TELEFON

Avea inTouch 3

Avea abonelerinin avantajlı şekilde satın alabileceği giriş düzeyi bir telefon.

Avea inTouch 3, giriş segmentinde yer alan bir cep telefonu. Avea, tarife ek olarak 1 TL'den başlayan fiyatlarla telefonu satışa sunuyor; elbette peşin fiyatıyla da satın alınabiliyor. inTouch 3, tasarım olarak göze gayet hoş görünüyor. Siyah ve beyaz renk seçenekleri olan telefonun arka kapağında parlak plastik malzeme kullanılmış.

9,2 mm kalınlığıyla Vodafone Blade V ve Turkcell T40 gibi rakiplerine göre daha ince ama biraz daha ağır (140 gr). Yine de 4,5 inç boyutunda ekrana sahip bir telefon için bunlar iyi değerler. ZTE tarafından üretilen inTouch 3'ün kapağını açınca microSD kart girişi ve tam boyutlu SIM kart slotu görünüyor. Pil de değiştirilebilir.

inTouch 3, Android 4.2.2 Jelly Bean işletim sistemiyle geliyor. Telefonun üst sürümlere güncelleme alıp almayacağı şu an için belli değil. Güncellenmesini elbette isteriz ama bu haliyle de segmenti için iyi bir deneyim yaşattığını da söyleyelim. Zira Avea, inTouch 3'te daha önceki

nesillerden da aşına olduğumuz şekilde işletim sistemini epey özelleştirmiş.

inTouch 3'te 4,5 inç büyüklüğünde bir ekran var. Çözünürlük 480x800 piksel. Bu değer, bulunduğu fiyat düzeyi için yeterli olsa da HD çözünürlük göremek açıkçası üzücü.

inTouch 3'teki çift çekirdekli MTK MT6572 işlemci 1,3 GHz hızında çalışıyor. İşlemciye 1 GB RAM eşlik ediyor. Grafik işlemci de Mali 400. Dahili depolama birimi bu tür ceplerde görmeye alışık olduğumuz gibi yine 4 GB. Telefonun performansı normal, günlük kullanımlar için yeterli görünüyor.

Telefonun bataryası 1800 mAh kapasitesinde. Kameralara bakacak olursak 5 MP değerinde bir arka kamera ve standart bir ön kamera görüyoruz. Otomatik odaklama ve flaş özellikleri var ama çok kaliteli fotoğraflar beklememek gerekiyor.

Ayrıca Avea Müzik'ten 3 ay süreyle 50 şarkı paketi ve Avea Buluttan bir yıl 4 GB depolama alanı da telefonla birlikte gelen çeşitli hediyeler arasında.

Bilgi

EVOBT RS6

Fiyat: 799 TL

Web: www.evobt.com

Dağıtıcı: Evo Bilgi Teknolojileri

Öne çıkanlar: Eş zamanlı çift bant, çift USB portu, Gigabit Ethernet desteği, dikey tasarım

PC puanı

Özellikler ★★★★★

Performans ★★★★★

Fiyat ★★★★★

Bilgi

Avea inTouch 3

Fiyat: 549 TL

Web: www.avea.com.tr

Dağıtıcı: Avea

Öne çıkanlar: Tarifeyle birlikte ödeme avantajı, ek Avea servisleri, basit arabirim

PC puanı

Özellikler ★★★★★

Performans ★★★★★

Fiyat ★★★★★

AKSIYON KAMERASI

Prestigio MultiRunner 710x

Sporcuların heyecan dolu anları tekrar yaşaması artık daha kolay.

Hareket halindeyken sıradan kameralarla iyi bir video kaydetmek çok zor. Bu gibi durumlarda hem kaydı kolaylaştırmak hem de daha kaliteli sonuçlar elde etmek için aksiyon kameralarına yönelmek şart. Prestigio'nun MultiRunner 710x modeli de iyi alternatiflerden bir tanesi. Doğa sporlarıyla uğraşanlar, bisiklet ve otomobil kullananlar gördüklerini kendi bakış açılarıyla ölümsüzleştirmek için MultiRunner 710x'ten yararlanabilir.

Kameranin kendisi 9,5 cm uzunluğunda ve 3 cm çapında kırmızı renkli bir silindirik şeklindedir. 120 derece görüş açısına sahip olan 5 megapiksel CMOS alıcısı 1080 Full HD çözünürlükte saniyede 30 kare video kaydı yapabiliyor. Çözünürlüğü 720p'ye düşürseniz kare hızını 60 fps'ye çıkarmak mümkün. Çekilen videolar H.264 biçiminde MOV dosyaları olarak kaydediliyor. Yaptığımız deneyimlerde genel kalite tatmin edici olsa da renkleri çok canlı bulmadığımızı belirtmeliyiz.

Depolama birimi olarak

microSD kart kullanılıyor cihazla birlikte kart gelmediğini hatırlatalım. Onun dışında kutu içeriği gerçekten zengin. Cihazı kullanabileceğiniz çeşitli senaryolar düşünüldükten sonra, yapışkanlı araç bağlantısı, kaymaz yüzey, boyun askısı, bisiklet bağlantısı, kask konsolu gibi çok sayıda aksesuara yer verilmiş. Şarj adaptörü, araç şarjı, micro USB kablosu ve Mini HDMI kablosu da kutuya dahil.

Kameranin üzerinde herhangi bir ekran olmadığı için görüntüleri izlemek ve bazı ayarları yapmak üzere Mini HDMI kablosuyla televizyona veya monitöre bağlamak gerekiyor. Çekim kalitesiyle ilgili ayarlar, kamera üzerinde minik düğmelerle de yapılabilir. Kaydı başlatıp durdurmak içinse sürgülü, daha büyük bir düğme tercih edilmiş. Ürünün şarjı yaklaşık 1,5 saat dayanıyor.

Fiyatını da göz önünde bulundurarak, amatör ve yarı profesyonel sporcuların yanı sıra yol maceralarını kaydetmek isteyenler için ideal çözüm olacağını söyleyebiliriz.

Bilgi

Prestigio MultiRunner 710x
Fiyat: 379 TL
Web: www.prestigio.com.tr
Dağıtıcı: Asbis Türkiye
Öne çıkanlar: Aksesuar zenginliği, Full HD kayıt olanağı, seri fotoğraf çekme özelliği

PC puanı

AKILLI TELEFON

Vodafone Blade V

Vodafone ve ZTE'den Türkiye'de üretilen giriş düzeyi bir akıllı telefon.

Mobil operatörler, kendi markalarıyla ürettikleri telefonları abonelelerine cazip fiyatlarla sunmaya devam ediyor. Vodafone Blade V de bunlardan birisi ve tarifeyle ek olarak 1 TL'den başlayan fiyatlarla alınabiliyor. Üstelik telefonun dikkate değer bir özelliği de var: Telefon, ZTE tarafından Türkiye'de üretiliyor.

Plastik bir gövdeye sahip olan telefonun kalınlığı 10,9 mm ve ağırlığı 130 gram. Arka yüzünde Vodafone logosu, 5 megapiksel kamerası, LED flaşı ve hoparlörü var. Tasarım açısından özel bir görünüme sahip olduğunu söyleyemeyiz.

4 inçlik ekranı 480 x 800 piksel çözünürlüğünde. Bazı giriş seviyesi telefonların aksine renklerin doygun ve netlik iyi. Dokunma hassasiyetini de gayet başarılı bulduk.

Telefon, Android 4.1.2 işletim sistemiyle geliyor ama arayüzü Vodafone tarafından epey özelleştirilmiş. Facebook, Twitter, Kingsoft Office gibi popüler uygulamaların yanı sıra El Feneri, Avantaj CepTe, AKUT

gibi Vodafone'a özel uygulamalar da yüklü geliyor.

Vodafone Blade V'de 1800 mAh kapasiteli bir pil kullanılmış. 250 saate kadar bekleme süresi ve 4 saate kadar bekleme süresi vad ediliyor. Testlerimizde tek şarj, normal kullanımda yaklaşık 2 gün dayandı.

Arka yüzde 5 MP ve ön yüzde 0,3 MP'lik birer kamera var. Görüntülü görüşmeler ve günlük fotoğraflar için yeterli ama hatıralarınızı ölümsüzleştirecek düzeyde bir kamera olmadığını belirtmeliyiz. FM radyo özelliği birçok kullanıcıyı memnun edecektir.

1,2 GHz Qualcomm Snapdragon işlemci ve 1 GB RAM, telefonun performansını iyi bir düzeyde tutuyor ve oyunlardan keyif alabiliyorsunuz. Öte yandan, 4 GB dahili depolama alanının yetersiz olduğunu belirtmeliyiz. microSD kart desteğini kullanarak bu alanı artırmanız gerekebilir.

Sosyal ağlarda gezinmek, radyo dinlemek ve basit oyunlar oynamak için uygun fiyatlı bir telefon arayanlara önerebiliriz.

Bilgi

Vodafone Blade V
Fiyat: 489 TL
Web: www.vodafone.com.tr
Dağıtıcı: Vodafone
Öne çıkanlar: Türkiye'de üretilmesi, özelleştirilmiş arayüz, iyi performans, yüksek pil ömrü

PC puanı

Sistem Sihirbazı

Yeni bir bilgisayar alacaklar veya güncelleme yapacaklar için ideal kılavuz.

PC sahibi olmanın en avantajlı yanlarından biri, gerekli olduğunda istediğiniz biçimde güncelleme yapabilmek. Oyunlarda daha akıcı görüntülere mi gerek duyuyorsunuz? Yeni bir ekran kartına geçiş yapın. Başka bir işlem için daha fazla performans mı gerekli? İşlemciyi değiştirin veya eski günlerin favorisi olan bellek eklemeyi deneyin. Bilgisayarınızı canlandıracak çok sayıda farklı alternatif var. Bütçenize uyan biçimde kademeli olarak güncelleme yapabilirsiniz. Bu yüzden bir sistemi uzun süre değiştirmeden kullanmak zorunda değilsiniz. İçinden çıkılmaz bir hâl aldındaysa en iyi yol bilgisayarını camdan

fırlatıp yepyeni bir sistem toplamak.

Ne tür bir bilgisayar oluşturmalsınız? Hangi bileşenler önemli? Hangileri birbiriyle uyumlu çalışabilir? Ne kadar masraf yapmanız lazım? Çok sayıda soru var ve en doğru cevapları almak için tüm eğilimleri araştırıp doğru bir analiz yapmak gerekiyor. Bu iş için kolları sıvamadan önce sayfalarımıza göz atın deriz. Sizler için detaylı araştırmalar yaptık ve üç ayrı bütçeye hitap eden sistemler hazırladık.

En önemlisi, bu sistemlerin her biri DirectX 11 ile uyumlu ve yıllar boyu işinize görecektek temel gereksinimleri karşılıyorlar. Önerdiğimiz sistemlerin tümü birkaç yıl işinizi görecektek kapasitede.

NASIL SEÇİLMELİ? LCD MONİTÖR

Yapacağınız en önemli satın almalarından biri monitör. PC'nizi kullanırken sürekli olarak bakacağınız parça olan monitörün iyi bir model olduğuna emin olmalısınız. Aynı zamanda büyük olasılıkla seçeceğiniz kaliteli bir monitör, kurduğunuz sistemi güncelleseniz de yerinde kalmaya devam edecek. PC'lerin birkaç nesil değişimi söz konusu olduğunda bile monitörler değiştirilmeden kullanılabilir ve bu sayede diğer parçalara kıyasla daha uzun vadeli bir yatırıma dönüşüyor.

O zaman ne yapmalısınız? Sahip olduğunuz ekran kartı en pahalı modellerden biri değilse 2560 x 1440 piksel sunan yüksek çözünürlüklü panelleri tercih etmeniz pek anlamı yok. Yüksek çözünürlükten ötürü GPU üstüne binen ek iş yükü hayli fazla. Bunun yerine ucuz olanlardan değil de VA veya IPS panel içeren 1080p destekli harika monitörlerden birine yönelebilirsiniz. Çözünürlükte değişime gitmeden daha geniş monitörleri de tercih edebilirsiniz. Uygun fiyatlı 27 inç 1080p monitörler düşünülebilir.

**1.027
TL**

EKONOMİK SİSTEM

Bütçe sınırlı olduğunda dikkatli biçimde seçim yapmak daha da önemli.

ANAKART ASRock H81M-DGS 122 TL	İŞLEMCI Intel Celeron G1820 146 TL
Günümüzde giriş seviyesi sistemlerde bile Haswell mimarili işlemciler kullanılıyor. Bu yüzden Socket 1150 içeren Intel H81 yonga setli bir Micro ATX anakart rahatlıkla işimizi görüyor.	Celeron serisinde olsa da Pentium modellerden pek farkı olmayan Haswell mimarili bu işlemcide çift çekirdek 2,7 GHz görebiliyor. Soket 1150 kullanan işlemcinin güç tüketimi 53 vati aşmıyor.
BELLEK 2 x 2 GB DDR3-1600 120 TL	EKRAN KARTI Intel HD Graphics -
Bellek fiyatları epey düştü ve artık DDR3 bellek almaktan başka seçenek yok. Çift kanallı bir kit almak en doğru seçim. Giriş seviyesinde 4 GB yeterli ama işletim sisteminiz 64 bit olmalı.	Önceden yonga setiyle birlikte anakartla gelen grafik devreleri artık işlemcinin içinde. Celeron'daki bütünsel Intel HD Graphics biraz basit ama Full HD masaüstü yazılımlarında sorun yaşamayacaksınız.
SABİT DİSK 500 GB 3,5 inç 7200 devir 116 TL	GÜÇ KAYNAĞI High Power ECO 500W 99TL
Yeni anakartlarla gelen SATA 6.0 Gbps bağlantılı değerlendirilebilen son nesil sabit diskler SSD performansı sunamıyor olsa da hiç fena değil ve oyunlar için yeterli boş alana sahiptir.	Normalde bütünsel grafik yongası içeren bir sistemle kasa içindeki standart güç kaynağını kullanabilirsiniz ama önerdiğimiz ekran kartı için 500 Watt'lık bir modelin altına inmeyin.
KASA TX Delta 90 TL	MONİTÖR AOC i2269Vw 331 TL
Kasanın estetik açısından bir üstünlüğü yok ama beklentileri karşılayacak kapasitede. Aynı zamanda fiyatına kıyasla ucuz görüntü sunmuyor. Ön yüzündeki USB 3.0 portu önemli bir avantaj.	AOC'nin 21,5 inç genişlikli paneli 1920 x 1080 piksel çözünürlüklü ve hangi masada olursa olsun göz alıcı duruyor. Film ve oyunlar için de ideal olan monitörde giriş DVI.
OPTİK SÜRÜCÜ LG GH24NSB0 SATA DVD-RW 36 TL	CPU SOĞUTUCUSU AMD Standart Soğutucu -
Optik sürücülerin önemi azalıyor ama onları da olmuyor. Oyunlar ve işletim sistemleri USB bellekte sunulana kadar kullanmaya devam. Yedekleme desteği de cabası.	Üst seviye işlemcilerin sınırlarını zorlamak isteyenler için işlemci soğutucuları önemli ama standart OEM soğutucu overlock imkanı vermeyen bu işlemci için uygun.

2.268
TL

ORTA SEVİYE SİSTEM

Harika bir sistem oluşturmak için servetinizi ortaya dökmeniz gerekmiyor.

6.319
TL

ÜST SEVİYE SİSTEM

Eğer gerçekten kendinizi şımartmak istiyorsanız aradığınız çözüm burada!

ANAKART 160 TL Gigabyte GA-F2A88XM-DS2

Bu anakartta AMD'nin en yeni Soket FM2+ işlemcilerine de destek veriliyor. A88X yonga setinde SATA 6.0 ve USB 3.0 gibi iddialı özellikler var. PCIe x16, x1 ve PCI yuvaları sunuyor.

İŞLEMCI 517 TL AMD A10 7850K

Son nesil Kaveri mimarisini esas alan dört çekirdekli bu APU, Turbo ile 4 GHz görüyor. 28 nm üretime geçen seride Soket FM2+ şart. 95 vat TDP değeri biraz daha düşük olabilir.

BELLEK 256 TL 2 X 4 GB DDR3-1866

Çok fazla yatırım yapmadan, çift 4 GB bellekten oluşan bu çiftli kitle yüksek performans elde edebilirsiniz. Bellek kitinde özel soğutucu olması şart değil. Duruma göre marka seçebilirsiniz.

EKRAN KARTI - AMD Radeon R7

Eski nesil ekran kartları bir kez daha arka plana düştü ama Kaveri ile gelen yeni bütünleşik GPU gerçekten güçlü ve detayları abartmadıkça Full HD oyun deneyimi elde edilebiliyor.

DEPOLAMA 139 TL SanDisk Ultra Plus 64 GB

SSD pazarının başlangıç noktasında fiyatları düşmeye devam ediyor. 250 GB kapasiteli Samsung SSD'de GB başına fiyat 1,78 TL ediyor. 250 GB alan çok sayıda uygulama ve oyun için yeterli.

GÜÇ KAYNAĞI 108 TL Cooler Master RS500

Performanslı bir sistem toplamak istiyorsanız güç kaynağını ihmal etmeyin. Güçlü bir PSU almanız şart. 500 vat ve üstü seçenekler işinizi görecektir. Bu modelin 80+ Bronze onayı var.

KASA 170 TL CORSAIR Carbide 200R

Çok pahalı olmayan ve USB 3.0 portları gibi yeni nesil özellikler içeren bir kasa arayınlar Carbide 200R'den memnun kalabilir. Daha göz alıcı bir kasa arıyorsanız dükkanları dolaşmakta özgürsünüz.

MONİTÖR 579 TL LG 24EA53V IPS

Yıllardır IPS panelli monitörlerin TN panelli ucuz modellerden daha iyi görüntü sunduğunu belirttik. Artık 550 TL civarına böyle bir IPS monitör almak mümkün. Full HD destekli ve DVB-T alıcısı bile var.

OPTİK SÜRÜCÜ 222 TL LG 16X CH10LS28 Kombo

DVD'ye yedekleme yapmak ucuz ama artık kaliteli filmler için Blu-ray sürücü gerekiyor. Film sevenler için ideal olan bu kombo sürücüyü tek ve çift katmanlı filmleri sorunsuz izleyebilirsiniz.

CPU SOĞUTUCUSU 117 TL Cooler Master Hyper 412S

Son nesil Soket 2011 işlemcileri bile destekleyen Hyper T4 ile bakır ısı boruları ve çekirdek temas teknolojisi sunuluyor. Aynı zamanda gürültüsüz çalışmayı başarıyor.

ANAKART 383 TL ASUS Z87-A

X79 yonga setli anakartlar daha üst seviyede ama performans anlamında çok başarılı olan 4770K'ye uyum sağlayacak biçimde Intel Z87 yonga setli bu modele yöneldik.

İŞLEMCI 873 TL Intel Core i7-4770K

Altı çekirdekli Intel Core i7-4960X gibi işlemciler bile dur diyebilen dört çekirdekli Core 4770K işlemcinin Turbo sınırı 3,9 GHz ve Haswell mimarisinden ötürü Soket 1150 içeriyor. TDP ise 84 watt.

BELLEK 456 TL 2 X 8 GB DDR3-2133

Çift kanallı bellekten öteye gitmenin pek gereği kalmadı. İki tane 8 GB bellek sizi uzun süre ayakta tutacak. 2133 MHz ile gecikme süresini hayli düşürebilirsiniz. XMP onayı tercih edilmeli.

EKRAN KARTI 1.360 TL NVIDIA GeForce GTX 780 Ti

Ekran kartları çok hızlı değişim gösteriyor, o yüzden en üst modelin bir altı daha makul fiyat alınabiliyor. GeForce GTX 780 Ti ile elde edilen performans hayli etkileyici. Isınma ve aşırı gürültü sorunu yok.

DEPOLAMA 425 TL Samsung 840 EVO 250 GB

Artık sabit disklerle yaklaşan kapasitelerde SSD'ler bulabiliyoruz. Bazı etkileyici algoritmalar kullanan 840 EVO alan yanında performans konusunda da iddialı.

GÜÇ KAYNAĞI 354 TL Seasonic G-series 750W

Hızlı bir değişim geçiren güç kaynakları verim konusunda ilerledi ve duraklama dönemine girildi. Seasonic'in artışı aşırı sessiz çalışması, 80+ Gold sertifikası ve modül bağlantı desteği.

KASA 498 TL Cooler Master HAF X

Sürekli yeni kasalar geliyor ama Cooler Master'in 2010'da tanıttığı geniş gövdeli ve başarılı soğutmalı HAF X gözden düşmeden yola devam ediyor. Cosmos modelleri de dikkat çekmekte.

MONİTÖR 1.400 TL AOC Q2963PM LED

4K Ultra HD monitörler henüz alınabilecek seviyede değil. 21:9 formatındaki bu ultra geniş monitör içerdiği IPS panel, 2560 x 1080 piksel çözünürlük ve üç dijital girişle beğeni kazanıyor.

OPTİK SÜRÜCÜ 283 TL LG BH10LS38

Oyunlar ve filmler eklenince SSD'niz hemen dolabilir. Sabit disk ekleseniz bile yedekleme şart ve en mantıklı çözümlerden biri arada bir Blu-ray yazıp saklamak.

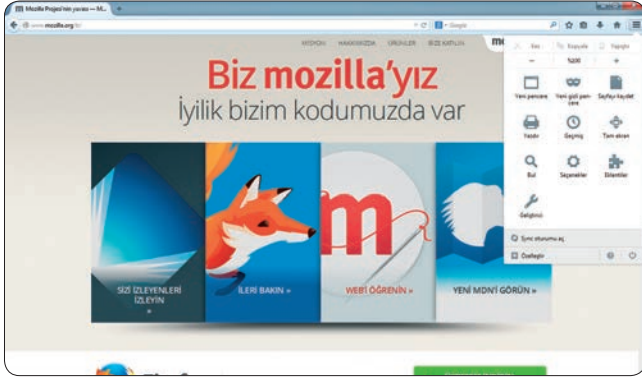

CPU SOĞUTUCUSU 287 TL Thermaltake Water 3.0 Pro

Intel Core i7 4770K işlemcide çarpan kilidi olmadığından işlemciyi 4,7 GHz'e kadar çıkarmak olası. Bu durumda en iyi çözüm hepsi bir arada soğutma sistemi oluyor.

ALİŞVERİŞ REHBERİ

WEB TARAYICISI www.mozilla.org

Mozilla Firefox 29

Mozilla'nın açık kaynaklı web tarayıcısı yenilendi ve daha da hızlandı.

Mozilla'nın popüler web tarayıcısının yeni sürümü oldukça büyük yeniliklerle geliyor. Firefox 29'un arayüz tasarımı baştan aşağı yenilendi. Sekmeler artık daha akıcı bir şekle sahip, tarayıcının en tepesinde duruyor ve kullanımda olmayan sekmeler görsel olarak daha arka plana atılıyor. Firefox Sync servisi geliştirilmiş ve hızlanmış. Özelleştirme de daha kolay: "Menü" düğmesine tıklayıp

"Özelleştir"i seçtikten sonra sevdiğiniz özellikleri, eklentileri veya araçları sürükleyip, tarayıcı arayüzünde istediğiniz yere bırakabilirsiniz. Yeni menü paneli ise tüm tarayıcı yönetim düğmelerinizi, sevdiğiniz özellikleri ve eklentileri tek bir alanda topluyor. Tom's Hardware tarafından en hızlı tarayıcı seçilen Firefox'u uzun zamandır denemediyse şimdi tam zamanı.

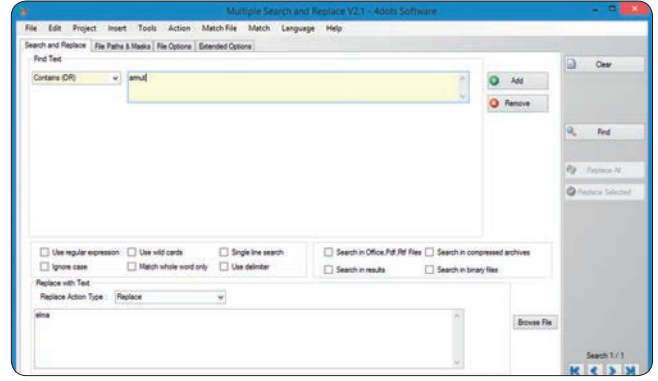
FOTOĞRAF YÖNETİMİ www.rlvision.com/photosift/

PhotoSift

Tek klasörde birikmiş fotoğrafları ayırıştırmak istiyorsanız en kolay yöntem bu.

PhotoSift, klasörlere ayırmazın gereken çok sayıda dijital fotoğrafı kolayca organize etmenizi sağlayan bir araç. Kurulum gerektirmeyen uygulamanın mantığı basit: Önce kaynak fotoğraflarınızın tümünü sürükleyip PhotoSift penceresine bırakın. Ardından File > Set Target Base Folder komutuyla hedef klasörü seçin. Şimdi kafanızda 0-9 veya A-Z

karakterlerini temel alan bir kurgulayın. Örneğin 1 = Kuzenler, 2 = Manzara, 3 = Binalar veya A = Sakla, B = Belki, C = Atılacak gibi aklınıza gelen her şey olabilir. PhotoSift size her seferinde bir fotoğraf gösterecek ve klavyeden hangi tuşa basarsanız o fotoğrafı o klasöre taşıyacak. İş bitince size düşen tek şey

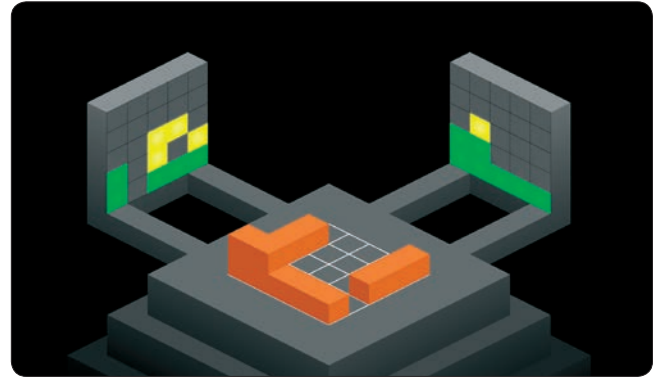
ARAMA ARACI bit.ly/msar200

Multiple Search and Replace

Birçok dosyada aynı anda arama yapıp kelimeleri değiştirmek artık mümkün.

Çok sayıda belge veya farklı dosya türleri arasında belli bir kelime grubunu bulup otomatik olarak değiştirmek isterseniz Multiple Search and Replace bunu otomatik olarak yapabilir. Bu etkili aracı açıp Search and Replace sekmesindeki Find Text kısmına bulunması istediğiniz kelimeyi yazın. Joker karakter kullanma, büyük-küçük harf ayrımı, tam kelime eşleştirme

gibi ayarlar da mevcut. En alttaki Replace with Text kısmına, yerine konacak kelimeyi yazabilir veya sadece arama yapmak istiyorsanız orayı boş bırakabilirsiniz. "Replace" (değiştir) yerine "Insert Before" (başına ekle), "Insert After" (sonuna ekle), "Delete" (sil) komutlarını da kullanabilirsiniz. Ardından File Paths & Masks sekmesine geçip arama yapılacak klasörleri ekleyin.

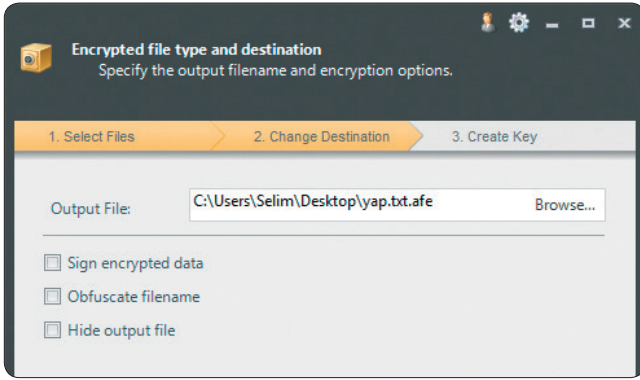
OYUN bit.ly/umbragram

Umbragram

Üç boyutlu dünyayı algılama gücünüzü bu ilginç bulmaca oyunuyla sınavın.

Umbragram, kavrama becerinizi test eden bir bulmaca oyunu. Üç boyutlu bir ortamda karşınıza iki gölge geliyor ve bu gölgeleri meydana getirecek yapıyı sizin inşa etmeniz gerekiyor. Bunu yapmak için ortadaki alana küp şeklinde bloklar diziyorsunuz. Yapınızın bulunduğu alanda perspektif yok, o yüzden şekiller karmaşık hale geldikçe onları sadece gölgelerine bakarak anla-

manız ve inşa etmeniz gerekiyor. Blokları yerleştirmek için sol fare düğmesini, geri almak için Z tuşunu kullanıyorsunuz. A ve D tuşlarıyla inşaat alanını sola ve sağa döndürmeniz mümkün. Alışmanız için ilk seviyeler kolay tutulmuş ve oyun giderek zorlaşıyor ve daha keyifli hale geliyor. Kayıt mekanizması olmadığı için bir oturuşta ilerlemeniz gerekiyor.

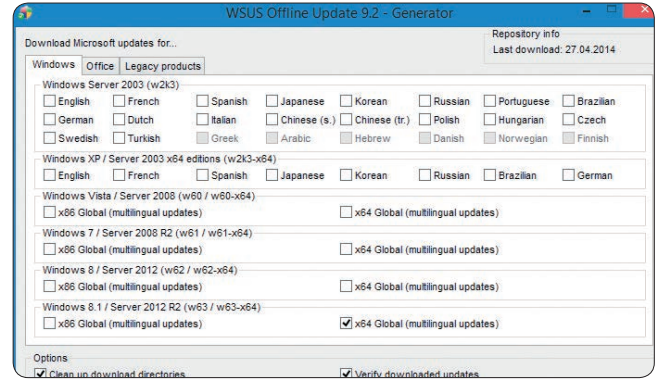
ŞİFRELEME bit.ly/afep200

Advanced File Encryption Pro

Gizli tutmak istediğiniz dosyaları şifrelemek için gelişmiş seçenekler sunuyor.

Bilgisayarınızda başkalarının görmesini istemediğiniz dosyalar varsa veya USB bellekte, harici diskte vb. hassas belgeler taşıyorsanız bunları şifreleyerek güvenli altına almak isteyebilirsiniz. Bu ücretsiz program, epey gelişmiş seçenekler sunuyor. Dosyanızı şifrelerken AES, Blowfish, DES gibi farklı algoritmaları kullanabilir, sıkıştırma düzeyini seçebilir, dosyayı parçalara

ayırabilir, dosya adını gizleyebilir ve şifrelelendikten sonra orijinal dosyayı silebilirsiniz. Şifrelenmiş dosyayı açmak için parola yazmak yerine önceden oluşturduğunuz USB anahtarları da kullanabilirsiniz. Hatırlatalım, dosyaları açacak bilgisayarda da yazılımın yüklü olması şart. 30 gün içinde programı kaydettirmeniz gerekiyor ama merak etmeyin, kayıt işlemi ücretsiz.

GÜNCELLEME YÖNETİMİ download.wsusoffline.net

WSUS Offline Update

Büyük boyutlu Windows ve Office güncellemelerini indirip saklayın.

İnternet kotanız az ve bağlantınız yavaşsa Windows Update'te muhtemelen "sadece önemli güncelleştirmeleri yükle" seçeneğini kullanıyorsunuzdur. Windows 8.1 Update veya Office servis paketi gibi büyük güncellemeleri başka bir yerden indirip harici diskinizde saklamak isteyebilirsiniz. WSUS Offline Update bu güncellemeleri bir kez indirip daha sonra internete bağlanma-

dan bile kurmanıza yardımcı oluyor. Program maalesef pek kullanıcı dostu değil. Önce UpdateGenerator.exe dosyasını çalıştırıp indirmek istediğiniz Windows ve Office güncellemelerini seçin ve Start'a tıklayın. Daha sonra bu güncelleştirmeleri kurmak istediğinizde client klasöründeki UpdateInstaller.exe dosyasını çalıştırıp Start'a basmanız gerekecek.

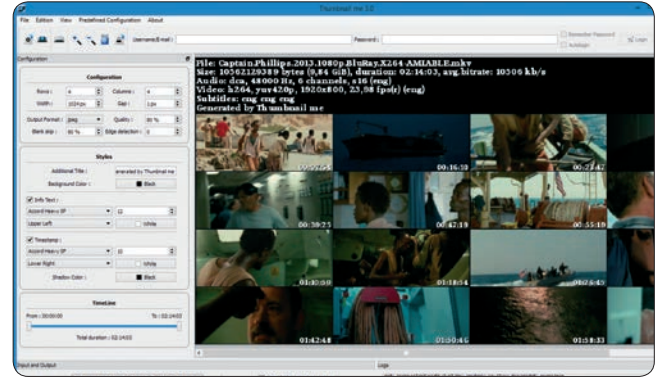
RESİM EDITÖRÜ www.sigmap-design.com

Pixopedia

Resimlerinizi sıra dışı bir arayüze sahip, kurulum gerektirmeyen editörde düzenleyin.

Gelişimi tüm hızıyla devam etmesine ve henüz tamamlanmamasına rağmen bu fotoğraf editörü oldukça etkili araçlara ve özelliklere sahip. Kurulum gerektirmeyen programı çalıştırınca karşınıza sıra dışı bir arayüz geliyor. Simgelerin dizildiği araç çubukları ekranın dört yanına dağıtılmış. Üstteki çubukta dosya ve düzenleme seçenekleri var ama tüm

araçların çubuklara çok mantıklı şekilde dağıtıldığını söyleyemeyiz. Altta çubuktaysa fırçalar sıralanıyor. Katman desteğinin yanı sıra yazı ve şekil ekleme, renk düzeyleriyle oynama, çizim yapma, filtre uygulama gibi bir grafik editöründen beklediğimiz standart özelliklere sahip. Deneme yanılma yoluyla daha gelişmiş araçlarını da keşfedebilirsiniz.

KÜÇÜK RESİM OLUŞTURUCU www.thumbnailme.com

Thumbnail me 3.0

Büyük video dosyalarını bir bakışta anlatan ön izleme resimleri oluşturun.

Video dosyalarıyla sıkça çalışıyorsanız ve özellikle de hazırladığınız dosyaları internete yayımlıyorsanız, kullanıcıların büyük bir dosyayı indirmeden önce ön izleme yapmak istediğini bilirsiniz. Thumbnail me, uzun bir video dosyasından belli aralıklarla ekran görüntüsü alarak bunları tek bir resim dosyasında bir araya getiriyor. Böylece tüm

video hakkında saniyeler içinde fikir sahibi olmak mümkün oluyor. Thumbnail me neredeyse tüm video biçimlerini destekliyor. Videonuzu yükledikten sonra oluşturulacak ön izlemenin satır ve sütun sayısını, genişliğini, kalitesini ve bilgi metnini değiştirebilirsiniz. Sonuç oldukça hızlı elde ediliyor ve isterseniz tek tıklamayla ImageShack'e gönderilebiliyor.

KONUM TAKİBİ www.glympse.com

Glympse

Nerede olduğunuzu arkadaşlarınıza kolayca bildirin.

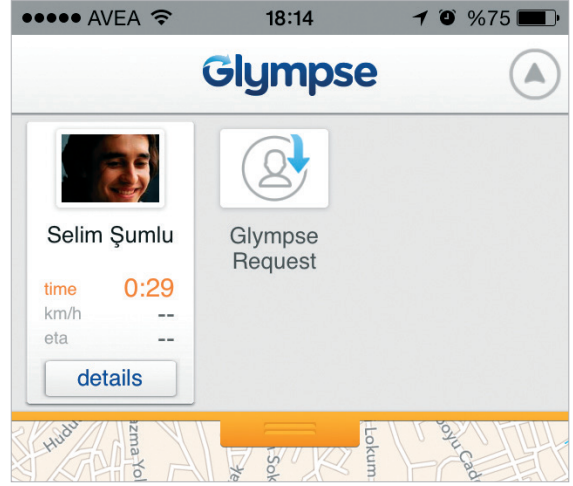
Konumunuzu takip edip paylaşmayı sağlayan çok sayıda uygulama var ama çok azı kişisel verilerinizi Glympse kadar duyarlı bir şekilde seçip paylaşmanıza izin veriyor. Glympse'te o anki konumunuzu istediğiniz kişilerin, istediğiniz zaman aralığı boyunca takip etmesine izin verebiliyor. iPhone'un yanı sıra Android ve Windows Phone desteğine de sahip.

Uygulama, konumunuzu başkalarının takip edebilmesi için tasarlanmış. Elbette normal şartlarda kimsenin sizi anbean izlemesini istemezsiniz ama kaybolma riskiniz olan bir yerde dolaşıyorsanız, çocuğunuzu izlemek istiyorsanız veya trafik sıkışık olduğu için arkadaşlarınızı hedefe ne zaman varabileceğinizi görmesini istiyorsanız Glympse çok faydalı olabilir. Üstelik karşı tarafın konumunuzu görmek için akıllı telefona bile ihtiyacı yok.

Konumunuzu paylaşmak istediğinizde "send a glympse" komutunu seçip arkadaşınızın telefon numarasını veya e-posta adresini giriyor, konumunuzun ne kadar süreyle paylaşılacağını seçiyorsunuz. İsterseniz varış noktası belirleyebilir ve bir mesaj da paylaşabilirsiniz. Arkadaşınız, gelen kısa mesaj veya e-postadaki linki kullanarak sizi Glympse web sitesi üzerinden takip edebilir.

Testlerimizde gerçek konumunuzun biraz gecikmeli olarak yansıdığını gördük ama bu çoğu zaman sorun olacak bir gecikme değil.

Uygulama, başkalarından Glympse talep etmenize veya birkaç kişinin aynı anda birbirini takip edebileceği gruplar oluşturmanıza da izin veriyor. Adınızın altındaki "Details" düğmesine dokunarak kalan süre ve hız bilgilerini görebilir, "expire now" düğmesiyle takip iznini kaldırabilirsiniz.

Ayarlar ekranında hızınızı paylaşmayı, haritaya bakarken cihazınızın kilitlenmemesini ayarlayabilirsiniz.

Bilgi

Platform: Android, iPhone, Windows Phone, BlackBerry
Fiyat: Bedava
Geliştirici: Glympse

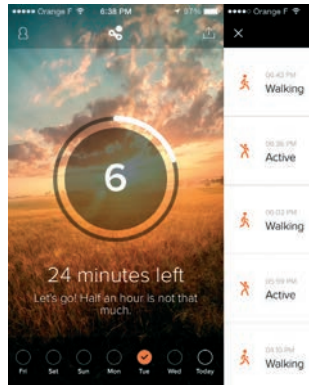
ZİNDELİK http://human.co

Human

Günde 30 dakika hareket ederek zinde kalın.

Platform: iPhone Fiyatı: Bedava Geliştirici: Humanco

Human, iPhone'unuzun GPS'ini ve ivmeölçerini kullanarak gün boyunca yaptığınız hareketleri takip edebiliyor. Hedefiniz her gün en az 30 dakika boyunca hareket etmek. Bu yürüyüş de olabilir, koşu da, bisiklete binmek veya dans etmek de. 60 veya 90 dakikalık hedeflere ulaşırsanız ek puan kazanırsınız. Human arka planda daima hareketlerinizi kaydediyor, dolayısıyla telefonun cebinizde olması yeterli. Uygulamanın modern arayüzündeki arka plan fotoğrafı Human her açıldığında değişiyor ve hepsi birbirinden harika. Çember şeklindeki takip göstergesi, kaç dakika hareket ettiğinizi bir bakışta anlamanızı sağlıyor. Öte yandan, düzenli yürüyüş ve koşu yapanlar Human'ın sunduğu istatistikleri yetersiz bulabilirler. Her etkinliğin süre-

sini ve kat edilen mesafeyi görebiliyorsunuz ama günde kaç adım attığınız veya her etkinlikte kaç kalori yaptığınız gibi ayrıntılar sunulmuyor. iPhone 5s'ten önceki modellerde pil tüketimini hissedilir düzeyde artırdığını belirtelim.

SİNEMA cemirique.tumblr.com

HerGünBirFilm

Az bilinen ama harika filmleri keşfedin.

Platform: iPhone Fiyatı: Bedava Geliştirici: Studio Nord

HerGünBirFilm, kıyıda köşede kalmış, nispeten az bilinen yahut unutulmuş ama hep iyi filmlerden oluşan bir öneri listesi. Sinema sevgisiyle sinema kültürünü katık etmek isteyenler için... Sinemayı hemen herkes sever ama bir "sinefil" ile sıradan bir sinemasever arasındaki fark, ilkinin bitmek bilmez bir merak ve iştahla tüm sinema tarihini didik didik taramasından geçer. İşte HerGünBirFilm, hayatın olanca hızı ve koşturması içinde özellikle böyle bir mesaiye ayıracak zamanı olmayanlarla iyi filmleri buluşturmak için düşünülmüş bir proje. Farklı dönem ve türlerden sinema sanatının en güzel örneklerini sanat filmi/popüler sinema ayrımı olmaksızın günlük öneriler olarak karşınıza getirmek asıl işlevi. Sinema yazarı Cem Altınaray, her gün önerdiği

Andrey Zvyagintsev
Vozvrashchenie (2003)

105 dk. | Dram - Gizem - Gerilim | Rusya
 Vladimir Garin, Ivan Dobronravov, Konstantin Lavronenko

filmin en can alıcı sahnelerinden birbirinden güzel görsellerle, künye bilgileri ve bu filmleri neden izlemeniz gerektiğini izah eden kısa tanıtım metinlerine yer veriyor. Altınaray, ayrıca her filme benzer üç güzel bir daha öneriyor.

BİLDİRİM PAYLAŞIMI

www.pushbullet.com

Pushbullet

Bilgisayardan telefona link, yazı, dosya ve adres gönderin.

Pushbullet; dosyaları, linkleri, fotoğrafları, listeleri, notları ve adresleri önceden belirlediğiniz mobil cihazlara ve arkadaşlarınıza doğrudan gönderebileceğiniz ("push" edebileceğiniz) bir web servisi. Böylece dosyaları e-postaya ekleyip gönderme veya mesaj atarak link paylaşma derdi son buluyor.

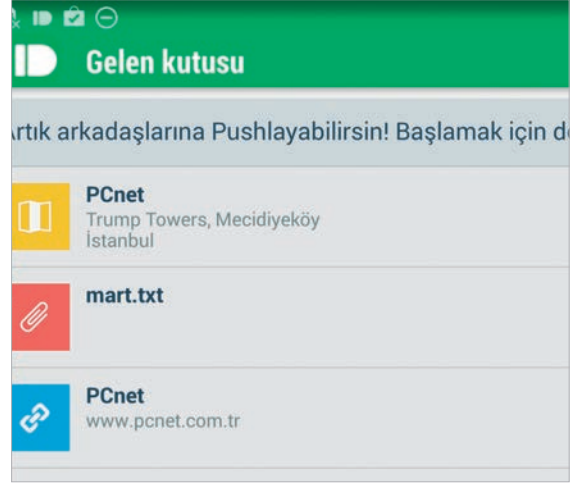
Kurulumu hiç de zor değil. www.pushbullet.com adresine girip Google hesabınızla oturum açtıktan sonra akıllı telefonunuzun uygulama mağazasında Pushbullet'ı aratıp Android veya iOS uygulamasını indirin. (iOS uygulaması yeni çıktığı için henüz sitede tanıtılmıyor.) Mobil uygulamada da Google hesabınızla oturum açın. Artık bilgisayarınızdan pushbullet.com' girince sol tarafta kayıtlı cihazlarınızı göreceksiniz. İsteddiğiniz cihazı (veya arkadaşınızı)

seçip sağ taraftaki alana göndermek istediğiniz bilgileri girin. Altındaki düğmeleri kullanarak mesaj, link, dosya, liste veya harita seçimi yapabilirsiniz. Testlerimizde push bildirimlerinin telefonumuza ulaşması sadece 1-2 saniye sürdü.

iOS sürümü Word belgesi veya fotoğraf gibi bazı dosyaları kendi içinde açabiliyor ama Android sürümünde bu dosyaları açabilen uygulamayı seçmeniz gerekiyor.

Pushbullet'ın Firefox ve Chrome eklentileri de var. Onu kullanarak herhangi bir web sayfasına sağ tıklayıp sayfanın linkini veya ekran görüntüsünü mobil cihazlarınıza gönderebilirsiniz. Dosya göndermek isterseniz yine de pushbullet.com'a girmek zorundasınız.

Android uygulamasını ve Chrome eklentisini beraber kullanıyorsanız telefonunuza gelen bildirimleri

masaüstündeki Chrome'da gösterebilen "bildirim yönlendirme" özelliği de var. Android uygulaması Türkçe.

PCnet puanı

Bilgi

Platform: Android, iPhone
Fiyat: Bedava
Geliştirici: Pushbullet Inc

SOSYAL AĞ

www.pondr.it

Pondr

Kararsızsanız Pondr üyelerinden fikir alın.

Platform: iPhone Fiyatı: Bedava Geliştirici: Pondr

Sosyalleşme uygulaması Pondr, uygulamanın yaratıcısı Aziz Akgül ile projeye ilk yatırımı yapan oyuncu Halit Ergenç'in imzasını taşıyor. Fotoğraf ve fikir paylaşımını çok hızlı ve eğlenceli hale getiren yerli girişim Pondr'ın, kısa sürede tüm dünyada kullanılan bir sosyalleşme ağı olması hedefleniyor. App Store'da En İyi Yeni Uygulamalar arasına giren Pondr'ın diğer sosyal ağlardan en belirgin farkı, fikir üretimiyle görsel içerik üretimini aynı bünyede buluşturarak etkileşimi en yüksek seviyeye çıkarması. Uygulamada kullanıcılar bir ya da iki fotoğrafı Pondr'a yerleştirip, duygu simgeleri ya da kendi sözcükleriyle oluşturdukları seçenekleri arkadaşlarının ve takipçilerinin görüşünü almak üzere paylaşıyor, takipçiler ise yaptıkları tercih ve yo-

rumlarla kendi görüşlerini belirtebiliyor. Pondr'ın mobil sosyal ağ uygulamalarına kıyasla en belirgin farkı etkileşime daha açık olması. Pondr'da bir konu hakkındaki görüşünüz ya da fikriniz asla kaybolmuyor.

SEYAHAT

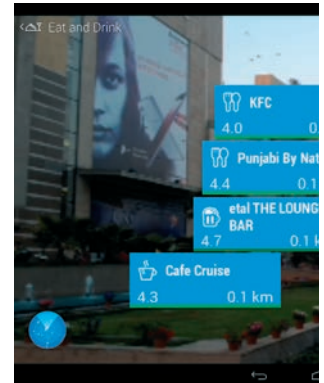
www.worldaroundmeapp.com

World Around Me (WAM) Lite

Etrafınızdaki tüm önemli noktaları görün.

Platform: iPhone, Android Fiyatı: Bedava Geliştirici: WT InfoTech

Artırılmış gerçeklik uygulamaları hâlâ mükemmel düzeye erişemeseler de giderek daha kullanışlı hale geliyorlar. World Around Me de iyi örneklerden birisi. Açık bir alandayken kameralarınızı istediğiniz yöne tutup bir mesafe (100 m – 50 km arasında) belirlediğiniz zaman, World Around Me size etrafınızdaki önemli noktaları sanal katmanlar halinde gösteriyor. Bu bilgiler Google İş Dünyası Rehberi ve Foursquare'den alınıyor. Web sitesi, telefon numarası ve kullanıcı yorumları gibi ek bilgilere ulaşmak için ekranda yüzen isimlere dokunmanız yeterli. Uygulama, Türkiye de dahil olmak üzere 140 ülkede çalışıyor. Yeme içme, bankamatik, eğlence ve kültür, benzinci, otobüs durağı, hastane, otel, mağaza gibi farklı kategoriler-

den istediğinizi seçerek filtreleme yapabilirsiniz. Üstelik bunların görüş alanınızda olması şart değil, bir duvarın arkasında veya göremeyeceğiniz kadar uzakta olsalar bile ekranda belirlenirler. Uygulamanın reklamı sürümü 2 TL.

AYIN WEB SİTELERİ

Hazırlayan: Can Barış ÇEVİK

YABANCI DİL

Busuu

www.busuu.com

Ücretsiz yabancı dil öğrenin

Hem bilgisayarınızdan hem de mobil cihazlarınızdan kullanabileceğiniz busuu ile ücretsiz olarak yabancı dil öğrenebilirsiniz. busuu ile İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca, İtalyanca, Japonca, Portekizce, Rusça, Arapça, Çince ve Lehçe çalışabilirsiniz.

Mobil cihazlarınızdan da kullanabildiğiniz için yabancı dil öğrenirken bilgisayarınıza da bağlı kalmanız gerekmiyor. Bir kafede ya da kütüphanede de busuu'nun Android ve iOS uygulamasını indirerek dil eğitiminize devam edebilirsiniz.

busuu'nun benzer birçok dil öğrenme sitesine göre yarattığı farklılıkta sitedeki diğer kullanıcılarla etkileşime geçebiliyor olmanız. 40 milyonun üzerindeki kullanıcı sayısı ile büyük bir topluluğa sahip busuu'da isterseniz sadece kurslara katılabilir, isterseniz de öğrendiğiniz dildeki kullanıcılarla sohbet edebilirsiniz. Bu sayede öğrendiğiniz dili pratik yapma imkânına sahip olursunuz.

busuu'da temel eğitim almak ücretsiz ama eğitim daha iyi almak için Premium paketi satın alabilirsiniz. Premium paket kapsamında gramer materyalleri, video dersleri gibi ilave öğrenim fonksiyonlarına erişim sağlanabiliyor ve daha detaylı dersler sunuluyor.

TELEFONDA DA ÇALIŞIN

busuu'yu mobil cihazlarınızda kullanmak için iOS ve Android uygulamalarını ücretsiz olarak indirebilirsiniz. Sitenin çocuklar için geliştirdiği busu Kids uygulaması da 4-7 yaş arası çocuklar için oyunlaştırılmış bir yabancı dil öğrenimi sunuyor.

FİRSAT

beruby

www.beruby.com

beruby, 300'ün üzerinde online mağazada para iadesi, indirim kuponu ve hemen kazandıran fırsatlar sunan bir tasarruf platformu. Sitede alışveriş yaparak, kuponları yakalayarak kazanabilirsiniz. Anlaşmalı online platformlardan alışveriş yaparak harcadığınız paranın belli bir bölümünü geri kazanabilirsiniz. beruby'nin iş ortakları arasında Apple Store, Teknosa, THY, Nesine, GittiGidiyor ve Markafoni gibi önemli platformlar var. Ayrıca dünyada ve Türkiye'de faaliyet gösteren yüzlerce markanın indirim kuponlarıyla çok daha avantajlı alışverişler gerçekleştirebilirsiniz. beruby'nin anlaşmalı olduğu markaların internet sitelerini ziyaret ederek, üye olarak, mobil uygulamalarını telefonunuza indirerek ek kazanç sağlamak mümkün.

SPOR

Spor Merkezlerim

www.spormerkezlerim.com

Ankara'da yaşayanlara yönelik olarak açılan Spor Merkezlerim, kullanıcıların spor merkezine üye olurken tek tek gezmesi yerine internet üzerinden, tek bir kaynaktan çevrelerindeki spor merkezlerini araştırmasını sağlayan bir platform. Özellikle havaların ısınmasıyla herkesin yaşadığı forma girme isteğinde spor merkezleri yardıma koşarken Spor Merkezlerim sitesi de hangisinin kullanıcılarına daha uygun olduğu noktasında yardım ediyor. Haritadan size en yakın spor merkezlerini bulmakta ve detaylı bilgilerle seçim yapmanız kolaylaştırmakta site öne çıkıyor. Öyle anlaşıyor ki site yakında sadece Ankaralıları için değil, diğer büyük şehirlerdeki kullanıcılar için de rehber olacak ve spor merkezi arayanları doğru adreslerle birleştirecek.

RANDEVU

DoktorSaati

www.doktorsaati.com

DoktorSaati ile İstanbul'da özel sağlık sektöründe hizmet veren doktorlardan randevularınızı hızlı ve kolay bir şekilde bilgisayarınızdan ya da mobil cihazınızdan alabilir, randevunuzun tarihini hatırlama işini siteye bırakabilirsiniz. Haziran 2013' te Ege Hanoğlu ve Erdoğan Yücel tarafından kurulan DoktorSaati geçtiğimiz mart ayında iOS uygulamasını kullanıma sunarak hem mobilde hem de bilgisayarınızda doktor randevularınızı ayarlamanıza imkân veren bir sistem haline dönüştü. Özel sektördeki doktorlar, diş hekimleri, psikologlar, beslenme ve diyet uzmanlarından DoktorSaati üzerinden randevu alınabiliyor. Site üzerinden randevu almak isteyen kullanıcılar, arada herhangi bir aracı olmadan doğrudan ilgilendikleri sağlık uzmanının boş saatlerini görebiliyor.

Türkçe ▼ Oturum aç

li öğrenmek
?

İngilizce Almanca Fransızca İspanyolca İtalyanca Japonca
Portekizce Rusça Türkçe Arapça Çince Lehçe

YABANCILARLA SOHBET EDİN
busuu'yu benzer dil öğrenme siteleri ve uygulamalarından ayıran en büyük özellik pratik yapmanız için diğer kullanıcılarla sohbet etme olanağı sunması. Diğer kullanıcıları arkadaş olarak ekleyebileceğiniz gibi çalışmalarında düzeltmeler de yapabilirsiniz.

SERTİFİKA ALIN
Ücretsiz olarak faydalanabileceğiniz busuu'daki hesabınızı Premium'a yükseltirseniz sertifika alabileceğiniz gibi ücretsiz faydalanan kullanıcılara göre onlarca farklı öğrenme metodunu da açarak eğitiminizi bir üst seviyeye taşıyabilirsiniz.

696.820 kişi bunu beğendi.
Arkadaşların arasında ilk sen ol.

+255617 Bunu Google'da önerin

Takip et: @busuu

Öğrenme
nitelikli dil
afından
ştır

Dünya çapında topluluk
Ana dili olarak öğrendiğiniz dili konuşan 40 milyonun üzerindeki kişiden oluşan

Ücretsiz mobil uygulamalar
Mobil uygulamalarımızı indirin ve nerede olursanız olun öğrenmeye devam edin

SOSYAL MEDYA

buddytag

buddytag.me

buddytag, arkadaşlarınızın Facebook ve Twitter hesaplarını anonim olarak #eğlenceli, #akıllı gibi etiketleyebildiğiniz ve onlarla ilgili görüşlerinizi paylaşabildiğiniz yeni bir sosyal ağ. Yapımcılığını Barış Onay, Uğur Doğan ve Kervan Aslan'ın üstlendiği buddytag henüz emekleme çağında olduğu için bu sosyal ağda hesabınızın kontrolünü alamıyorsunuz, fakat arkadaşlarınızın sizinle ilgili görüşlerini öğrenmek için buddytag adresinizi paylaşabilir ve arkadaşlarınızın fikirlerini duyabilirsiniz. Ayrıca arkadaşlarınızın Facebook ve Twitter adreslerini kopyalayarak onlarla ilgili samimi görüşlerinizi etiketlerle paylaşabilirsiniz. buddytag servisi tamamen anonim bir şekilde çalışıyor ve henüz üyeler arası etkileşime olanak vermiyor.

BLOG

NasılKolay

www.nasilkolay.com

Modadan teknolojiye, mutfak sırlarından pazarlamaya, evcil hayvan bakımından farklı hobi dallarına kadar her şeyin en kolay yolları NasılKolay'da. Dekorasyon, stil, sağlıklı yaşam, iş & para, yeme & içme ana kategorileri altında onlarca farklı alanda içerikler okuyuculara sunuluyor. Temiz tasarımı ve farklı konulara eğilen içerikleriyle hem kadınlar hem de erkekler için tasarlanmış bir site olduğunu söyleyebiliriz. Fakat şunu da belirtmek gerekir ki ekonomi gibi konularda da bilgi veren bir site olmasına rağmen site oldukça genç görünüyor. NasılKolay henüz yolun başındaki bir site ve içerikler yeni yeni olgunlaşmaya başlıyor. Siteyle daha önce karşılaşmamış olabilirsiniz ama yakın zamanda sıkça karşınıza çıkması muhtemel.

YEMEK TARIFI

Mutfak Gazetesi

www.mutfakgazetesi.com

Mutfak Gazetesi Türk ve dünya mutfaklarından leziz yemekleri okuyucularına ulaştırıyor. Sık güncellenen sitede ana yemekler, tatlılar, salatalar ve ara sıcaklar gibi her kategoriden tarifi bulmanız mümkün. Mutfak Gazetesi'nde her ne kadar tariflerle ilgili genel başlıklara ulaşmasanız da aradığınız tarifi bulduğunuzda detaylı anlatım ve iştah açan görsellerle doğru yerde olduğunuzu anlıyorsunuz. Ayrıca ekonomik ve pratik sekmesi altında öğrencilerin kolay yapabileceği atıştırmalıklar, salata, çorba, et, tavuk, balık, makarna ve pilav tarifleri yer alıyor. Özellikle ailesinden uzakta okuyan ya da çalışan ve yemek tarifleriyle arası iyi olmayan okuyucularımız hem sağlıklı hem de pratik tarifleri Mutfak Gazetesi'nde bulabilirler.

Teknoloji devleri tüketici tercihini yok mu ediyor?

İnternet, vergi kaçırmaya alışmış devasa küresel şirketlerin zararlı tekeller yaratmasına yardımcı mı oluyor; yoksa eskisi gibi doğrunun yanında, tüketici tercihini güçlendiren bir etken olmaya devam mı ediyor?

İnternet, ona erişimi olan herkesin kolaylıkla ulaşabileceği hizmetler ve inanılmaz bir ürün çeşitliliği sunuyor. Hal böyleyken kalkıp da internetin tüketici tercihlerini kısıtladığını, tüm dünyaya yayılan ve ulusal hükümetlerin bir türlü baş edemediği zararlı tekellerin oluşmasına yol açtığını söylemek garip kaçabilir.

Bir sonraki küreselleşme dalgasının en önünde yer alan internet aynı anda hem çeşitliliğe hem de tek tipliğe yol açıyor. Örneğin iPad gibi bir ürün dünyanın her noktasında neredeyse hiç değişmeden satılabilir. Öte yandan istediğiniz herhangi bir ülkeden istediğiniz herhangi bir ürünü kapınıza kadar getirebiliyorsunuz. Bu arada size sadece kahvenizin keyfini sürmek kalıyor.

Elbette kahveyi doğrudan Kolombiya'dan getirtmek, fincanı Çin'de özel olarak ürettirmek, İskandinavya'daki bir marangoza özel yapım mobilya siparişi vermek herkesin yapabileceği şeyler değil: Bazı şeyleri inanılmaz mesafelere rağmen yapabiliyor olmamız, günlük tüketici tercihi hakkında pek bir şey söylemiyor.

Birçok ülkede Amazon, daha on yıl önce bile hayal edemediğimiz fiyatlar sunuyor. Bu açıdan tüketici tercihinin olumlu etkilediği açık. Ama Amazon'un (veya Google'ın, Apple'ın vb.) bu kontrolden çıkmış başarısı tüketici için olumlu bir şey mi? Yoksa bu şirketler sağladığı bütün olanaklardan faydalandıktan sonra internetin etrafına aşılamayacak duvarlar örüp giderek daha fazlasını cebine indirmek derdinde mi?

Tekel parası

Amazon ABD'de ve pek çok başka ülkede çevrimiçi alışveriş pazarına hükmediyor. Hangi ürüne bakarsanız bakın, hızlıca bir internet taraması yapınca en uygun fiyatların hep Amazon'da olduğunu görüyor, hatta bazı ürünleri Amerika'dan getirtmenin yollarını düşünüyorsunuz. Bundan on yıl önce de Amazon'u en düşük fiyat veren yerler arasında sayabilirdik ama bugün her şeyi çok rekabetçi fiyatlara satar hale geldi. İnsanların internet üzerinden alışverişe güvenmedikleri için bu fiyatlardan yararlanamadığı günleri hatırlıyoruz. Amazon, internet kullanıcılarının çevrimiçi tüketicilere dönüşmeleri sürecinde çok önemli bir rol oynadı. Elbette ülkemizde de bu konuda iyi örnekler var ama biz, yazımızdaki diğer şirketler gibi uluslararası bir örnek olan Amazon üzerinden gideceğiz.

Amazon perakende piyasasına hâkim olabilir ama diğer alanların kendi devleri var. Türkiye'de aramaların %90'ından biraz fazlasının yapıldığı Google, aynı zamanda Gmail servisiyle birçok ülkenin en popüler e-posta hizmetini sunuyor. Android ise en büyük akıllı telefon işletim sistemi konumunda. Bütün bunlar firmanın aramayla ilişkili reklam gelirleriyle finanse ediliyor. Facebook sosyal ağları ele geçirmiş durumda ve Google+ ile Twitter gibi rakiplerin soluk aldırıyor.

Ancak bir sektörde lider konumuna yerleşmek tekel haline geldiği anlamına gelmiyor. Bir firmanın tekel olabilmesi için diğer firmaların mücadele etmesini imkânsız kılacak bir avantaja sahip olması gerekiyor. Bu

Google'ın ABD'deki bu veri merkezi gibine sahip olmak için milyarlarca dolar yatırım gerekiyor. Üstelik Google'da bunlardan çok var.

Google pazara o kadar hâkim ki "Google'da ara" diyerek alternatifleri görmezden geliyoruz.

durum tüketicilere sadece yüksek fiyat olarak değil, aynı zamanda daha kalitesiz ürün ve müşteri hizmetleri olarak yansıyor.

Ayrıca küresel bir tekel söz konusu olduğunda karşımıza herkesin kullanımına uygun olmayan, tek tip, kişisiz ürünler çıkıyor.

Aradığımız ürün ya da hizmeti sunan rekabetçi alternatiflerin varlığı, büyük çevrimiçi sitelerin gerçekten tekel olmadıklarını düşündürülebilir. Amazon kitap pazarına hâkim olabilir ama başka bir yerden alışveriş yapmak isterseniz sizi kimse durduramaz. Ancak internetin büyük oyuncularının tekellere özgü vasıflara sahip olduğu ortada. Bu vasıfların pek çoğunu mümkün kılan şey, internetin hayat verdiği pazarın büyüklüğü.

Duruma açıklık getirmek için klasik bir tekel örneğine bakalım: İngiltere demiryolu ağı. Önce arazi satın alıp temizledikten sonra demiryolu altyapısı kurmak her zaman pahalı bir işti ama ülke nüfusunun daha az olduğu eski günlerde bu işi çok daha zengin şirketler hukuki engellerle karşılaşmadan yürütüyordu. Günümüzdeyse yeni hatlar oluşturma önündeki engeller o kadar caydırıcı ki pazara yeni oyuncuların girmesi imkânsız. Bu nedenle de sektörde "doğal bir tekel" oluşmuş durumda: İngiltere demiryolu altyapısının tek sahibi ve işleticisi, kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan Network Rail.

Zirveye çıkmak

Elbette rekabet etmek isteyen yeni web sitesi ve hizmetlerin kendi internetlerini inşa etmeleri gerekmiyor, ancak Amazon ve Facebook çüsesinde bir mağaza ya da sosyal ağ kurmanın önünde çok ciddi engeller var. Amazon'un sadece İngiltere'de, siparişleri alıp paketleyip müşterilere gönderen sekiz ikmal merkezi bulunuyor. Aralık 2011'de, site tarihinin en yoğun gününde Amazon.co.uk, saniye başına 35 sipariş almış ve 24 saatte 2,1 milyon paket göndermişti.

Öte yandan Facebook, bir milyar kullanıcısına ait 100 petabayt (100.000 terabayt) fotoğraf ve video depoladığını iddia ederken Google sadece 2012'nin son çeyreğinde altyapıya bir milyar dolar harcayabiliyor. Bu çapta bir işletme için gerekli donanım, lojistik, kadro ve bilgi birikimi, rakiplerin ortaya çıkmasını engelliyor. Bu da tekellerin en temel özelliklerinden birini oluşturuyor.

Bu türden devasa yapıların ortaya çıkmasında internetin çok önemli bir rolü var. Bundan 15 yıl kadar önce kitap almak istediğinizde evden çıkmanız ve bizzat mağazaya gitmeniz gerekirdi. Şirketlerin fiziksel

mağazalara yatırım yapmaları gerekiyordu. Genellikle sadece dükkân açtıkları bölgelerde faaliyet yürütülebildiklerinden rekabet kaçınılmazdı. Zincir mağazaların uzun süre boyunca internete karşı koyabilmesinin ardındaki neden buydu.

Sadece konumundan, raflarındaki ürünlerden, dükkânın yerleşiminden ya da kadrosunun uzmanlığından dolayı fiziksel bir mağazayı diğerlerine tercih edebiliyordunuz. Söz konusu olan çevrimiçi bir mağaza olduğunda bunların hiçbir önemi kalmıyor. Fiyat, en önemli faktör konumunda: Tasarım ve müşteri hizmetleri bile ancak ikinci sıraya yerleşebiliyor.

İnternet üzerinden alışverişte görülen artış, perakendecilerin bir pazara giriş yapmak için pahalı mağaza zincirleri kurmasını gereksiz kılıyor. Ufak, uzmanlaşmış perakendeciler ya da kendi ürünlerini satanlar kolaylıkla kendi evlerinden bir işletme kurabiliyor. Öte yandan daha büyük şirketler, yabancı dilde bir web sitesi ve siparişleri gönderecek tek bir depoya yeni bir ülke ya da kutaya açılabilir. Ancak başlangıç maliyetinin düşük olması bile Amazon gibi devasa girişimlerle baş etme olanağı sunmuyor.

İnternette en çok çeken perakende girişimler, ürünün kesin bir şekilde tanımlandığı, pek çok perakendeci tarafından satıldığı ve insanlar arasındaki beden farklarından etkilenmediği alanlarda çalışanlar oluyor. Bu türden en önemli örnek, teknoloji: Kamera gibi ürünler kesin bir şekilde tanımlanıyor. Örneğin sadece bir tane Canon EOS 100D ve her şirketin sattığı benzer bir ürün var. Öte yandan giyimde herkese uyan ürünler olmadığı için hâlâ farklı mağazalar müşterilerin ihtiyaçlarını karşılayacak birbirinden çok farklı tarzlarda seçenekler sunabiliyor.

Dahası, kültür ve coğrafya farklarından etkilenmeyen ürünler bu türden ayrımlardan etkilenenler karşısında önemli bir avantaja sahip oluyor. Elbette bu türden ürünlerin çoğu, fiyatları dünyanın her yerinden giriş yapan cihazlara uygun şekilde belirleyen uluslararası erişime açık internete ulaşabiliyor. Bu şekilde, aslında pahalı nesneler olması gereken ürünler için devasa pazarlar oluşturulabiliyor.

Rekabetin galibi

Hızlı genişleme olanağı, internet merkezli şirketlerin dikkat çekici bir hızla büyümesine yol açtı. Ancak bu şirketlerin yine de rakipleri karşısında açık bir avantaja ihtiyaçları var. Google bulunduğu noktaya en iyi web arama sonuçlarını sunarak geldi. Amazon ise ününü düşük fiyatlara ve harika müşteri desteğine borçlu. Gerçekten de bir sektör deviyile doğrudan mücadeleye girişmenin masrafları caydırıcı olsa da yeni bir pazara giriş yapmak önündeki engeller hiç bugünkü kadar aşılabılır olmamıştı: Günümüzde ufak adımlarla yola başlayanlar bile eğer müşterilere sunacak öze bir şeyleri varsa yukarılara çıkma şansına sahip.

İngiliz Perakende Konsorsiyumu (BRC), internetin bazı şirketleri tekele dönüştürdüğü iddiasını kabul etmiyor. Kuruluşun basın sorumlusu Richard Dodd, bu konuda şunları söylüyor: "İnternet, inanılmaz sayıda insana perakende pazarına erişim olanağı sunuyor. Bu sayede rekabet artıyor, daha fazla seçenek sunuluyor, daha önce mümkün olandan çok daha fazla sayıda insan

“Google sadece tarayıcı aramalarına değil, e-posta ve mobil işletim sistem sistemlerine de hâkim”

Öne çıkmak İnternet bireyselliği besliyor mu?

Ortalık dev şirketlerden ve birbirinin aynısı ürünlerden geçilmiyor olabilir ama insanlar kendi ilgi alanlarına eğilmeye, kalabalığın içinden sıyrılmaya ya da yeni topluluklar oluşturmaya çalışmaya devam edecek. Bu noktada internet, Arap Baharı'nda görüldüğü gibi kelimenin tam anlamıyla devrimci bir rol üstlendi. Ama asıl etkileri tanışma siteleri, hobiler ve kişiye özel satış alanlarında hissedildi.

Klasik ürün meraklılarına yönelik VintageBrighton.com sitesinin kurucusu ve editörü Jo-ann Fortune, internet olmasaydı kendi sitesi gibi girişimlerin asla başarılı olamayacağını söylüyor: "İsteyen herkes kendi blog ya da dergi sitesini kurabilir. Tek ihtiyacınız olan zaman ve fikir."

Ancak internet, Fortune'un sitesine benzer sitelere bir platform sunmanın ötesinde işler yapıyor. İnternet sayesinde sermayedarlar ve tutkunlar birbirlerini bulabiliyor, ortak ilgi

alanları etrafından topluluklar oluşturabiliyor. Fortune, kendi sitesi ve Facebook, Twitter gibi sosyal ağlar sayesinde diğer meraklılar, editörler ve reklam verenlerle tanıştığını söylüyor.

İnternet devlerinin kendisinin gibi site ve toplulukları tehdit edip etmediği sorulduğunda verdiği cevap sizi şaşırtabilir. Ona göre klasik ürünlerin özel olarak seçiliyor olması bu türden girişimleri ana akım perakendecilerden çok ufak şirketlerin üstlenmesine yol açıyor: "Şimdiye kadar eBay, Etsy ve Asos Marketplace gibi perakende satış siteleri, hazır bir kitleye doğrudan erişim sağlayan platformlar oluşturarak bizimki gibi satıcıların çok işine yaradı." Bu durum tüketicilerin de işine yarıyor. Pek çok alanda, özellikle de zanaat ve sanatlarda olduğu gibi başlangıç harcamalarının az olduğu yaratıcılığa dayananlarda internet sayesinde hazır bir

pazara erişebilme olanağı bir patlamaya yol açtı. Bu durumda müşterilere sunulan seçeneklerin artmasını sağladı. Aslında bu iyi haber sayılabilir ama giriş seviyesi harcamalarının düşmesi kalitenin de düşmesine yol açıyor. Örneğin müzik grupları artık bir yapımcıyla sözleşme imzalamadan kendi müziklerini kaydedip iTunes benzeri mağazalarda yayımlayabiliyor. Ancak müzisyenlere sunulan bu şans, büyük plakçıların sahip olduğu kalite kontrol süreçlerini ve yapımcının parasının satın alabileceği "cilalamayı" imkânsız kıldığı için sonuçlar çoğu zaman pek iyi olmuyor.

Hatta tam tersine, pazarda bu kadar çok üretici olduğunda internetin, tekeller ve tekdüzeliğin yol açtığı sorunların tam tersi farklı sorunlara yol açtığını söyleyebiliriz: çok fazla seçenek sunan çok fazla üretici ve satıcı.

ürünlere erişebiliyor. Bir perakendecinin büyümesini doğal olarak tehlikeli kılan bir şey yok. Satış hacimlerinin büyüklüğünden dolayı fiyatlar açısından baktığımızda bu müşteriler için iyi bir şey bile olabilir."

İnternet üzerinden çok sayıda ürüne kolay ve güvenilir bir şekilde erişebilmeye başlayan taşra ve küçük kasaba sakinleri için durumun böyle olduğu kesin.

İnternet hukuku profesörü Eric Goldman, pazarlarının hâkimlerine dönüşen internet şirketlerinin ABD'de antitröst yasaları olarak bilinen rekabet yasalarıyla uğraşmak zorunda kalacağını söylüyor. Ancak yetkililer, şimdiye kadar internet devlerini inceledikleri hiçbir vakada bu yasaların ihlal edildiği sonucuna varmadı. Örneğin 2013'ün ocak ayında ABD Federal Ticaret Komisyonu (FTC), iki yıl süren bir incelemenin ardından, Google arama sonuçlarının antitröst yasalarını ihlal etmediği sonucuna vardı. Avrupa'da ise yetkililer benzer kaygıları gidermek üzere şirket yetkilileriyle birlikte çalışıyor.

FTC soruşturması özel olarak son kullanıcıya sunulan arama sonuçlarını ele alırken rakip şirketler, başka yollardan da olsa rekabeti engelleyici davranış iddiasında bulunabiliyor. Örneğin Facebook, kullanıcıların Facebook'un görünümünü değiştirmesine izin veren reklam tabanlı bir eklenti olan PageRage örneğinde olduğu gibi pek çok meydan okumayla karşılaştı. PageRage'in iddiasına göre Facebook reklam verenlerin PageRage sayesinde çok daha az harcama yaparak müşterilere ulaşabileceğini anlayınca, eklentiyi kullanan kullanıcıların siteye erişimini engelledi. Bu engel ancak PageRage kendi reklamlarını görüntülememeyi kabul edince kaldırıldı.

Her işin başı yenilik

Eric Goldman, Forbes.com'daki bir yazısında, "Değerleri Facebook'un kendi çıkarlarını gözetken iş kararları sonucunda artıp azalabilen Facebook tabanlı uygulamalara daha fazla yatırımcı para yatırmaya başladıkça, bu yatırımcıların kendi yatırımlarını korumak için her türden araca el atabileceğini varsayabiliriz." diyor.

PageRage'in davası firma açısından başarısız olmuştu. Mahkeme kararında şu ifadelerle yer veriliyordu: "Facebook'un kendi ürününü, kendi geliştirdiği altyapıyı ve sitesinin görüntülenme biçimini koruma hakkı bulunmaktadır."

Goldman büyük şirketlerin, ortada bir yanlış yapıldığına dair bir ipucu olmasa bile bu türden tepkiler alacağını ve antitröst soruşturmalarına konu olacağını söylüyor. Örnek olarak sadece üye sayısından dolayı insanların Facebook hesaplarını kapatmaması nedeniyle giderek daha fazla tepkiyle karşılaşacak olmasını veriyor.

İktisatçı Daniel Altman, Foreign Policy dergisindeki yazısında, Facebook'un son kullanıcılar için ücretsiz olmasının onu antitröst iddialarına karşı koruyacağını iddia ediyor. Altman, Facebook'un başka sosyal ağların pazara girişini olanaksız kılacak kadar gelişmesi durumunda yetkililerin harekete geçebileceğini ancak o durumda bile, MySpace gibi güçlü girişimlerin düşüşünü dikkate alırsak, bu ilginin bir sonuç vermeyeceğini ileri sürüyor.

Bir zamanlar piyasaya hâkim olan şirketlerin düşüşü,

**Caddelerde
rekabete yer var
ama internet
öyle mi?**

Büyük firmaların vergilerini ödemesi için hükümetler de önlem almaya çalışıyor.

teknoloji ürünleri ve piyasalarının hızlı bir şekilde evrim geçirdiğini ve yönelimlerin değiştiğini gösteriyor. Avusturyalı iktisatçı Joseph Schumpeter, yenilikçiliğin ekonomik değişimin ardındaki asıl güç olduğunu, yeniliklerin sürekli olmasını sağlamak için anormal karlar elde eden geçici tekellerin oluşmasına izin vermek gerektiğine inanıyordu: Elde edilecek büyük karlar olmadığında yatırımcılar, bilindik sınırları zorlayan şirketlere yatırım yapmaktan kaçınabilir.

Kalkınma iktisatçısı Valsa Shah durumu şöyle özetliyor: “Teknik değişiklik ve yenilikler getirebilmeleri için bazen şirketlerin normalin üstünde karlar elde etmesine izin vermek gerekir. Eğer Google ve diğer devler fiyat düzenlemelerine tabi tutulsaydı (Piyasa hâkimiyeti sorununu ele almak istediğinizde bunu yapmanız gerekir.) sundukları bu harika hizmetlerden faydalana-bilir miydık?”

Bundan önce tekeller, piyasadaki rekabet sayesinde alt edildi. Buna örnek olarak Nokia, Microsoft ve Sega'yı gösterebiliriz. Nokia bir zamanlar dünyanın en önemli cep telefonu üreticisiydi ama akıllı telefonlara geçiş sırasında Apple ve Samsung gibi rakiplerinin gerisinde kaldı. Microsoft, bilgisayar alanındaki hâkimiyetinin Apple ve Google tarafından sarsıldığına tanık oldu. Dünyanın en büyük oyun şirketlerinden olan Sega, donanımlarının karşısına Sony PlayStation çıktığında orta ölçekli bir yayıncı seviyesine geriledi.

Ancak bahsettiğimiz bu şirketler internete erişimin küreselleşmediği günlerde hâkim konumdaydı. Şirketlerin gücünde görülen değişimlerin ardında web erişimi-nin yaygınlaşmasının yarattığı dalgalanmalar vardı. Yeni internet tekellerinin o kadar kolay yerlerinden edilep edilemeyeceğini zaman gösterecek. Bu şirketler ulusal sınırların ötesinde iş görüyorlar ve hâkimiyetlerini ulusal yasa ve düzenlemelerden kaçınarak arttırıyorlar.

Vergilendirme sorunları

İnternet devleri şu an için uluslararası hukukun belirsiz sınırları dahilinde kalarak hareket etmiş olabilir ama içlerinden bazıları biraz fazla karanlık işler peşindeymiş gibi görünüyor. İngiltere’de vergi kaçırıldığı iddia edilen Amazon yakın zamanda ciddi bir şekilde eleştirilmişti. Parlamento’nun Kamu Muhasebesi Komisyonu’na sunulan ve Kasım 2012’de halka açıklanan rakamlar şirketin 2011’de İngiltere’de 2,9 milyar pound satış gerçekleştirdiğini ancak 1,8 milyon pound karşılığında

kurumlar vergisi ödediğini gösteriyor.

Amazon ve bazı diğer büyük şirketin çok düşük vergi ödemesi hem şirketlerin hem de devletin vergilendirme-sorumlu bölümü olan HMRC’nin eleştirilere maruz kalmasına yol açtı. Amazon’un iş modelinin “düşük fiyat üzerinden rekabet edebilmek için vergiden kaçınma” üzerine kurulu olduğunu iddia eden Ethical Consumer adlı kuruluş Amazon’u boykot kampanyası bile başlattı. Ancak firma daha önce The Independent gazetesine “hareket ettiği yasal çerçevenin gerektirdiği tüm vergileri ödediğini” açıklamıştı.

Geçmişte Google da Türkiye’de benzer bir sorun yaşamıştı. 2009 yılında Google Türkiye’de 71 milyon lira vergi cezası kesilmiş ve şirket, 2011’e gelindiğinde Türkiye’de vergi mükellefi olmuştu.

Şurası açık ki dev internet şirketleri vergi ve rekabet yasalarını sadece lafta ciddiye alıyor. Bu durum yetkililer-in gücünü azaltıyor olabilir ama bireyler hâlâ başka bir yerde iş görme özgürlüğüne sahipler. Ancak tüketicilerin başka bir yerde arama ve alışveriş yapma ya da sosyalleş-me kararı almasının ardında sadece etik kaygılar olmasını beklememek gerekiyor. Ana akım tercihlerin o an hâkim olan platformlara yöneldiği ve bu şekilde daha güçlü ama aynı zamanda tek tipli hale geldikleri bu çağda, pek çok birey daha incelikli tatlar ve hobiler keşfetmek, geliştirmek ve paylaşmak için internete yöneliyor.

Sıradan tüketicinin en doğru ve etik tercihleri yapmak için vakti olmayabilir ancak yanlış davranışların peşine düşen pek çok kuruluş ve aktivist bulunuyor. Sosyal ağlar ve web sayesinde bulduklarını paylaşmaları hiç olmadığı kadar kolaylaştı. Dahası, markalar sosyal medya aracılığıyla kamuya iletişime geçtikçe, kendilerini olumsuz eleştiri, geri bildirim ve kolektif eylemlere de açmış oluyorlar.

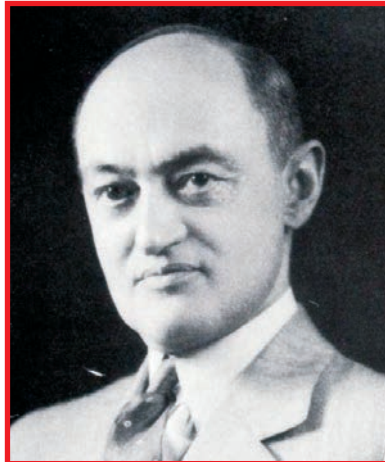
O halde internet sayesinde günümüz şirketlerinin tekel gibi davranmalarının daha da zorlaştığı-nı söyleyebiliriz; fakat tekel olduklarının iddia edilebilmesi için sadece rakiplerine karşı haksızlık yapıyor olmaları değil, eylemlerinin tüketicileri olumsuz etkiliyor olması gerekiyor.

Yakın zamanda şirketlerin hesap vermeye çağrıldığı örneklerle tanık olduk. Starbucks kahve zinciri, vergi kaçırmakla suçlanan bu nedenle de boykot edilen firmalardan biriydi. Şirketin resmi blogu üzerinden yaptığı karşı eleştiriler geri tepince şirketin İngiltere yöneticisi Kris Engskov Aralık 2012’de şirketin artık daha fazla kurumlar vergisi

ödeyeceğini açıkladı. Tişörtler üzerine rahatsız edici sloganlar yazan bir şirkete yönelik kampanya başarılı olunca Amazon da Mart 2013’de o şirketin Amazon üzerindeki mağazasını kapatmak zorunda kalmıştı.

Üstü kapalı baskı

Bütün bunlar gösteriyor ki protesto işe yarayabiliyor. Ancak çok büyük firmaların rekabet ettiği bu alan son derece karmaşık. Tüm gelişmelerin bir karşılık bulması-nı beklememek gerekiyor. İnternet, tüm dünyadan tüketicilerin inanılmaz bir talepte bulunmasını sağlıyor. Perakendeciler, tedarikçiler ve üreticiler üzerindeki bu büyük baskı rekabeti kızıştırıyor. Bu dünyada kazananlar ve kaybedenler var: Rekabet edemeyen şirket ve ürünler ya ortadan kaldırılıyor ya da büyük firmaların içinde eriyor. Gücün bu şekilde yoğunlaşması birkaç güçlü

İktisatçı Joseph Schumpeter, kısa ömürlü tekellerin yenilikçilik ve ekonomik değişimi teşvik etmek için gerekli olduğuna inanıyordu.

oyuncu kalmasını sağlıyor. Öte yandan fiyat baskısı, ürünlerin başarısız olmasına ya da hayatta kalmayı başaran firmalar arasında bir uzlaşmaya da yol açabiliyor.

İnternet çağında bu durumun örneklerine rastlamak mümkün: Facebook ve Google+'ın işletmeler ve diğer kuruluşlar için "sayfa" kurması ve çalışma biçimleri arasındaki benzerlik gibi. Hatta Facebook, adeta Twitter'la özdeşleşen etiket (hashtag) özelliğini bile benimsemek zorunda kaldı. Apple, Samsung ve diğer üreticiler o kadar birbirine benzeyen cihazlar üretiyorlar ki, çoğu zaman soluğu mahkemede buluyorlar. Dahası, gücün bu şekilde yoğunlaşması internete özgü bir gelişme olmanın çok ötesinde kapitalizmin tanımlayıcı özelliklerinden biri: Ürünler ve arka planındaki şirketler olgunlaştıkça her piyasada görülen bir durum.

İnternette öncesine ilişkin örneklerden biri için İngiltere'de 1890'larda başlayan ve pek çoğu bisiklet ve makine üreticilerinin yan girişimleri olan markaların ortaya çıktığı araba piyasasına bakalım. Endüstri, iki dünya savaşı ve 1920'lerin sonunda köklü bir bunalımla mücadele ederken yağınla şirket gelip geçmişti. 1950'lerin

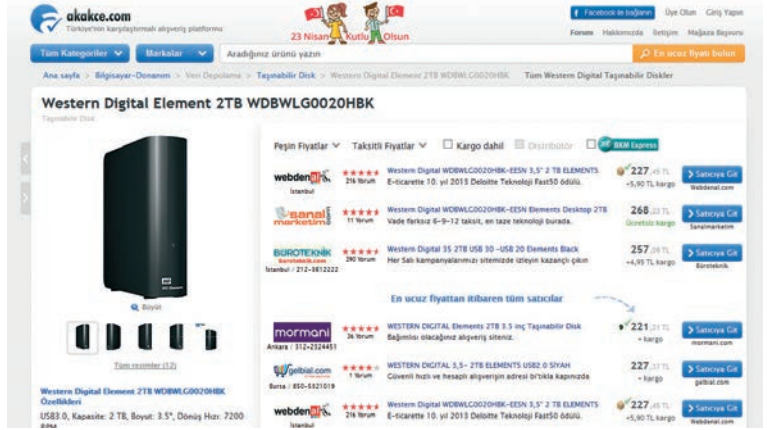
“Nokia bir zamanlar dünyanın en önemli mobil telefon üreticisiydi ama Apple ve Samsung gibi rakiplerinin gerisinde kaldı.”

ortasına gelindiğinde İngiltere'deki üretimin %90'ını gerçekleştiren beş şirket piyasaya hâkim olmuştu.

Teknoloji alanında da pek çok benzer örnek bulmak mümkün, özellikle de sabit disk alanında. İlk kez 1956'da IBM'in sattığı sabit diskler az sayıda ana bilgisayarda kullanılan devasa cihazlarken zaman içinde önce daha küçük bilgisayarların ayrılmaz bir parçasına, daha sonra da ev bilgisayarları ve hatta iPod benzeri taşınabilir cihazlarda bulunan bir parçaya dönüştüler. Şimdiye kadar en az 200 firmanın sabit disk üretimi yaptığı tahmin ediliyor ama gelişen teknoloji ve artan talep sabit sürücü satışlarının akıl almaz bir şekilde artmasına (2012 yılında 673 birim) yol açınca iflaslar ve satın almalar sonucunda geriye sadece üç şirket kaldı: Seagate, Western Digital ve Toshiba.

Pek çok açıdan bu tür bir birleşme, sürekli olarak geliştirilmesi ve iyileştirilmesi gereken tüksek teknoloji ürünleri söz konusu olduğunda kaçınılmaz bir durum. Fabrika ve kadro yatırımları, araştırma-geliştirme harcamaları, özellikle de yeni fikirlerin daha iyi ürünlere yol açacağı kesin olmadığı durumlarda herkesin altına girebileceği yükler değil. Üreticilerin sürekli olarak fiyat azaltma baskısı altında olduğunu da unutmamak gerek.

Sabit disk üreticilerinin uğradığı felaketten dolayı interneti suçlamanın bir anlamı yok: Bu şirketlerin kaderi internet kullanımı yaygınlaşmadan yıllar önce çizilmişti ama internet bu süreci hızlandırdı. Devasa satın alma gücüne ve etkiye sahip olan web perakende devleri, fiyatların düşmesi baskısına katkıda bulundular. Bunun sonucunda da üreticilerin kâr marjları düşmeye başladı. Ayrıca günümüz tüketicilerinin en iyi fiyatları bulmak için mağazaları dolaşması ya da dergi sayfalarına yönelmesi gerekmediğini de unutmayalım: akakce.com, Cimri.com, Yandex.Market gibi hizmetler sayesinde

Sosyal medyada varlık gösteren şirketler, eleştiri ve hatta hakaretlerle boğuşmak zorunda kalabiliyor.

fiyatları karşılaştırmak çok daha kolay.

Google ve Apple gibi internet devleri, öncelikli olarak hizmet ve içerik satışı yaparak düşük fiyat baskısıyla mücadele edebiliyor. Daha açık ifade edersek, Apple size sattığı iPad'e değil, bu cihazı kullanarak alacağınız uygulama, müzik ve videolarla bel bağlıyor.

Peki ya bir piyasa olgunlaştığında geriye kalan az sayıda ürünün giderek birbirine benzemeye başladığını ileri sürülere ne cevap vereceğiz? Sabit sürücü benzeri bileşenler söz konusu olduğunda tekdüzeliğe yol açan genellikle yasal düzenlemeler ya da sistemler arasında uyumluluğu arttırmak amacıyla belirlenen standartlar oluyor: Tüm SATA sürücülerin birbirleriyle uyumlu olmasının talep edilmesi gibi.

Tek tipliğe yol açan diğer bir etken teknoloji piyasasının ve şirketlerinin doğal olarak küresel bir yapı taşınmaları. Eğer çok sayıda ülke sadece yerel piyasaya için üretim yapan kendi şirketlerine sahip olsaydı ürünler bölgesel tercihleri yansıtır, birbirinden çok farklı olurdu. Oysa tüm dünyada satış yapan dev bir şirket tek bir ürünle çok daha fazla üretim yapabilir, ürünü her bölgenin tercihi göre değiştirebilir, örneğin tüm dünyada satılan bir dizüstü bilgisayara Türkiye'ye özel bir klavye yerleştirebilir. Ortaya çıkan girişimin cüssesi,

“Sosyal medyada varlık gösteren şirketler, eleştiri ve hatta hakaretlerle boğuşmak zorunda kalabiliyor.”

İnternet, işletme maliyetleriyle birlikte kâr marjlarını da düşürüyor.

büyük markaların daha düşük fiyatlar sunmasını mümkün kılar, tek tip ve ilginç olmayan bir ürün ortaya çıkmasına yol açabilir.

Bu, özellikle de birden fazla markanın üretimlerini üçüncü parti üreticilere devrettiği, böylece daha da büyük piyasalara giriş yapabildiği ürünler için geçerli bir durum. Üçüncü parti üreticilere dayanmak ve üreticiler arasındaki saldırgan fiyat mücadelesi, tedarik zinciri üzerindeki kontrolün yitirilmesine, istemeden de olsa yasal zorunluluklara uymayan ve hatta açıkça tehlikeli olan ürünler üretilmesine yol açabilir.

Pek çok üründe tüketicilerin asıl ilgisini çeken şey düşük fiyattır. Ancak pek çok devasa perakende tekel örneğinde de görüldüğü üzere pek çok insan tekdüze ana akım ürünlerden uzaklaşarak, daha fazla para harcamak pahasına da olsa alternatif ürünler aramaya eğilimli oluyor.

Büyük üreticiler, perakendeciler, arama motorları ve sosyal ağlar fazla ağırbaşlı, tekdüze olmaya ve risk almamaya başlarsa karşılaşılabilecek bir sorun daha var: Her zaman başka birileri çıkıp daha yeni, baştan çıkarıcı ya da çok daha iyi bir alternatif geliştirip işlerinizi altüst edebilir. Elbette aynen Microsoft, Google ve Apple'ın sık sık yaptığı gibi o şirketleri satın alarak sorunları çözebilirsiniz: Google, videolar için YouTube'u, web reklamcılığı içinse reklam devi DoubleClick'i satın almıştı. Android bile hayatının ilk yıllarında bağımsız bir şirketti.

Eğilimleri belirlemek

İnternet bir yandan insanlığın internet erişimi olan şanslı % 40'lık kesimin önüne inanılmaz tercihler sundu, bir yandan da kendisinden çok daha eski ekonomik eğilimlerin hızlanmasına yol açtı. Ticaret ve kültürün küreselleşmesine yol açarak doğru firmaların doğru ürünleri satarak devleşebildikleri devasa bir pazar oluşturdu. Elbette bu eğilimin, azınlıkta olmakla birlikte bir kısım tüketici ve üreticinin dikkat

çektiği olumsuz sonuçları da var. Ancak bunlar hakkında şimdiye kadar yetkililerin tek yaptığı havaya uyarı atışı açmak oldu.

Yetkililer bu konuda bir şeyler yapmaya karar verirlerse internet çağına uygun düşen bir çözüm bulmakta zorlanacakları kesin. Daniel Altman, Foreign Policy dergisinde çıkan yazısında şunları yazıyor: "Bu şirketler, yıllar önce hazırlanmış antitröst yasalarının ve endüstriyel örgütlenmeyle ilgili standart teorilerin öngöremedikleri yeni bir türe aittir. Şu an için hiç kimsenin bunlarla baş edecek uygun yasaları, araçları hatta fikirleri bile yok."

Bu sözler kulağa yenilginin itirafı gibi gelebilir ancak ilerleyen satırlarda Altman, tüketicilerin organize olup kötü muameleye karşı seslerini çıkartacağını, Facebook ve eBay gibi şirketlerin "en önemli varlıkları" olan müşterilerini kaybetmek yerine sözlerine kulak vereceğini iddia ediyor. BRC'den Richard Dodd bu konuda daha da kesin konuşuyor: "Eğer müşteriler bir perakendecinin yaptıklarını beğenirse o perakendeci büyüme potansiyeli taşıyordur. Eğer beğenmezlerse, perakendeci gerileyecek ve sonuçta ortadan kaybolacaktır."

Öyle görünüyor ki internet şirketleri ulusal sınırların üzerine çıkarmış olsa da kontrol edilemeyecek kadar tekelleşmiş değiller. Tüketiciler olarak bizlere düşen, gerekli gördüğümüz anda müdahale etmek. Alexis de Tocqueville bir zamanlar "İnsanlar hak ettileri gibi yönetilirler." demişti, ancak gelecekte hizmet sağlayıcı tercihlerimiz de toplumumuzu biçimlendiren etkenlerden biri olacak. Belki de vatandaşlık görevlerimizin sınırını seçim sandığının ötesine, tarayıcılarımıza taşımamız gerekiyordur.

İngiltere otomobil üretiminin birkaç elde toplanması 1968 yılında British Leyland'ın kurulmasına yol açtı. Kurulduğunda şirket, İngiltere piyasasının %40'ına hâkimdi.

Bilmem Ne Birleşik Devletleri

Kültürün küreselleşmesi

İnternet daha fazla insanı birbirine bağladıkça tekdüzeleşmeye başlayan sadece ürünler değil. İlk web sayfaları İngilizceydi ve o günden bugüne İngilizce baskın konumunu korudu. 2011'de yapılan bir araştırma, web sayfalarının yarısından fazlasının İngilizce olduğunu gösteriyor. internetworldstats.com sitesi, 2010 yılında iki milyar internet kullanıcısından 537 milyonunun İngilizce konuştuğunu belirtiyor. Ana dili Çince ve İspanyolca olan insan sayısı daha fazla ama ikinci dil olarak İngilizce konuşan insan sayısı çok daha fazla. Tahminlere göre İngilizce konuşan insan sayısı 1,5 milyar civarında. 3,5 milyar insanın bir şekilde İngilizceye aşina olduğu tahmin ediliyor.

Bir internet "ortak dili" iletişim kurma yeteneğimiz açısından olumlu bir şey olsa da diğer diller ve ait oldukları kültürler

açısından pek de iyi sonuçlar doğurmuyor. Çince ve İspanyolca gibi önemli diller için bir tehlike olduğunu söyleyemeyiz ama internet sayesinde İngilizce çok daha kırılgan toplulukları etkiliyor, az konuşulan dilleri tehdit ediyor. Daha da endişe verici olan, yabancı dillerin beraberlerinde yeni değerler ve inançlar taşımaları. Bunların hepsinin yerel dillerin yararına olacağını söylemek zor. İngilizcenin ve beraberinde batı değerlerinin diğer toplumları işgal etmesi, yerel bilgi birikimi ve kültürün aşınmasına yol açabilir. Bu da hepimizi etkileyecek sonuçlar doğuracaktır.

Diğer bir olasılık da dünya kültürlerinin tek bir homojen internet kültürüne evrilmesi. İç karartıcı bir fikir ama bu türden karamsar öngörüler, kültür, inanç ve dillerin sahipleri için önemini ve bunların tehdit altında olduğunda yapılabilecekleri

küçümsüyor. Ayrıca hızla değişen dünyanın pek çok dili daha internet ortaya çıkmadan çok önce yok olma tehlikesiyle karşı karşıya getirmiş olduğunu dikkate almıyorlar.

Neyse ki küreselleşme internette bile bir batıların zannettiği kadar ilerlemiş değil. Örneğin Google, Çin arama motoru piyasasının sadece yüzde 15,6'sına hâkim: Çin'de söz sahibi olan %78,6'lık pazar payıyla Baidu. Nokia %21,8'lik pazar payıyla Hindistan cep telefonu piyasasının en önemli aktörü: Akıllı telefonların henüz yaygınlaşmadığı ülkede daha ucuz telefonlara ilgi hiç azalmadı. Windows Phone işletim sistemi batı piyasalarında mücadele etmekte zorlanıyor olabilir ama gelişmekte olan piyasalar sonunda hazır olduğunda Windows Phone da yeterince geliştirilmiş olacak.

EN KAPSAMLI İPHONE REHBERİ ÇIKTI!

**İPHONE SAHİBİYSENİZ, TELEFONUNUZUN TÜM SIRLARINI
AÇIĞA ÇIKARAN BU ÖZEL SAYIYI KAÇIRMAYIN.**

iPhone ile film çekmekten sınava hazırlanmaya, yolunuzu bulmaktan işlerinizi planlamaya kadar birçok taktik, püf noktaları, "jailbreak" yöntemleri ve en iyi uygulamalar bu özel sayıda sizi bekliyor.

BAYİLERDE

200. sayı hediyeleri

PCnet'in 200. sayısını toplam değeri yüzlerce lirayı bulan çok özel hediyelerle kutluyoruz!

Webadam tarafından PCnet okurlarına hediye edilen ürünlerin özellikleri şöyle:

Web ve e-posta barındırma (hosting)

- 5 GB alan
- Aylık 50 GB trafik
- 1 e-posta adresi
- 1 veritabanı oluşturma
- PHP ve MySQL desteği
- Kontrol paneli
- Türkiye konumlu sunucular
- Alt alan adı (isim. sitewebadam.com)
- Kendi alan adınızla birlikte kullanabilme olanağı

Webadam Mobil Site (1 yıllık)

- Mobil cihazlara özel web siteleri oluşturmak için güçlü ama kolay bir araç
- Profesyonelce tasarlanmış şablonlar
- 20'yi aşkın son teknoloji araç
- Sosyal medya entegrasyonu
- Kendi alan adınızı bağlama olanağı

Eset Mobil Security (6 aylık)

- Android işletim sistemi için kapsamlı mobil güvenlik paketi
- Antivirüs
- Telefonu uzaktan silme
- Çağrı engelleme
- SIM eşleştirme
- GPS ile yer belirleme
- Görev yöneticisi
- Uzaktan yönetim olanağı

Vidoport'tan PowerPoint eğitimi (1 yıllık)

- Online PowerPoint eğitimine bir yıl boyunca erişim
- Tablet ve PC üzerinden erişim olanağı
- Diğer eğitimler için %25 indirim

HEDİYELERİ NASIL ETKİNLEŞTİREBİLİRSİNİZ?

Bu fırsatlardan yararlanmak için www.webadam.com/pcnet adresine girin. Karşınıza dört paketle ilgili bilgiler gelecektir. İstediğiniz paketi seçip "Hemen kullan" düğmesine tıklayarak formu doldurun ve "promosyon kodu" alanına derginizin ilk sayfasında yer alan Kod3'ü yazın. Bu kod, dört hediyein tümü için geçerlidir. Talep ettiğiniz paketle ilgili bilgiler ücretsiz olarak e-posta adresinize gönderilecektir.

COMBAT ARMS KODUNUZU NASIL KULLANACAKSINIZ?

Çatışma bölgesine girmeye hazırsanız, Nexon'un PCnet okurlarına hediyesi 7 TL

değerindeki Myst-N ikmal kutusunu yanınıza almaya unutmayın! Sizi diğer oyuncuların üstün kılacak Myst-N'i açan Combart Arms oyuncuları 100 farklı nadir silahtan veya eşyadan birine rastgele sahip olacak.

1. Hâlâ yüklememişseniz, arkadaşlarınız ve düşmanlarınızla birlikte 15 oyuncuya kadar oynayabileceğiniz ücretsiz

online FPS oyunu Combat Arms'ı www.nexoneu.com

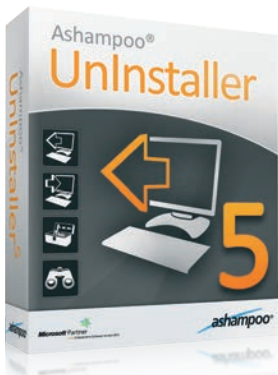
adresinden indirerek yükleyin.

2. Oyunu başlatıp sol üst köşedeki Combat Arms menü düğmesine tıklayın ve "Kodu Gir" komutunu seçin.
3. Derginizin ilk sayfasında bulunan Kod2'yi yazın.
4. Onay mesajını aldıktan sonra tekrar Combat Arms menüsüne tıklayıp gelen kutunuza girin. "İkmal Kutusu MYST-N'i seçin ve sağ üst köşedeki "Activate" düğmesine tıklayın.

TAM SÜRÜM

- Ashampoo UnInstaller 5 (6 aylık)

ARŞİV

- PCnet'in son 20 sayısını PDF biçiminde DVD'de

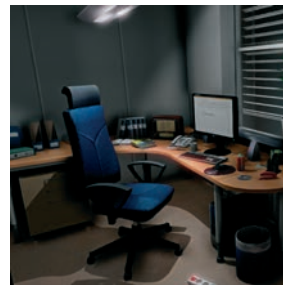
EĞİTİM

- PHP'ye giriş eğitim seti
- Windows 8 hakkında her şey

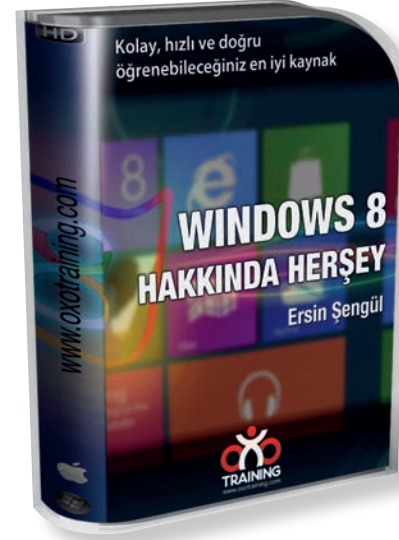

OYUNLAR

- One Late Night
- Fighting Street
- Dangelot
- The Crooked Man
- Of Guards and Thieves
- Megaman Unlimited

KAYIT KODUNU 3. SAYFAMIZDA BULABİLİRSİNİZ

Görsel eğitim: Windows 8 Hakkında Her Şey

OxoTraining tarafından hazırlanan "Windows 8 Hakkında Her Şey" eğitim yazılımını kurmak için PCnet DVD arayüzündeki "eğitimi kur" linkine tıklayın. PCNET_EGİTİM_KIT.exe dosyasını kaydetmeniz istendiğinde herhangi bir yere

kaydedip çalıştırın. Kurulum tamamlandıktan sonra bu dosyayı silebilirsiniz. Bundan sonraki adımları uygularken ve eğitim videolarını izlerken PCnet DVD'si sürücünüzde takılı olmalıdır.

NASIL İZLENİR?

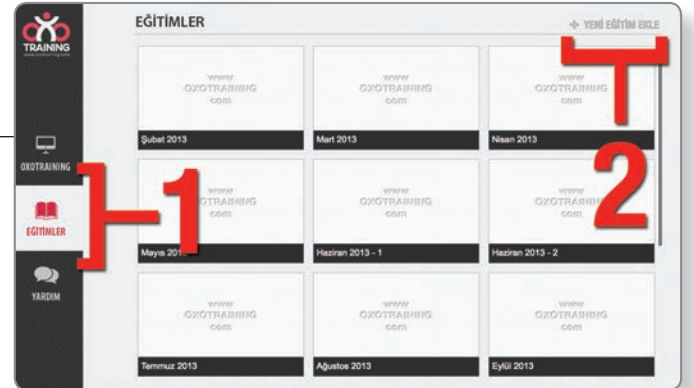
Eğitimi ekleme işleminin bittiği mesajını aldıktan sonra orta bölümdeki listede ürün etkin hale gelecektir. Şubat 2013 başlığı altındaki "Windows 8 Hakkında Herşey" düğmesine tıklayarak eğitimleri izleyebilirsiniz.

BİLİNMESİ GEREKENLER

- Dergiden elde etmiş olduğunuz KEY'ler benzersiz şekilde sunulmuştur. Bu sebeple, size ait olan KEY bilgisini paylaşmayınız ve kaybetmeyiniz. Paylaşım sitelerinde dağıtılan KEY'ler sistem tarafından reddedilecektir.
- Elde ettiğiniz KEY'i ilk kez kullandığınızda, girmiş olduğunuz email adresi ile eşleştirilecektir. Daha sonraki zamanda, tekrar kullanmak için, aynı KEY ve eşleşen email'i girmeniz gerekmektedir.
- OxoTraining yardım talepleriniz, eşleştirdiğiniz email adresi muhattap alınarak yapılacaktır. Bu

sebeple, kullandığınız bir email adresini girmiş olmanız önemlidir.

- OxoTraining üzerinden girmiş olduğunuz email veya diğer bilgileriniz, hiç koşul altında 3. şahıslar veya kurumlar ile paylaşılmaz ve spam için kullanılmaz.
- Tüm ürünleri (her ürün için 1 key olacaktır) aynı email adresinize ekleyebilirsiniz.
- Ürünleri, sonraki zamanlarda veya farklı bilgisayarda yeniden eklemek için, mutlaka ilgili ayın PCnet DVD'sine ihtiyacınız bulunmaktadır. Bu sebeple, dergiden edindiğiniz DVD'yi lütfen saklayınız.
- Herhangi bir soru veya sorun yaşadığınızda, lütfen uygulama içerisinde bulunan "YARDIM" bölümündeki formu kullanınız.
- Tekrar kurulum yapıldığında, önceki ayarlarınız kaybolur. Eğitimleri tekrar eklemeniz gerekecektir.

ADIM 1

OxoTraining eğitim yazılımına eğitim eklemek için yazılımı bir kereye mahsus olarak yönetici yetkisiyle çalıştırmanız gerekiyor. Masaüstünüzdeki

OxoTrainingEgitimKit simgesine sağ tıklayıp "Yönetici olarak çalıştır"ı seçin. Yazılım açıldığında soldaki menüden "EĞİTİMLER" düğmesine tıklayın.

ADIM 2

Eğitim bölümündeyken, sağ üst tarafta bulunan "YENİ EĞİTİM EKLE" düğmesine tıklayarak eğitim ekleme penceresini açın.

ADIM 3

Email alanına geçerli bir e-posta adresi girin. Ekrandaki açıklamaları dikkatle okuyun.

ADIM 4

KEY Bilgisi alanına, PCnet dergisinin ilk sayfasında bulunan Kod1'i girin. Key'inizi kaybetmeyin.

ADIM 5

İlgili alanlara gereken bilgileri girdikten sonra "EĞİTİM EKLE" düğmesine tıklayın. Bu işlemden sonra key'inizi online olarak kontrol edilecektir (internet bağlantısı gerektirir). Key onayı alındıktan sonra ilgili eğitim dosyaları bilgisayarınıza kopyalanacaktır. Bu kopyalama süresi sürücünüzün hızına ve sisteminize bağlı olarak birkaç dakika sürebilir. Bu sırada onay mesajını alana kadar bekleyin ve yazılımı kapatmayın.

PCnet
MAYIS 2014 - SAYI 200 - YIL 17 - FİYAT 290 TL

TEKNOLOJİYİ SEVİYORUZ

200 .sayı

HAYATINIZI YEDEKLEYİN • TOR'U TANIYIN • İŞLEMCİ TESTİ
EN İYİ MÜZİK KAYNAKLARI • HİÇ BİLİNMEYEN 20 WORD ÖZELLİĞİ
MÜKEMMEL FOTOĞRAFI YARATIN • ÖZEL BİLGİLERİNİZİ GİZLEYİN

200. sayı hediyeleri

webademy 1 YILLIK HOSTING PAKETİ
PHP'YE GİRİŞ EĞİTİM SETİ
WINDOWS 8 GÖRSEL EĞİTİMİ
ESET MOBILE SECURITY (6 AYLIK)
COMBAT ARMS OYUN İÇİ SÖZPRİZ EŞYA
POWERPOINT 2013 GÖRSEL EĞİTİMİ

+ HER SAYIDA 1 YILLIK MOBİL SİTE OLUŞTURUCUSU + PCNET'İN SON 20 SAYILIK ARŞİVİ + AŞKHAMPOD UNINSTALLER 5 (6 AYLIK)

HER SAYIDA
+YENİ ÜRÜNLER + YAZILIMLAR
+ MOBİL UYGULAMALAR + WEB SİTELERİ

Avantajlı Abonelik Fırsatları

1. SEÇENEK

10 sayı fiyatına 12 sayı, kargoyla imza karşılığı evinize gelsin!

~~97 TL~~
79 TL

2. SEÇENEK

Ontek'ten 1 yıllık Linux hosting (40 TL değerinde)

ontek

Hediyeli
abonelik
82 TL

3. SEÇENEK

Avira Antivirus Suite (65 TL değerinde)

Hediyeli
abonelik
89 TL

ABONE FORMU Mayıs 2014

adı / soyadı:
firma adı:
mesleği / görevi: doğum tarihi:/...../.....
dergi teslim adresi:
posta kodu: semt:
şehir: e-posta:
tel: faks:

ÖDEME ŞEKLİ

☐ havale gönderiyorum: Türkiye İş Bankası
İstanbul Kurumsal Şubesi
IBAN : TR13 000 64 00000 11111 00 39936
☐ abonelik bedelini kredi kartımdan çekiniz.
☐ visa ☐ master ☐ eurocard
***dekontunuzu bize ulaştırmayı unutmayınız**

ABONELİK TİPİ

☐ 10 sayı fiyatına 12 sayı: 79 TL ☐ Ontek'ten 1 yıllık Linux hosting hediyeli: 82 TL ☐ Avira Antivirus Suite hediyeli: 89 TL

kart sahibinin adı / soyadı:

kredi kartı no:

son kullanma tarihi:

fatura bilgileri: ☐ adıma düzenleyiniz

☐ firma adına düzenleyiniz

imza:

fatura adresi:

posta kodu:

sem:

şehir:

vergi no:

vergi dairesi:

Merkezimize her ayın 20'sine kadar ulaşan abone müracatları ilk çıkacak sayıdan itibaren, 20'sinden sonraki kayıtlar ise bir sonraki ay için geçerlidir.

Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş. Trump Towers Kule 2 Kat 21-24 34387 Şişli / İstanbul
tel: (212) 478 0 300 faks: (212) 410 35 12-13 / web: PCnet.com.tr / e-posta: abone@doganburda.com